

śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-praṇītam

śrī-vṛndāvana-mahimāmṛtam

The following text has been taken from Shyamlal Hakim's edition (Vrindavan: Harinam Sankirtan Mandal, 1978). Unfortunately, this edition has many typographical errors and is sometimes difficult to read because of the illogical word breaks, poor spacing, etc.

This is the completed version of Vrindavana-mahimamrita, containing all 1769 verses. It replaces the previously posted file that contained only chapters 1-3 and 17. These were shamefully error-ridden, and many, though surely not all, of these errors have been discovered and removed. (Jan Brzezinski 2004-02-18)

śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-kṛtam
śrī-vṛndāvana-mahimāmṛtam

(1)

prathamam śatakam

śrī-rādhā-muralī-manohara-padāmbhojam sadā bhāvayan
śrī-caitanya-mahāprabhoḥ pada-rajah svātmānam evārpayan |
śrīmad-bhāgavatottamān guṇa-nidhīn tayādarādāt naman
śrī-vṛndāvana-divya-vaibhavam aham stotum mudā prārabhe ||1.1||

īso'pi yasya mahimāmṛta-vāri-rāśeḥ
pāram prayātum analambata tatra ke'nye |
kintv alpam apy aham ati-praṇayād vigāhya
syām dhanya-dhanya iti me samupakramo'yam ||1.2||

śrīmad-vṛndāvi mama hṛdi sphorayātma-svarūpam
atyāścarya-prakṛti-paramānanda-vidyā-rahasyam |
pūrṇa-brahmāmṛtam api hriyā vābhidhātum na neti
brūte yatropaniṣada ihātratya vārtā kutastyā ||1.3||

rādhā-kṛṣṇa-vilāsa-pūrṇa-sucamatkāram mahā-mādhurī
sāra-sphāra-camatkṛtīm hari-rasotkarṣasya kāṣṭhām parām |
divyam svādya-rasaika-ramya-subhagāśeṣam na śeṣādibhiḥ
seṣair gamya-guṇaughā-pāram anīsam saṁstaumi vṛndāvanam ||1.4||

premautkyena vicintyatām viluṭhanaiḥ sarvāṅgam āyojyatāt
dehasyāsya samarpaṇena sudṛḍha-premā samāsthīyatām |
rādhā-jānir upāsyatām sthira-cara-prāṇīha santoṣyatāt
śrī-vṛndāvanam eva sarva-paramam sarvātmanāśrīyatām ||1.5||

vedāntāḥ pratipādayanti mukhato no cet tataḥ kim mama
manyante bata śāstra-garta-patitā dustarkīṇaḥ kim tataḥ |
no ced bhāgavatānubhūti-padaṅgīm yātas tataḥ kim mama
svātmā vajra-sahasra-biddha iva na spandeta vṛndāvanāt ||1.6||

prodañcat-pika-pañcamam pravilasad-vaśī-susaṅgītakam
śākhā-khaṇḍa-śikhaṇḍi-tāṇḍava-kalam prolāsi-vallī-drumam |
bhrājan-mañju-nikuṅjakam khaga-kulais citram vicitram mṛgair

nānā-divya-saraḥ-sarid giri-varam dhyāyāmi vṛndāvanam ||1.7||

sthūlaṁ sūkṣmaṁ kāraṇaṁ brahma-turye
śrī-vaikuṅṭha-dvārakā-janma-bhūmiḥ |
kṛṣṇasyātho goṣṭha-vṛndāvanam tat
gopy-ākṛīḍaṁ dhāma vṛndāvanāntaḥ ||1.8||

atyāścaryā sarvato'smād vicitrā
śrīmad-rādhā-kuñja-vāṭī cakāsti |
ādyo bhāvo yo viśuddho'tipūrṇas
tad-rūpā sā tādr̥ṣonmādi sarvāḥ ||1.9||

tatraivāvirbhavad-rūpa-śobhā-
vaidagdhyānyo'nyānurāgādbhutaughau |
nityābhaṅga-pronmadānaṅga-raṅgau
rādhā-kṛṣṇau khelataḥ svāli-juṣṭau ||1.10||

atyutkṛṣṭe sakala-vidhayā śrīla-vṛndāvane'smin
doṣān dṛṣṭān nija-hata-dṛṣā vāstavān ye vadanti |
tādr̥k mūḍhā hari hari mama prāṇa-bādhe'py adṛśyāḥ
sambhāvya vā katham api nahi prāyaḥ sarvasva-hāsyāḥ ||1.11||

brahmānandam avāpya tīvra-tapasā samyak-prasādyeśvaraṭ
gorūpāḥ sakalā ihopaniṣadaḥ kṛṣṇe ramante vraje |
vṛndāraṇya-tṛṇaṁ tu divya-rasadaṁ nityaṁ carantyo'niṣaṭ
rādhā-kṛṣṇa-pādāmbujottama-rasāsvādena pūrṇaḥ sthitāḥ ||1.12||

śrī-vṛndāvana-vāsini sthira-care doṣān mama śrāvayed
yo'sau kiṁ śatadhā chinatti nahi māṭṣastrair athāstraiḥ śitaiḥ |
sarvādhīśitur eva jīvana-vane dveṣan ca mātraṁ cared
ekasyāpi tṛṇasya ghora-narakāt taṁ kaḥ kadā voddharet ||1.13||

śrī-vṛndāraṇya-śobhāmṛta-laharīḥ samālokato vihvalā me
dṛṣṭir vā bhātu vṛndāvana-mahima-sudhā-vāridhau majjatād dhīḥ |
śrī-vṛndāraṇya-bhūmau luṭhatu mama tanur vihvalānanda-pūraiḥ
śrī-vṛndāraṇya-sattveṣv ahaha tata ito daṇḍavan me natīḥ syāt ||1.14||

yatra krīḍanti kṛṣṇa-priya-sakhi-subalādy-adbhutābhīra-bālā
modante yatra rādhā-ratimaya-lalitādy-ujjvala-śrī-kiśoryaḥ |
āścaryānaṅga-raṅgair ahaha niśi-divā khelanāsakta-rādhā-
kṛṣṇau raty-eka-tṛṣṇau mama samudayatām śrīla-vṛndāvanam tat ||1.15||

svacchaṁ svacchandam evāsty atimadhura-rasa-nirjharād ambu tātum
bhoktum svādūni kāmāṁ sakala-taru-tale śīrṇa-parṇāni santi |
kāmāṁ niḥśīta-vātaṁ vimala-giri-guhādy asti nirbhāti vastuḥ
śrī-vṛndāraṇyam etat tad api yadi jihāsāmi hā hā hato'smi ||1.16||

mahā-premāmbhodher yad anupam asāraṁ yad amalataḥ
hari-premāmbhodheḥ madhura-madhuraṁ dvīpa-valayam |
munīndrāṇām vṛndaiḥ kali-tarasa-vṛndāvanam aho
tad etad dehāntāvadhi samadhi-vāsaṁ diśatu me ||1.17||

vāpī-kūpa-taḍāga-koṭibhir aho divyāmṛtābhir yutaḥ
divyodyat-phala-puṣpa-bāṭikam anantāścarya-vallī-drumam |
dviyānanta-patan-mṛgaṁ vana-bhuvām śobhābhir atyadbhutaḥ
divyāneka-nikuñja-maṅjulatarāṁ dhyāyāmi vṛndāvanam ||1.18||

śrī-rādhikā-madana-mohan-keli-kuñja-
puñjair vṛta-druma-latā-ghana-ratna-bhūmi |
ānanda-matta-mṛga-pakṣī-kulākulaṁ śrī-
vṛndāvanam haratī kasya haṭhān na ceta ||1.19||

kasyāpi divya-rati-manmatha-koṭi-rūpa-
dhāma-dvayasya kanakāsita-ratna-bhāsam |
atyadbhutaḥ madana-keli-vilāsa-vṛndair
vṛndāvanam madhurimāmbudhi-magnam īkṣe ||1.20||

gāḍhāsaktimatām apīha viṣayesv atyanta-nirvedato
dṛk-pāte'py asahiṣṇutātiśayinām yoge samudyoginām |
brahmānanda-rasaika-līna-manasām govinda-pādāmbuja-
dvandvāviṣṭa-dhiyām ca mohanam idaṁ vṛndāvanam svair guṇaiḥ ||1.21||

cirād upaniṣad-girām ati vicārya tātparyakam
na labdhum iha śakyate yad anu mādhurīm apy aho |
tam apy anubhaven mahā-rasa-nidhiṁ yad āvāsatas
tad eva paramaṁ mama sphuratu dhāma vṛndāvanam ||1.22||

soḍhvā pāda-prahārān api ca śata-śataṁ dhik-kṛtīnām ca koṭiḥ
kṣut-trṭ-śītādi-bādhā-śatam api satataṁ dhariyam ālāmbhya soḍhvā |
muñcan śokāśru-dhārām atikaruṇa-girā rādhikā-kṛṣṇa-nāmāny
udgāyan karhi vṛndāvanam ativikalo'kiṭcanaḥ saṁcarāmi ||1.23||

adya śvo vā yāsyatīdam kudehaḥ
sarve bhogā yānti tatra sthite'pi |

tasmād saukhyābhāsa uccair vibhāti
nityānande nanda vṛndāvanāntaḥ ||1.24||

kiṁ no bhūpaiḥ kiṁ nu devādibhir vā
svāpnaiśvaryotphullitaiḥ kiṁ ca muktaḥ |
śūnyālbair vaiṣṇavair vāpi kiṁ naḥ
śrīmad-vṛndā-kānanaikānta-bhājām ||1.25||

śaṁ sarveṣāṁ aprayāsenā dātrī
dvi-traikānti-prema-mātraika-pātrī |
ānandātmā śeṣa-sattvā nidhātrī
śrī-vṛndāṭavy astu me'ndhasya dhātrī ||1.26||

veṇuṁ yatra kvaṇayati mudā nīpa-mūlāvalambī
saṁvīta śrī-kanaka-vasanaḥ śīta-kāḷindī-tīre |
paśyan rādhā-vadana-kamalaṁ ko'pi divyaḥ kiśoraḥ
śyāmaḥ kāma-prakṛtir iha me prema vṛndāvane'stu ||1.27||

tais taiḥ kiṁ naḥ parama-paramānanda-sāmrājya-bhogaiḥ
kiṁ vā yogaiḥ para-pada-kṛtaiḥ kiṁ parair vābhiyogaiḥ |
vāsenaiḥ prasannaḥ akhilānanda-sārātīsāraḥ
vṛndāraṇye madhura-muralī-nādam ākaraṇyaḥ ||1.28||

śrī-vastrābharaṇādibhiḥ kara-padādy-utkarta-dāhādibhir
nindā-saṁstava-koṭibhir bahu-vibhūty-atyanta-dānyādibhiḥ |
jīvaṇ eva mṛto yathā na vikṛtiṁ prāptaḥ kathamcīt kvacīt
śrī-vṛndāvanam āśraye priya-mahānandaika-kandaṁ param ||1.29||

duḥkhāny eva sukhāni vidhy apayaśo jānīhi kīrtiṁ parām
manyethā adhamaiś ca duṣparibhavān saṁmānavat sattamaiḥ |
dānyāny eva mahā-vibhūtim ati-sal-lābhān alabhān sadā
pāpāny eva ca puṇyamanti yadi te vṛndāvanam jīvanam ||1.30||

tyaktvā saṅgam dūrataḥ strī-piśācyā
sarvāśānām mūlam uddhṛtya samyak |
daivāl labdhenaiva nirvāhya dehaṁ
śrīmad-vṛndā-kānane joṣam āssva ||1.31||

na kuru na vada kiṁcid vismarāśeṣa-dṛśyaṁ
smara mithuna-mahas tad gaura-nīlaṁ smarārtam |
bahujana-samavāyād dūram udvijya yāhi
priya nivasatu divya-śrīla-vṛndāvanāntaḥ ||1.32||

kara-nihita-kapolo nityam aśrūṇi muñcan
parihṛta-jana-saṅgo'rocamānānuyānaḥ |
pratipada bahulārtyā rādhikā-kṛṣṇa-dāsyē
vasati parama-dhanyaḥ ko'pi vṛndāvane'smin ||1.33||

asulabhām iha loke labdhum icchasy ayatnāt
yadi vipula-dhana-strī-putra-gehottamādi |
kara-nipatita-mukti-kṛṣṇa-bhaktim ca kāṅkṣasy
adhivasa para-dhāmaivādya vṛndāvanākhyam ||1.34||

vṛndāṭavī nahi kavīśvara-kāvya-koṭi-
sambhāvyamāna-guṇa-ratna-gaṇa-cchaṭaikā |
etām apāra-rasa-khānim aśeṣa-khāni-
saṁrudhya mitram atimadhyavasīya yāhi ||1.35||

vṛndāṭavī jayati kāma-gavī-sura-drū-
cintāmaṇin agañitān api tucchavantī |
śrī-śaṅkara-druhiṇa-mukhya-surendra-vṛnda-
durjñeya-divya-mahimaika-rajah-kaṇena ||1.36||

vṛndāṭavī yadi ravīndu-hutāśā vidyut
koṭi-prabhā-vibhava-kārī mahā-prabhāḍhyā |
ātma-prabhā sakṛd api pratibhāti citte
vittaiṣaṇādi nahi tasya manasy udeti ||1.37||

śrī-rādhikā-muralī-mohana-keli-kuñja-
puñjena mañjulatarā rasa-sindhu-dogdhṛī |
svānanda-cinmaya-mahādbhuta-svattva-vṛnda-
vṛndāṭavī mama sa-bījam aghaṁ nihantu ||1.38||

vṛndāṭavī sahaja-vīta-samasta-doṣā
doṣākarān api guṇākaratām nayantī |
poṣāya me sakala-dharma-bahiṣkṛtasya
śoṣāya dustara-mahāgha-cayasya bhūyāt ||1.39||

vṛndāṭavī-bahu-bhavīya supuṇya-puñjān
netrātithir bhavati yasya mahā-mahimnaḥ |
tasyeśvaraḥ sakala-karma mṛṣā karoti
brahmādayas tam atibhakti-yutāḥ stuvanti ||1.40||

vṛndāvane sakala-pāvana-pāvane'smin

sarvottamottama cara sthira sattva-jātau |
śrī-rādhikā-ramaṇa-bhakti-rasaika-koṣe
toṣeṇa nityaṁ parameṇa kadā vasāmi ||1.41||

vṛndāvane sakala-pāvana-pāvane'smin
sarvojjvalojjvalad-udāra-matiḥ sadāste |
sarvottamottama-mahā-mahimany anante
sarvādbhutādbhuta-mahā-rasa-rāja-dhāmi ||1.42||

vṛndāvane sthira-carākhila-sattva-vṛndā-
nandāmbudhi-snapana-divya-mahā-prabhāve |
bhāvena kenacid ihāmṛtaye vasanti
te santi sarva-para-vaiṣṇava-loka-mūrdhni ||1.43||

vṛndāṭavī vimala-cid-ghana-sattva--
vṛndāraka-para-vṛnda-munīndra-vandyā |
nindhyān api sva-kṛpayādbhuta-vaibhavana
mādrk-paśūna sva-caraṇānucarīm karotu ||1.44||

śākhīndraiḥ koṭi-kalpa-druma-parama-mahā-vaibhavaiḥ sātvata-śrūty-
udgānonmatta-kīra-pramukha-khaga-kulaiḥ kṛṣṇa-raṅgaiḥ kuraṅgaiḥ |
divyair vāpī-taḍāgair amṛta-maya-saraḥ-sat-sarid-ratna-śailaiḥ
kuñjair ānanda-puñjair iva kalaya mahā-majju vṛndāvanaṁ bhoḥ ||1.45||

viśvaiśvarya-mahā-camatkṛtir iyam kim bhāti sarveśitur
brahmānanda-sudhāmbudher anavadheḥ kim vādbhuto'yam rasah |
kim vā divya-sukalpa-pādapa-vana-śreṇī-subījam param
kṛṣṇa-prema-nutādbhutā pariṇatir vṛndāṭavī kim nv iyam ||1.46||

śrī-kṛṣṇaikānta-bhāvaṁ kva nu sakala-jano'vaśyam āpnoty ayatnāt
kṛṣṇasyāścarya-sīmā parama-bhagavataḥ kutra līlārtha-mūrtiḥ |
kutratyā kṛṣṇa-pādāmbuja-bhajana-mahānanda-sāmrājya-kāṣṭhā
bhrātar vakṣye rahasyaṁ śṛṇu sakalam idam śrīla-vṛndāvane'tra ||1.47||

bhrātas tiṣṭha tale tale viṭapinām grāmeṣu bhikṣām aṭa
svacchandaṁ piba yāmunam jalam alam cīraiḥ sukhanthām kuru |
saṁmānaṁ kalayati ghora-garalam nīcāpamānaṁ sudhām
śrī-rādhā-muralīdharau bhaja rasād vṛndāvanaṁ mā tyaja ||1.48||

kṛṣṇānanda-rasāmbudheḥ parataram saram vicitrojjvalā-
kāram pāra-gatair api śruti-śiro-vṛndasya nekṣyam manāk |
śrī-vṛndā-vipinam sudurlabhataram pratyāśam āsādyā bhoḥ

kṣudrāśā ku-piśācikā vaśa-gato bambhramyase kiṁ bahiḥ ||1.49||

bhrātas te kim u niścayena viditaḥ svasyānta-kālaḥ kim u
tvaṁ jānāsi mahā-manuṁ balavato mṛtyor gati-stambhane |
mṛtyus tat-karaṇaṁ pratīkṣata iti tvaṁ vetsi kiṁ vā yato
bāraṁ bāraṁ aśaṅka eva calase vṛndāvanād anyataḥ ||1.50||

śrī-vṛndākhyam ananya-bhakti-rasadaṁ govinda-pādāmbuja-
dvandve manda-dhiyo vidanti nahi tad vāsaṁ ca nāśāsate |
sāndrānanda-rasāmbudhir niravadhir yatrāvirasti dhruvaṁ
no majjanti kubuddhiyo bata samudvignāḥ suduḥkhair api ||1.51||

na vedājñā-bhaṅge kuru bhaya-mayenāpi vacanaṁ
gurūṇāṁ manyethāḥ praviśa nahi loka-vyavahṛtau |
kuṭumbādyedīne drava na kṛpayā no bhava sito'
sakṛt snehair vṛndāvanam anu haṭhān niḥsara sakhe ||1.52||

yatrābhaṅga-smara-vilasitaiḥ krīdato dampaṭī tau
gaura-śyāmau pratipada-mahāścarya-saundarya-rāśī |
sāndrānandonmada-rasa-mahā-sindhu-saṁmajjitālī-
vṛndau vṛndāvanam iha mahā-durbhagā nāśrayante ||1.53||

rādhā-nāgara-keli-sāgara-nimagnālī-dṛśāṁ yat sukhaḥ
no tal-leśa-lavāyate bhagavataḥ sarvo 'pi saukhyotsavaḥ |
tatrāśya kasyacin nirupamāṁ prāptasya bhāgya-śriyaṁ
tad vṛndāvana-nāmnī dhāmni parame svīyaṁ vapur naśyatu ||1.54||

rādhā-keli-mṛgasya kasyacid aho śyāmasya yūnau nava-
syābhīrī-gaṇa-kāṅkṣamāna-karuṇā-dṛṣṭeḥ smaronmādinī |
sarvāmnāya-durūha-kṛṣṇa-rasa-sarvasvaika-saṁcāriṇī
śrī-vṛndā-vipinābhidhā vijayate kandarpa-keli-sthalī ||1.55||

mahā-raṅkatve vā parama-vibhave bahutare
sukhe vā duḥkhe vā yaśasi bahule'vāpayaśasi |
maṇau vā loṣṭre vā suhṛdi parame vidviṣati vā
samādrṣṭir nityaṁ mama bhavatu vṛndāvana-juṣaḥ ||1.56||

āścarya-dhāma-vṛndāvanam idam ahahāścaryam atrāpi rādhā-
kṛṣṇākhyaṁ gaura-nīla-dvaya-madhura-mahas tat-padāmbhoruhe ca |
āścaryaḥ śuddha-bhāvaḥ parama-padam athāruhya tan-niṣṭha evā-
ścaryaḥ kaścīn mahātmā parama-suviralas tadvad āścarya eva ||1.57||

sakhe na jana-rañjanam kuru kadindriyāṇām sadā
vidhehi bahu-gaṇjanam praṇaya-bhañjanam sarvataḥ |
haṭham na kuru bandhane suta-kalatra-mitrādike
vapu-vyaya-samīhayā nivasa vatsa vṛndāvane ||1.58||

rādhā-mādhavayor yaśāmsi satataṁ gāyaṁs tathā karṇayan
taj-jīveṣu ca varṇayan sama-rasaiḥ sambhūya santarkayan |
kuñjam kuñjam anārataṁ bahu-pariṣkurvan mahā-bhāvato
dehādau kṛta-helano dayita he vṛndāṭavīm āvasa ||1.59||

mukti-śrībhiḥ sa kalita-pado nārakam yāti dhāvan
labdhvā cintā-maṇim atha mahā-vāridhau nikṣipet saḥ |
kṛtvā vaśyam sakala-bhagavac-chekharam śvādhamah syād
yo durbuddhis tyajati sahasā prāpya vṛndāvanam tat ||1.60||

sevā vṛndāvana-stha-sthira-cara-nikareṣv astu me hanta ke vā
devā brahmādayaḥ syus tata uru-mahitā vallabhā ye vrajendoḥ |
ete hy advaita sac-cid-ghana-vapuṣo dūra-dūrātīdūra-
sphūrjan-māhātmya-vṛndā bṛhad-upaniṣad-ānandajānanda-kandāḥ ||1.61||

nāham vedmi kim etad adbhutatamaṁ vastu-trayī-mastakaiḥ
stavyam pṛīti-bhareṇa gokula-patir yan nityam āsevate |
kandaṁ prema-rahasyam kim madhurimotkarṣāntya-sīmodbhuta-
sāndrānanda-rasasya vā pariṇatim vṛndāvanam pāvanam ||1.62||

lokāḥ syuḥ svacchanda-nindām vidadhati yadi me kim tato dīna-dīnam
sarvam cet syāt kuṭumbaṁ kim iva mama tato durdaśāḥ syus tataḥ kim |
sevādhīśasya na syād yadi kim iva tataḥ śrīla-vṛndāvane'ham
sthāsyāmy āsthāya dhairyē mama nija-paramābhīṣṭa-siddhir bhavitrī ||1.63||

kanthā kaupīna-vāsās taru-tala-patitaiḥ klpta-vṛttih phalādyaiḥ
kurvan avyārtha-vārtām katham api na vṛthā ceṣṭayā kāla-yāpī |
tyaktvā sarvābhiyānam pratigṛham aṭanam tuccha-bhaikṣāya kurvan
vṛndāraṇye nivatsyāmy anīsam anusaran rādhikaikātma-lokān ||1.64||

strī-mātre māṭṛ-buddhiḥ sthira-cara-nikhila-prāṇiṣūpāsya-buddhir
bāhyāśeṣārtha-lābheṣv api hṛdaya-mukha-mlāni-kṛd-dhāni-buddhiḥ |
deha-strī-vitta-putrādiṣu nahi mama dhīr mitra-buddhiḥ sva-śatru
svā pīḍāyām samantāt sukha-matir amitānanda-vṛndāvane'stu ||1.65||

tiktībhūtā vimuktir viṣama-nirayavad bhāti sarvendriyārthaiḥ
sarve bhogā bhavanti prabala-garala-vahny-udbhāṭa-jvāla-kalpāḥ |

kīṭa-prāyāḥ samasta-pravara-sura-gaṇāḥ siddhayaś cendra-jāla-
prāyāḥ saṁsvādyā vṛndāvana-rasika-rasaṁ mādyate me'dya hṛdyam ||1.66||

tyaktvā vṛndāvanam idam aho ced bahir yāsi nūnaṁ
kṣiptvā kalpadruma-vara-vanaṁ hanta śākhoṭam eṣi |
hitvā vṛndāvana-rasa-kathāṁ anya-vārtā ruciś cet
jñātaṁ kṣiptvā param amṛtaṁ bhoktum icchuḥ śva-viṣṭhāṁ ||1.67||

pāpātmā puṇyavān vā prasaraḍ-apayaśā kīrtimān vā mahā-duṣ-
prāpa-grāso'tha samrāḍ-asama-jaḍa-matiḥ sarva-vidyā-nidhir vā |
yaḥ ko'pi tvaṁ sakhenogaṇaya katham apīkṣasva vṛndāvanam tat
chindhi chindhi sva-pāśān guru-nigama-girā svīya-mohaika-siddhān ||1.68||

nāhantā-mamate vṛthā kuru sakhe dehālayas try-ādike
chittvā durjara-śṛṅkhalaṁ guru-girā te moha-mātroditam |
vṛndāraṇyam upetya śīghram akhilānandaika-sāmrājya-sat-
kandaṁ kanda-phalādi-vṛttir anīsaṁ tan-nātha-līlāṁ smara ||1.69||

na kuru na kuru mithyā deha-gehādy-apekṣāṁ
mṛtim akhila-pumartha-bhramśīkāṁ viddhi mūrdhni |
cala cala suhṛḍ-adyaivābhumukhyena vajrāḍ
api ca hṛḍi-kaṭhoraḥ śrīla-vṛndāvanasya ||1.70||

adyaiva mūrkhā cala sarvam idam vihāya
vṛndāvanāya sakalārtha-sura-drumāya |
śrī-rādhikā-surata-nātha-vīśuddha-bhāva-
satrāyamaiva kuru kṛtya-samāpty-apekṣāṁ ||1.71||

sādhō śaknoṣi no cet sakalam api haṭhāt svapna-kalpaṁ vihātum
tarhi tvaṁ dhyāya vṛndāvanam anīsaṁ athopāsyā vṛndāvaneśau |
tan-nāmāny eva nityaṁ japa satatam atho tat-kathāṁ saṁśṛṇuṣva
śrīmad-vṛndāvana-sthān atha paricara bho bhojanācchādanādyaiḥ ||1.72||

vastuḥ koṭi-guṇaṁ śrutam hi sukṛtaṁ vāso'nnavāsāḍibhiḥ
tīrthe vāsayituḥ svayaṁ hi tarati dvau tau sa yat tārayet |
premānanda-rasātma-dhāmani pare vṛndāvana-vāsakas
tvāścaryāṁ vṛṣabhānujā-priya-ratiṁ prāpnoty anāyasataḥ ||1.73||

niṣkiñcanān kṛṣṇa-rase nimagnān
mahā-nirīhān jana-saṅga-bhītān |
vṛndāvana-sthān vasanāśanādyair
yaḥ sevate'sau vaśayet tad-īśau ||1.74||

vṛndāraṇyam anya-bhāva-madhurākārehito rādhikā-
kṛṣṇa-kṛīḍita-rañjita-pravilasat-kuñjāvalī-mañjulam |
yo'nyatrāpi kṛta-sthitr vidhi-vaśāc chocan sadā cintayen
nityam tan-milanaṁ vicinta yad ahaṁ tad-dhāma-yugmaṁ bhaje ||1.75||

rājyaṁ niṣkaṇṭakam api parityajya divyāś ca rāmāḥ
kāmaṁ sarvān api ca vihitāms tikta-tiktān vidantaḥ |
hitvā vidyā-kula-dhana-janādyābhimānaṁ praviṣṭā
ye śrī-vṛndā-vipinam apunar-nirgamāms tān namāmaḥ ||1.76||

rādhā-kṛṣṇau paramam ṛṇināu kurvataḥ sarvataḥ śrī-
viṣṇor dhāmaḥ sphurad-atimāhānanda-vṛndāvanasthān |
jantūn hantu vicarita-kṛtīn puru-prema-bhājo
dānair mānair ahaḥ bhajato dhanya-dhanyān namāmaḥ ||1.77||

maṛiṣyase kadā sakhe tvam iti kiṁ vijānāsi kiṁ
śiśoḥ sutaruṇastha vā na khalu mṛtyur ākasmikaḥ |
tad adya niravadya-dhīr avapur indriyāsaktikto
na kiñcana vicāraya drutam upaitu vṛndāvanam ||1.78||

śuddhāmādyaratim samasta-bhagavad-raty-ucchrita-śrīmatim
tvam cet kāṅkṣasi mādhurī-bhara-dhurīṇānanda-sandohinim |
dharma-jñāna-virakti-bhakti-padavim tat-sādhyam apy asprśan
durbhedam sahasā vibhidya nigadaṁ samnyasya vṛndāvane ||1.79||

mahābhāgyair avāptam vapur idam ihākarni mahimād-
bhuto vṛndāavyāḥ kalitam akhilaṁ svapna-sadrśam |
śubhāyām āśvāso nahi nahi matau nāpi vapuṣi
kṣaṇe'sminn eva tvam tad abhicala vṛndāvana-vanam ||1.80||

bhrātar yarhi nimīlito'smi nayane tatra kva kāntātmaja-
bhrātr-svāpta-suhrd-gaṇaḥ kva ca guṇaḥ kutra pratiṣṭhādayaḥ |
kutrahāṅkṛtyaḥ prabhutva-dhana-vidyādyais tataḥ sarvatas
tvam nirvidya savidya kintu na calasy adyaiva vṛndāvanam ||1.81||

rudad api pitṛ-mātr-bandhu-putrādikam
apahāya niśamya nārhad-uktīḥ |
hrdi parama-kāthoratām dadhāno
drutam avalokaya kṛṣṇa-keli-kuñjam ||1.82||

rati-ratipati-koṭi-sundaram tat-pramuṣita-koṭi-ramā-ramāpati-śrī |

kanaka-marakatābha-mūrti-vṛndā-vipina-vihāri maho-dvayaṁ bhajāmi ||1.83||

tad-akhila-bhagavat-svarūpa-rūpāmṛta-rasato'py atimādhurī-dhurīṇam |
kuvalaya-kamanīya-dhāma-rādhā-pada-rasa-pūrṇa-vane bhramad bhajāmaḥ ||1.84||

alakṣyāḥ śrīlakṣmyā api ca bhagavatyā bhagavataḥ
sadā vakṣa-sthāyā madhura-madhurāḥ kecana rasāḥ |
aho yad dāsībhiḥ satatam anubhūyanta ūrubhiḥ
prakārais tām rādhām bhaja dayita vṛndāvane vane ||1.85||

viṣaya-viṣa-kṛmīnām bodha-mātrātma-bhājām
samaya-samaya sarveśaika-bhaktyāśritānām |
na nija-ruci-karam vartmotsrjantaḥ sthitāḥ smo
vayam amala-sukhaugha-syandi-vṛndāvanāśāḥ ||1.86||

unmatta-prāya-vācaḥ paribhūṣita-dhiyo māyayānartha-bījam
svārtham matvā kṛtārthā atha na sukha-vivekādayo grāhya-vācaḥ |
svīyāḥ sarve jighāmsanty ahaha bahu-mṛṣā sneha-pāsair nibadhya
śrī-vṛndāraṇya yāyām aham ahita-samājāt kadā nisṛtas tvām ||1.87||

gṛhāndha-kūpe patitaḥ kadā mām
uddhṛtya mūḍham kṛpayā svayaiva |
kāmādi-kālāhi-guṇair nigīṛṇam
māteva vṛndāṭavi neṣyase'ṅkam ||1.88||

niṣkiñcano nitya-vivikta-sevī
vṛndāvane daivata-vṛnda-vandye |
śrī-rādhikā-mādhava-nāma-dhāma-
dvayaṁ kadā bhāva-bhareṇa sevye ||1.89||

nija-sarva-nāśa-karam ātma-suhṛt-
suta-dāra-mitra-parivāra-gaṇam |
parivañcaya karhi dṛḍha-buddhir aham
prapalāya yāmi hari-keli-vanam ||1.90||

janmāny asaṅkhyāni gatāni me vṛthā vyagrātmano deha-gṛhādike yā |
adyāpip muhyāmy api buddhimān aham tavaiva vṛndāṭavi nāma me gatiḥ ||1.91||

ṇa-grasto yāyām katham ahaha vṛndāvanam aham
tyajeyam vā vṛddhāvagati-pitarau dāra-śīśukān |
katham vā maj-jīvān bata pariherayam nija-janān
satām ślāghyo bhūtvātma-phala-kalano muhyati kudhīḥ ||1.92||

jānann apy amṛtaṁ vihāya garalaṁ bhuñje svayaṁ bandhanam
apy ārti-vrāta-nibandhanam dr̥ḥataraṁ kurve sudṛk-svandhavat |
śrī-vṛndāṭavi mātaraṁ ekam iha maj-jīvatū asti svayaṁ
yat tvam sneha-mayī vikṛṣya janatāṁ svāṅkaṁ samāneṣyasi ||1.93||

rādhā-kṛṣṇa-rahasya-dāsya-rasa eveṣṭaḥ pumartho mama
tyaktvā sarvam ahaṁ kadāpi niyataṁ vatsyāmi vṛndāvane |
itthaṁ syād api vāci yasya paramāsaktasya gehādike
nāsaktāpisaktatā pariḥṛtau taṁ pāti vṛndāṭavī ||1.94||

saṁkrāntaṁ nija-kānti-maṇḍalam udīkṣyora-sthale tarkayan
nīlāṁ kañculikāṁ varāṁ apanayāsaktyā priye vismite |
yātāyā nava-keli-kuñja-śayanam śrī-rādhikāyāḥ parī-
hāsāḥ santu mude mamātihasitālībhiraḥ bahis tad-rasāḥ ||1.95||

kadācit śrī-rādhā-caraṇa-kamala-dvandva-patitaṁ
kadācit śrī-rādhā-mukha-kamala-mādhvī-rasa-pibam |
kadācit śrī-rādhā-kuca-kamala-koṣa-dvaya-rataṁ
viloke taṁ kṛṣṇa-bhramaram adhi vṛndāvanam aham ||1.96||

nirvidya kṛtvādyakhilāt kadāhaṁ cchitvā samastāś ca jagaty apekṣāḥ |
praviśya vṛndāvanam atyasaṅgas tad-īśa-vārtābhiraḥ ahāni neṣye ||1.97||

kadā śrīmad-vṛndāvanam iha mṛṣā sneha-nigaḍaṁ
samucchidya svānāṁ śaraṇam upayāsyāmi vikalāḥ |
kvacit svāntaḥ śalyoddharaṇam abhipaśyan nahi manāg
api śraute vartmany akhila-vidusāṁ anumate ||1.98||

vṛndāvaneśaika-pada-spr̥ho'pi
mahattamānāṁ śruta-bhāṣito'pi |
vidann api svāntaḥ-vidhāti sarvaṁ
hā dhik na vṛndāvanam āśrayāmi ||1.99||

sakṛd api yadi dr̥ṣṭā hanta vṛndāṭavi tvam
sakṛd api yadi rādhā-kṛṣṇa-nāmābhyaḍhāyi |
sakṛd api yadi bhaktyā sannatās tvat-prapannā
dhruvam ahaḥ tadā māmasva nopekṣitāsti ||1.100||

īti śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-gosvāmi-pāda-viracite
śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte
prathamam śatakam

||1||

--o)0(o--

(2)

dvitīyaṃ śatakam

vṛndāraṇye varam syāṃ kṛmir api parato no cid-ānanda-deho
raṅko'pi syāṃ atulyaḥ param iha na paratrādbhutānanta-bhūtiḥ |
śūnyo'pi syāṃ iha śrī-hari-bhajana-lavenāti-tucchārtha-mātre
lubdho nānyatra gopījana-ramaṇa-padāmbhoja-dīkṣā-sukhe'pi ||2.1||

divyāneka-vicitra-puṣpa-phalavad-vallī-tarūṇāṃ tatir
divyāneka-mayūra-kokila-śukādy-ānanda-mādyat-kalāḥ |
divyāneka-saraḥ sarid-girivara-pratyagra-kuñjāvalīr
divyā kāncana-ratna-bhūmir api mām vṛndāvane' mohayat ||2.2||

bhuvaḥ svacchās cintāmaṇibhir aticitrair viracitās
cid-ānandābhāsaḥ phala-kusuma-pūrṇa-druma-latāḥ |
khaga-śreṇīḥ sāma-svara-kala-kalās cid-rasa-sarit-
sarāṃsi śrī-vṛndāvanam anu mano me vimṛśatu ||2.3||

marakata-maya-patirair hīra-puṣpaiḥ sumuktā
nikara-kalikayāḍhyaiḥ kauravinda-pravālaiḥ |
bahu-vidha-rasa-pūrṇaiḥ padma-rāgaiḥ phalādyair
avirala-madhu-varṣair nīla-ratnāli-mālaiḥ ||2.4||

agaṇita-ravi-koṭi-prasphurad-divya-bhātiḥ
sakṛd api hṛdi bhātaiḥ śītalānanda-dṛṣṭyā |
praśamita-bhava-tāpair durlabhāryān duhadbhiḥ
parama-rucira-haimāsaṅkhyā-vṛkṣaiḥ parītam ||2.5||

vṛndāṭavyām agaṇita-cid-ānanda-candrojjvalāyām
sāndra-premāmṛta-rasa-parispandanaiḥ śītalāyām |
kūjan-matta-dviija-kula-vṛtānalpa-kalpa-drumāyām
rādhā-kṛṣṇāvacala-vihṛtau kasya no yāti cetaḥ ||2.6||

sva-para-sakala-vastuny atra sūryendu-koṭi-
cchavi-vimala-lasac-cid-vigrahe sad-guṇaughe |
bahir agata-dṛgantur dhairyam ālambya nitya-
smṛtir adhivasa vṛndāraṇyam anyānapekṣaḥ ||2.7||

śrī-rādhā-pāda-padma-cchavi-madhuratara-prema-cij-jyotir ekā-
mbodher udbhūta-phena-stavaka-maya-tanūḥ sarva-vaidagdhyā-pūrṇāḥ |
kaiśora-vyañjitās tad-ghana-rug-apaghana-śrī-camatkāra-bhājo

divyālankāra-vastrā anusarata sakhe rādhikā-kiṅkarīs tāḥ ||2.8||

divya-svarṇa-sunīla-ratna-subhagaṁ līlā-sanālāruṇām-
bhoja-śrī-muralīdharaṁ pṛthula-sad-veṇī-subharhojjvalam |
saṁvītojjvala-śoṇa-pīta-vasanaṁ kandarpa-līlā-mayaṁ
śrī-vṛndāvana-kuñja eva kim api jyotir-dvayaṁ sevyatām ||2.9||

rādhā-kṛṣṇau parama-kutukād yal latā-pādapānām
citvā puṣpādikam urūvidhaṁ ślāghamānau juṣāte |
snānādyam yat sarasi kurutaḥ khelato yat khagādyaiḥ
vṛndāraṇyam carama-paramaṁ tan na seveta ko vā ||2.10||

ābālyam jala-secanena varaṇenābāla-nirmāṇataḥ
svena śrī-karapallavena mṛduṇā śrī-rādhikā-mādhavau |
yān saṁvardhya vihāya navya-kusumādy alokya san-narmabhir
modete sulatā-tarūn iha tān vṛndāvanīyān numah ||2.11||

dravanti hari-bhāvatas taraṇa-tāraṇe'ti kṣamās
tato druma-taru-prathā vratatayaś ca kṛṣṇa-vratāḥ |
sphuranti hariṇā iha prakāṣa-kṛṣṇasāra-prathā
mṛgās ca pada-mārgiṇaḥ pravilasanti vṛndāvane ||2.12||

ananta-rucimat-sthalaṁ sphurad-ananta-vallī-drumaṁ
mṛga-dvijam anantakaṁ dadhad-ananta-kuñjojjvalam |
ananta-susarit-sarovaram ananta-rantācalaṁ
smarāmy aham ananta-tad-dvaya-ratena vṛndāvanam ||2.13||

bhrātar bhogāḥ subhuktāḥ ka iha na bhavatā nāpi saṁsāra-madhye
vidyā-dānādhvarādyaiḥ kati kati jagati khyāti-pūjādy-alabdhāḥ |
adyāhāre'pi yādṛcchika uru-guṇavān apy aho saṁvṛtātmā
śrīmad-vṛndāvane'smin satatam aṣa sakhe sarvato mukta-saṅgaḥ ||2.14||

vṛndāraṇyam tyajeti pravadati yadi ko'py asya jihvām chinadmi
śrīmad-vṛndāvanān mām yadi nayati balāt ko'pi taṁ hanmy avaśyam |
kāmaṁ veśyām upeyām na khalu pariṇayāyāny ato yāmi kāmaṁ
caurye kuryām dhanārthaṁ na tu calati padaṁ hanta vṛndāvanān me ||2.15||

parīhāse'py anyāpriya-kathana-mūko'tivadhiraḥ
pareṣām doṣānuśrutim anu viloke'ndha-nayanaḥ |
śīlāvan niśceṣṭaḥ para-vapuṣi bādhā-lava-vidhau
kadā vatsyāmy asmin hari-dayita-vṛndāvana-vane ||2.16||

soḍhvāpi duḥkhāni suduḥsahāni
tyaktvāpy aho jāti-kulādikāni |
bhuktvā śvapākair api thutkṛtāni
vṛndāṭavī-vāsam ahaṁ kariṣye ||2.17||

nāhaṁ gamiṣyāmi satām samīpato
nāhaṁ vadiṣyāmi nijam kulādikam |
nāhaṁ mukhaṁ darśayitāsmi kasyacit
vṛndāṭavī vāsa-kṛte'ti sāhasī ||2.18||

sarvābhāsa-jyotiṣo'nanta-pārasyaāntar-jyotir vaiṣṇavānanda-sāndram |
tasyāpy antarjyotir asty apremayānandāsvādaṁ tatra vṛndāṭavīyam ||2.19||

kiṁ krīḍaiva śārīriṇī smara-kalā kiṁ dohinī kiṁ ratiḥ
svābhā mūrtimaṭi kim adbhuta-mano janmāstra-vidyaiva vā |
kiṁ vā jīvana-śaktir eva sa-tanuḥ śyāmasya na jñāyate
sā rādhā vijarīharīti hariṇā vṛndāvane'harniśam ||2.20||

sarva-prema-rasaika-bīja-vilasad-vipruḍ-mahā-mādhurī-
pūrṇa-svarṇa-sugaura-mohana-mahā-jyotiḥ-sudhaikāmbudhīn |
ekaikāṅgata unmada-smara-kalā-raṅgān duhanty adbhutān
vṛndā-kānana-saṁplavān hṛdi mama śyāma-priyā khelatu ||2.21||

lolad-veṇyaḥ pṛthu-sujaghanāḥ kṣāma-madhyā kiśorīḥ
saṁvīta-śrī-stana-mukulayor ullasad-dhāra-yaṣṭīḥ |
nānā-divyābharāṇa-vasanāḥ snigdha-kāśmīra-gaurīḥ
vṛndāṭavyām smara rasamayā rādhikā-kiṅkarīs tāḥ ||2.22||

āḥ kīḍṛk-puṇya-rāśeḥ supariṇatir iyaṁ keyam āścarya-rūpā
kāruṇyaudārya-līlā sphurati bhagavataḥ ko'nulābho'dbhuto'yam |
yad vā nāścaryam etasn nija-shaja-guṇa-mohita-śrī-vidhīśādy-
atyuccair vastu vṛndāvanaṁ idam avanau yat svayaṁ prādur āste ||2.23||

raṭan vṛndāraṇye'tyaviratam aṭaṁs tatra parito
naṭan gāyan premṇā pulakita-vapus tatra viluṭhan |
truṭat sarva-granthiḥ sphurad atī raso pāsti paṭimā
kadāhaṁ dhanyānām mukuṭa-maṇir eṣo'smi bhavitā ||2.24||

saundaryādi-mahā-camatkṛti-nidhī divyau kiśorau mahā-
gaura-śyāma-tanu-cchavī niśi-divā yatraiva cākrīḍataḥ |
yatraivākhila-divya-kānana-guṇotkarṣo'ti kāṣṭhām gatas
tad-vṛndā-vipinaṁ kadānu madhura-premānuvṛṭṭiyā bhaje ||2.25||

anādaḥ saṁsāre kati naraka-bhogā na vihitāḥ
kiyanto brahmendrādy-atula-sukha-bhogāś ca nyakkṛtāḥ |
tadāsminn ekasmin vapuṣi sukha-duḥkhe na gaṇayan
sadaiva śrī-vṛndāvanam akhila-sāraṁ bhaja sakhe ||2.26||

śrī-vṛndāvana-vāsi-pāda-rajāsā sarvāṅgam āguṇṭhayan
śrī-vṛndāvanam ekam ujjvalatamaṁ paśyan samastopari |
śrī-vṛndāvana-mādhurībhir anīśaṁ śrī-rādhikā-kṛṣṇayor
apy āveśam anusmarann adhivasa śrī-dhāma vṛndāvanam ||2.27||

vṛndā-kānana-kānanasya paramā śobhā parātaḥ parā-
nanda-tvad-guṇa-vṛndam eva madhuraṁ yenānīśaṁ gīyate |
hā vṛndāvana koṭi-jīvanam api tvatto'titucchaṁ yadi
jñātaṁ tarhi kim asti yat tṛṇakavac chakyeta nopekṣitum ||2.28||

svātmeśvaryā mamādyā praṇaya-rasa-mahā-mādhurī-sāra-mūrtyā
ko'pi śyāmaḥ kiśoraḥ kanaka-vara-rucā śrī-kiśoryā kayāpi |
krīḍaty ānanda-sārāntima-parama-camatkāra-sarvasva-mūrtir
nityānaṅgottaraṅgair yad adhi bhaja tad evādyā vṛndāvanam bhoḥ ||2.29||

nava-kanaka-campakāvali dalitendīvara-suvṛnda-nindita-śrīḥ |
vṛndāvana nava-kuñje kiśora-mithunaṁ tad eva bhaja rasikam ||2.30||

parivara caraṇa-sarojaṁ tad gaura-śyāma-rasika-dampatyoḥ |
vṛndāvana nava-kuñjāvaliṣu mahānaṅga-vihvalayoḥ ||2.31||

ati-kandarpa-rasonmadam anīśaṁ vivardhiṣṇu-tan-mithaḥ-prema |
ghana-pulaka-gaura-līlākṛti naya mithunaṁ nikuñja-maṇḍale smara ||2.32||

pūrṇa-premānanda-cic-candrikābdher madhye dvīpaṁ kiñcid āścarya-rūpam |
tatrāścaryābhāti vṛndātavīyaṁ tatrāścaryau gaura-nīla-kiśorau ||2.33||

vanyo loke mumukṣur hari-bhajana-paro dhanya-dhanyas tato 'sau
dhanyo yaḥ kṛṣṇa-pādāmbuja-rati-paramo rukmiṇīśa-priyo 'taḥ |
yāśodeya-priyo 'taḥ subala-suhṛd ato gopakāntā-priyo 'taḥ
śrīmad-vṛndāvaneśvary-atirasa-vivaśa-vivaśārādhakaḥ sarva-mūrdhni ||2.34||

ekaṁ sakhyāpi no lakṣitam urasi lasan nitya-tādātmya-kāntaṁ
tad drśyaṁ dūrato'nyad vratati nava-grhe'nyat tu tan-marma-śarma |
anyad vṛndāvanāntar-viharad atha paraṁ gokule prāpta-yogaṁ
vicchedy-anything tad evaṁ lasati bahu-vidhaṁ rādhikā kṛṣṇa-rūpam ||2.35||

śrī-śaṅkara-druhiṇa-mukhya-surendra-vṛnda-durjñeya-
rādhā-mānasa-divya-mauna-nilayaṁ tad-vaktra-candrocchritam |
tat kandarpa-sumandareṇa mathitaṁ sakhy akṣi-pīyūṣadaṁ
kañcic chyāma-rasāmbudhiṁ bhaja sakhe vṛndāṭavī-sīmani ||2.36||

śyāma-prāṇa-mṛgaika-khelana-vana-śreṇī-sadā-śyāmalot-
khelan-mānasa-mīna-divya-sarasī-śyāmāli-sat-padminī |
śyāmānāṅga-sutapta-hṛc-chiśiratakāri spurac-candrikā-
śyāmānanya-sunāgareṇa viharaty ekā mama svāminī ||2.37||

śrīmad-vṛndā-kānane ratna-vallī-
vṛkṣaiś citra-jyotir-ānanda-puṣpaiḥ |
kīrṇe svarṇa-sthaly udañcat kadamba-
cchāyāyām naś cakṣuṣī gaura-nīle ||2.38||

śrī-vṛndā-kānane'tyadbhuta-kusuma-lasad-ratna-vallī-nikuñja-
prāsāde puṣpa-candrātapa-caya-rucire puṣpa-palyaṅka-talpe |
rādhā-kṛṣṇau vicitra smara samara-kalā-khelatnau vīkṣya vīkṣyā-
nandād vihvalaṁ saṁluṭhad-avani-tale vandyatām āli-vṛndam ||2.39||

preṣṭha-dvandva-prasādābharāṇa-vara-paṭa-srag-navābhīra-bālā
mālālaṅkāra-kastūry-aguru-ghuṣṛṇa-sad-gandha-tāmbūla-vastraiḥ |
vādyaiḥ saṅgīta-nṛtyair anupama-kalayā lālayantīḥ sa-tṛṣṇā
rādhā-kṛṣṇāv akhaṇḍa-svarasa-vilasitau kuñja-vīthyām upaimi ||2.40||

kāścic candana-gharṣiṇīḥ sa-ghuṣṛṇaṁ kāścic srajo granthatīḥ
kāścic keli-nikuñja-maṇḍana-parāḥ kāścic vahanṭir jalam |
kāścic divya-dukūla-kuñcana-parāḥ saṁgrhṇatīḥ kāscanā-
laṅkāraṁ navam anna-pāna-vidhiṣu vyagrās ciraṁ kāścana ||2.41||

tāmbūlottama-vīṭikādi-karaṇe kāścic niviṣṭā navāḥ
kāścic nartana-gīta-vādyā-sukalā sāmāgri-sampādikāḥ |
snānābhyaṅga-vidhau ca kāścana ratāḥ saṁvījanādye sadā
kāścic saṁnidhi-sevanāti-muditāḥ kāścic samastekṣikāḥ ||2.42||

kāścic sva-priya-yugma-ceṣṭita-dṛśaḥ stabdhā sva-kṛtye sthitāḥ
kṣiptvānyāli-pravartitā dayitayoḥ kāścic sukhelā-parāḥ |
itthaṁ vihvala-vihvalāḥ praṇayataḥ śrī-rādhikā-kṛṣṇayor
dāsīr adbhuta-rūpa-kānti-vayaso vṛndāvane 'nvīyatām ||2.43||

ekaṁ citra-śikhaṇḍa-cūḍam aparāṁ śrī-veṇī-śobhādbhutaṁ

vakṣaś candana-citram ekam aparaṁ citraṁ sphurat-kañcukam |
ekam ratna-vicitra-pīta-vasanaṁ jaṅghānta-vastropari
bhrājad-ratna-sucitra-śroṇa-vasanenānyac ca saṁśobhitam ||2.44||

itthaṁ divya-vicitra-veśa-madhuraṁ tad gaura-nīlaṁ mithaḥ
premāveśa-hasat-kiśora-mithunaṁ dig-vyāpi citra-cchaṭām |
kāñcī-nūpura-nāda-ratna-muralī-gītena saṁmohayat
śrī-vṛndāvana-cid-ghana-sthira-caraṁ raṅge mahā-śrīmati ||2.45||

anv-ālī-mukha-śabdake maṇimaye mīlṇa-mrdaṅga-dhvanau
protsāryaiva praviṣṭavaj javanikāṁ utkīrya puṣpāñjalīm |
atyāścarya-sa-nṛtya-hastaka-mahāścaryāṅga-drg-bhaṅgimot-
tuṅgānaṅga-rasotsavaṁ bhajati me prāṇa-dvayaṁ kaḥ kṛtī ||2.46||

ananta-ratimat-priya-cchavi-vilāsa-saṁmohanaṁ
mahā-rasika-nāgarādbhuta-kiśorayos tad dvayam |
vicitra-rati-līlayā nava-nikuñja-puñjodare
smarāmi viharan mahā-praṇaya-ghūrṇitāṅgaṁ mithaḥ ||2.47||

kadā kanaka-campada-dyuti-vininditendīvara-
varaṁ nava-kiśorayor dvayam agādha-bhāvaṁ mithaḥ |
puraḥ sphuratu manmatha-kṣubhita-mūrti-vṛndāṭavīm
mamādhivasato mahā-sarasa-divya-cakṣur-yujah ||2.48||

premānandojjvala-rasa-maya-jyotir ekārṇavāntas
tadātmyena sphuratu bahudhāścarya-vṛndāvanaṁ me |
kuñje kuñje madhuraṁ madhuraṁ tatra khelat-kiśora-
dvandvaṁ gaurāsita-ruci-manas tad-rasārhaṁ kriyān me ||2.49||

daviṣṭhe yas tiṣṭhed ati kukṛti-niṣṭhaḥ kuviṣaye
sakṛd-vṛndāṭavyās tṛṇakam api vandeta sukṛtī |
sa tat-prāṇasyocchṛṅkhala-nikhila-śakteḥ karuṇayā
dhruvaṁ dehasyānte hari-padam alabhyaṁ ca labhate ||2.50||

kuberāṇām koṭir hasati dhana-sampattibhir aho
tīraskuryād varyān api sura-gurūn buddhi-vibhavaiḥ |
aśocyah strī-putrādibhir asama īḍyo hari-rasāc
chuka-prahlādādyai rati-kṛd iha vṛndāvana-vane ||2.51||

tyaktvā sarvān gṛha-dvāra-sakala-guṇālaṅkṛta-strī-sutādīn
sarvatrātyanta-saṁmānanam atha mahataḥ sat-kulācāra-dharmān |
mātā-pitror gurūṇām api ca nahi maṅg āgrahaiḥ komalātmā

yo yāyād eva vṛndāvanam athamakhilaiḥ stūyate dhanya-dhanyaḥ ||2.52||

no śṛṅvan naiva gr̥hṇan sakala-tanu-bhṛtām kvāpi doṣam guṇam vā
vṛndāvana-stha-sattvāny akhila-guru-dhiyā saṁnaman daṇḍa-pātaiḥ |
tyaktāśeṣābhimāno niravadhi caramākiñcanaḥ kṛṣṇa-rādhā-
premānandāśru muñcan nivasati sukr̥tī ko'pi vṛndāvanāntaḥ ||2.53||

krandanārta-svareṇa kṣitiṣu pariluṭhan saṁnaman prāṇa-bandhuraṁ
kurvan dante tṛṇānyādadhanukaruṇā-dr̥ṣṭaye kāku-koṭiḥ |
tiṣṭhann ekānta-vṛndā-vipina-taru-tale savya-pāṇau kapolaṁ
nyasyāśruṇy eva muñcan nayati dina-niśam ko'pi dhanyo'ty anyayaḥ ||2.54||

muñcan śokāśru-dhārām satatam arucimān grāsa-mātra-grahe'pi
kṣipto baddho hato vā girivad avicalaḥ sarva-saṅgair vimuktaḥ |
naiṣkiñcanyaikakāṣṭhām gata urutarayotkaṅṭhayā cintayan śrī
rādhā-kṛṣṇāṅghri-paṅkeruha-dala-suṣamām ko'pi vṛndāvane'sti ||2.55||

mālām kaṅṭhe'rpaya sulalita-candanam sarva-gātre
tāmbūlam prāśaya kuru sukham sādhu saṁvījanena |
vyatyāśleṣāt sukha-śāyiyor lālayann aṅghrim ittham
rādhā-kṛṣṇau paricara rahaḥ kuñja-śayyām upetau ||2.56||

rādhā-kṛṣṇau rahasi latikā-mandire sūpaviṣṭau
ratyāviṣṭau rasa-vaśa-lasad-dr̥ṣṭi-vāg-aṅga-ceṣṭau |
dr̥ṣṭvānyādr̥g-vara-vilasitau sādhu yāntīr bahis tās
tābhyām āttāḥ sahasam avanamyāḥ sa-hrī-saukhya-magnāḥ ||2.57||

kiśora-vayasah sphurat-puraṭa-rociṣo mohinīḥ
sucāru-kṛśa-madhyamāḥ pṛthu-nitamba-vakṣoruhāḥ |
suratna-kanakāñcita-sphurita-nāsika-mauktikāḥ
suveṇīḥ paṭa-bhūṣaṇāḥ smarata rādhikā-kiṅkarīḥ ||2.58||

surabhyā dor-vallī-valaya-gaṇa-keyūra-rucirāḥ
kvaṇat-kāñcī-mañjīra-karmaṇi sutāṭaṅka-lalitāḥ |
lasad-veṇī-vakṣoruha-mukula-hārāvali-rucaḥ
samrānanya-snigdhāḥ kanaka-ruci-rādhāṅghry-anucarīḥ ||2.59||

aho vṛndārānye sakala-paśu-pakṣi-druma-latādy-
anantair lāvanyair madhura-madhuraiḥ kāñcana-nibhaiḥ |
mahā-premānandonmada-surasa-niṣpanda-subhagaḥ
kiśoraṁ me saṁmohayad ahaha sarvasvam uditam ||2.60||

aho śyāmaṁ prema-prasara-vikalaṁ gadgada-girā
saromāñcaṁ sāsraṁ samanunyah-ālīḥ priyatamā |
padaṁ veṅyā vadhvā kṣaṇam ahaḥ saṁpreṣya dayitaṁ
kvacid vṛndāraṇye jayati mama taj-jīvana-mahaḥ ||2.61||

novodyat-kaiśoraṁ nava-nava-mahā-prema-vikalaṁ
navānaṅga-kṣobhāt-tarala-taralaṁ navya-lalitaṁ |
navīnādṛṣṭy-aṅgoktiṣu madhura-bhaṅgīr dadhad aho
maho gaura-śyāmaṁ smarata nava-kuñje tad ubhayam ||2.62||

mītho nyasta-prāṇaṁ katham api na hi snāna-śayanā-
śanādaḥ vicinnaṁ gurubhir anurāgair nava-navaiḥ |
sadā khelad-vṛndāvana-nava-nikuñjāvaliṣu tad
bhaje gaura-śyāmaṁ madhura-madhuraṁ dhāma-yugalam ||2.63||

uttuṅgānaṅga-raṅga-vyatikara-rucirābhaṅga-saṅgīta-raṅgai
raṅgais tāruṇya-bhaṅgī-bhara-madhura-camatkāri-rocis-taraṅgaiḥ |
atyantānyonyāsākyā nimiṣam amilanād ārti-mūrti bhavantau
tau vṛndāraṇya-vīthyāṁ bhaja bharita-rasau dampaṭī gaura-nīlau ||2.64||

naśvara-suta-dhana-jāyādiṣu hari-māyāsayeṣu na prayāsam |
kuru puruṣārtha-śīromaṇim ācinu vṛndāvane svayaṁ patitam ||2.65||

vṛndāvane taru-mūle kūle śrīmat-kalinda-nandinyāḥ |
bhaja rati-keli-satṛṣṇau rādhā-kṛṣṇau tad-eka-bhāvena ||2.66||

varam iha vṛndāraṇye suvarākī madana-mohana-dvāri |
api ssaramāi ramā-priya-sakhy api nānyatra no ramāpi syām ||2.67||

pratyaṅgocchalad-adbhuta-nava-kāñcana-candra-candrikā-jaladhiḥ |
nava-kaiśora-camatkāra-rūpā vṛndāvaneśvarī sphuratu ||2.68||

kurvanti sarva-nāśaṁ dhruvam atimāyāmaya-pramadāḥ |
tac-chabda-śūnya-vṛndāraṇya-pradeśe vaset tataś caturāḥ ||2.69||

uttīrya viṣṇu-māyām api vanitāyām aviśvasan prājñāḥ |
tad-bhaya-cakitaḥ satataṁ nivasati vṛndāvane'tinirviṇṇāḥ ||2.70||

para-dāra-vitta-hāriṣu saty apadeśe mahā-prahāriṣu ca |
nahi vṛndāvana-vāsiṣu doṣaṁ paśyanti cid-ghaneṣu dhīrāḥ ||2.71||

vṛndā-kānana kā'nane subhagatā na stauti yas tvām sadā

kiṁ tad-deham apāsyā geham amatām yan na tvayi nyasyate |
kiṁ tat pauraṣam aurasam ca tanayaṁ vikrīya na sthīyate
yena tvayatha tattvavit sa khalu ko yas te tṛṇam nāśrayet ||2.72||

vṛndāraṇyam ananya-bhāva-rasikaḥ śrī-rādhikā-nāgare
vaidagdhī-rasa-sāgare nava-navānaṅgaika-khelā kare |
rādhāyāḥ kṣaṇa-kopa-kātaratare tad-bhrū-vilāsāṅkuśāhaha
kṛṣṭātmendriya-sarva-gātra urubhir vighnair acālyāḥ śraye ||2.73||

madana-mohana-vaktra-sudhākare mudita-gopa-vadhū-kumudākare |
sarasa-rādhikayā paricumbite mama mano nava-kuñja-vilambite ||2.74||

nilayanāya nikuñja-kuṭī-gatām vara-sakhī nayanenḡita-sūcitām |
sumilitām hariṇā smara rādhikām anu ca tām parirambhita-cumbitām ||2.75||

madana-koṭi-manohara-mūrtinānava-latā-bhavanodara-vartinā |
priya-sakhī-miṣa-nandita-rādhikām smara balād ramitām praṇayādhikām ||2.76||

priyatamena nija-priya-kiṅkarī-jana-suveśa-dhareṇa padāmbujam |
kim api lālayatā ramitām smarāmy anucarīm kṣipatīm atha rādhikām ||2.77||

ekaikāṅga-cchaṭābhir bharita-daśa-dig-ābhogam atyunmadādhyam
premānandātmakābhir vidruta-kanaka-sūdbhāsvarābhiḥ kiśoram |
tad-dhāma-śyāma-candrorasi rasa-vivaśam keli-śiñjana-bhūṣam
bhraśyad-vāsas-truṭat-srak sphurati rati-madān nistrapam kuñja-sīmni ||2.78||

kalinda-giri-nandinī-taṭa-kadamba-kuñjodare
dareṇa nilinī-bhramān-madhukarādi vā dhāvataḥ |
sa kṛṣṇa iti kṛṣṇa te śaraṇam āgatāsmīti vāk
priyāsu parirambhaṇād ati mumoda dāmodaraḥ ||2.79||

śrī-vṛndā-vipine mahā-parimala-protphulla-mallī-vane
śrī-rādhā-muralī-dharāvati rasollāsān mithaḥ sparśataḥ |
āśīnau kusumaiḥ paraspara-vapur-bhūṣām vicitrām muhuḥ
kurvantau rati-kautukena vigamāl labdhānavasthau bhaje ||2.80||

śyāmānanda-rasaika-sindhu-buḍitām vṛndāvanādhīsvarīm
tat-svānanda-rasāmbudhau niravadhau magnaṁ ca tam śyāmalam |
tādrk prāṇa-parārdha-vallabha-yuga-kṛīḍāvalokonmadā-
nandaikābhi-rasa-bhramat-tanu-dhiyo dhyāyāmi tās tat-parāḥ ||2.81||

nimiṣe nimiṣe mahādbhutām madanonmādakatām vahan mahāḥ |

dvayam eva nikuñja-maṇḍale nava-gaurāsita-nāgarām bhaje ||2.82||

siñcantau bāla-vallī-drumam atiruciraṁ kutracit pāṭhayantau
śrī-kīrau kvacit kvāpi ca śikhi-mithunaṁ tāṇḍavaṁ śikṣayantau |
paśyantau kvāpy apūrvāgata-sad-anucarī darsitaṁ sat kalaugham
tau śrī-vṛndāvaneśau mama manasi sadā khelatām divaya-līlau ||2.83||

navīna-kalikodgatim kusuma-hāsa-saṁśobhinīm
nava-stavaka-maṇḍitām nava-maranda-dhārām latām |
tamāla-taru-saṅgatām samavalokya vṛndāvane
patiṣṇum ativihvalām adhrta kāpi me svāminīm ||2.84||

śuddhānanda-rasaika-vāridhi-mahāvarteṣu nityaṁ bhraman
nityāścarya-vayo-vilāsa-suśamā-mādhuryam unmlīyat |
atyānanda-madān muhuḥ pulakitaṁ nṛtyat sakhī-maṇḍale
śrī-vṛndāvana-sīmni dhāma yugalaṁ tad gaura-nīlaṁ bhaje ||2.85||

śrī-rādhā-pāda-padma-cchavi-madhuratara-prema-cij-jyotir ekām-
bhoder udbhuta-phena-stavakamaya-tanūḥ sarva-vaidagdhyā-pūrṇāḥ |
kaiśora-vyañjitās tad-ghana-rug-apaghana-śrī-camatkāra-bhājo
divyālaṅkāra-vastrā anusarata sakhe rādhikā-kiṅkarīs tāḥ ||2.86||

bhṛṅgī-guñjaritaṁ pikī-kula-kuhū-rāvaṁ naṭat-kelinā
kekās tāṇḍavitāni cātilalitām kādamba-yūnor gatim |
āśleṣaṁ nava-vallarī-kṣiti-ruhām trasyat-kuraṅgekṣitaṁ
śrī-vṛndā-vipine' nukurvad anuyāhy ātmaika-bandhu-dvayam ||2.87||

aho patitam uttarottara-vivardhamāna-bhramau
mahārāya-mahojjala-praṇaya-vāhinī-srotasi |
kiśora-mithunaṁ mitho'vaśa-vicitra-kāmehitam
karoty ahaḥa vismaya-sthagitam eva vṛndāvanam ||2.88||

kva yānaṁ kva sthānaṁ kim aśanam aho kim nu vasanaṁ
kim uktaṁ kim bhuktaṁ kim itva ca grhītaṁ na kim api |
mithaḥ kāma-krīḍā rasa-vivaśatām ety kalayat
kiśora-dvandvaṁ tat paricarata vṛndāvana-vane ||2.89||

keśān badhnanti bhūṣāṁ vidadhati vasanaṁ vāsayantya āśayanti
vīṇā-vamśyādi-haste nidadhati naṭanāyādarād vādayante |
veśādy-ardhi ca kartum katham api nitarām ālayaḥ śaknuvanti
śrī-rādhā-kṛṣṇayor unmada-madana-kalotkaṅṭhayoḥ kuñja-vīthyām ||2.90||

vidyotad-bīja-rājātmaka vimala mahā-jyotir-ānanda-sāndre
śrī-vṛndā-kānane'tyadbhuta-madhura-mahā-bhāva-sarvasva-mūrtyā |
pratyaṅgotsarpi haima-cchavi-rasa-jaladhi-śrī-kiśoryā kayācit
ko'pi śyāmaḥ kiśoro'dbhuta-madhura-rasaikātma-mūrtiś cakāsti ||2.91||

vimala-kalita-bīja-jyotir ekārṇavāntaḥ
sphurati madhuram etad dhāma vṛndāvanākhyam |
tad adhi niravadhīnām mādhurīṇām dhurīṇāv
anusara rati-lolau dampatī gaura-nīlau ||2.92||

aṅgād aṅgād anaṅgākulita-pulakitād gaura-rocis-taraṅgāḥ
prottuṅgāḥ procchalantaḥ sakalam api jagan-maṅḍalam plāvayanti |
śrī-rādhāyā vidhāyātmana uru-madhurābhīkṣayaivātyadhīnam
śyāmenuṁ nitya-vṛndāvana-rati-vihṛtau ye'dbhutāms tān smarāmaḥ ||2.93||

vṛndāvana-nava-kuñje rasa-puñje khelad āścaryam |
tad gaura-nīla-mohana-kiśora-mithunaṁ smarākulaṁ smarata ||2.94||

śrī-vṛndāvana-tattvaṁ śrī-rādhā-kṛṣṇayos tattvam |
nija-tattvaṁ ca sadā smara yat prakāṣitam asti gauracandreṇa ||2.95||

kṛṣṇānurāga-sāgara-sāreṣv atyanta-camatkāram |
vindata vṛndā-kānana-kuñja-kuṭī-vṛnda-vandanād eva ||2.96||

bheda-traya-rahitam asti brahma mahānanda-sāndraṁ yat |
tat-saviśeṣa-camatkṛti-tatir iha Vṛndāvane gatā kāṣṭhām ||2.97||

cic-chakti-sindhu-bandhuram advayam ānandam adbhutākāram |
tad-bindu-yuk-cid-ātmakaṁ smara tattvaṁ kuñjarokṣitaṁ sarasam ||2.98||

apārāvāra-kandarpa-nava-keli-rasāmbudhau |
magnaṁ vṛndāvane gaura-śyāma-dhāma-dvayaṁ bhaja ||2.99||

iti śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-gosvāmi-pāda-viracite

śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte

dvitīya-śatakaṁ

||2||

--o)0(o--

(3)

tr̥tīyam śatakam

svāntarbhāva-virodhinī-vyavahṛtiḥ sarvā śanais tyajyatām
svāntaś-cintita-tattvam eva satataṁ sarvatra sandhīyatām |
tad-bhāvekṣaṇataḥ sadā sthira-care'nyādṛk tirobhāvyatām
vṛndāraṇya-vilāsinor niśi divā dāsyotsave sthīyatām ||3.1||

prakṛtya-antaṁ tīrtvā praviśa vitate brahma-mahasi
sphurat paśyānaikāntika-kalita-vaikuṅṭha-bhavanam |
tad adhy uccāny uccāny anusara sudhāmāny atha mahojjvale
vṛndāraṇye bhrama yadi kim apy atra milati ||3.2||

aṅge'ṅge'naṅga-līlā-jalanidhi-ramito mādhurī-vāridhīnām
ekaikaṁ tatra koṭiḥ pratipadam udayaty etad āsvāda-mattaḥ |
śyāmaḥ sa śrī-kiśoraḥ pratinimiṣam aho koṭi-koṭi-vikārān
dhatte kandarpa-darpāt parama-rasa-nidhau kānane rādhikāyāḥ ||3.3||

vande vṛndāvana-gatam ahaṁ bhakti-bhārāvanamro
dhanyāgraṇyaṁ kṛmim api na cānyatra saṁsthān tr̥ṇāya |
manye brahmādika-sura-gaṇān kiṁ bahūktyā mameyaṁ
prauḍhir gādhā na khalu parato bhāti kṛṣṇo'pi pūrṇaḥ ||3.4||

vṛndāraṇye cid-acid-akhila-jyotir-ācchāda-kānti-
svacchānanta-cchavi-rasa-sudhā-sīdhu-nisyandini tvam |
sarvānandāsmṛti-kara-mahā-prema-saukhyair agādhai
rādhā-kṛṣṇānavadhi vihratau saṁvasa tyakta-sarvaḥ ||3.5||

sarvāśaryam udeti yatra satataṁ kandarpa-līlā-mayaṁ
gaura-śyāma-mahā-manohara-maho-dvandvaṁ kiśorākṛtiḥ |
yat svāntaḥ prativīthi-kalpita-mṛjā gandhāmbu-sekaṁ kadā
bhrājan-mañju-nikuñja-puñjam acalo vṛndāvanaṁ saṁśraye ||3.6||

nitya-krīḍā-maya-tanu tanu-kṣaumam ānīla-pītaṁ
vibhraj-jāmbunada-marakata-jyotir āścarya-nīlam |
nānā-narma-prahasana-mahā-kautukair yatra nandatya
ānandābdhi-dvayam iha ratim vinda vṛndāvanāntaḥ ||3.7||

nitya-vyañjan-madhurāścarya-kaiśora-veśam
nityānyonya-prakṛta-suśamā-mādhurī-saṁniveśam |

nityodvardhi-pratinava-mithaḥ prema-nityāṅga-saṅgam
nityam vṛndāvana-bhuvi bhaje gaura-nīlam dvidhāma ||3.8||

śrī-gāndharvā-rasika-carāṇa-dvandva-mādhvīka-gandhād
andhā nityam mati-madhukarī śrīla-vṛndāvanāntaḥ |
yeṣāṃ bhrāmyaty atirasa-bharād vihvalā tādrśānām
pādānte me viluṭhatu muhur bhakti-bhāvena mūrdhā ||3.9||

svaccha-projjvala-divya-vāsa-kusumādy-āpūrṇam saṁśītala-
cchāyā-bhāji tale nava-kṣitiruhām saṁkrīḍa-suptāsikam |
kuñje kuñja udāra-keli-kusumollocāstare pānakādy-
ādhye yasya tad adbhutam dvaya-mahas tat paśya vṛndāvane ||3.10||

traiguṇyātīta-pūrṇojjvala-vimala-mahā-kāma-bījātma-divya-
jyotiḥ-svānanda-sindhau kim api sumadhuram dvīpam āścaryam asti |
tasmin vṛndāvanam tad-rahasi rasa-bharair mañjulā kuñja-bāṭī
kācit tatrātibhāvād bhaja surati-nidhī rādhikā-kṛṣṇa-candrau ||3.11||

drṣṭvā drṣṭvā rādhikā-kṛṣṇayos tad divyam rūpam divya-kandarpa-kelim |
śrutvā śrutvā śīta-pīyūṣa-vāṇīm vṛndāraṇye kim rasābdhim vigāhe ||3.12||

brahma-jyotiḥ pūrṇam ānanda-sāndram rādhā-kṛṣṇākāram āścarya-sīma |
śuddha-svādya-prīti-śakter nidhānam vṛndāraṇye yo bhajet so'tidhanyaḥ ||3.13||

navam navam aho dadhad vapur apūrva-kaiśorakam
navam navam aho vahad-bahala-manmathāḍambaram |
navam navam aho duhat-sukha-mahābdhi-mālī-drśām
drśāham api kim pibāmy abhaya-dhāma-vṛndāvane ||3.14||

prabho madana-mohana tvam aticāru-vṛndāṭavī-
nikuñja-bhavane mayā dayati karhi seviṣyate |
prasūna-śayanam gataḥ sa-rabhasam mamātmeśvarī-
sahāya uru-manmatha-kṣubhita-mūrtir udyat-smitaḥ ||3.15||

kṣaṇac charad-upāgamam kṣaṇata eva varṣāgamam
kṣaṇāt surabhi-vaibhavam kṣaṇata eva cānyartumat |
sadā janita-kautukam kim api rādhikā-kṛṣṇayoḥ
smara pratipadollasad rasamayaṁ hi vṛndāvanam ||3.16||

vilasat-kadamba-mūlāmbī saṁvīta-pīta-cāru-paṭaḥ |
rādhām vilokya muralīm kvaṇayan vṛndāvane harir jayati ||3.17||

kāḷindī-pulina-vane mohana-nava-kuñja-mandira-dvāri |
saha rādhayopaviṣṭam sarasa-sakhī-juṣṭam āśraye kṛṣṇam ||3.18||

tad-anaṅga-keli-raṅgān narma vinirmāya maṅḍita-pratibham |
gaura-śyāma-sunāgara-kiśora-mithunaṁ bhajāmaḥ kuñjeṣu ||3.19||

mitho'naṅga-krīḍā-rasa-jalanidher ūrmi-nivahaiḥ
priya-dvandvetyāndolita-vapuṣi tīvra-smara-made |
na śaktāḥ śrī-vṛndāvana-bhuvi suveśādi-karaṇe
balād apy ānandaṁ kim api rasayantyaḥ prajāhasuḥ ||3.20||

śrī-vṛndāvana-vaibhavaṁ bhava-viriñcādyair manāg apy aho
durjñeyaṁ paramojjvalan-mada-rasodāra-śriyām ākaram |
śrī-rādhā-muralī-manohara-mahāśaryāti-saṁmohanaṁ
śrī-mūrti-cchavi-kelil-kautuka-bharaiś cāścaryam antaḥ smara ||3.21||

vṛndā-kānana kānasya paramāśobhā parātaḥ parā-
nanda tvad-guṇa-vṛndam eva madhuraṁ yenāniśaṁ gīyate |
hā vṛndāvana koṭi-jīvanam api tvatto'titucchaṁ yadi
jñātaṁ tarhi kim asti tat tṛṇaka-cchakyeta nopekṣitum ||3.22|| (repeat of 2.28)

śrī-vṛndāvana-maṅḍale yadi śiraḥ śrī-rādhikā-kṛṣṇayoḥ
sat-premaika-rasātmanoḥ pada-tale nyasyābhaye sthīyate |
tarhy āste mama lokato na hi bhayaṁ no dharmato no dura-
ntādhivyādhi-śatāt kim anyad akhilādhīśāc ca me no bhayam ||3.23||

śrī-rādhā-muralīdharātimadhura-śrī-pāṇipādāmbuja-
sparśojjṛmbhita-pūrṇa-harṣa-jaladhāv atyanta-magnāntarāḥ |
saubhāgyaṁ ramayāpi mṛgyam atulaṁ samprāptavatyo mahā-
bhāgānām śirasi sthitā vratatayo nandanti vṛndāvane ||3.24||

puṣpāt puṣpa-phalādi-sampad-akhilāścaryaṁ mahā-mādhurī-
pūraṁ dūra-nirasta-duḥkha-duritād udvardhamāna-cchavi |
sāndrānanda-sudhārṇavodita-mahā-dvīpendru-vṛndāvane
vṛndaṁ sundara-śākhinām anudinaṁ vande munīndrair nutam ||3.25||

puṣpa-śreṇi-vikāśa-hāsa-yutayā gucchoru-vakṣojayā
saṁśliṣṭāḥ pulakāli-maṅḍita-latā vadhvāpy aho sattamāḥ |
kṛṣṇa-dhyāna-rasān muhuḥ pulakino mādhvīka-dhārā-sravo
nātmānaṁ ca paraṁ ca jānata ime vṛndāṭavī-śākhinaḥ ||3.26||

yeṣāṁ ādāya divyaṁ kusuma-kiśalayaṁ tau mithaḥ prema-mūrtī

gaura-śyāmau kiśorāvati caturatamau veṇi-cūḍādi kṛtvā |
pauṣpaṁ nirmāya gehaṁ śayanam atha phalaṁ prāśya sīdhūni pītvā
durvāte divya-keliṁ ta uru-taru-varā bhānti vṛndāvanīyāḥ ||3.27||

yat puṣpaṁ ghrātavantah sakṛd api pavanam vā spṛsantah svarūpaṁ
lokaṁ vālokayantah kam api natikṛtah karhicid yad-diśe'pi |
yan-nāmāpy eka-vāraṁ śubham abhidadhataḥ kīkaṭāḍau ca mṛtvā
prāpsyanty evāñjasā tan munivara mahitaṁ dhāma ye kecid eva ||3.28||

yatraiva prakāṣaṁ kiśora-mithunaṁ tad gaura-nīla-cchavi
śrīśasyāpi vimohanaṁ smara-kalā-raṅgaika-ramyākṛti |
sarvānanda-kadambakopari camatkāraṁ mahā-durlabhaṁ
kaṁcit prema-rasaṁ sravat tad akhilaṁ kṣiptvai hi vṛndāvanam ||3.29||

brahmānanda-mayasya nirmalatamasyāntar mahā-jyotiṣo
jyotir bhāgavataṁ cakāsti kim api svānanda-sārojjvalam |
tasyāpy adbhutam antar antar asamorddhvāścarya-mādhurya-bhūr
vṛndāraṇyam iha dvayaṁ bhaja sakhe tad gaura-nīlaṁ mahāḥ ||3.30||

yad-aṅga-rucibhir mahā-praṇaya-mādhurī-vīcibhir
vicitram avalokayan kanaka-campaka-sphūrtibhiḥ |
vimuhyati pade pade harir apūrva-vṛndāvane
kiśoram idam eva me sphuratu dhāma rādhābhidham ||3.31||

āścaryāścarya-nitya-pravahad-atimahā-mādhurī-sāra-rūpa-
śrī-keli-prema-vaiddagdhya-tula-taruṇimārambha-saubhāgya-pūrau |
tau gaura-śyāma-varṇau sahaja-rati-kalālola-lolau kiśorau
śrī-vṛndāraṇya-kuñjāliṣu sulalitaikānta-ratyā smarāmi ||3.32||

asamordhva-mahāścarya-rūpa-lāvanya-śevadhī |
sadottaraṅga-prottuṅga-mahānaṅga-rasāmbudhī ||3.33||

mithaḥ premātivaiklavyāt truty-ardhe'py aviyojinau |
sadotpulaka-sarvāṅgau sadā gadgada-bhāṣiṇau ||3.34||

anukṣaṇaṁ sadāviṣṭau na vidantau ca kimcana |
kāryamāṇau sakhī-vṛndair bhojanācchādanādikam ||3.35||

nirmaryāda-vivardhiṣṇu-mahānanda-mahonmadau |
gaura-śyāma-kiśorau tau ntiyānyonyāṅga-saṅginau ||3.36||

anaṅgaika-rasodāra śrī-vṛndāvana-dhāmani |

yāpayāntau divā-niśam kevalānaṅga-kelibhiḥ ||3.37||

thutkārayantau bhajatām sarvānanda-rasonnatīḥ |
yo bhajen nityam ekena bhāvena tam ahaṁ bhaje ||3.38||

traiguṇyātīta-pūrṇojjvala-vimala-mahā-kāma-rājātma-divyaj-
jyotiḥ svānanda-sindhūtthita-madhuratara-dvīpa-vṛndāvanāntaḥ |
śrī-rādhā-kṛṣṇa-tīvra-praṇaya-rasa-bharodañca-romāñca-puñjāḥ
kuñjāliṣv ātmanātha-dvaya-paricaraṇa-vyagra-gopāla-bālāḥ ||3.39||

kāñcī-mañjīra-keyūra-ka-valaya-ghaṭā-ratna-tāṭaṅka-ramyāḥ
śrīman-nāsāgra-lolan-maṇi-kanaka-lasan-mauktikās citra-śāṭīḥ |
suśroṇīś cāru-madhyā rucira-kuca-taṭīḥ kañcukodbhāsi-hārā
lolad-veny-agra-gucchāḥ smara kanaka-rucīr dāsikā rādhikāyāḥ ||3.40||

tribhaṅgīm uttuṅgī-kṛta-rasa-taraṅgair nava-navo-
nmaḍānaṅge nīlojjvala-ghana-nibhāṅge dadhad aho |
lasad-barhottamī maṇimaya-vatamī vraja-kulā-
balā-nīvi-sraṁsī sphuratu mama vaṁśī-mukha-hariḥ ||3.41||

rādhā-kṛṣṇānaṅga-tṛṣṇā-mahābdhi-
nirmayādaṁ vardhayan nityam eva |
sāndrānandāpāra-sarvordhva-pāra-
śrīmad-vṛndā-kānanam pīṇanam naḥ ||3.42||

kekābhir mukharī-kṛtākḥila-dīśo nṛtyanty aho kekinaś
cūtānām viṭape kuhūr iti muhuḥ kūjanty aho kokilāḥ |
gāyanti pratipuṣpa-valli-madhuraṁ bhṛṅgāṅganāḥ sarvataḥ
pronmīlanti vicitra-divya-kusumāmodās ca vṛndāvane ||3.43||

muktir yāti yato bahir bahir aho sammārjanī-ghātatas
trastās tā vara-siddhayo vidadhate kākvādi yat sevituram |
yan-nāmnaiḥ vidūragāpi vilayam māyāpi yāyād aho
tad vṛndāvanam atyacintya-mahimā dehāntam āśrīyatām ||3.44||

aho vṛndāraṇyam pratipada-vinisyandi-paramon-
mada-premānandāmṛta-jaladhi-lobhākulayati |
rameśa-brahmādīn atha bhagavataḥ pārśada-varā
nato dhīrā nīrāñjalim api nipīyātra vasata ||3.45||

tvayākaṅṭham pītam yadi parama-pīyūṣam api kim
tato yady urvaśyāḥ stana-yugalam āśleṣi kim ataḥ |

yadi brahmānandāmṛtam api samāsvādi kim ato
yatas thūtkṛtyedaṁ vyasṛjad api vṛndāvana-tṛṇam ||3.46||

na tāpaḥ sādḥūnām akṛtiṣu tathā sādhu-kṛtiṣu
prakampaḥ kālāher api na hi na vā deha-dalane |
praharṣo na brahmādy-adhikavi-bhave nāpi paramā-
mṛta-brahmānande samadhigata-vṛndāvana-bhuvah ||3.47||

alam alam atighorānartha-kārīndriyāṇām
atiśaya-paritoṣair duṣkarair dustaraiś ca |
vidadhad iva sa-śoko yena kenāpi deha-
sthitim adhvava vṛndāraṇyam ekānta-ratyā ||3.48||

luṭhan rāsa-sthalyām niravadhi paṭhan kṛṣṇa-caritaṁ
raṭan hā kṛṣṇeti pratipadam aṭamś cāpi paritaḥ |
truṭan nānā-granthiḥ sphuṭad-amala-bhāvo 'śru-nivahair
naṭan gāyan vṛndāvanam atimahān paṅkilayati ||3.49||

uddāmaḥ kāma evetara-rasa-lavaka-sparśa-mātrā-sahiṣṇu
nityaṁ vardhiṣṇur atyucchalita-rasa-mahāmbhodhi nityaṁ ca yatra |
yat kiñcij jaṅgama-sthāsnu ca parama-mahāścarya-nānā-samṛddhyā
śāsavad-vṛddhyā svayaṁ cāniśam uditam idaṁ bhātu vṛndāvanam me ||3.50||

tathā parama-pāvanam bhuvi cakāsti vṛndāvanam
yathā hari-rase manaḥ svayam anaṅkuśe dhāvati |
parantu yadi tad-gata-sthira-careṣu no kāya-vān-
manobhir aparādhitā bhavati bādhitā tattva-dhīḥ ||3.51||

magnaṁ śrī-rādhikā-śrī-muralidhara-mahā-prema-sindhau nimagnaṁ
tad gaura-śyāma-gātra-cchavi-maya-jaladhau projjhitāvāra-pāre |
śobhā-mādhurya-pūrṇārṇava-buḍita-maho-mattam etan mamāntaḥ
śrī-vṛndāraṇyam eva sphuratu na kalitaṁ māyayāvidyayā ca ||3.52||

vṛndāvanam anuvindāmy aham api dehaṁ śvaśūkarādīnām |
na punaḥ paratra sac-cit-sukha-mayam api durlabham devaiḥ ||3.53||

śrī-vṛndāvana-madhye bahu-duḥkhenāpi yātu janmaitat |
lokottara-sukha-sampattyāpi na cānyatra me nimiṣaḥ ||3.54||

karatala-kalita-kapolo galad-aśru-locanaḥ kṛṣṇa kṛṣṇeti |
vilapan rahasi kadā syām vṛndāraṇye'tyakiñcano dhanyaḥ ||3.55||

mānāpamāna-koṭibhir akṣubhitātmā samasta-nirapekṣaḥ |
vṛndāvana-bhuvi rādhā-nāgaram ārādhaye kadā muditaḥ ||3.56||

vṛndāvanaika-śaraṇas tyakta-śruti-loka-vartma-saṁcaraṇaḥ |
bhāvād dhari-carṇāntara-paricaraṇād vyākulaḥ kadā nu syām ||3.57||

iha na sukhaṁ na sukham are kvāpi vṛthā na pata moha-jāle'smin |
anudinaṁ paramānanda-vṛndāvanaṁ hi samāśrayādyaiva ||3.58||

strī-putra-deha-geha-draviṇādaḥ maiva viśvasīr mūḍha |
kṣaṇam api naiva vicāraya cāraya vṛndāraṇya-mukhaṁ caraṇau ||3.59||

rādhā-kṛṣṇa-vilāsa-rañjita-latā-sādmali-padmākara-
śrī-kālind-taṭī-paṭīra-vipinādy-adrīndra-sat-kandaram |
jīvātur mama nitya-saubhaga-camatkāraika-dhārākaram
nityānaṅkuṣa-vardhamāna-paramāścarya-rddhi vṛndāvanam ||3.60||

śarīraṁ śrī-vṛndāvana-bhuvi sadā sthāpaya manaḥ
sadā pārśve vṛndāvana-rasikayor nyasya bhajane |
vacas-tat-kelīnām anavarata-gāne ramaya tat
kathāpīyūṣādaḥ śravaṇa-yugalaṁ prīti-vikalam ||3.61||

prasīda śrī-vṛndāvana vitanu mām svaika-tṛṇakaṁ
yad-aṅghri-sparśātyutsavam anubhavet tvayy uditayoḥ |
tayoḥ gaura-śyāmādbhuta-rasika-yūnor nava-nava-
smarotkaṅthā-bhājor nibhṛta-vana-vīthyām viharatoḥ ||3.62||

na kālindīm indīvara-kamala-kahlāra-kumudā-
dibhir nityotphullair madhupa-kula-jhaṅkāra-madhuraiḥ |
sahāli-śrī-rādhā-muralidhara-keli-praṇayinīm
apaśyan yo vṛndāvana-parisare jīvita sa kim ||3.63||

vṛndāraṇya-milat-kalinda-tanayām vande'ravindena tām
nānā-ratnamayena nitya-rucirām ānanda-sindhu-srutām |
ramyām cānya-vicitra-divya-kusumair gamyām na samyak trayī-
maulīnām api matta-ṣaṭpada-khaga-śreṇī-sukolāhalām ||3.64||

śrī-vṛndāvana-vāhinī taraṇijā svānanda-sandoḥa-vāḥ-
pūrā ratna-ghaṭā-maya-dvaya-taṭā sāmottaraṅga-dhvaniḥ |
āvartāyita-mṛg-gaṇam vidadhatī haṁsaiś ca kāraṇḍavair
dātyūhair atha sārasādibhir api dhyeyā hareḥ preyaśī ||3.65||

jala-krīdā-kāle kanaka-kamaliny-eka-vipine
nilīnā śrī-rādhā yad-adhi kamalaṁ cumbati harau |
sva-vaktrābja-bhrāntyā hasitam atha nālaṁ sthagayituṁ
hasitvā kāntenādhriyata hasitālī-parikarā ||3.66||

vidūraṁ sindūraṁ gatam api vilepāñjanam abhūt
srajo'truṭyan muktāvalir api dṛṣor dvandvam aruṇam |
vihāraiḥ kālindyāmbhasi yad api vṛndāvana-vane
tathāpy āsīd rādhā hari-vapuṣi kāpy eka-suṣamā ||3.67||

siñcann uccaiḥ svayaṁ śrī-vraja-nṛpati-suto vallabhā-sva-priyālī-
vṛndaiḥ sambhūya tat-secana-bharasam ahaṁ manyamānaḥ sa magnaḥ |
sphīta-śroṇy-ūru-jaṅghā-carāṇa-yuga-parāmarśa-labdhāti-harṣaḥ
kālindyām indu-koṭi-cchavi-bahu-hasito dūra unmajjya reje ||3.68||

rādhā-kṛṣṇāv atirati-rasautkyena magnau sahaiva
kālindyāprākṛta-nija-jale deśa āstīrṇa-padme |
dīrghaṁ kālāṁ surata-samarāveśatas tau yad āstām
cakruḥ prāṇa-dvaya-vicayanaṁ kātarās tarhi sakhyaḥ ||3.69||

mithaḥ kamala-kairavādy-udita-hāsam aṅge kṣipan
mukhena dṛṣi mudraṇāyujī kṛtāmbu-gaṇḍūṣakam |
samukṣya jītakāśi tat kvacana magnam utthāpayad
dvayaṁ taraṇijāmbhasi sphurati gaura-nīlaṁ mahāḥ ||3.70||

haimādy-ambuja-korakādi-salilaṁ pīyūṣa-sāraikṣava-
drākṣā-kṣīra-rasādimat-taṭa-yugaṁ nānā-maṇīr nirmītam |
kheldar-divya-suratna-mīna-nikarāsphālena citrāyitam
nānā-ratna-vicitra-tīrtha-vilasat-sopānam atyadbhutam ||3.71||

nānāścarya-supuṣpita-druma-latā-kuñjair mahā-maṇjulaṁ
karpūrojjvala-bālukaṁ ca pulinaṁ vistāra-sat-saurabham |
tīre tīre itas tataḥ sa-cakitonmīlan-mṛgī-yūthakaṁ
divyāneka-kadamba-campaka-vanāmodaḥ prasṛpto'bhitāḥ ||3.72||

atyuccaiḥ prasarat parāga-paṭalaṁ proḍḍīyamāna-dvijam
vātonmādam itas tato'timadhurodārāntarīyobjjvalam |
yasyā gādham agādham antarudayat kuñjāmbu sā rādhikā-
kṛṣṇānanda-vivardhinī bahu-sukhaṁ kṛṣṇā prapuṣṇātu vaḥ ||3.73||

kūjadbhiḥ kalahaṁsa-sārāsa-kulaiḥ kāraṇḍavair maṇḍitaṁ
samprīṇan nava-puṇḍarīka-nikarāmodena diṅ-maṇḍalam |

kahlārotpala-paṅkajādika-vane bhṛṅgībhīr aṅgīkṛtām
gītām matta-madhuvrataiḥ saha manāk karṇe jagan-mohanam ||3.74||

śrīmad-vṛndāvane'smin kati kati nu saraḥ-sindhu-vāpī-taḍāgā
rādhā-kṛṣṇāṅga-rāgāñcita-madhura-jalā divya-divyā na santi |
āścaryāḥ keli-sārāḥ kati kati na maṇi-svarṇa-bhūbhṛt-kiśorāḥ
projjṛmbhante na bhāsaḥ kṣitiṣu kati mahāmoda-medasvinīṣu ||3.75||

premāndham paśu-pakṣi-bhūruha-latā-kuñjādri-sat-kandarā-
vāpī-kūpa-taḍāga-sindhu-sarasī-ratna-sthalī-vedibhiḥ |
kāḷindyāḥ pulinena tat-stha-sakalenāśeṣa-vṛndāvanam
rādhā-mādhava-rūpa-mohitam aham dhyāyāmi sac-cid-ghanam ||3.76||

abhyaṅgam vasanāntarāṅyabhiṣavam kiñcic ca tīrtha-kriyām
saṁbhuktim vara-gandha-mālya-vilasat-tāmbūla-parṇa-graham |
saṅgītānubhavam sahaiva śayanam śyāmena saṁvāhanam
śrī-sakhyā padayoḥ smara vraja-vadhūttamsasya vṛndāvane ||3.77||

mohinyām api nāsti me'dbhuta-matiḥ kā pārvatī korvaśī
kā vānyā vara-varṇinī rati-yutā yac ceṭikāṅga-cchaṭām |
ekām apy anuāśyator hr̥di mahā-saṁmohana-śyāmala-
svāntātyanta-vimohinī sphuratu me vṛndāvanādhīśvarī ||3.78||

śrī-rādhā-carāṇa-cchaṭāmbudhi-ghanam tad-bhakti-bhāvadayad-
romāñcam tata eva śikṣitam abhivyañjat susaṅgītakam |
citram tat-priya-tat-prasāda-vasanālaṅkāra-hāra-srajam
śrī-vṛndā-vipine kadā nv anubhavāmy ātmeṣṭa-tattvam varam ||3.79||

snigdha-svarṇa-sugaurasundara-vapur lāvaṅya-vanyākṛtā-
dvaitam nūtana-yauvana-pratipadāścaryāṅga-bhaṅgī-śatam |
śyāmenu-prathamānurāga-vahalormībhīr mahāndolitam
śrī-vṛndāvana-kuñja-vīthiṣu kadā divyam tad īkṣe mahāḥ ||3.80||

ekam vīkṣya jihreti yasya kavarī manyan mukham mohanam
kiñcid vakṣasijau dṛśau kim api yad-dāntāgharam kiñcana |
kiñcid yad-dyuti-mañjarīr iti mahāścaryam nikuñjodare
śyāmorah-sthala-bhūṣaṇam sphuratu me tad dhema-gauram mahāḥ ||3.81||

vyañjat-kaiśoram aṅgam kanaka-ruci-navānaṅga-bhaṅgī-taraṅgam
nityāścaryaika-śobhā-prasara-mati-mahā-prema-vaivaśya-mugdham |
divya-srag-vastra-bhūṣādy ahaḥ subhaga yat svīya-lakṣmyā dadhat tac
citrībhūtāli-vṛndam milatu nija-ghanam dhāma vṛndāvanāntaḥ ||3.82||

nava-rasika-kiśore nūtana-prema-pūre
nava-rasa-maya-vṛndāraṇya-vīthi-vihāre |
nava-nava-puru-śobhā-mādhurīṇām dhurīṇe
kanaka-marakatābhe jyotiṣī me hṛdi stām ||3.83||

bahu-viracita-veśasyoru-deśe niveśya
sphuṭa-pulakam ajasraṁ cumbataḥ śliṣyataś ca |
nanu katham api talpe nyastato'ṅgam priyāyāḥ
paricara caraṇābjaṁ rādhikā-nāgarasya ||3.84||

vratati-bhavana-madhye gandha-tāmbūla-mālair
atimṛdula-vilepaiḥ sādhu-saṁvījanena |
tad-atimadana-mugdhaṁ dhāma-yugmaṁ kiśoraṁ
paricara hṛdi gaura-śyāmalaṁ dāsya-lāsyah ||3.85||

kaiśorādbhuta-rūpa-bhaṅgi-madhurair aṅgair anaṅgātmakam
kurvad viśvam ati-pramugdha-muralī-vaktreṇa nityādbhutam |
siñcat komala-kāñcana-drava-rucām vīcībhir āśā daśa
premotkaṅṭhya-bhareṇa tad bhaja manaḥ śrī-dhāma-vṛndāvanam ||3.86||

ayaṁ bṛhad-adhīśvaro na gaṇitāvatāro'py asau
śrito yadu-purīm ayaṁ madhupurīm ca divyākṛtiḥ |
vraje ca madhupurī-vana-vare na go-gopikā-
suhṛdbhir aharan mano mama tu rādhikā-kuñjagaḥ ||3.87||

kāmātma-jyotir ekaṁ suvimala-vimalaṁ projjvala-projjvalaṁ yan
mādhuryāpāra-sindhor api madhurataraṁ mādakaṁ mādakānām |
pārāvārātīśūnyaṁ sakala-sukha-camatkāra-vismāraṁ tan
madhye vṛndāvanam tad vratati-gr̥ha-gatau paśya mugdhau kiśorau ||3.88||

madhura-madhura-pūrṇa-prema-pīyūṣa-sindhor
dhanam idam atiramyam bhāti vṛndāvanākhyam |
tad adhi lalita-gaura-śyāma-dhāma smarāmaḥ
smara-vivaśa-kiśora-dvandvam ānanda-kandam ||3.89||

ātmeśvarī-parama-gūḍhatareṅgita-jñam
tat tat priya-praṇaya-laulya-bhara-svabhāvam |
svātmeka-pakṣa-vacanācarāṇa-pravīṇam
vṛndāvane smara nijaṁ smara-khela-tattvam ||3.90||

utphulla-druma-valli-mañjulatarāṁ śiñjat ṣaḍ-aṅghriṁ jvalan

nānā-ratna-maya-sthalī tati-lasac-chrī-puñja-kuñjāvali |
nṛtyan-matta-mayūra-vṛndam abhitaḥ pakṣīndra-kolāhalaḥ
rādhā-kṛṣṇa-vihāra-kautika-mayaḥ dhyāyāmi vṛndāvanam ||3.91||

tat kālindī-vipula-pulinaḥ sā ca vṛndāvana-śrīḥ
sā succhāyā-nivāda-nivāḍā śrī-kadamba-drumāṇām |
sā vaidagdhi-maya-ava-vayaḥ śrī-sakhī-maṇḍalī te
gaura-śyāme rasika-mahasī kasya no mohanāya ||3.92||

pratyāṅgaḥ divya-vāsaḥ prasarati madhurāś cāti nirbhānti bhāsaḥ
preṇo nānā-vikārāḥ pratipadam adhiko mādhurīṇām pravāhaḥ |
saundaryāmbhodhi-bhūmā niravadhir ati-varḍhiṣṇu-kandarpa-laulyaḥ
vṛndāraṇyēsayor ye ḥṛdi dadhati padaḥ tān namo bhūri-bhāgān ||3.93||

gaura-śyāma-sunāgara-divya-kīśora-dvayaḥ sadā yatra |
nava-nava-keli-vilāsair viharati vṛndāvanam tad eva bhaja ||3.94||

vṛndāvanam iva vṛndā-vanam atimadhuram tad eva vande'ham |
rādhā-kṛṣṇā iva tau rādhā-kṛṣṇau sadā ratau yatra ||3.95||

jyotiḥ kiñcana jājvalīti paramam māyā-guṇebhyaḥ param
sāndrānandam ananta-pāram amalam vidyā-rahasyam mahat |
ādyā-prema-rasātmikām ca sucamatkāram mahā-mādhurī-
dhārām bibhrad udeti dhāma parama-bhrājiṣṇu vṛndāvanam ||3.96||

tatrāścarya-phala-prasūna-bhariter āścarya-khelat-khaga-
vrātānām parito mahā-kala-kalaiḥ karṇāmṛtaughaupamaiḥ |
mādhvī-matta-madhu-vratāvali-kala-dhvānair manohāribhir
divyāneka-latā-mahīruha-gaṇaiḥ kṛṣṇa-priyaiḥ maṇḍite ||3.97||

śrī-kṛṣṇa-priya-divya-gandha-tulasī-bhedair anantais tathā
santānair hari-candanair agaṇitaiḥ kālpa-drumāṇām vanaiḥ |
divyāneka-supārijāta-vipinair mandāra-vṛndair api
bhrājiṣṇau hari-vallabhaiś ca bahuśo nīpaiḥ kadambair vṛte ||3.98||

tat-tat-kāñcana-haira-mārakata-sad-vaidūrya-varya-sthalī-
raṅge matta-śikhaṇḍi-maṇḍala-mahānanda-sphurat-tāṇḍave |
nānā-citra-mṛgī-gaṇaiḥ sacakitā lokena ceto-haraiḥ
śobhām bibhrati sarvataḥ prasṛmarānanta-cchaṭā-saurabhe ||3.99||

kahlārotpala-puṇḍarīka-kumudādyāścarya-puṣpa-śriyā
mādyac-citra-vihaṅga-yūtha-racitāyānanda-kolāhalaiḥ |

divyāneka-sarit-sarobhiḥ rasa-kṛc-chrī-rādhikā-kṛṣṇayor
āścaryaiḥ kala-kelibhiḥ sumadhure tat-prema-sārātmabhiḥ ||3.100||

jāti-kānana-yūthikā-vana-nava-protphulla-mallī-vanair
vāsantī-nava-ketakī-vana-nava-śrī-mālatī-kānanaiḥ |
yāvantī-vana-jhiṅṭikā-nava-lasac-chephālikā-kānanair
unmīlan-nava-mālikā-nava-vanaiḥ susvarṇa-yūthī-vanaiḥ ||3.101||

punnāgaiḥ karavīrakair maru-bakaiḥ sat-karṇikāir lasat-
kubjaiḥ kunda-vanair aśoka-bakulair bhū-campakaiś campakaiḥ |
amlānaiḥ sthala-pañkajair damanakair divyaiḥ śirīṣa-drumaiḥ
sarvartu-pravikāśibhir nava-navāmodair manohāriṇi ||3.102||

kahlārotpala-padma-kairava-mukhāsaṅkhya-prasūnaiḥ sphuṭair
haṁsaiḥ sārasa-cakravāka-mithunaiḥ kāraṇḍa-vādyaiḥ khagaiḥ |
atyānanda-madoru-khelana-kala-dhvānair mahā-ramyayā
bhṛṅgī-yūtha-śatair bhramadbhir abhito guṅjadbhir āmaṅjule ||3.103||

āścaryair hari-rādhikā-vihariṇaiḥ kandarpa-darpoddhuraiḥ
śuddha-śyāma-rasa-pravāha-laharī-visphurjad-āvartayā |
pīyūśādik-mādhurī-bhara-dhurīṇā-svādya-śītāmbhasā
kāḷindyā vara-ratna-baddha-taṭayā kroḍī-kṛte divyayā ||3.104||

āścaryair maṇi-parvatāir atimahā-śobhāḍhya-sat-kandaraiś
cij-jyotsnāmṛta-nirjharaiḥ kanaka-ratnāmbhaḥ saric-chobhitaiḥ |
prayagrādbhuta-valli-maṅḍapa-varair āścarya-ratna-drumair
nānā-ratna-maya-sphurat-khaga-mṛgair anyādbhutaiḥ śobhite ||3.105||

unmīlat-tad-upatyakodita-raho vallī-gṛhair bhūṣite
bhrājan-mohana-puṣpa-bāṭika ūru-śrīmat-sthalī-citrite |
pronmīlad-rasa-puñja-rañjita-mahā-kuñjāvalī-maṅjule
śrī-śyāmena sahāli-tad-dayitayā kṛpte ca divye vane ||3.106||

nānā-divya-vicitra-varṇa-tanubhir divyāṅgarāga-sragā-
kalpair divya-kiśora-mohana-vayaḥ-śobhā-camatkāribhiḥ |
divyāneka-kalāti-kausāla-kṛtānandair nija-preyasoh
premāndhaiḥ parimaṅḍite'tilalite rādhā-sakhī-maṅḍalaiḥ ||3.107||

cāru-śroṇi-bharair valī-traya-valat-kṣāmodarair mohanā-
kāra-śrī-stana-yugma-kañcuka-lasan-muktāvalī-maṅḍitaiḥ |
tāṭaṅka-dyuti-dīpta-gaṇḍa-mukuraiḥ śrī-nāsikāgra-sphurad-
ratna-svarṇa-nibaddha-mauktika-varaiḥ kāntyā jagan-mohanaiḥ ||3.108||

preṣṭha-dvandva-mahā-prasāda-vasanāklapa-srag-ādy-ujjvalais
tapta-svarṇa-sugaura-mohana-tanu-jyotir jagat-pūrakaiḥ |
rādhā-kṛṣṇa-padāravinda-prama-premaika-jīvātubhis
tat-tad-divya-nijādhikāra-kalayā prāṇa-dvaya-prīṇanaiḥ ||3.109||

iti śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-gosvāmi-pāda-viracite
śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte
ṭṭīyaṁ śatakam
||3||

--o)0(o—

(4)

caturtham śatakam

kūjan-nūpura-kāñci-dāma-lalitaḥ pādāṅgulīyaiḥ sphurc-
chrī-pādāṅgada-śobhitair vara-maṇī-keyūra-cūḍā-gaṇaiḥ |
śrīmat-pīna-nitamba-dolita-śikhā-sad-guccha-veṇī-latā-
mūlāveṣṭita-phulla-malli-vipula-srag-vibhramat-ṣaṭpadaiḥ ||4.1||

vibhrājad-vara-kambu-kaṅṭha-padakaiḥ śrī-hasta-raktāmbuja-
sphūrjad-ratnamayāṅgulīya-rucibhiḥ kaiśora-nityodayaiḥ |
vaidagdhī-para-pāragair atimahā-saṅgīta-vidyāmayaiḥ
śrī-rādhānucarī-gaṇaiḥ śruti-śiro-dūrātidūrehitaiḥ ||4.2||

sarvābhīra-kiśora-sundara-vadhū-duṣprāpa-pādāmbuja-
cchāyaiḥ sarva-vidagdhātā-nidhi-lasad-dāsī-gaṇaiḥ sevyayā |
tad-dvandva-praṇayottha-sāndra-pulaka-śrīmat-sakhī-maṅḍalaiḥ
kāmāveśa sadā mudākulatayā rātrindivam lālyayā ||4.3||

svālī-śva-priya-kiṅkarī-gaṇa-lasat-tārāvalī-madhyataḥ
sphurjat-saubhaga-sāndra-candra-kalayevātyadbhuta-jyotiṣā |
ekaikāṅgatarāṅgītādbhuta-mahā-gaura-cchaṭaikāmbudher
vīcībhiḥ svarasotsavātmabhir aho samplāvitāśeṣayā ||4.4||

kaiśorāṅkura-komalāṅga-valanā-mādhurya-vismāpaka-
snigdha-svarṇa-sugaura-sundara-ruciḥ-preyormi-pūrṇāśayā |
sampūrṇātiviśuddha-mādaka-mahāsvādyai karatyātmanā
kurvantyā paśu-pakṣi-bhūruha-latādīnām muhur mohanam ||4.5||

śrī-gauryaḍi-samasta-divya-vanitā-rūpaika-viprun-mahā-
rūpaikāmbudhi-koṭi-koṭi-sucamatkāṅkarāṅga-śrīyā |
divyāneka-vicitra-manmatha-kalā-cāturya-sīmāntayā
śyāma-prema-rasān muhur muhur atiprodañci-romāñcayā ||4.6||

kāñci-nūpura-hāra-kaṅkaṇa-maṇī-tāṭaṅka-cūḍāvalī-
keyūrāvali-mudrikā-pravilasan-nāsāgra-san-muktayā |
śrīmat-pīna-nitamba-dolita-mahā-veṇyāgra-sad-gucchayā
sīmantojjvala-ratnayā sukusuma-śrī-veṇī-mūla-srajā ||4.7||

sindūrojjvala-bindu-sundara-dala-svarṇendu-bhāla-śrīyā
bhrū-bhaṅgībhir anaṅga-koṭim atimaryādām sṛjantyā muhuḥ |
khalal-locana-khañjarīṭa-kalayā stabdhīkṛta-preyaso

līlāloka-kaṭākṣa-kāma-viśikhair mūrcchām dadatyā muhuḥ ||4.8||

sa-vrīḍa-smīta-candrikānkura-camatkārair manaś corayanty
ālapaiś ca suśītalāmṛta-rasasyandādhika-svādubhiḥ |
dyotad-dāḍima-puṣpa-rocir-adharāmaryāda-mādhuryayā
lāvaṇyāmṛta-pūrṇa-cāru-binduka-śyāmaika-bindu-śriyā ||4.9||

snigdha-snigdha-sukomalāyata-mahā-lāvaṇya-vanyā-maya-
sphūrjat-svarṇa-vinirmītaika-mukuronmīlat-kapola-tviṣā |
bibhratyātisapakva-dāḍima-lasad-bījāvalī-sundara-
śrīman-mauktika-danta-panktim atulām tāmbūla-kalkāṅkitām ||4.10||

śrī-nāsātila-puṣpa-śobhita-maṇi-svarṇākta-san-mauktayā
kandarpādbhuta-hema-tūṇa-yugala-śrī-nāsikā-śobhayā |
tāmbūlaika-rasākta-rekha-rasada-prāṇeśa-danta-kṣatā-
lakṣya-śyāmika-mohanādhara-javā-puṣpātīṣoṇa-tviṣā ||4.11||

nānā-ratna-virājamāna-padakair graiveyakenādbhute-
nātyantojjvala-kambu-kaṇṭha-taṭayā sat-kaṇṭhikāgrair api |
saundaryākara-kuṭmalākṛti-rasa-śrī-kūṭa-vakṣojayoh
saṁvītojjvala-kañcukopari lasad-dhārāvalī-rociṣā ||4.12||

lāvaṇyormi-valī-vibhaṅga-lalita-kṣāmodara-śrī-bhṛtā
śobhā-rāśi-nitamba-bimba-vilasad-divyāruṇa-kṣobhayā |
susnigdhojjvala-divya-hema-kadalī-kāṇḍoru-yugmojjvalan-
mādhuryaika-rasa-cchaṭormi-racita-preyaś camatkārayā ||4.13||

jyotiḥ-puñja-sujānu-bimba-vilasaj-jaṅghāmṛṇāla-śriyā
nirmayāda-padāmbujodita-mahā-mādhurya-saundaryayā |
aṅge'aṅge'dbhuta-rūpa-saubhaga-mahā-mādhurya-susnigdhatā-
śyāma-prema-vikāra-kānti-sucamatkārāti-dhārā-puṣā ||4.14||

sarvāṅgīṇe muhur muhuḥ pulakayā nityonmada-śyāmalo-
ttuṅgābhaṅga-rati-prasaṅga-muditānaṅgālasāṅga-śriyā |
kiñcit kiñcid udañcad-ākula-girā mādhurya-dhārā-kirā
kurvantyānavakāśi-veśa-karaṇe'py ālīkulraṁ vyākulam ||4.15||

tāmbūla-vyajanaḍibhir mṛdu mṛdu premṇāṅghri-saṁvāhanaiḥ
śyāmāṅge nihitālasāṅga-latayā dāsṭbhir āsevyayā |
prāṇeśānana-candragam madhu tathā tāmbūla-saṁcarvitam
grṇatyā sva-mukhendugam ca vihasantyāsmāi dadatyā muhuḥ ||4.16||

ko'pi śyāma-kiśora-candra urubhiḥ kandarpa-līlā-kalā-
cāturyai rati-saubhago'pi ca camatkārān apārān dadhat |
śrī-rādhāika-mahānurāga-vibhavair lāvaṇya-mādhuryayoḥ
pūraiḥ santata-durmada-smara-vaśaḥ śrī-rādhayā khelati ||4.17||

tāv evādbhuta-dampatī-nava-navānaṅgaika-raṅgākulī
gaura-śyāmala-divya-mohana-tanū kaiśora eva sthitau |
śrī-vṛndāvana-maṇḍale'tinibhṛta-śrī-kuñja-puñje muhuḥ
premotkaṅṭhya-bharān smarāmi pulakodbhedaiḥ kadambāyitau ||4.18||

tat kaiśorakam adbhutaṁ puru-camatkārā ca sā śyāmikā
yat saundaryam aśeṣa-mohanam aho kandarpa-līlās ca tāḥ |
bhāvās te ca mahādbhutāśru-pulaka-stambhādayaḥ sāttvikāḥ
sā rādhā-vaśatā ca cetasi camatkurvantu me śrī-hareḥ ||4.19||

sā vṛndāvana-mādhurī madhurimā sa śrī-nikuñjāvaler
gaura-śyāma-kiśorayorahaha sā kāmāndhayor mādhurī |
mādhuryaṁ ca mahādbhutaṁ khaū tayor anyonya-goṣṭhīkṣaṇa-
vyāja-sparśa-sunarma-keli-laharī-vṛndasya bhāyān mama ||4.20||

sarvānanda-kadamba-sāra-paramāpārāmbudhau rādhikā-
dāśīnām anunetari smara-kalāpāraṁ paraṁ gantari |
nityaṁ prāptari kām aviḥlava-daśām śyāme kiśore mahā-
ścaryā kāpi ratir mamāstu satataṁ vṛndāvane vastari ||4.21||

śrīmad-vṛndāvanam iva vanam bhāti vṛndāvanākhyam
rādhā-kṛṣṇau madhura-rasa-mātrākr̥tī yatra bhātaḥ |
rādhā-kṛṣṇāv iva vara-sakhī-maṇḍalaṁ tad-dvayaika-
nyasta-prāṇaṁ tad-ubhaya-rasenātmavan momudīti ||4.22||

vṛndāraṇyam niradhika-samaṁ dhāma sāraṁ rasānām
rādhā-kṛṣṇau niradhika-samau śekharaḥ sad-gatī naḥ |
kr̥ṣṇā-raṅgaṁ tad-ubhaya-nija-prāṇayoḥ puṣṇatī sā
veda-gīrbhir niradhika-samā maṇḍalī mohinīm ||4.23||

aho mauḍhyam aho mauḍhyam aho durbhāgyam īdṛśam |
mahān api mahānande yan na vṛndāvane rataḥ ||4.24||

aho tādṛṣṇ mahānanda-kandaṁ vṛndāvanam na cet |
mahāttamo'pi śrayate vācyo nīcatamo hi saḥ ||4.25||
sāndrānanda-rase vṛndāvane'pi nānurajyataḥ |
kiṁ vā mama kariṣyanti jñāna-bhakti-viraktayaḥ ||4.26||

dhig dhiñ mām api sad-vidyā-kula-śīla-guṇojjvalam |
vṛndāvana-rati-prāṇa-hīno hi syād yataḥ śavaḥ ||4.27||
śocya-śocyātiśocyo'ham mahā-mūḍhātimūḍha-dhīḥ |
haṭhāt sarvaṁ parityajya yan na vṛndāvanam śraye ||4.28||
dūre caitanya-caraṇāḥ kalir āvirabhūn mahān |
kṛṣṇa-premā katham prāpyo vinā vṛndāvane ratim ||4.29||
aho viṭ-sūkara-prāyotphulla-daśa-paśus tataḥ |
na mūḍhaḥ śrayate vṛndāvanam ānanda-sāgaram ||4.30||
hā hā vṛndāvanam tyaktvā yad anyat kartum utsahe |
jānann api viṣaṁ bhuñje thutkṛtya paramāmṛtam ||4.31||
yaśobhiḥ pūritā āśāḥ kṛtaṁ viśvānurañjanam |
hā hanta diñ-mātram api nekṣe vṛndāvaneśayoḥ ||4.32||
kiṁ karomy aham unmatto yat kiñcit pralapāmy alam |
jñāna-bhakti-virakty-ādi-vyārtha-vṛndāvanam vinā ||4.33||

cauro'yam patito'yam ity ativadan santarjayan tāḍayan
badhnan sarva-jano'py anāgasam imaṁ sarvatra codevejayet |
antaḥ-kleśam atīva-duḥsahataram prāpnoti nānā-vidhair
duḥkhair ardyata eva cet tad api me deho'stu vṛndāvane ||4.34||

premānanda-mahā-rasābdhi-sughano vṛndātavī-candramā-
mukhyām rātyamalām ratim niravadhim vṛndāvanādhīśvarau |
śrī-vṛndā-vipinam ca tad-rasa-mayaṁ tādātmya-bhāvādbhuta-
snehāveśa-sadodyatad-aśru-pulakam śrīmat-sakhī-maṇḍalam ||4.35||

kālindī-puline sura-druma-tale śrīmal-latā-maṇḍape
saṁsevyaṁ lalitopahāra-nikarair divyaiḥ kiśorī-gaṇaiḥ |
gaura-śyāma-kiśora-dhāma-yugalam tat karhi vṛndāvane
tad-bhāva-sphurad-ākṛtiḥ paricarāmy āścarya-līlā-mayam ||4.36||

śiñjan-mañjīra-pādā vipula-kaṭi-taṭa-prasphurat-kāñci-dāmā
madhye kṣāmā kiśorī kuca-mukula-yuga-prollasat-tāra-hārā |
lolad-veṇy-agra-gucchā kanaka-maṇi-lasac-cāru-nāsāgra-muktā
citra-kṣobham vasānā mama kanaka-rucir bhrātṛ rādhaika-dāsī ||4.37||

yām yām rūpavatīm navīna-taruṇīm lavaṇya-līlā-kalā-
mādhuryair muni-mohiṇīm anuratām bhāvotsava-vyañjanīm |
tām tām vīkṣya sā thūtkaroti paramam divyam api sphūritam
śrī-rādhā-pada-kiṅkarī-pada-nakha-prānto 'pi yasyātmani ||4.38||

vṛndāranyādhīśvarī-pāda-padma-
jyotiḥ sindhor ādya-raty-eka-vṛtteḥ |

vyaktaṁ līlā-rūpa-kaiśorakādyais
tad-dāsīnām vṛndam īkṣe'tidivyaṁ ||4.39||

druta-kanaka-sugaurīm aṅga-vallīm dadhānām
nava-taruṇīm līlā-kānti-pūrain apārām |
vipula-jaghana-khelad-veṇim āścarya-rocir
nava-kanaka-mahīdhra-prekṣya-vakṣoja-lakṣmīm ||4.40||

nava-nava-rasa-sārāsvāda-susumera-vaktrām
nava-nava-rasa-khelat-khañjarītāyatākṣīm |
rucira-valaya-rājī-divya-keyūra-rājat-
suvalita-ruci-pūrṇa-snigdhador-valli-yugmam ||4.41||

śravaṇa-taṭa-virājad-divya-tāṭaṅka-ratnām
rucira-kanaka-ratnodbhāsi-nāsāgra-muktām |
vividha-kanaka-hāra-prollasat-kambu-kaṅṭhīm
uru-maṇi-gaṇa-vibhrājiṣṇu-keyūra-cūḍām ||4.42||

rucira-maṇi-virājan-mudrikāḍhyāṅgulīkām
uru-sijaruci-pūrām colikām āvahantīm |
parama-rucira-muṣṭi-grāhya-madhyām nitambo-
jjvala-maṇi-maya-kāñcīm mañju-mañjīra-pādām ||4.43||

muhur urasi dadhānām vīkṣya sa-vrīḍa-hāsam
priyam atirasa-lolaṁ līlayāttāmbarāntam |
pratipada-nava-raṅgānanda-manda-smitormi-
stavakita-mukha-candrām ullasad-roma-harṣām ||4.44||

kim api kim api sakhyā bhāṣamāṇām sahāsam
kim api kim api dṛṣṭeś cāpalaṁ prodvahanīm |
kim api kim api lolad-gātra-vallīm kadāntaḥ
kim api kim api rādhām samyag ārādhayāmi ||4.45||

vāg-bāṇāḥ prapatantu marmasu śataṁ pāda-prahārāḥ śiro-
deśe santu śataṁ śataṁ dhruvam anāhārāḥ śataṁ santu vā |
smāraṁ smāram athāpi jīvana-dhanaṁ tad gaura-nīlaṁ maho-
dvandvaṁ sāndra-rasābdhi-mūrtim udito vatsyāmi vṛndāvane ||4.46||

bhuktaṁ janmani janmani priya-vadhū-srak-candanādyam tvayā'
haṅkāras tu na śānta eva suyaśo bahv-arjitaṁ nādyā tat |
abhyastā ca samasta-śāstra-vitatir mohas tu nāstaṁ gatas
tan nirvidya samantato bhaja mahānandāya vṛndāvanam ||4.47||

sukṣīṇā dhamanī tato'mṛja-vapuḥ-keśo jarat-kanthayā
kaupīnena ca cīra-khaṇḍaka-kṛtenāḍhyo'tisaumyākṛtiḥ |
tūṣṇīkaḥ sakalādhamaḍhama ivātyantaṁ vidūre caran
śrī-rādhā-pada-dāsyā-līna-hṛdayo vṛndāvane syām kṛtī ||4.48||

kauverī dhana-sampad asti kim ato vācaspater vāgmitā
labdhā kim nu tato mahendra-bhavanaiśvaryaṁ sthitaṁ kim tataḥ |
kim kandarpa-vapuḥ-śriyādbhuta-tapo-yogādi-siddhagā ca kim
śrī-vṛndāvana-nāma-dhāma-vimukhe sarvo viḍambo yataḥ ||4.49||

sadā khelan nitya-smara-tarala-rādhā-madhupati-
sphurad-vidyāvidyā-maya-sakala-dhāmopari sadā |
sva-mādhuryojjvalyādibhir itara-sarvābhibhava-kṛd-
bhuvi prāptaṁ vṛndāvanam idam aho ko na bhajate ||4.50||

yat svātma-prabha-śuddha-cid-rasa-ghanam yatṛākhilam tādrśam
kṛṣṇa-prema-rasābdhi-magnam akhilam eyyanta (?) drg dūragam |
tasmin bhū-prakṛte'vicintya-mahimānantye'tra vṛndāvane
paśyeyur yadi dūṣaṇāni kudhiyaḥ kim syāt tato'ntar-drśam ||4.51||

surasenānantam madhurima-bhareṇānta-rahitam
rucānantam kṛṣṇa-praṇaya-rasato'py anta-rahitam |
kṛpauḍāryānantam nija-para-mahimnānta-rahitam
tadānantam bhāgyam bhajati yadi vṛndāvanam idam ||4.52||

vīkṣe divyākṣi-lakṣaiḥ sthira-cara-suṣamām saurabham ghrāṇa-lakṣair
jighrāmy ākarṇaye ca śravaṇa-vitatibhis tvad-guṇān atyudārān |
pat-koṭyā tvayaṭeyam yadi ca kara-śiraḥ koṭibhis tvām nameyam
no tṛptir me tathāpi priyatama-paramānanda-vṛndāvanādya ||4.53||

karṇe śaṅkuḥ praveśya kim api yadi śṛṇoty etadīyasya doṣān
jihvācchedyā pramāḍād yadi vadati samutpāṭyamakṣīkṣate cet |
prāṇāḥ santyāga-yogyā yadi manasi tathā niścayas tac-chravādyāś
cāṇḍālīkṛtya varjyāḥ paramatamam idam dhāma vṛndāvanam yat ||4.54||

na hi vṛndāvana-vindāmy aham indāv apy amīdrśīm sukhatām |
tucchīkṛta-sura-gaṇikā-sukha-janikā e yato rahaḥ-kaṇikā ||4.55||

vṛndāraka-nuta-vṛndā-vipina-latā-śākhi-gulmānām |
vṛndāraka iha nandana mandā mandāra-koṭibhiḥ kim vaḥ ||4.56||

śrī-rādhā-muralī-dhara-vara-ghana-vṛndāvane varam kṛmikah |
bhagavat-pārśada-mukhyo'py anyatrāham na cotsahe bhavitum ||4.57||

vṛndāvana-guṇa-vṛndāny anīsam amandānurāgeṇa |
yo varṇayati samākaraṇayati harim so'dhamarṇayati ||4.58||

rādhā-pati-rati-rañjita-nikuñja-bhavane vane parame |
śrī-vṛndāvana-nāmnī praṇaya-praṇayam samasta-guṇa-sīmni ||4.59||

yadi vṛndāvana vindāmy api tṛṇatṇate vanānteṣu |
na tadā vikuṅṭha-lakṣmīm api kara-militām nibhālaye lalitām ||4.60||

sarva-duḥkha-daśā ghorā varam vṛndāvane'stu me |
prākṛtāprākṛtāśeṣa-vibhūtir api nānyataḥ ||4.61||

kurvaty api mahā-raudram upadravam anukṣaṇam |
bhaktir vṛndātavī-sattve tattvekṣātaḥ sadāstu me ||4.62||

samasta-puruṣārthānām cintāmaṇaya eva te |
śrīśādi-mṛgya-saṁsparśā ye vṛndāvana-kharparāḥ ||4.63||

paśur ekaḥ khaga ekas tṛṇam ekaṁ reṇur eko vo |
śyāma-rasādbhuta-vanye vṛndāraṇye bhavāmy aham dhanyaḥ ||4.64||

rādhā-murali-manohara-caraṇa-vilāsenā dhanyāyām |
vṛndāvana-bhuvī manye parama-pumartho manāg api praṇayaḥ ||4.65||

śrī-vṛndā-vipine'tikautuka-bharāt tau paryaṭantau mahā-
ścaryam śrotra-rasāyanāti-madhurṇayo'nya-prasādodaye |
anyonyādhika-ramya-vastu-sucamatkāram sadā rādhikā-
kṛṣṇau dhyāyata paśya paśya śṛṇu śṛṇv ity ādr̥toktī mithaḥ ||4.66||

kṛṣṇānurāgasya param prakarṣam
tad-rūpa-śobhā-dyuti-bhūma-sīma |
śrī-rādhikāyāḥ paramādhika-śrī
śrayāma vṛndāvanam eka-dhāma ||4.67||

vṛndātavī-mohana-kuñja-puñje
kalinda-kanyā-pulinaika-sīmni |
śrī-rādhikā-kṛṣṇa-padāravinda-
dāsyāika-dāsyē balatām mamāśā ||4.68||

sahaiva rādhā-muralī-manoharau
kandarpa-līlā-maya-divya-mūrtikau |
vṛndāṭavī mañjula-kuñja-maṇḍale
kasyāsti nāśātirasā nu sevitum ||4.69||

āśāpi nāsādyata eva rādhā-
pādāravindārcana indirādyaiḥ |
ahaṁ tu vṛndāvana te prabhāvād
bhāvānubandhe sphayālur asmi ||4.70||

vihāya vṛndāvanam indirādibhiḥ
sudurlabhaṁ kutra vimūḍha yāsi re |
sarveśvaraiśvaryam athāmṛtaṁ paraṁ
sudurlabhāś cātra milanti bhaktayaḥ ||4.71||

hari hari hari-rādhā-bhaṅgurānaṅga-raṅgam
madhura-madhura-sāndrānanda-sindhu-taraṅgam |
ka iha viśatu vṛndā-kānane kuñja-puñjam
sphurad-uru-nija-rūpādy-antareṇāntare'pi ||4.72||

rādhā-kṛṣṇa-vicitra-manmatha-kalānandāś camatkurvate
yasmin saukhya-camatkṛtiḥ paratarā yatratya-dīkṣāditaḥ |
tad-dvandve makārato'dbhutatamād yasyādbhutānukṣaṇo-
llāsāḥ śrī-vanarāja-sīma-sumahābhāvantaṁ eva stumaḥ ||4.73||

kalinda-tanayā-taṭī-sphurad-udāra-vallī-kuṭī-
vihāri-rati-lampaṭī-bhavad-anukṣaṇaṁ dhāma tat |
dvayaṁ kanaka-campakaṁ kuvalayaṁ ca nindad-rucā
sucāru-paricaryayā manasi toṣayet svātma-bhūḥ ||4.74||

smara smara-vaśaṁ gatau kanaka-campakendīvara-
dyuti-nava-kiśorakau madhura-dhāma-vṛndāvane |
yayor nayana-vāg-vapur-vilasitaiś camatkāribhir
mahā-madhurimākarair muhur muhur eva dhanyālayaḥ ||4.75||

tīrtvā traiguṇya-sindhūṁ jaḍa-malina-mahā-duḥkha-sāraṁ samastaṁ
santīrya jyotir-ekārṇavam atha bhagaval-loka-vṛndāni paśya |
āsvādyāsvādyā tat-tat-sukham ahaha jahad yāhi vṛndāvanākhyāṁ
sarvordhvaṁ dhāma tasmin mṛgaya rasamayīm rādhikā-kuñja-vāṭim ||4.76||

niravadhi hṛdi rādhā-kṛṣṇa-kandarpa-līlā-
valita-lalita-kuñjam mañju-vṛndāvanāntaḥ |

adhivasa nija-nātha-dvandva-sevāsv ajasraṁ
catura-catura-buddhiḥ prema-saukhyādbhutarddhiḥ ||4.77||

rādhā-kṛṣṇau nitya-kandarpa-tṛṣṇau
saṁsevante nirbhara-prema-pūrṇāḥ |
preṣyātmānaḥ ke'pi tan-mukhya-sakhyā
śrīmad-vṛndāraṇya-kuñjottameṣu ||4.78||

kiṁ vidyā-kula-śīla-rūpa-vibhavaḥ kiṁ dāna-yajñādibhiḥ
kiṁ vikhyāti-śataiḥ kiṁ ugra-tapasā kiṁ nyāsa-yogādibhiḥ |
kiṁ tattvānubhavana viṣṇu-bhajanaiḥ kiṁ tasya vātyadbhute
yo vṛndāvana īśa-mohana-rase'py āsīn na sarvasva-dhīḥ ||4.79||

śrī-vṛndāraṇya dhanyo'smy atiparama-mahā-tvat-kṛpā-pātrito'smi
yāto'haṁ yena datto vidhi-śuka-sanakādy-arthanīyaḥ sva-vāsaḥ |
gaura-śyāme mahā-mohana-vara-mahasī nitya-kaiśora-veśe
nityaikānaṅga-raṅge api paricaritum yan mamāśāpi dattā ||4.80||

śrī-vṛndāṭavi koṭi-māṭṛ-parama-snigdha-svabhāve rame-
śādyair nitya-vicāryamāṇa-paramāścarya-prabhāve padam |
svaṁ cel locana-gocarīkṛtavatī vāsaṁ ca sarvottamair
mṛgyaṁ dattavatī tadā nija-jane kiṁ vā vilambād iha ||4.81||

rādhā-kṛṣṇāv anadhika-samau rūpa-lāvaṇya-līlā-
vaidagdhyaḍyair niravadhi-mitho-varḍhi-gāḍhānurāgau |
sāndrānandāmbudhi-rasa-camatkāra-dhārām vahantau
vṛndāraṇye paricara mudā nitya-sattā-prakāśau ||4.82||

anantaiś cij-jyotsnā-rasa-jaladhi-pūras tata ito
vahadbhir golokāvadhi sakala-saṁplāvana-karam |
aho sarvasyopary-ativimala-vistīrṇa-madhura-
sphurac-candra-prāyaṁ sphurati mama vṛndāvanam idam ||4.83||

pralīnāvātyantaṁ triguṇa-maya-mayodaya-kathā
na rejuḥ khadyotā iva ca hari-lokāḥ sukha-mayāḥ |
kim anyat svānyat sphūrty-akhila-sukha-bhāvābhībhava-kṛt
svabhāśā sarvoccair jvalati nanu vṛndāvanam idam ||4.84||

yadi hari-caraṇa-premānanda-kadambaṁ viḍambayati |
rādhā-pada-rasa-vanyaṁ vṛndāraṇyaṁ tadṇaya-vārtā kā ||4.85||

api mama koṭi-bhavānte bhavatu param tādṛśo dehaḥ |

vṛndāvanam adhivasatām ucchiṣṭaika-sprhā bhaved yatra ||4.86||

hari hari dhig astu mām iha yad atisutuccheṣu loka-dharmeṣu |
asvārtheṣv atisakto vihanmi vṛndāvane'pyaho vāsam ||4.87||

prāyaścittam aghāni mahad-aparādhe param śaraṇam |
sakala-svadharmā-mauliḥ pumartha-mauliś ca rādhikā-vipinam ||4.88||

api tuccha-loka-rañjanam āsañjanam atra viḍ-bhāṇḍe |
priya vṛndāvana-jīvana-jana-saṅgam svārtha-bhañjanam muñca ||4.89||

vṛndāvana-tṛṇa-gulmā-dya-niśam sac-cid-rasātmakam kalayan |
praṇamann atibhakti-bharād ya iha vaset tam namanty aho dhanyāḥ ||4.90||

śrī-rādhāyāḥ śiñjan-maṇi-nūpura-pāda-vinyāsān |
sa prema tatra tatra smṛtyodaśrā vasanti tad-vane dhanyāḥ ||4.91||

kṛṣṇa-prema-sudhā-rasātma-sakalam vṛndāvanam tad-gatam
sarvam sthāsnu cariṣṇu cid-ghanam atho rūpam tavāpīdṛśam |
tattvam tyakta-samasta-bāhya-kalano no loka-dharmādikeṣv
āsakto vasa rādhikā-pada-tale nityam sva-tattve sthitaḥ ||4.92||

rādhā-tat-priya-caraṇāmbuja-paricaraṇātisad-rasāmbhodhau |
maṅktvā vismṛta-dehaḥ kadā nu vṛndāvane bhaviṣyāmi ||4.93||

vṛndāvana-vasati-hetor adharmā-koṭiḥ kukarma-koṭir vā |
bhavatu samastam soḍhvā saṁsādhayitāsmi kañcana svārtham ||4.94||

ananta-svayam-jyotir ānanda-dohān
anantollasat-kṛṣṇa-rādhānurāgāt |
ananteśa-bhūtyā kṛtāñjaly-upetān
sadā naumi vṛndāṭavī-sarva-bhāvān ||4.95||

anantendu-cic-candrikā-sindhu-magnān
ananta-sva-śobhā-camatkāra-dhārān |
anantānurāgair harer vihvalāṅgān
vihaṅgādikān naumi vṛndāvana-sthān ||4.96||

divya-puṣpa-pallavādi-ramya-valli-śobhite
dvāra-deśa-divya-puṣpa-toraṇādi-citrite |
antarāli-kalpitāti-divya-puṣpa-talpake
divya-ratna-dīpa-rāji-sarvato virājite ||4.97||

divya-kāvya-nāṭakādi-pāṭha-śīla-śārikā-
kīra-vṛnda-sundare'timañju-kuñja-mandire |
divya-bhṛṅga-guñjiteṇa rañjite'timohane
kokilādi-kūjiteṇa pūjiteṇa gītibhiḥ ||4.98||

manda-manda-śīta-śīta-divya-ganda-vāyunā
jāla-randhra-riṅgiṅāntaraṅga-bhāva-sevite |
tat-tad-iṣṭa-vastu-vṛnda-sanniveśa-lobhane
gaura-nīla-dampatī manoja-vihvalau smara ||4.99||

adūre śrī-govardhana-giri-varān mohana-mahā-
mahāh-sindhur bindū-kṛta-sakala-sac-cid-rasa-ruciḥ |
sudhā-sindhoḥ koṭī-madhurima-mudhākāri-kaṇikas
tad-antaḥ śrī-vṛndāvana-vana-mahā-maṇḍana-vanam ||4.100||

sarvānanda-rasaika-bindu-paramānandāmbudhi-syandanam
sarvāścarya-vanam śriyo`pi hṛdayākṣyākaraṇa-śrī-bharam |
śuddhānanda-rasaika-sāra-sucamatkāraika-dhārā-karam
saurabhyojjvalatācchatāmasṛṇatā-mādhuryavattaradbhutam ||4.101||

praphulla-divya-mallikā-lavaṅga-jāti-yūthikā-
kadamba-campakāvalī-sthalāravinda-vīthibhiḥ |
śirīṣa-kunda-ketakī-kusumbha-kimśukādibhir
manojña-mādhavī-latādy-ananta-puṣpa-vallibhiḥ ||4.102||

priyaṅgu-nāga-keśarair aśoka-karṇikārakaiḥ
sphuṭātimukta-saptalā-suvarṇa-yūthikādibhiḥ |
vicitra-bheda-jhiṅṭikā-sugandha-bandhu-jīvakair
hayāri-kubjakādibhiḥ prāphullitair vicitritam ||4.103||

vicitra-pallavodgamair vicitra-puṣpa-sambhṛtair
vicitra-patra-mañjarī-vicitra-guccha-jālakaiḥ |
vicitra-saurabhodayair vicitra-sīdhu-varṣibhir
vicitra-rocir-ujjvalaiḥ paraiś ca śākhibhir vṛtam ||4.104||

rādhā-kṛṣṇa-rahah-kathānuvadanād āścarya-mādhuryavad-
dhvānaiḥ śrī-śuka-sārikā-vyatikaraiḥ ānanda-sarvasvadam |
karṇākaraṣi-kuhū-kuhūr iti kalālāpair vṛtam kokilair
nṛtyan-matta-mayūram anya-vihagaiś cānanda-kolāhalam ||4.105||

tan-madhye nava-mañju-kuñja-valayam śobhā-vibhūtyāsamā-

nordhvaṁ divya-vicitra-ratna-latikādy-ānanda-puṣpa-śriyā |
antas talpa-varaṁ varopakaraṇair ādhyam samantād dadhad-
rādhā-mādhava-bhukta-bhogyam akhilānandaika-sāmrājya-bhūḥ ||4.106||

madhye-tādrśa-kuñja-maṇḍalam aho kuṇḍam mahā-mohanam
sāndrānanda-mahā-rasāmṛta-bharaiḥ svacchaiḥ sadā sambhṛtam |
ratnābaddha-catus-taṭī vilasitam sad-ratna-sopānavat-
tīrtham śrī-taṭa-sat-kadambaka-tala-cchāyā-maṇī-kuṭṭimam ||4.107||

gādhāgādhatayā tayor atimudam kurvāt para-preṣṭhayor
nānā-divya-rasottamānavasare vyañjat tayoh pṛitaye |
āścaryam kamalotpālādi-kutukāyonmīlayan mīlayan
nānā-ratna-maya-cchaṭāmbudhi-jalam vyañjan nikuñjādikam ||4.108||

nirmayāda-mahā-susaurabha-camatkārair vivardhiṣṇubhir
mādhuryais ca pade pade' dbhutatamai romṇām muhur harṣaṇaiḥ |
nānā-ratna-sarojinī-kumudinī-mukhyair mahā-sundaram
kīrṇam puṣpa-caryais taṭa-kṣītiruhām syandair madhūnām api ||4.109||

madhye-vāri ratotkayo rasikayor vyañjan-nikuñjottamam
yad vā ratna-mayātisundara-gṛham sarvāli-vismāpakam |
ambhaḥ-sambhavad eva vātha paritāś cordhvaṁ tale svaccha-sad-
ratna-kṣauṇi-samīhitopakarāṇe divya-prasūnāntare ||4.110||

mahā-maṇi-mayojjvalat-taṭa-catuṣṭaye'tyullasad-
vicitra-bahu-maṇḍanādbhuta-maho-latā-maṇḍape |
vicitra-bahu-paṅktika-sphuṭa-kadamba-mukhyādbhuta-
cchaṭāmṛta-maya-drumāvali-samṛddhi-śobhādbhutam ||4.111||

rādhā-kṛṣṇāpāra-kandarpa-tṛṣṇā
sindhora vṛddhim tanvad atyantam eva |
atyāścaryam keli-vaidagdhya-vṛndam
vṛndāraṇyānandinoḥ sandīśaitat ||4.112||

madhura-madhura-guñjan-mañju-rolamba-puñje
kanaka-kamalinīnām kānane yatra rādhā |
priyam adhigata-vaktra-bhrātikam padma-cumbeṣv
api nija-mukha-cumbenāśvasantam jahāsa ||4.113||

iti śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-gosvāmi-pāda-viracite
śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte
caturtham śatakam

||4||

--o)0(o--

(5)

pañcamam śatakam

kiñcic candana-koṭi-jitvaram aho kastūrikā-koṭijit
kiñcit kiñcid udāra-saurabha-mayaṁ karpūra-pūrād api |
kiñcit kuṅkuma-pañka-ṛaṅkaṇa-mahāmodaṁ kim apy ullasat-
saurabhyeṇa vinirjitāguru mahāpūrvaṁ kim apy udbhavat ||5.1||

nānā-puṣpa-suvāsa-vṛndam anīśaṁ divyaṁ samunmīlayan
nānā-pānaka-rūpatām prakatayan nānā-subhakṣyodayam |
nānā-sāndra-rasollasat-phala-bharaṁ śrī-rādhikā-mādhava-
krīḍā-veśa-vaśāt truṭan-maṇisara-sraṅ-mekhalādyair yutam ||5.2||

antarīyaga-suratna-maṇḍape svīya-kuṇḍam anu vārṣabhānavī |
śyāmalena saha-gāna-kautukaṁ kurvatī sphuratu me sakhī-vṛtā ||5.3||

sakhībhiḥ sambhūya sva-kara-kamala-dvandva-kalitair
jalaiḥ sekaṁ rādhā bahu vidadhatī nāgara-maṇeḥ |
sudhā-pūrṇān varṇān namita-vadanendor alam alam
jito'smīty ākarṇyāsad-uparatā yatra kim iti ||5.4||

svalpātimañjula-nikuñja-parīta-hrasvair
vistīrṇa-śākhi-vara-puṣpa-sukalpa-vṛkṣaiḥ |
vīte kadāpi kusumābharaṇaṁ vicitrā
yatrātātāna vihr̥tī rasa-mūrti-yugmam ||5.5||

paraspara-vilocanāñcala-camatkṛtaiḥ sa-smitaṁ
parasparam urucalāt sa-pulakāṅgaka-sparśanaḥ |
paraspara-kathā-sudhā-rasa-sarit-pravāhaiḥ sadā
paraspara-mahā-ratir jayati rādhikā-kṛṣṇayoḥ ||5.6||

vyañjat-kaiśora-divya-druta-kanaka-nibha-śrīmada-aṅga-cchaṭaughaiḥ
śaśvan-nānā-camatkāribhir atimadhurānaṅga-bhaṅgī-taraṅgaiḥ |
śyāma-premṇo vikārair ghana-pulaka-tatīrgadgadokty-aśru-kampair
ālīr vismāpayantī svarati-vanacarīḥ saiva rādheśvarī me ||5.7||

vrajād yātā vṛndāvana-matir mahāścarya-madhura-
sphural-līlā-rūpa-cchavi-surata-vaidagdhya-laharī |
sva-kuṇḍa-sthalyāntaḥ śata-śata-guṇa-vyañji-suśamā-
camatkārādir me sphuratu hr̥di rādhā sadayitā ||5.8||

śrī-vṛndā-vipina-prasāri-paramāścaryollasat-saurabham
mādhuryāmṛta-sindhu-bandhura-mahā-jyotis-taraṅgādbhutam |
nānā-bhūmibhir uttarottara-camatkārātirekaṁ mama
śrī-rādhādbhuta-keli-kuṇḍam udayais tuṇḍam kadā maṇḍayet ||5.9||

bṛhad-vikaca-kāñcanāmburuha-karṇikāyām sthitau
tadīya-dala-keśarair ahaha yatra tau yujyataḥ |
parasparam atisphurat-kanaka-nīla-ratna-cchavī
mahā-rasika-dampati kim api dolitāṅgau muhuḥ ||5.10||

ananta-hari-rādhikā-madhura-keli-vṛndaiḥ sadā
mahādbhutam aho mahā-rasa-camatkṛtīnām nidhim |
mahojjvalam mahā-susaurabhatamaṁ ca vṛndāvane
samaronmada-tad-īśvarī-dayita-divya-kuṇḍam numah ||5.11||

yad-vāri-sprśatām sato rasamayī kāpy adbhutācetaso
vṛtīḥ sadya udeti tatra viharaty ānanda-mūrti-dvayam |
śuddhānāṅga-rasaika-lāsyā-paramotkarṣa-sugaurojjvala-
śyāmam kuṇḍam idam śrayema paramam vṛndāṭavī maṇḍanam ||5.12||

śrī-govardhana-mauli-maṇḍana-mahā-ratnottama-rādhikā-
kuṇḍam mohana-puṇḍarīka-nayana-prāṇeśvarī-vallabham |
ghūrṇan-mauli-vilola-kuṇḍala-varaṁtuṇḍendu bimbollasad-
vamśam śamsati yatra mādaka-guṇān romāñcito mādhavah ||5.13||

śrī-vṛndāvana-śobhayāpi parayāślāghyām harer vallabha-
śrī-govardhana-śaila-rāja-śirasāpy atyādareṇānatām |
rādhā-kṛṣṇā-mahādbhuta-smara-kalā-mādhurya-śobhābharām
vallī-maṇḍapa-maṇḍalīm smara sakhe śrī-rādhikā-kuṇḍagām ||5.14||

asamordhvaṁ smara-vardhini rādhā-kuṇḍe mahā-rasāviṣṭau |
gaura-śyāma-kīśorau smara tau rasa-vihvalau sakhī-valaye ||5.15||

divyānanta-vicitra-vaibhava-rasān muhyad-vaikuṇṭheśvara
gāndharvāḥṛdayaika-bandhu-madhura-premonmadāndhākhilam |
vidyānanda-sudhaika-sindhu-parato jājjvalyamānam kṣitau
tad vṛndāvanam aprameya-rasadam prāpyānyad īkṣeta kaḥ ||5.16||

rūpāṇi vraja-bhīru-sīma-bhagavat-preṣṭhair niṣevyāṇi te
muktaiś cāru-vidhāni santu paramānandātma-vṛndāvana |
śrī-rādhā-muralī-manohara-rasodāre tu rūpe mahā-
mādhuryāntima-sīma-nismṛti-patham yāte'pi dhanyas tv aham ||5.17||

rādhā-kṛṣṇa-sugāna-śikṣaṇa-parā gāyanti yatronmadā
nānāścarya-vidhaṁ rasāla-śikharāṇy āruhya puṁskokilāḥ |
yan nṛtyāni ca vīkṣya śikhino nṛtyanti citraṁ vyadhus
tad-goṣṭhīm śuka-sārikā yad adhi tad dhyāyāmi vṛndāvanam ||5.18||

saṅgītotsava-raṅgi-kokila-gaṇaṁ nātyollasad-barhi sad-
bhṛṅgī-jhaṅkṛta-divya-vāda-madhuraṁ sphūrjal-latā-maṇḍapam |
rādhā-kṛṣṇa-niṣevanātirasavad dāsī-janāpekṣitā-
rthāpūri druma-valli-vṛndam udayād vṛndāvanam sundaram ||5.19||

apārāvārātma-prabha-vimala-cij-jyotir-amṛtā-
mbudhi-dvīpe vṛndāvanam atula-rociḥ smara sakhe |
kadambānām vāṭī-parivṛtam ananta-druma-latā-
nikuñjair mañju śrī-rasika-yuga-sarvasva-nilayam ||5.20||

namo nityaṁ vṛndāvana-taralatābhyaḥ karuṇayā
kirantībhyaḥ sarvān api ca puruṣārthān sakṛd api |
vilokāt saṁsparśācchavana-kathanāc ca smaraṇato
vibhāntībhyaḥ pāve prakṛti-rasa-sārātma-mahasāḥ ||5.21||

atisvacche'tyantojjvala uru-vidhodyat-parimale
parāgāṇām puñjaiḥ śruta-nava-marandaṁ ca subhage |
susākhādyair nīrandhita upari vṛndāvana-bhuvas
tale rādhā-kṛṣṇāṅghriṇi rasa-maya-snigdha-madhure ||5.22||

yatra śrī-rādhikā tad-rasa-vivaśa-sadānandayoḥ sarva-kāla-
sthemā premāmṛtābdhiḥ parama-rasa-camatkāra-sīmāsti eva |
yatraivāścarya-sīmā yad adhi parataro divya-saubhāgya-sīmā
śrī-vṛndāraṇya-nāmā jayati bhagavataḥ sarva-dhāmātidhāmā ||5.23||

pañcārthān prema-bhakty-antān vicinvanti budhā mudhā |
kṛtārthāḥ kila tiṣṭhanti vṛndāraṇya-tṛṇāsritāḥ ||5.24||

jīvann eva mṛta-prāyo dehādaḥ nirahaṁ-mamaḥ |
kadā prema-rasa-syande vinde vṛndāvane sthitim ||5.25||

punanti brahma-rudrādīn yeṣāṁ caraṇa-reṇavaḥ |
sarva-bhāvena me sevyās te vṛndāvana-vāsinaḥ ||5.26||

śrī-rādhā-kānana-sparśāc chuddha-cid-rasa-mūrtayaḥ |
apy amī sva-parādrīṣyā namasyāḥ śrī-śukādibhiḥ ||5.27||

sāparādhās ca ye rādhā-padam ādhāya cetasi |
vasanti vṛndā-vipine'nyān dhanyān namāmi tān ||5.28||

tad-bhrū-bhaṅga-mahānaṅga-tṛṣṇa-kṛṣṇa muhuḥ stutam |
vṛndāvaneśvarau dāsya-lāsyam evābhilaṣyante ||5.29||

madhura- madhura-keli-kurvad-udvela-kāmā-
mbudhi-rasa-vara-sindhu-syandi vṛndāvanāntaḥ |
pratipada-suṣamekāmbhodhi-majjat-tanu-śri
sphuratu kim api gaura-śyāma-dhāma-dvayam ||5.30||

anyonyaṁ rūpa-śobhā-lalita-rati-kalā-cāturī-mādhurīṇāṁ
bibhrāṇāvāli-vṛnda-pratipada-sucamaktāra-kāri-pravāham |
gaura-śyāmau kiśorau mitha udita-mahānaṅga-raṅgaika-ramyāv
udyad-romāñca-puñjau smarati sarasa-dhīḥ; ko'pi vṛndāvanāntaḥ ||5.31||

ananta-suṣamā-nidhiḥ sphurad-apāra-mādhurya-bhūr
anantam aticandrikā-nidhi-haranta-saubhāgya-bhūḥ |
ananta-bhagavad-rasottama-rahasya-mūla-sthalau
mad-īhitam anantayatv idam ananta-vṛndāvanam ||5.32||

yeṣāṁ manmatha-kautukottaralayoḥ śrī-rādhikā-kṛṣṇayoḥ
svacchodāra-tala-sthalī-militayor ānanda-magnātmatām |
āsārā nipatanti divya-madhuno divyaiḥ prasūnaiḥ phalair
ākīryeta mahī khagaiḥ kala-kalam tyaktvācalaiḥ sthīyate ||5.33||

mahā-madhura-gulmaka-druma-latā-mahā-mādhurī-
dhurīṇa-dharaṇī-talam su madhurāli ptisagmṛtam |
mahā-madhuratā dhurobdhur asavaḥ sarid-bhūdharam
mahā-madhura-bhāvadam madhurimeva vṛndāvanam ||5.34||

divyānanta-rasātmaka-priya-phalaiḥ puṣpaiś ca divyāmitā-
modair divya-parāga-divya-madhubhir divyaiḥ khagānām kulaiḥ |
divyaiḥ pallava-korakādibhir api śrī-rādhikā-kṛṣṇayoḥ
santoṣaṁ samupārjayāmi taravo bhūtvāpi vṛndāvane ||5.35||

āmūla-druma-jāti-viṣṭṛta-mahā-susnigdha-śākhāvatām
vṛkṣāṇām atidivya-puṣpa-phala-sambhārair mano-hāriṇām |
āruhya dvayam eva kautuka-bharāt tad gaura-nīlam mahaḥ
śākhā yatra cinoti khelati tad evādhyemi vṛndāvanam ||5.36||

yā rādhāyā vara-tanu naṭety ukṭi-mātreṇa nṛtyed
gāyety ukṭyā madhukara-rutair vijñā-gānaṁ tanoti |
krandety ukṭyā viṣṛjati madhūtpḥullitā syād dhaseti
proktāśīlasya drumam iti girā sasvaje dhr̥ṣṭa-gucchā ||5.37||

mat-prāṇeśaṁ nama nigaditety āpataty eva bhūmāv
itthaṁ tat-tad-vacana-vaśagā syām ahaṁ kāpi vallī |
śrī-rādhāyāḥ sva-kara-vihita-svambu-sekādi-puṣṭā
vṛndāraṇye mudita-hariṇā datta-kāntā-varāśī ||5.38||

yā śrīr nandana-puṣpa-bhadra-pramukhe yā vātha naiḥśreyase
tat-koṭi-praguṇa-śriyātimadhuraṁ dedīpta-vṛndāvanam |
keli-śrīmad-ananta-citra-surasāṁ śrī-rādhikā-mādhavau
nityaṁ veda-śiro'tidūra-padavīm yad vaibhavaṁ gāyataḥ ||5.39||

ye naiḥśreyasam āśritās tulasikādyāmoda-saṁmodino
ye mat-saurabha-pārijāta-kusumair ye nandino nandane |
ye cānyeṣu vaneṣu santi muditāḥ puṣpandhayānāṅgaṇās
te yatrātipatanti nityam amitās tāṁ naumi vṛndātavīm ||5.40||

dhanye'smin dharaṇī-tale tanu-bhṛtām dātuṁ mahoccaṁ padaṁ
prādurbhūtam atiprabhūta-madhurānandābdhi vṛndāvanam |
ye saṁsāra-māhā-baṭe nipatitā ye sarva-santyāgino
ye muktās ca ya īśvarāḥ sakṛd api prekṣyaiva muhyanty aho ||5.41||

ye'tyanta-viṣayāviṣṭā brahma-niṣṭhās ca ye matāḥ |
prekṣyānandena mūrucchanti bsakṛd vṛndāvana-śriyam ||5.42||
śrīmad-vṛndāvanasyaiva prabhāvo'yaṁ mahādbhutaḥ |
yat sva-sambandha-gandhe'pi banda-kṛd rasa-sindhudaḥ ||5.43||
vṛndāvanasya mahimā nahi mādr̥śa-gocaraḥ |
babandha sva-guṇair divyair yac chrīmat-puruṣottamam ||5.44||
atyunmada-mahā-prema-rasa-sāraiḥ susambhṛtam |
ātmavat svīya-sakalaṁ bhaja vṛndāvanam vanam ||5.45||
dhana-putra-kalatrādi-mamatā mama tāpadā |
iti tyaktvākhilam vṛndāvanam eva ca me varam ||5.46||
mahāsahāni duḥkhāni sukhāny unmādakāni vā |
vṛndāvana-dṛḍha-prītiṁ nālaṁ cālayituṁ hi mām ||5.47||
śrīmad-vṛndātavī-kuñja-puñje nitya-vihāriṇau |
gaura-śyāma-mahāścarya-kiśorau mama jīvanau ||5.48||
manda-prajñās ta evātra manda-bhāgyās ta eva hi |
ye vṛndāvanam āśritya rādhā-kṛṣṇau na bhejire ||5.49||
iha mahac chocanaṁ mahāṁś ca bata vismayaḥ |

na yad vṛndāvanasyo 'pi rādhā-kṛṣṇau bhajed rasāt ||5.50||
na loka-cintā no dharma-cintā cintā na dehagā |
śrīmad-vṛndāvane rādhā-kṛṣṇa-bhāva-bhṛto mama ||5.51||

ye nityā nirvikārā niratiśaya-guṇā niṣprapañca-svabhāvāḥ
nirdoṣā nitya-muktā nigama-gaṇa-samudgīta-divyānubhāvāḥ |
ānandāpāra-samvid-rasa-ghana-vapuṣaḥ kṛṣṇa-bhāvaika-magnās
tān vande śrīla-vṛndāvana-tarū-nikarān sarva-sarvārtha-dātṛn ||5.52||

divyāneka-vicitra-puṣpa-phala-bhārānamra-śākhān mahā-
vistīrṇān paraomcchritān khaga-kulaiḥ samrāva-kolāhalān |
nīrandhrān dala-pallavais tata ito mattāli-mālākulāḥ
vande syandi-maranda-sāndra-susudhān vṛndātavī-śākhinaḥ ||5.53||

ūrdhva-prekṣa-mohanākṣi-vadanam śrī-rādhikā-tarjanīm
uttotyāmṛta-bhāṣitena talagā sandarśayen mohinī |
yeṣāṃ divya-phalāni nāgara-varaḥ sampātyet sādaram
svāminy evam avācinoti bhaja tān vṛndāvana-śākhinaḥ ||5.54||

mahā-jyoti-rūpāḥ pratipadam mahānanda-madhurā
mahā-tuṅgā śākhā-vitatiṣu mahā-vistṛti-yutāḥ |
mahārthān varṣantau niravadhi mahā-puṣpa-phalino
mahīyāṃso vṛndā-vipina-taravo bhānti mahatām ||5.55||

śrīmad-vṛndāvana-viṭapinaḥ sac-cid-ānanda-sāndrās
candrādity-pramukha-nikhila-jyotir ekānubhāsaḥ |
śākhāpatrādibhir avimitāḥ sarva-divyartu-sevyāḥ
sarvottāpa-cchidura-śīśira-cchāyayārḍhyā jayanti ||5.56||

etā vallī-vitataya uru-sneha-viklinna-cittāḥ
śrīmad-vṛndāvana-bhuvi mahā-bhūtayor mātṛ-bhūtāḥ |
āśrīyante hari hari bahir vastu-buddhim vidhūya
yair dhīmadbhiḥ satatam iha vāmutra vā te kṛtārthāḥ ||5.57||

kaivalyādy-akhilārtha-thutkṛti-kṛtaḥ kecin mahā-buddhayo
yogīndrāḥ khaga-rūpatām upagatā nandanti yac-chākhīṣu |
samyak prasphuritaś ca yukti-nivahaiḥ sarvārtha-tat-sādhanā-
tyantoccheda-kṛd uccakaiḥ kalakalās tām naumi vṛndātavīm ||5.58||

śrī-vṛndāvanam avanī-prakaṭam prakṛteḥ parātparam surasam |
rādhā-mādhava-nitya-kṛīḍam santyajya sarvam āśrayam ||5.59||

vṛndāraṇyam agaṇya-prabhāvam anubhāvayan mahā-bhāvam |
gaura-śyāmala-dampaty-avicala-kandarpa-keliṁ bhajet ||5.60||

atyavaśyendriyam api mām sakala-vidhāto'pi saṁśocyam |
aṅgīkaroti rādhā-keli-vanaṁ cen mahā-kṛtārtho'smi ||5.61||

āstām durmati-koṭir duśceṣṭā koṭir apy āstām |
paribhūti-koṭir astu śrī-vṛndāraṇyaṁ māstu te virahaḥ ||5.62||

strī-nāmni duṣṭa-narake viṇ-mūtra-śleṣma-pūyādyaiḥ |
pūrṇe gate'pi karṇe sva-vāntavan nivasa rādhikārāme ||5.63||

hari-rati vṛndāvana-rati-viveka-viratīś ca duramut kirati |
strī-rūpā hari-māyā tad-uparamāyātīdūrato'pāyaḥ ||5.64||

unmattam eva kurute yoṣid dṛṣṭyaiva duṣṭamadireva |
ativana-vasatir aśakyā hā vṛndāraṇya kiṁ nu me bhavitā ||5.65||

ati durvārā indriya-vairiṇa āmardayanti satataṁ mām |
vadhvā vadhvātyārtidakārāyām hā hare paritrāhi ||5.66||

kandarpa-sarviṣa-viśikhair nivadhi mama dahyamānasya |
vṛndāvane'pi nivasan hari hari na hi nirvṛṇomi kiṁ kurve ||5.67||

taruṇī-tanu-vid-bhāṇḍa-hṛdayaṁ viduṣām apīha mādayati |
tad-chravaṇa-darśanādyai rahito vṛndāvanaṁ taddhayāyasva ||5.68||

prajjvālayati samarataṁ dehaṁ kāmāgninā pramohayati |
dṛṣṭyaiva ca nava-taruṇī kutas tarhi svārtha-siddhiṁ pratyāśā ||5.69||

kāma-krodhāty-andho lobha-vaśo'haṁ vasāmi rādhāyāḥ |
keli-vane param icchur bhāvam aho nāsti me lajjā ||5.70||

kāmādi-gāḍha-mūḍho lipsur ahaṁ nigama-gūḍha-sad-bhāvam |
vṛndāraṇya uṣitvā tat-karuṇaikaiva tatra me śaraṇam ||5.71||

kṛtvā pāṇi-tale kapalam asakṛṇ netrāmbhasām dhārayā
dhautam hā muralīdhareti karuṇa kurvan muhuḥ krandanam |
āsīno vijane kvacit tarutale vṛndāvanāntaḥ kadā
vatsyāmy eka-rasāśrayaḥ śithilitā-prāṇa-sthiti vyāpṛtiḥ ||5.72||

yo vyāghrīr iva yoṣitā viṣam iva svādvannam artham mahā-

nartha-prāyam asādhuloka-milana-sarvārtha-vibhramśavat |
kiñcin-mātra-parigrahaṁ graham iva svātmendriyaṁ śatruvan
manyeta praṇayī harau sa hi vaset sādhv atra vṛndāvane ||5.73||

kāminyāloka-mātrāt ka iha na visṛjel loka-lajjādi-sarvaṁ
tat saktam śāstra-gurv-ādikam ahaha kim apy atra roddhum na śaktam |
tasmāt kāma-pradāhair yadi maraṇa-bhayaṁ duḥsahā vā sva-garhā-
barhāpīḍādy-abhāvaṁ tad anubhava haṭhāt prohya vṛndāvane'ṅgam ||5.74||

yoṣit-sūcaka-śabdo'pi madano mām andha-buddhiṁ karoty
eva krodha upeti cāndha-tamasī kurvan samastā diśaḥ |
lobhaḥ kṣobhavate mano niravadhi śrī-dhāmnī vṛndāvane
nāśas tan na ghaṭṣyate dhruvam ato jahyām ihāṅga haṭhāt ||5.75||

sarvopakṣāmaya-bala-dayaḥ śrīkhalābhaṅga-dakṣo
rakṣā vīkṣyonmṛtavad abalā-mātram akṣobha-cittaḥ |
sarvādharmaṁ svāśanam upanayan deha-rakṣopayogi
kṣoṇīvat syām ahaha sahanaḥ karhi vṛndāvane'ham ||5.76||

gāyan rādhā-muralidharayoḥ sundaram keli-vṛndam
vindann antas tad-anubhavānanda-niṣpanda-bhāvam |
nindan bhogān ahaha sakalān hā priya śyāmaleti
krandann uccaiḥ parama-vikalaḥ karhi vṛndāvane syām ||5.77||

mahā-patita-pāvana bhava-mahāhi-bhītāvanam
samasta-nija-saṅgata-sva-mukha-cid-ghanī-bhāvanam |
mahā-muni-varaiḥ sadā vihita-bhāvanam jīvanam
mamaikam iha rādhikā-ramaṇa-dhāma vṛndāvanam ||5.78||

nityam raty-utsukāntaḥ karaṇam atirasāsiktataḥ sann abhāvaṁ
kāntā haste grhītvā muhur uru-pulakam gūḍha-kuñjeṣu yāntam |
śrīmad-vṛndāvanāntaḥ satatam adhivasan kañcana śyāmalāṅgam
rādhaika-prāṇam ātmny anusara lalitādyātma-bhāvaṁ kiśoram ||5.79||

vīthyām vīthyām bhramad-atirasād unmadānabhra-lolaṁ
rolambānām pathi pathi ghaṭāḥ kṣipyad adaṅge patantīḥ |
saṅghatyāṅgā muhur atihasad-dhelayāonyamaṅge
vṛndāraṇye nivasa bhaja tad gaura-nīlaṁ dvi-dhāma ||5.80||

taṁ naivātra kṛtākṛte vitapatas taṁ naiva māyā-sprśet
taṁ sarve'pi guṇā bhajanti mahatām kāñkṣanti sampadaḥ |
taṁ sarve stuvate virañci-pramukhās taṁ rādhikā-mādhavau

svāsan naikatamaṁ mudā gaṇayato vṛndāvanam yaḥ śritah ||5.81||

sāndrānanda-sudhā-mayair daśa-diśah śīta-cchaṭā-maṇḍalaiḥ
siñcadbhiḥ phala-puṣpa-pallava-dalādy-ābhāra-vallī-drumaiḥ |
kṛṣṇa-prema-rasākulaiḥ khaga-kulair ānanda-kolāhalai
ramyaṁ ratnamaya-sthalī-vilasitaṁ dhyāyāmi vṛndāvanam ||5.82||

yat traiguṇya-maye samujjvala-maya pradyoti vidyāmaye
sarvasyopari jājvalīti madhurāścaryeṇa yaj jyotiṣā |
śrī-vṛndāvanam aprameya-madhura śrīmat samastaṁ sadā
rādhā-kṛṣṇa-vicitra-keli-valitaṁ tan me mano gāhate ||5.83||

yad divyaiḥ sakala-rtubhiḥ sumadhurair āsevitaṁ yal latā-
vīrud bhūruha-gulmakādibhir anādy-antair ghanam cid-ghanaiḥ |
yad-divyāmbu-suraḥ sarin-maṇi-giri-śrī-ratna-vallī-gṛhair
divyair yac ca vicitravat khaga-mṛgais tat paśya vṛndāvanam ||5.84||

śrī-vṛndāvanam eva pāvanatama-vijñāna-mukhyākḥilāt
śrī-vṛndāvanam eva sādhanatama-sarvārtha-labdḥau haṭhāt |
śrī-vṛndāvanam eva sādhya-paramotkarṣaika-viśrāma-bhūḥ
śrī-vṛndāvanātma-koṭi-parama-preṣṭhaṁ na seveta kaḥ ||5.85||

yā prācīna-bhavaugha-sañcita-mahā-durvāsanācchedinī
yā śrīśa-durhiṇādi-durgama-mahā-mādhurya-saṁvedinī |
yātmānanya-janāparādha-vitater māteva no vedinī
sā rādhā-pada-modinī vijayate vṛndāṭavī mohinī ||5.86||

aujjvalyasya parāvadhīr madhurimaikānta-prakarṣo mahā-
nandaughāntya-camatkṛtir hari-kṛpā-snehādi-pūrṇādayaḥ |
sarvāścarya-kadamba-maulir acala-śrī-rādhikādhavo-
ttuṅgānaṅga-rasotsavam vijayate vṛndāvanam mohanam ||5.87||

tīrtvā māyāmayābdhim tara kim api para-brahma-cij-jyotir-abdhi-
svādaṁ svādaṁ tataḥ santara nara bhagavaj-jyotir-ānanda-sindhū |
samprāpya prema-sārojvala-vimala-rasāmbhodhim asyaiva divya-
dvīpe'dhyāścarya-vṛndāṭavi kuru lalite prāṇam evopahāram ||5.88||

sthūlam sūkṣmam kāraṇam tat turīyam
śrī-vaikuṇṭha kṛṣṇa-pūryo vrajam ca |
tyaktvā sarvānārtha-jātārtha-jātam
vṛndāraṇyam paśya bhāvāgra-dṛṣṭyā ||5.89||

śrī-vṛndāvana-vāsa-vighna-janakānyārudhyakhāny antare
paśyann āvasa śuddha-cid-rasa-ghanam tad dhāma sammohanam |
kāṅkṣan nityam ihaiva mankṣu vapuṣaḥ pātaṁ mahā-maṅgalam
dūre bhoga-kathā prayatnam api ca prāṇa-sthitau santyajān ||5.90||

divyānanta-sphuṭita-kusumāmoda-mattāli-mālā-
jhaṅkāreṇa pratipada-mahānanda-mādhvika-vṛṣṭyā |
uddīyānair diśi diśi mahāramya-rāgaiḥ parāgair
vande vṛndā-vipina uditam divya-śākhīndra-vṛndam ||5.91||

divyānantādbhutatama-mahā-ramya-jāti-dru-vallīr
divyāśeṣa-rtv-anugama-mahā-sat-phaloru-prasūnāḥ |
rādhā-kṛṣṇa-praṇaya-paramāś cid-ghanāḥ kāma-rūpā
vṛndāraṇye sakala-puruṣārthāty-udārāḥ smarāmi ||5.92||

nānā-ratna-mayair vilakṣaṇa-phalair nānā-prasūnodgamair
nānā-pallava-patra-guccha-kalikā-vṛndādibhiḥ sundaraiḥ |
nānāścarya-visāri-saurabha-bharair ānanda-khelā rute
nānāścarya-khagair mano mama hṛtam vṛndāṭavī śākhībhiḥ ||5.93||

nānā-ratna-mayoru-śākhī-rucirair nānā-maṇi-pakṣibhir
nānā-ratna-maya-prasūna-cayaiḥ ratnāmṛtāṅgaiḥ phalaiḥ |
nānā-ratna-sudhāmaranda-laharī niḥsyandibhiḥ śākhībhir
nānā-ratna-maya-sthalīṣu lasitair dedīpti vṛndāvanam ||5.94||

sakhi taruṇa-tamālaḥ kaścid asmin nikuṅje
vara-kanaka-latāvat kautukāt paryarambhi |
ahaha sa tu balān me paśya nākāri kim vā
katham iva kuṭilā me pratyayaṁ yāntu sakhyaḥ ||5.95||

anyān anyān keśa-bandha-prakārān
anyān anyān patra-bhaṅgī-vibhedān |
anyā anyā mālya-vastrādi-bhūṣāḥ
kurvann āste rātry-ahas tvat-sakhā me ||5.96||

nityam sammukha-sammukham mukha-vidhu dhatte' nimīṣekṣaṇo
nityam sammukham eva paśyati mayaivājasra-goṣṭhī-paraḥ |
ādāyaiva śayati mām hṛdi mayaivāvartayet pārśvakaṁ
sakhyus te sakhi sarva-nāgara-maṇeḥ prītiḥ katham varṇyatām ||5.97||

priya-sakhi mama vṛttam pṛccha mā bhāgyam īdṛk
kva nu mama kathameyam tvayahamtān vilāsān |

dhṛtavati karam eva śyāmale kvāsa kāham
kim iva ca karako'sau kiṁ vyadhān na smarāmi ||5.98||

veṇīm gumphati divya-puṣpa-nicayaiḥ sīmanta-sīmany aho
sindūram nidadhāti kajjala-mayo nirmāti rekhām dṛśoḥ |
divyam vāsayate dukūlam asakṛt tāmbūlam atyāśayed
ittham bhūta-ratiḥ sakhā tava na mām talpe nidhatte'ṅkataḥ ||5.99||

dūre caitanya-caraṇāḥ kalir āvirabhūn mahān |
kṛṣṇa-premā katham prāpyo vinā vṛndāvane ratim ||5.100||

iti śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-gosvāmi-pāda-viracite
śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte
pañcamam śatakam
||5||

--o)0(o--

(6)

ṣaṣṭham śatakam

sarvān eva sadā stuvāms tata itaḥ sarvān sadā prīṇayan
sarveṣāṃ sukha-sampadaḥ svabhīlaṣan sarvātma-bhāvaṃ bhajan |
sarvāgre vinayātibhāva-namita-grīvo nirastākhilā-
pekṣas tu svayam āvasāmy aham idam vṛndāvanaṃ pāvanam ||6.1||

māyām kāñcana-kāminī-maya-mahā-mohāndhatā-kāriṇīm
sarvasvārtha-nivāriṇīm nija-guṇa-śreyah samutsāriṇīm |
prājñasyāpi pratāriṇī-matim ṛsevodāsyā sac cārutām
dūrād eva mahābhayāt pariharan seveta vṛndāvanam ||6.2||

śrīśādyair api durlabhādbhuta-padākāṅkṣī nihīno'py aho
nityam tvayy aparādha-kṛt tava rasaṃ naivāṇum apy āplavan |
naiva tyaktum ihotsahe kuviṣayān dharmādi-vismārakān
tal-lajjābhaya-śoka-moha-valitaṃ mām trāhi vṛndāvana ||6.3||

nityam kāmāḥ kim api kurute duḥsahām marma-pīḍām
āndhyaṃ krodhaḥ kim api kurute kṣobhayel lobha uccaiḥ |
dambhāsūyā-mada-piśunatā-matsarādyaiḥ supūrṇaḥ
svārthād bhraṣṭas tad iha śaraṇam yāmi vṛndāvana tvām ||6.4||

bho bho dhanya-śiromaṇe bhagavataḥ pādāmbujaikāntika-
preṃṣā cet parama-rahasyam atiduṣprāpyam ca samprepsyasi |
tattvaṃ nitya-vihāra-mandiram idam śrī-rādhikā-kṛṣṇayor
ādya-svādya-rasātmakākhila-samṛddhayādhyassva vṛndāvanam ||6.5||

bhogeccā yadi sarva-bhogam iha kim bhūṅkṣe na sarvottamaṃ
mokṣecchā yadi sarva-sādhana-gaṇa-kleśam vinaivātra hi |
bhaktim ced bhagavaty abhīpsyasi parām tasyā rahasyam param tv
atraivety avadhārya sarva-janato vṛndāvanaṃ sevyatām ||6.6||

traiguṇyāt param ujjvalam bhagavato dhāmāsti vidyāmayam
tatrātyujjvalam ullasaty atimahāścaryāśrī vṛndāvanam |
tatrānaṅga-rasonmadaṃ niśi-divā divyam kiśora-dvayam
gaura-śyāmam atīva-kānta-madhuraṃ krīḍat kadā lālye ||6.7||

aṅge'ṅge'nanta-pārāḥ kiradatimadhurāścarya-lāvaṇya-vanyā
gaura-śyāmābhīrāmāḥ smara-vikṛti-camatkāra-koṭiś ca bibhrat |
nityāścaryam kiśora-dvayam uru-pulakaṃ yad rasāviṣṭam uccaiḥ

kuñje kuñje vihāri smara hṛdaya sadā śrīla-vṛndāvanam tat ||6.8||

aiśvaryaṁ paramaṁ ca veti na manān nānyam ca kañcid rasam
na sthāne parataḥ kadā tv anugataṁ nau vā kuto'py āgatam |
kaiśorād aparaṁ vayo na hi kadāpy āsādayan na kṣaṇam
krīḍāto virataṁ tad-eka-mithunaṁ vṛndāvane nandati ||6.9||

premānanda-rasāti-vihvalatame nānā-camatkāra-bhṛd
divyām eka-maṇi-sthale bahu-lasad-vallī-dru-gulmādike |
divyaiḥ pakṣi-mṛgaiḥ sarovara-saric-chailādibhiś cādbhute
śrī-vṛndā-vipine kadānu lalitaikātmayam kiśoram bhaje ||6.10||

rādhā-kṛṣṇo parama-kutukāt khelato yat taleṣu
bhuñjāte yat phalam atirasa yat prasūnādi-bhūṣau |
yac chākhāsthaiḥ surucirakhagairmaunibhir nirmimeṣaiḥ
pītālāpāmṛta-ruci-sudahu tāms taruṁś cintayāmi ||6.11||

nānākārān divya-nānā-phalādīn
rādhā-kṛṣṇa-prītaye ye vahanti |
nānā-saṁsthānodbhāvānta-rddhi-bhājō
vande vṛndāraṇya-dhanya-drumāms tām ||6.12||

rādhā-kṛṣṇānurāgān mukula-pulakino mākarandaugha-bāṣpān
tat tādr̥g vāta-cañcat-kiśalaya-karato divya-nṛtyam dadhānāḥ |
mahārthān yogīndrāir api durupalambhān vitarato
bhajānany apremṇā dayitama-vṛndāvana-tarūn ||6.13||

ye drāghīṣṭātihrasvā atighana-viralās chāyayā śītalōṣmā
niḥśvabhrāḥ koṭarādhyā atiśīsu-taruṇās tānavādhyāḥ sthaviṣṭāḥ |
śrī-rādhā-kṛṣṇayoh kām api rasa-laharīm santataṁ vardhayantyaḥ
śākhīndrās te tad-icchā-maya-tanu-vibhavā bhānti vṛndāvanīyāḥ ||6.14||

ekānteṣu vicintayan niravadhi śrī-rādhikā-kṛṣṇayos
tad-rūpaṁ sakālādbhutaṁ rasamayor līlās ca sarvādbhutāḥ |
prāptaikānta-nirantarōjjvala-mahā-bhāvo mahā-bhāgyataḥ
sarvehā-vinivṛti-nitya-sukha-bhāk ko'py asti vṛndāvane ||6.15||

annam miṣṭam iva kṣudhātivikalasyāmbho yathā śītalam
saṁkliṣṭasya pipāsayā hima-hradas taptasya dharmair api |
raṅkasyeva mahā-nidhiḥ param iva brahmāmṛtaṁ yoginām
bhūtānām iva jīvanam bhavatu me vṛndāvanam pāvanam ||6.16||

vāñchātīta-mahā-phalāni diśataḥ svodāratāveśato
divyānalpa-mahīruhānagaṇitānantyalpakān kurvataḥ |
svānandāmṛta-suddha-cid-rasa-ghanān kṛṣṇānurāgāplutān
vande'dvandva-munīndra-vṛnda-vinutān vṛndātavī-śākhinaḥ ||6.17||

svayaṁ nityottīrṇāms triguṇa-vibhavāpāra-jaladheḥ
parān apy uttāryonmada-hari-rasābdhyāpluti-kṛtaḥ |
mahārthān yogīndrair api durupalambhān vitarato
bhajānanya-premṇā dayitatama-vṛndāvana-tarūn ||6.18||

jyotiḥ pūrair vicitraiḥ parama-suvimalaiḥ pūrayanto'khilāsāḥ
mādhvīkāsāra-varṣaiḥ susurabhi-madhurair mādayanto jaganti |
citraiḥ puṣpaiḥ pravālair asamaya-suphalair gucchakair jālakaiś ca
śrī-vṛndā-kānane'smin viddhati paramānanda-vṛnda-drumendrāḥ ||6.19||

āyāntau vīkṣya ye svayaṁ talam atirasikau rādhikā-kṛṣṇa-candrau
candroghair divyair api kim api na saṁsprṣṭa-vakrendu-kāntī |
sadyaḥ santyajya sat-pallava-kusuma-cayaṁ talpakam kalpayanti
śrī-vṛndāraṇya dhanya-druma-tanu-bhagavat-pārśadāms tān bhajantu ||6.20||

yeṣāṁ chāyāsu śītāsv atimadhura-sudhā śrī-karāsāra-varṣair
mūle saṁsikta-gātrau yad upamita-kusumādyās tair eṣūpaviṣṭau |
śrī-rādhā-kṛṣṇa-candrau yad upahrta-mahā-svādima-śrī-phalāni
svādete saṁstuvantī mitha ūru-rasadau naumi vṛndāna-drūn ||6.21||

anantāmodāḍhyair vividha-rucirānanta-kusumair
anantair ānanda-drava-maya-marandaugha-nivahaiḥ |
anantaiḥ śrī-śākhā-bharita-phala-gucchaiḥ kiśalayair
anantān śrī-vṛndāvana-vara-tarūṁś cintaya manaḥ ||6.22||

asti svastika-rūpaṇī kvacid aho kutrāpi cakrākṛtir
vṛttā kvāpi tathāyatā kvacid atho hrasvātha candrārdhavat |
kvāpy ābhāti catuṣka-kaṅkaṇa-kalā rāsāya-ratnojvalā
kvāpy alpocca-vicitra-maṇḍana-kalā vṛndāvanīyāvanī ||6.23||

sopānair maṇi-nirmitaiḥ surucirā vaicitrya-koṭyojjvalair
baddhā ratna-cayaiḥ sutuṅga-subhagā saṁśobhitā tūpari |
ratna-svarṇa-maya-dru-valli-nivahaiḥ śākhādi-gucchādibhiḥ
śrīman-maṇḍapa-rūpitāntara-yutā bhūr bhāti vṛndāvane ||6.24||

nyasyotsaṅge pulakita-vapuḥ preyasīm veśayitvā
vāraṁ vāraṁ svayam atikṛta-ślāghano hāsayas tām |

madhye madhye taralataralo'naṅga-ceṣṭā vitanvan
vṛndāraṇe sukhayatu sadā rādhikā-kāmako naḥ ||6.25||

cij-jyotirmaya-bhūmi-cinmaya-latā-valli-drumaṁ cid-ghana-
sphūrjat-pakṣi-mṛgaṁ cid-eka-rasa-vāry-āpūrṇa-phullat-saraḥ |
cid-rūpādri-nadī-taḍāga-maṇi-dhātv-ambhodharaṁ tu sphuran-
nānā-mañju-nikuñja-puñjam iha cid-dhāmeva vṛndāvanam ||6.26||

nānā-śaktiḥ prakāṣayati yo'cintya nānā-tanūbhir
dhatte tās ca svayam api kadātyatyamaryāda-rūpāḥ |
nānāvasthā dadhad-uru-vidhān yo'bhivaryed rasaughāms
taṁ śrī-rādhā-rasa-vaśam ahaṁ naumi vṛndāvanendum ||6.27||

aṅke paṅkeruha-vara-mukhīm nityam eva sphurantīm
premārdrātmā pulaikita-tanur lālayan hr̥ṣṭa-romā |
kurvan kāñcin nava-nava-ratiṁ bhikṣituṁ citra-goṣṭhīm
vṛndāraṇya-vratati-nilaye bhāti rādhā-vilāsī ||6.28||

ye vṛndāvanam āvasanti yadi vā spr̥ṣṭvātha dr̥ṣṭvā gatā
dhyāyanti praṇamanti tad-guṇa-gaṇān gāyanti śṛṅvanti vā |
mūrdhnā bibhrati tad-rajāḥ kvacana tat-sambandha-sambandhinas
tān atyunayate paraṁ padam aho vṛndāvanaṁ pāvanam ||6.29||

mahāścaryām rītiṁ dr̥śi vacasi gatyādiṣu dadhan-
mahāpremāveśonmada-madana-vaivaśya-madhuram |
aho yatraivānandati sahaja-kaiśoraka-maho-
dvayaṁ gaura-śyāmaṁ tad udayati vṛndāvanam idam ||6.30||

vicinvantaṁ nīlānalaka-nikarāms cāru-karajair
vicighrantaṁ phullad-vadana-kanakāmbhojam asakṛt |
vicumbantaṁ bimbādharam asakṛd unnamya cibukaṁ
nidhāyāṅke rādhāṁ smara madana-mūrtiṁ madhupatiṁ ||6.31||

aho gaura-śyāme madhura-madhure divya-mahasī
kiśore sarvāṅgotthitaṁ madana-bāghātivivaśe |
rati-krīḍāmbhodhāv ativiharati pāra-rahite
subhāvaiḥ śrī-vṛndāvāna-nava-nikuñjeṣu bhajata ||6.32||

sakhyagre'tiruṣā nirasya ramaṇaṁ saṅketa-kuñjam prati
procya proṣita-mālivṛndam api vāk-cāturyato'pāsya tat |
yāntiṁ manmatha-pīḍitāṁ rasa-yutāṁ rādhāṁ anu prasthitāṁ
bhṛṅgāra-vyajanādinā kuru manasy ekāṁ rahaḥ-kiṅkarīm ||6.33||

galad-vara-paṭa-truṭat-srag-uru-hāra-kāñcī-guṇam
ślathac-cikura-bandhanam tilaka-kajjalādi-kṣayam |
sad-āvahita-kiñkarī-nikara-sarva-sampādakam
smara smara-vicetanam dvipara-dhāma vṛndāvane ||6.34||

śrīmad-vṛndāvana-bhuvi mahānanda-sāmrajya-kande
vande yaṁ kañcana-viracitāmṛtyu-vāsa-pratijñam |
śrī-gāndharvārasika-tilakau sveṣu yonyam yam ekaṁ
jñātvānyonyam vimṛśata idam kīdṛśonveṣa bhāvyaḥ ||6.35||
candrāṇam koṭi-koṭer udayam iva nayan-narma-hāsa-cchaṭābhir
bhrū-kṣepādyair vicitrāḥ sṛjad iva paramāścaryam kandarpa-koṭiḥ |
mantrākṣepādi-vāṅyā sravad iva śīśarānanda-mādhurya-koṭi
rādhā-kṛṣṇābhīdhānam bhajata tad-ubhaya-dhāma vṛndāvanāntaḥ ||6.36||

vṛndāvanam parama-pāvanam aprameya-
mādhuryam ujjava-cid-eka-rasātma-bhāvam |
śrī-rādhikā-madana-mohana-keli-kuñja-
puñjaiḥ suraṅjita-sumaṅju ciram japāmi ||6.37||

rādhām nityam paricara hāri-prema-sārair agādhām
bādhām sarvām smara hi tanuṁ cāparādhānnarakṣa |
mā yāhy ārtaḥ kvacid api vinā dhāma-rādhā-rasāndham
mā dhāvājña kvacid asulabham dhāma vṛndāvanam hi ||6.38||

akṣaiḥ kutrāpi khelat kvacana nilayanaiḥ kutracic corikābhir
vallī-vṛkṣānukṛtyām kvacana nanu mithaḥ kvāpi hinolanena |
kvāpy āścarya-prahelyā kvacana khaga-mṛgādīhitaiḥ kvendra-jālair
vṛndāraṇyeti divyam kim api vijayate gaura-nīlam dvi-dhāma ||6.39||

sukha-vapur-avatārāḥ santi śaure kiyantaḥ
kati kati vijayante mūrtayo nātidivyāḥ |
na ca ruciratamāḥ kāḥ santi sākṣād-avasthās
tad api madhura eko rādhikā-nāgaro me ||6.40||

rādhā vṛndāvanākhye vane iti paramo bhāti ghoṣaḥ purāṇe
tenāsyā na vraje'pi prakāṣam atimahāścaryam pūrṇa-svarūpam |
asyāḥ premāsamordhvaḥ sa hi para-puruṣaḥ sarva-bhāvena siddhas
tasmād rādhety abhikhyā tad-ativaśa-hariṁ paśya vṛndāvanendum ||6.41||

sarvaḥ prema-śiromaṇeḥ para-camatkāraḥ samujjṛmbhate
rādhāyām param unnati-madhupates tām anveṣa-śriyām |

sā vṛndāvana eva samyag-uditā pūrṇaika-mādhurya-bhūs
tad-bhāvena pareṇa cintaya manas tvāntaṁ tad atyujjvalam ||6.42||

śrīmad-vṛndāvana-śrīr mama hṛdi sakṛd apy astu sarveśvarāṇām
sarvānandātisāraṁ kim api rasayatām apy aho moha-dātrī |
sātyāścaryāṁ hareḥ śrī-prakṛtir atha kṛtir bhātu me vārṣabhānavy
ekānghri-śrī-nakhendu-cchavi-madhurimaṇi svānta-viśrāntir astu ||6.43||

ekaikāṅga-cchaṭābhīr bharitadvaśadiśo gaura-nīlojjvalābhīr
nitye kaiśora evādbhuta-vayasi sato nitya-kāmārditasya |
atyāścaryair anantair nava-madana-kalā-kautukair ātryahāni
śrī-vṛndāraṇya-kuñje nayata uru-ratiṁ vinda tad yugma-dhāmaḥ ||6.44||

nityaṁ pīḍayato'pi naiva manasāpy āpīḍayan yad gatān
jantūn bhakti-bharān namaś ca satataṁ śaktyā priyaiḥ pūrayan |
lābhālābha-jayājayonnati-vipan-mānāpamānādike
tulyaḥ kṛṣṇa-niviṣṭa-dhīr adhivasan vṛndāvanāṁ vandyatām ||6.45||

dūrvācyāni sahasraśaḥ paribhavān nīcaiḥ kṛtān koṭiśo
bhakṣyācchādāna-vāsa-kuṭaya-milanād duḥkhāny alāṁ koṭiśaḥ |
kāmādyair atipīḍayā ca manaso vaikalyam ātyantikaṁ
ye soḍhvāpi vasanti keli-vipine kṛṣṇasya tebhyo namaḥ ||6.46||

doṣān na sthira-jaṅgameṣu kalayan kasyāpi nodvejayan
kiṁcid yat tad ayatna-labdha-mita-bhuk-citte'pi na strīkṣaṇaḥ |
śrī-rādhā-muralīdharojjvala-yaśaḥ śṛṇvan gṛṇan saṁsmaran
yo vṛndāvanam āvasen madhura-dhīr dhanyāya tasmai namaḥ ||6.47||

śrī-vṛndāṭavi hanta saṁvṛṇu nijāṁ māyāṁ mahādhīrṣitur
māyātas tvayi no bibhemi janayet kampaṁ tvadīyā punaḥ |
svaṁ svīyaṁ sukha-cid-ghanāṁ bata yayā sandarśyate'nyādṛśaṁ
dūrād eva patanti naṣṭa-matayo jātāparādhā yataḥ ||6.48||

hā vṛndāṭavi kiṁ karomi na manāg duṣṭendriyāṇāṁ gaṇā
ullaṅghyākhila-loka-dharma-padavīm ādhāvatām kutsite |
nārṣe mana śaktir asti ghaṭate'kṣamyo'pādhas tvayi
kvāpy atra na me sukhaṁ tad-agatiṁ mā muñca mā muñca mām ||6.49||

naivānyatra kṣaṇa-maṇi mayā śakyate sthātum atrā-
mṛṣyātyuccair asama-kudhiyo jāyate me'parādhāḥ |
hā hā vṛndāvana kuviṣayaikāśayā loka-dharmau
tyaktvā svairāṁ vicarati mayi tvaṁ kṛpā bhāvini kim ||6.50||

mahāścaryodāryāḥ parama-karuṇārdrārādra-hṛdayā
mahā-divyānanta-svarasa-vilasad-vaibhava-bharāḥ |
hari-premāveśa-prakāṣa-pulakāśru-vyatīkarāḥ
parām vṛndāraṇye vidadhatu mayi svīkṛtim agāḥ ||6.51||

amī rādhā-kṛṣṇa-praṇaya-rasa-pūrṇa-viṭapinas
tayoh prītyai nānādbhuta-phala-prasūnāni dadhati |
tad-icchāto haste svayam uru-patiṣṇu vihagā-
ravaibhrṅgī-gītair api ca madhurair bibhrati mudam ||6.52||

ye śrī-rādhā-muralīdharayoḥ śrīla-pādāravinda-
sparśānandāt pulakita-tanu-syandamānāśru-dhārāḥ |
yat puṣpādyaiḥ svayam atirasātau mitho veśayetām
vṛndāraṇya-druma-tanu-mahā-dhanya-dhanyānnamastān ||6.53||

kiñcit kharpara-gharṣaṇena vidadhad divyāṅga-rāgam mithaḥ
syūtair divya-dalaiḥ kṛta-paṭam puṣpādibhir bhūṣitam |
pītvā syandi-madhūtpaṭaiḥ sthala-śayaṁ śliṣṭvā praśasya priyaṭ
gaura-śyāma-maho-dvayaṁ mama tad ānandābdhi vṛndāvane ||6.54||

visrastaṁ vara-keśa-bandham udayad-romāñca-puñjam skhalad-
vāk-pīyūṣa-bharaṁ truṭan-maṇisara-srak-khaṇḍitālepanam |
yat tat klpta-paricchadam rasamayīm yat tad viceṣṭām dadhad
dhāma-dvandvam anaṅga-vihvalam upaimy ekātma vṛndāvane ||6.55||

vṛndāraṇye bhramad atirasāveśato ghūrṇamānaṁ
gaura-śyāmaṁ kim api madhuraṁ dhāma-yugmaṁ kiśoram |
mālā-vastrādīkam api tataḥ pūryāmānaṁ muhus tair
dāsī-vṛndair atipurumudā sevam āstām kadāpi ||6.56||

śrī-vṛndāvana nitya-keli-kalayā cāharnīśaṁ manmathā-
krāntaṁ nitya-kiśora-mohana-maho-dvandvaṁ kim apy adbhutam |
pratyaṅgocchalad aprameya-madhura-śrī-gaura-nīlojjvala-
jyotiḥ pūrṇa-sudhābdhi-līna-cid-acid-bheda-prapañcam bhaje ||6.57||

viṭape viṭape dale dale prati-puṣpaṁ phala-pallavādiṣu |
bahu-saurabha-sīdhu-rociṣaḥ smara vṛndāvana-divya-śākhinaḥ ||6.58||

puline puline yama-svasur druma-vṛndair haricandanādibhiḥ |
viharan nava-kuñja-maṅjule bhaja gaurāsita-dhāma tad dvayam ||6.59||

kanaka-marakata-śrī-hari-divyāṅgayos tan-
madhura-madhura-dhāmoḥ keli-vṛndaṁ kayościt |
atimadhurima-sāndrānantara-nisyandi vṛndā-
vanam anu rasa-sindhoḥ sāra-mokṣe kadā nu ||6.60||

śrī-gandharvā-prāṇa-bandhoḥ padābja-
dvandvonmīlat prema-pīyūṣa-sindhoḥ |
svādante'nyāścarya-mādhurya-dhārāḥ
śrīmad-vṛndā-kānane ke'pi dhanyāḥ ||6.61||

sarvānandācchādakānanda-sārā
sārān varṣan prema-varṣā prakarṣān |
vṛndāraṇye sa-drumair durdine śrī-
kṛṣṇāmbhodo bhāti rādhā taḍitvān ||6.62||

vikaca-nava-suhema-campakendī-
vara-dala-vṛnda-sugaura-nīla-bhāsoḥ |
sphurata carita-vṛndam eva vṛndā-
vana-bhuvi nūtana-divya-gaura-yūnoḥ ||6.63||

druta-kanaka-mahendra-nīla-rocir-
dvitaya-mahaḥ sphurad-ādya-yauvana-śri |
niravadhi madanonmadāvaghūrṇaṁ
paricara cāru-kadamba-kuñja-vīthyām ||6.64||

para-rasa-vara-vṛnda-kanda-vṛndā-
vipina-mahādbhuta-puṣpa-vāṭikāyām |
viharati mama gaura-nīlam ātma-
dvayam atikāma-vimohitaṁ kiśoram ||6.65||

kusumita-vana-rāji-mañju-guñjan-
madhupa-karanvita-kokilā-kuhūbhiḥ |
muhur ati vidhuru smarāmi rādhā-
muralidharau sahasa sthitau nikuñje ||6.66||

mādyad-bhṛṅga-varāṅganābhir abhitaḥ saṅgītam aṅgīkṛtaṁ
kurvanti sva-kuhū-kuhūr iti muhuḥ kolāhalaṁ kokilaḥ |
līlā-tāṇḍavita-śikhaṇḍibhir atiprāvartim balvidrumā
sarve'tyanta-suṣuptitās tava mude rādhe'dya vṛndāvane ||6.67||

paścād etya priyam atirasād yatra netre pidhāya
jñātaṁ muñca tvam asi lalitety āha rādhā hasantam |

satyaṁ jñātaṁ yad asi pulakiny eva mālī hasantīm
sandarśyānyā śīsira-marutaṁ pallavenājaghāna ||6.68||

yatrānanta-ratī rati-smara-mahā-vismāpi-rūpa-śriyau
śrī-rādhā-tad-ananya-nāgara-maṇī rātrindivam krīdataḥ |
nityāścarya-kiśora-veśa-lalitaḥ lolaiḥ sakhī-maṇḍalair
ekātmyojjvala-bhāvanāśru-pulakair nityotsavaiḥ sevitau ||6.69||

rādhā-kṛṣṇa-sugaura-nīla-vapur udvela-cchaṭāmbhonidhiḥ
pūraiḥ prema-rasātmakasya cid-acid-dvaita-prathā-proñjanaḥ |
śrī-vṛndāvanam ujvalojjvalam anādy-antollasat-tan-mahā-
naṅgottuṅga-vihāra-raṅgam akhila-vyāsaṅga-bhaṅgam bhaje ||6.70||

svāminy āssva kṣaṇam iha manān mohanātraiva tiṣṭha
samyak kurve vitata-suratnyādṛg-aṅgāmarādī |
prāpta-prāyā iha hi lalitādyālayonveśyamānā
hāsam hāsam sapadi lalitā lajjayiṣyanti sarvāḥ ||6.71||

tat saundaryaṁ kim api kalayan sann avāṇī-maranda-
syandaiḥ sāndra-prasṛmara-mahā-candrikāsyāravinde |
sarvāṅgeṣu prakṛta-pulakānaṅga-vaivaśya-lolad-
gaura-śyāmāṅgakam aviraḥam yatra bhāti dvi-dhāma ||6.72||

yatrānyonya-praṇaya-sarasāveśa-pūrṇāyatāṅgaḥ
hāsam hāsam rucira-kalayānyonya-saṅghaṭṭitāṅgam |
vāram vāram surasa-samarotsāhasannaddha-mūrti-
jyotir-dvandvam viśati sahasā mañju-kuñjājireṣu ||6.73||

veṇī-cūḍātilakaracanair gandha-tāmbūla-mālyair
divyaiḥ sūkṣmōjjvala-vara-paṭair divya-divyānna-pānaiḥ |
samyak saṁvījana-mṛdu-padāmbhoja-saṁvāhanādyaiḥ
sakhyo rādhā-murali-dharaṇau yan nikuñje bhajanti ||6.74||

kāścit kuñjān niravadhi pariṣkuvate śrī-vibhedair
grathanty anyā vividha-kusumair divya-mālyādikāni |
kāścīd yuktyā vidadhati mudā divya-gandha-prakārān
kāścit kuñcanty ativara-paṭam yatra rādhā-sudāsyah ||6.75||

ṭṭīkurvat sarvās tridaśa-taruṇīr navya-vayaso
mahā-mādhuryaughair api suśamayaikāṅga-gatayā |
vadhū-vṛndaṁ vṛndāvana-bhuvi bhajas tad-rasa-maya-
maho-dvandvam niṣpandayad api munīndram smara manah ||6.76||

sā vṛndā-kānana-śrīś tad-asama-suṣamā-vaibhavaṁ gaura-nīla-
śrī-dampatyor udāre nava-vayasi satoh kevalānaṅga-raṅge |
tādṛk-prāṇa-dvayārādhana-rasa-vivaśā divya-lāvanya-rūpa-
śrībhiḥ pūrṇāḥ kiśoryojjvalita-daśā-diśo yūthaśo me sphurantu ||6.77||

ananta-brahmāṇḍāvali-valita-mūla-prakṛtitaḥ
sudūre svādīyo jayati bhagavaj-jyotir amṛtam |
tad-anta-vaikuṅṭhaṁ tad-atirahasi svādima-maho
mano-bhū-bījātma-dyutimad iha vṛndāvanam idam ||6.78||

sthalam vṛndāraṇye mṛdula-vipula-svaccha-madhuraṁ
mahā-cintā-ratna-pracaya-mayam ānanda-sadanam |
mahā-divyāmodaṁ praṇaya-rasa-sārākaram ahaṁ
parāgāṇāṁ puñjorjvalam ativicitra-cchavi bhaje ||6.79||

ihaiva śrī-rādhā-muralidharaṇau svārasika-san-
mitho bhāvāviṣṭau nava-nava-vayo-rūpa-madhurau |
mahā-premānandonmada-rasa-camatkāra-nikarau
kiśoryo'tyāścaryā niravadhi bhajante praṇayataḥ ||6.80||

rādhā-kṛṣṇa-padāravinda-makarandāsvāda-mādyan-mano-
bhṛṅgāḥ santatam udgatāśru-pulakās tat-prema-tīvro ghataḥ |
atyānanda-bharāt kadāpy atilaye śocantya ātmeśayoḥ
sevāyā vihateḥ sphurantu mama tāḥ śrī-rādhikārādhikāḥ ||6.81||

sā vṛndā-kānana-śrīś tad-asama-suṣamā-vaibhavaṁ gaura-nīla-
śrī-dampatyor udāre nava-vayasi staoḥ kevalānaṅga-raṅge |
tādṛk-prāṇa-dvayārādhana-rasa-vivaśā divya-lāvanya-rūpa-
śrībhiḥ pūrṇā kiśoryojjvalita-daśā-diśo yūthaśo me sphurantu ||6.82||

pr̥thukaṭi-taṭi-śāṭi-visphurat-kiṅkiṅkās
caraṇa-kamala-siñjan-mañju-mañjira-śobhāḥ |
kuca-mukula-virājat-kañcukī-lola-hārāḥ
smarata kanaka-gaurī-rādhikā-kiṅkarīs tāḥ ||6.83||

maṇi-kanaka-nibaddhānarghya-muktādya-nāsā
bahula-cikura-veṇī visphurad-aratna-gucchāḥ |
amita-kanaka-candra-jyoti-susmera-vaktrā
nava-taruṇima-līlāḥ kānti-saṁmohanāṅgīḥ ||6.84||

sahaja-madhura-rādhā-kṛṣṇa-tīvrānurāga-

prasara-muhur-udañcac-cāru-romāñca-puñjāḥ |
pratipada-parivṛddhānanda-sindhāv agādhe
pratimuhur atimattotphullitāṅgaṁ hasantyaḥ ||6.85||

nava-kanaka-sugaura-jyotir-anaṅga-cchaṭaughaiḥ
khacita-daśa-dig-antā divya-kaiśora-rūpāḥ |
tad-atirasa-kiśora-dvandva-bhāvonmadāndhā
vividha-vasana-bhūṣā bhānti rādhānucaryaḥ ||6.86||

śrīmad-vṛndāvana-nava-latā-mandireṣv indireśa-
dhyānāspadātmani paricitenādbhutendindireṇa |
kenāpy anveṣita-para-rasāmoda-sarvasvayor me
śrī-gāndharvā-pada-kamalayor dāsyam āśrayam astu ||6.87||

cintā-ratna-prakara-vilasac-charkaraṁ sat-parāgon-
mīlat-puñja-prakaṭa-rasavat-kṛṣṇa-rādhā-padāṅkam |
nānā-varṇojjvala-maṇi-mayaṁ cid-rasāpāra-rociḥ
śrīmad-vṛndā-vipina-vara-bhū-maṇḍalaṁ saṁsmarāmi ||6.88||

vṛndāraṇya-sthalīyaṁ suvimala-mṛdulā kānta-kāntā-nitānta-
visphurjād-divya-ratna-cchavir ati-masṛṇānanda-sāndrātivāsā |
śākhaughaiḥ patra-pūrṇair upari-hita-tuṣārātapādis tarūṇāṁ
nātrāpekṣāstarādes tad upari viśatoḥ khelanaṁ kiñcid atra ||6.89||

vande kāñcana-divya-kānana-mayīm kāycin mahā-nīla-maṇy-
uddiptām kuruvinda-vṛnda-lasitām anyām parām vaidrumīm |
vaidūryojjvalitām ca kām api parām śrī-candra-kāntojjvalām
śrī-vṛndāvana-bhūmim eka-rasa-cij-jyotirmayīm adbhutām ||6.90||

divyānanta-mahā-rasābdhi-madhura-dvīpāyamānām sadā
bhrājanti sakalopari smara-kalānandaiś camatkāriṇīm |
rādhā-kṛṣṇa-mahā-rasāndhya-vilūṭhat-sarvāṅga-saṅgādbhuta-
śrī-saubhāgya-nidhim smarāmi satataṁ vṛndāvanīyāvanīm ||6.91||

rādhā-kṛṣṇa-sukeli-talpa-racanā-lolāli-vṛndaṁ rasā-
veśonmatta-mṛga-dvija-druma-latā-vṛndaṁ mahā-mohanam |
divyāneka-nikuñja-puñja-ruciraṁ divyora-ratna-sthalī-
ramyaṁ divya-saraḥ-sarin-maṇi-giriṁ dhyāyāmi vṛndāvanam ||6.92||

mādyac-chrī-kṛṣṇa-rādhāṁ mada-kala-sakala-sthāsnū-sañcāri-sattvaṁ
mādyat-kandarpa-darpa-pratipada-garimonmatta-bhūṣāambarādi |
mādyat-kāleṇdu-tārādy-atimada-vivaśa-snigdha-gopāla-bālā-

vṛndaṁ vṛndāvanam tat svayam api samadam bhāti bhūyo rasaughaiḥ ||6.93||

divya-śrī-pārijātādy-atirucira-vanaiḥ śobhamānām anantair
aśrāntas tvaṁ tu sañcintaya hari-caraṇaikānta-bhāvaṁ vahadbhiḥ |
śrīmad-vṛndāṭavīm tām sakala-sura-gaṇair vinditām indu-koṭi-
jyotsnakāmbhodhim agrām urubhir upaniṣad-vṛnda-vṛttāpy agamyām ||6.94||

asmin dustara-ghora-saṁsṛtitarau tāpa-trayenāniśam
bhrātas tvaṁ kliśito'sy atīva na manāk prānnoṣi sandhukṣaṇam |
naikaṁ sādhanam asti śāstra-mahad-ākhyātaṁ tavākhyātum apy
antaś cintaya tad dhareḥ priya-tanūr vṛndāṭavī-śākhinaḥ ||6.95||

iti śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-gosvāmi-pāda-viracite

śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte

ṣaṣṭhaṁ śatakam

||6||

--o)0(o--

(7)

saptamaṁ śatakam

kadambālī-jṛmbhā-parimala-bharodgāri-pavanā
sphuṭad-yūthī-kṛta-madhupa-gāna-pranayinī |
naṭat-kekī-stomā mṛdula-yavasa-śyāmalim abhūs
tapānte 'dya svāntaṁ mama rasayati dvādaśavanī ||7.1||

advaita-brahma-saj-jyotiṣi jayati mahānanda-saj-jyotir aiśaṭ
tasmin svādyaika-ratyātmaka-madhura-mahā-jyotir ekam cakāsti |
śrīmad-vṛndāvanam tad-ghanam iha tad adhi śyāmalenāsti rādhā
nitya-kṛṣṇa-kīsoṛī smara madhurataram tat-pada-dvandva-rociḥ ||7.2||

sarvasyotkarṣa-dāyī bhava satatam aye nīca-nīcaḥ svayaṁ syā
evaṁ vṛtṭyaiva dhīmann adhivasa madhuraṁ dhāma vṛndāvanākhyam |
tulyau mānāpamānau kuru bhaja samatāṁ stotra-durvācyā-koṭyor
grāsālābhe mahā-sampadi ca bhava samo dviṭ-suhṛt-tulya-bhāvaḥ ||7.3||

kānta-tvaṅ-mātra-samcchādita-vikṛta-nama-strī-mayāmedhya-piṇḍaṁ
thutkurv arthān anarthān vimṛśa suta-suhṛd-bāndhavān viddhi bandhān |
kaṣṭham miṣṭānna-pātādiṣu bhaja vasanādy-ujjvalatve trapethāḥ
sarveṣāṁ śiṣya-bhṛtyādivad ativinato'dhyāssva vṛndāvanam bhoḥ ||7.4||

rādhā-ramaṇa-padāmbuja-madhurima-sindhora ananta-pārasya |
anubhavitaikaḥ sa param vṛndāraṇyaṁ bhajeta yo'nanyaḥ ||7.5||

vṛndāvana-guṇa-kīrtiṁ pratirasanā me narīnarti |
parijariharti na yaj-jñāḥ sakalopari yad varīvarti ||7.6||

vṛndāvana-vidhurās tām āstām vṛndāvaneśvarī tasyāḥ |
santu ca sakhyo vṛndāvanaika-taru-pallavo'pi mohayati ||7.7||

re manda mandayākhila-sādhana-vṛndāni sāndram ānandam |
vṛndāvana-bhuvi vṛndāraka-vṛndānām ca durlabham vinda ||7.8||

mā kuru karma na yogaṁ na viṣṇu-bhajānam na vā śravaṇam |
dhruvam avāpsyasi para-padam vṛndāraṇye yathā tathā tiṣṭhan ||7.9||

sat-karmāṇi kṛtāni śrī-hari-vārādhitaḥ śrutopaniṣat |
āmṛti vṛndāraṇye yadaiva saṅkalpito vāsaḥ ||7.10||

santu vidharmāḥ śataśaḥ sad-dharmā yāntu sarve'stam |
yadi vṛndāvanam aṅgī kurute mama kā tadā cintā ||7.11||

āśā vyadhāyi vṛndā-vipine vāsāya yan no'dhāyi |
yadi manda-dhīr bahiḥ syām vṛndā-vipinam kṛpālu pālayet tad api ||7.12||

śrī-vṛndāvana-śobhā vardhita-lobhāpi rādhikā-bandhoḥ |
anirūpya madhurīṇam parama-dhurīṇā mano harati ||7.13||

ānandāpara sīmā ca saubhāgya-rasa-sārasya |
hari-madhurimāt sīmā vṛndāvanam eva sevya-guṇa-sīmā ||7.14||

vicāritāni śāstrāṇi guravaḥ paryupāsitaḥ |
svayaṁ samīkṣataṁ bhūyaḥ sāraṁ vṛndāvanam param ||7.15||

sakhe sakhedo bhavasi kim-arthaṁ vyartha-jalpitaḥ |
vṛndāvana-guṇaneva śṛṇūpadiśa gāya ca ||7.16||

kiṁ tāmyasi vṛthā cintā-sahasrair loki-dharmagaiḥ |
śrīmad-vṛndāvane deham imaṁ nyasya sukhī bhava ||7.17||

alam kasyāpi saṅgatyā tavālam śāstra-karmabhiḥ |
vṛndāraṇya-ṛṇam-manyo dhanyo na kiñcid ācaret ||7.18||

netre utpātayata sapadi strīkṣaṇe lālasā cet
pādaḥ saṁcūrṇayata śīlayā ced bahiḥ syād yiyāsā |
sadyaḥ prāṇāṁs tyajatu valibhir netum ārabhyate cet
baddvā deho bahir akapaṭāśāsti vṛndāvane cet ||7.19||

yaḥ kuryād guru-talpa-koṭi-gamanam hanyād yad viprārbudaṁ
svaraṇam cāpi haret pibec ca madirām saṁsargavān tādrśaiḥ |
anyo'ñcād bhaṭa-govadhādy-agma-cayaṁ kurvīta so'py āmrīti
śrī-vṛndāvana-vāsa-niścaya-sunirvāhī mahā-dhārmikaḥ ||7.20||

dharmākhyām api naiva vetti sakalādharmair nigīrṇo'sakṛc-
cāṇḍālair api dhik-kṛtaḥ kucaritān mlecchair api nyakkṛtaḥ |
atyucchṛṅkhalayā nijoru-kṛpayā kṣāntyā ca vṛndāvanam
svasminn āmrīti ced dadāti vasatim dhanyo'sti vṛndāvane ||7.21||

dharmādharmā-viveka-śūnyam asatām goṣṭhīṣu saktam sadā
kāma-krodha-madādibhiḥ pratipadam niṣpiṣyamāṇam balāt |
naiva dvandva-titikṣam īśad api mām cet sakṣamā sat-kṛpau-

dāryāt tvaṁ jananīva rakṣasi tadā nandāmi vṛndāṭavī ||7.22||

idam api bhavitā kiṁ rādhikā-kṛṣṇa-nityon-
mada-madana-vinoda-vyañji-kuñjāvalīṣu |
ahani niśi ca vṛndā-kānane sañcarāmi
pratipadam atibhāvodbhinna-romāśru-dhāraḥ ||7.23||

kadā vā kālindī-pulina-nava-kuñjeṣu kanako-
jjvalam jyotiḥ kaiśoraka-sahajam unmādi-madanam |
sadā khelat kenāpy atula-hari-nīlābhra-vapuṣā
kiśoreṇātyuccair madhura-paripāṭyā ḥṛdi bhaje ||7.24||

advaita-brahma-saj-jyotiṣi jayati mahānanda-sajjyotir aiśam
tasmin svādyaika-raty-ātmaka-madhura-mahā-jyotir ekaṁ cakāsti |
śrīmad-vṛndāvanam tad-ghanam iha tad-adhi-śyāmalenāsti rādhā
nitya-kṛīḍā-kiśorī smara madhuratarām tat-pada-dvandva-rociḥ ||7.25||

tad-dāsī-yūtha etat-sughana ūrubhidāścarya-varṇa-kṛti-srag-
vastrālaṅkāra-tat-tad-rasa-lalita-kalāpāra-cāturya-vṛnde |
sarvāścaryātinūnottama-vayasi mahāścarya-lāvaṇya-lāsyē
śrī-rādhā-kṛṣṇa-sevā-sukha-bhara-satatotphulla-valgu-smitāsyē ||7.26||

svām mūrtim divya-kaiśoraka-lalita-nava-svarṇa-vallī-manojñām
ānīla-snigdha-veṇī-kṛta-cikura-śikhā lola-sad-ratna-gucchām |
śrīman-nāsā-putodyat-kanaka-maṇi-samāsakta-divyaika-muktām
sampūrṇa-svarṇa-candra-cchavi-mukha-kamalāmoda-mādhurya-dhārām ||7.27||

saṁvīta-svarṇa-padmādbhuta-mukula-manohāri-vakṣoja-yugmām
atyanta-kṣīṇa-madhyām nava-pṛthula-mahā-sundara-śrī-nitambām |
kāñcī-mañjīra-hārāvali-valaya-ghaṭā-hema-keyūra-rasyām
divyaṁ sūkṣmaṁ nicolaṁ śirasi kaṭi-taṭe citra-śāṭīm dadhānām ||7.28||

ekaikāṅga-cchaṭācchādita-sakala-diśam divya-tāṭaṅka-karṇām
karṇorddhe cāticitrojvala-kanaka-bhayaṁ karṇa-pūraṁ vahanṭim |
unmīlad-yauvana-śrī-madhura-mada-mahāścarya-lāvaṇya-lāsyām
rādhā-kṛṣṇānurāgātyavaśa-sapulakodaśru-gaurāṅga-vallīm ||7.29||

sarvāvasthāsu nityam smara sakala-kalāpāragām narma-nirmity-
antāścarya-cāturya-tiramita-nija-prāṇa-sarvasva-yugmām |
sāndrānandaika-sārāmbudhi-rasa-buḍitām ghora-ghorāpadām
apy ākrāntau hanta nāham mama kṛtir iha te geḥa-dehādike'stu ||7.30||

(pañcabhiḥ kulakam)

yady ādyām ratim icchasi priya para-premollasat-sundarā-
nanda-syanda-mahā-prakarṣa-caramāśvāvadhiṁ nirmalām |
śrī-vṛndāvanam evaṁ saṁśraya tadā sarvātma-bhāvena tac
chuddha-prema-rasaṁ kiśora-mithunaṁ tatraiva yad vyajyate ||7.31||

hāsaṁ bhartsana-tāḍanādiṣu sadā kurvan viśādaṁ nahi
grāhasyāpy anupasthitau vyavaharan lokke'timugdhārbhavat |
naiṣkiñcanya-mahā-dhano nija-guṇānasthāpayan karhicit
sarvāmś cid-vapuṣo naman praṇayataḥ sevasva vṛndāvane ||7.32||

antar-dṛṣṭānta-pāroṅjita-vimala-sad-ānandāmrājya-sāndra-
svādiṣṭa-jyotir-ādya-praṇaya-rasa-mahābdhy-utthita-dvīpa-madhye |
atyuccair jājvalīti pratinava-suśamā mādhurīṇām dhurīṇā
śrīmad-vṛndāṭavī tām adhivasa bhaja ca jyotiṣī gaura-nīle ||7.33||

kadāpi na gataṁ kvacin na ca kutaścid apy āgataṁ
sadā nava-suyauvanaṁ smara-rasaika-magnaṁ sadā |
guṇair asadṛśādhikair madhurimāntya-sīmā-gataṁ
hiraṇya-hari-nīla-ruñ-mithunam asti vṛndāvane ||7.34||

anaṅga-rasa-sīmani praṇaya-mādhurī-sīmani
sphurat-taruṇimāṅkura-dyuti-surūpatā-sīmani |
sa-sīmāni mahādbhuta-smara-vilāsa-vaidagdhayor
mano'stu vana-sīmani kvacid api dhāmani ||7.35||

rādhā-mādhava-mugdha-manmatha-kalā-sarvasva-koṣaṁ sama-
stārthānām kṛta-moṣam adbhuta-yaśo-ghoṣaṁ trayī-mauliṣu |
sarvasvāśrita-poṣaṇa-vratam upetāśeṣa-doṣa-kṣamā-
śrīlaṁ prema-rasaika-joṣaṇam aho jāgarti vṛndāvanam ||7.36||

yatraivākhila-kārya-kāraṇa-kathāpy atyantam anta-gatā
yatrātma-prabha-vaibhavaṁ na ca cid-ānandātmakaṁ bhāty aho |
kṛṣṇa-prema-rasātma-sarva-vibhavair mādhurya-sārair yutaṁ
śrī-vṛndāvana-nāma dhāma tad idaṁ varvati sarvopari ||7.37||

yad-bhāsa-sakalaṁ vibhāti cid-acid-advaitaṁ yad atyadbhuta-
premānanda-mahā-rasaika-jaladher bindor lavena priyam |
yat-sattām anusattva-yogī-sakalaṁ yan mādhurī-vaibhavā-
ścaryāṇām aṇu-mātra-pātram akhilaṁ vṛndāvanam tan numah ||7.38||

āścaryānanta-śakti-śrita-pada-kamala-cchāyayāścarya-līlā-
mādhuryaughaiḥ samāplāvita-nija-sumahā-bhāva-nirbhagna-setu |
gaura-śyāmaṁ kiśora-dvayam atimadhurāṅga-raṅgeṇa divyaṁ
yatrānādy-anta-kālaṁ nayati śaraṇa-dā sāstu vṛndāṭavī me ||7.39||

rāga-dveṣādy-anartha-"jahi-jahi"-bhagavan-nāma-mātra-pratāpād
dvaitaṁ dehādi vismāraya sakalam atha sphorayes tarya-tejaḥ |
tad vismāryātha sandarśaya madhura-mahas-tad-rahasy adbhutaupa-
śyāviṣkṛtyātha vṛndāvanam upanaya me nāgarau gaura-nīlau ||7.40||

bībhatse viṣaye niraṅkuśam asāv ātmendriyair dhāvati
kvāpy āpnoti sukhasya gandham api nātyandhas tathāpy unmadaḥ |
vādhiryam guru-śāstra-mitra-vacaneṣv āścaryam eti śruti-
dvandvaṁ manda-matiḥ kadā nu śaraṇam vindāmi vṛndāṭavīm ||7.41||

duḥkhair ghoratamair dhruvaṁ parivṛtaṁ yasyādi-madhyāntimaṁ
yo'tyantāśu vinaśvaro'tiniratā yatrāpi viṭ-śūkarāḥ |
viṇ-mūtrād amala-kṣaraty avirala-dvārair muhur vīkṣyate
tādṛg-bhoga-mahā-sprhaṁ kuviṣaye mām trāhi vṛndāṭavī ||7.42||

premnā vṛndāvanasya tyajati yadi janau mādrśaḥ sarva-dharmān
nirmāty evāparādhān yadi tu bhagavato durnivārendriyaughāḥ |
tena syād vāsa-viḡhno yadi bhavatutarām kṛṣṇa-sat-prema-sīma
śrīmad-vṛndāvanam mām kim u nija-kṛpayā nāvitā yatra kutra ||7.43||

kecit kurvanti viṣṇor bhajanam anudinaṁ dhyāna-yogādy
anye karmāṇi kecid dhana-suta-vanitādyeṣu nityam sajjanti |
śrī-rādhā-kṛṣṇa-nityonmada-surata-kalā-rañjitodāra-kuñje
premnāikāntena vṛndā-vipinam adhivasamś teṣu ko'ham na jāne ||7.44||

nistraiguṇyam sphurati kim api jyotir ānanda-sāndram
tasyātyantaṁ praṇaya-vibhavam jyotir ābhāti kārṣṇam |
tasyāpy antar madhura-madhuram jyotir asty atra vṛndā-
raṇyam tasmin bhaja rasa-khanī gaura-nīlau kiśorau ||7.45||

nindyātmocita-nindane hi na manān-mlāno'parādhyātmano
daṇḍe'kāku-paro'vajānati pare matvā dharmam sva-sthiram |
dūrād durgatavat sthito'khila-janasyānugrahārthī sadā
hīno'ham śva-śrgālavat sukha-ghane sthāsyāmi vṛndāvane ||7.46||

ghorām āpadam atra sampadam ivāvajñām ca san-mānavan-
nindām samstavadat sakhīn iva ripūn naiḥsvam mahā-mūrtivat |

mātsaryāṇi sumitratām iva hṛdā gṛhṇan mahā-durlabha-
śrī-rādhā-muralīdharāṅghri-rasade sthātāsmi vṛndāvane ||7.47||

śrī-vṛndāvana-vandanāya satataṁ mūrdhāstu bahv-ādarī
jihvā vihvalatām upaitu satataṁ tat-sad-guṇotkīrtane |
hastau tan nava-kuṅja-mārjana-vidhau pādau ca tatrāṭane
śrotre tan-mahima-śrutau dṛśi dṛśau nityaṁ smṛtau stān manah ||7.48||

samasta-subhagādbhutaṁ sakala-maṅgalātyadbhutaṁ
cid-ātma-sakalajjalādbhutaṁ aśeṣa-ramyādbhutaṁ |
samasta-varadādbhutaṁ sakala-kṛṣṇa-dhāmādbhutaṁ
tad etad akhilādbhutaṁ bhaja rasena vṛndāvanam ||7.49||

kalinda-sutayā yutaṁ praṇaya-mādhurī-dhārayā
pravṛddha-sukha-candrikā-jaladhi-phulla-vallī-drumam |
kapota-śuka-śārikā-pika-mayūra-kālaṅkṛtaṁ
bhramad-bhramara-jhaṅkṛtaṁ jayati dhāma vṛndāvanam ||7.50||

mahā-jyotsnā-rūpaiḥ parama-paramānanda-sughanair
mahā-mādhuryāṇam iva parama-sāreṇa ghaṭitaiḥ |
parīṇamaiḥ premṇām iva nava-navāścarya-kusumādy-
upetaiḥ śākhīndraiḥ smara subhaga-vṛndāvana-vanam ||7.51||

kṛṣṇa-prema-rasaṁ sadā rasayate vṛndāvanāntargataṁ
cetaḥ sthāsnū-cariṣṇū-cid-ghana-maho-rūpaṁ tavāpīdṛśam |
evaṁ cen na hi bhāti tad-guru-mukhāc chrutvā sadā cintayann
ārabdhāntam ihāvasātisahasā svādiṣyase sva-rasam ||7.52||

nirasta-traiguṇyaṁ harir asad-apuṇyaṁ sva-kṛpayā
dharāṇyāntarbhātaṁ vimala-paramānanda-sughanam |
idaṁ vṛndāraṇyaṁ vahad-atula-mādhurya-suṣamā
mahāraṇyaṁ dhanyaḥ śrayati bahu-mānyas trijagatām ||7.53||

sāndrānandābdhi-madhye lasati rasa-mayaṁ cin-maṇi-dvīpam ekaṁ
vṛndāraṇyaṁ tad-antaḥ sphurati puru-camatkāri-vaicitrya-dhāma |
tatraivaikāntaratyā nivasa nanu sakhe kvāpi kuryā na khedaṁ
vedāntānām sudūraṁ kim api hari-janālabhyam apy atra labhyam ||7.54||

śāśvan-nyastaṁ vapuṣi parama-prema-hṛṣṭāli-vṛndais
troṭaṁ troṭaṁ mitha uru-madān mālyā-hārāmbarādi |
atyudvela-smara-jala-nidhī hāsayantau muhus tā
vṛndāraṇye smara rati-kalā-nāgarau tau kiśorau ||7.55||

uccāvacāva-gaṇita-brahmāṇḍāvali-maṇḍitām |
tri-guṇām prakṛtiṁ tīrtvā jaḍa-duḥkhāṇṛtātmikām ||7.56||
apārāvāra-vistāram ekam ānanda-sāgaram |
sva-prakāśa-mahā-svaccha-jyotī-rūpaṁ param padam ||7.57||
caitanya-mātra-nirbhāsam nistarāṅgaṁ nirākulam |
nirastā-jñāna-tat-kāryaṁ param brahmeti yad viduḥ ||7.58||
tad-antaḥ param āścaryaṁ jyotir aiśam vicintaya |
carvaṇīya-mahānandā-sāndrābhim ati-nirmalam ||7.59||
mahā-suvistīrṇa-tamaṁ mahojjvalatamaṁ param |
lokādibhir ghaṇī-bhāvair mahitaṁ mahad adbhutam ||7.60||
tad-antare tato 'py atyāścaryaṁ jyotir anusmara |
kāṛṣṇyaṁ mahā-svacchatamaṁ pārāvāra-vivarjitam ||7.61||
mahā-dīptaṁ mahā-ramyaṁ mahā-mohanam adbhutam |
mahā-premātisaudaryaṁ mahānanda-rasotsavam ||7.62||
tato dūrāntaraṁ jyotiḥ sarvāścaryoccatāvadhi |
sarvojjvalāti-sumahojjvalaṁ sarvottamottamaṁ ||7.63||
mahā-vaimalya-sīmāntaḥ parānanda-parāvadhīḥ |
kṛṣṇa-prema-rasa-rddhīnām caramaḥ paramodayaḥ ||7.64||
kāmaṇya-rasa-mātre yat sparśa-nitya-vivarjitam |
mahā-śuddha-kāma-bīja-rājātmātyunmadaṁ rasam ||7.65||
tad-antas tad-ghanaṁ bhāti śrī-vṛndāvanaṁ vanam |
pūrṇa-mādhurya-sāmrājyaṁ pūrṇānanda-camatkṛti ||7.66||
pūrṇātipūrṇa-madhura-prakāśaṁ pūrṇa-sad-rasam |
sarva-saubhāgya-pūrṇa-dru-latā-khaga-mṛgādikam ||7.67||
vāpī-kūpa-taḍāgādyaiḥ premānanda-rasātmabhiḥ |
cintāmaṇi-mayair divyaiḥ keli-śailaiḥ svalaṅkṛtam ||7.68||
divya-kāñcana-cid-ratna-sthalībhir atibhāsvaram |
jyotirmayair latā-vṛkṣair nityodyat-puṣpa-pallavaiḥ ||7.69||
asaṅkhya-phalavad vṛkṣair ānanda-ghana-mūrtibhiḥ |
khelat-khaga-kulair mattaiḥ kṛta-kolāhalotsavam ||7.70||
itas tato madāndhāli-mālā-madhura-jhaṅkṛtam |
pratipallava-puṣporu-dhāra-syandi-marandakam ||7.71||
protsarpadbhiḥ pratidiśaṁ parāga-paṭalair yutam |
kuñja-puñjair mahāścaryai rasa-puñjair ivādbhutam ||7.72||
sthalīṣu yūthaśo matta-mayūra-kṛta-tāṇḍavam |
rasāla-mukulonmatta-kokilodgīta-pañcamam ||7.73||
praphulla-divya-kahlāra-kamalotpala-jātibhiḥ |
haṁsa-sārāsa-cakrāhva-kāraṇḍava-kulākulaiḥ ||7.74||
sarit-sarobhiḥ suravaccha-parānandāmṛtāmbubhiḥ |
ratna-baddha-taṭair divyair maṇi-sopāna-śobhibhiḥ ||7.75||
kāḷindyā ca mahānanda-rasa-pīyūṣa-dhārayā |

svarṇa-ratnamayān eka-divya-padmopalādhyayā ||7.76||
 dvijāli-kula-sannāda-datta-śravaṇa-saukhyayā |
 divya-komala-karpūra-parāgojjvala-bālukaiḥ ||7.77||
 ramyayā pulinaiḥ svacchaiḥ santoṣāsāra-varṣibhiḥ |
 tatrāścaryā kuñja-vāṭī kācid atyanta-mohinī ||7.78||
 atyantādbhuta-vaicitryā śrīmad-vṛndāvanojjvalā |
 yatratyam sarvam āścaryam rasa-sāraika-dīpakam ||7.79||
 kāma-bīja-vilāsātma-sarva-sāra-sukhākaram |
 yatra śrī-rādhikā-kṛṣṇau sarva-sundara-sundarau ||7.80||
 saha-jāścarya-kaiśora-vayaḥ-śrī-viśva-mohanau |
 mahā-vimala-kandarpa-rasonmāda-nirantarau ||7.81||
 mahā-divyatama-snigdha-gaura-śyāma-tanu-cchavī |
 ekaikāṅgocchala-svaccha-cchaṭaughā-cchanna-dik-cayau ||7.82||
 mahā-mohan-divyāṅga-kānti-līnākhila-dvayau |
 lāvaṇya-sāra-sarvasva-divyāṅga-valanādbhutau ||7.83||
 asamordhva-mahāścarya-saundaryāpāra-vāridhī |
 paras-parāstyā-maryāda-vardhiṣṇu-prema-sāgarau ||7.84||
 madonmadānaṅga-rasa-ghūrṇa-mānākhilāṅgakau |
 raty-āveśa-vaśa-bhrāmyat-sarvāṅgotpulkāvalī ||7.85||
 khelantāv atyavicchinnā-pronmadānaṅga-kelibhiḥ |
 anyonya-sahitānaṅga-kṛdānyāsparśi-mānasau ||7.86||
 paramāścarya-saṅgīta-kalojjṛmbhita-manmathau |
 ati-śuddhānurāgaika-mahādbhāv ādya āplutau ||7.87||
 nityam viharato divya-sakhī-maṇḍala-lālitau |
 mahā-vidagdha-svātmaika-rasa-magnāli-jīvanau ||7.88||
 atha svātmeśvarī rādhā sumahā-bhakti-bhāvataḥ |
 sadānusmaryatām śuddha-svādya-bhāva-rasākṛtiḥ ||7.89||
 sarvāsām nūtanābhīra-sundarīṇām śiromaṇiḥ |
 sarva-lakṣaṇa-sampanna-sarvāyava-sundarī ||7.90||
 sarvāśeṣ-jagan-mūrcchākāriṇyāścarya-rūpiṇī |
 mohinī-pārvatī-lakṣī-raty-ādi-rūpavatīr varāḥ ||7.91||
 kurvatī yan nakha-prānta-saundaryaughair avān-mukhīḥ |
 tapta-kāñcana-gaurāṅgī susnigdhananta-kānti-bhṛt ||7.92||
 daśa-dīn-maṇḍalācchādi-sugaurāṅgocchala-cchaviḥ |
 cid-acid-dvaitam āmajjaty ucchalan madhura-cchaviḥ ||7.93||
 mahā-prema-rasāmbhodhi-jṛmbhaṇaikādbhuta-cchaviḥ |
 śrī-kṛṣṇātma-prāṇa-koṭi-nirmaṇchaika-rasa-cchaviḥ ||7.94||
 svayam prabhā cid-advaita-sat-premaika-rasa-cchaviḥ |
 āścarya-nava-kaiśora-vyañji-divyatamākṛtiḥ ||7.95||
 nava-lāvaṇya-pīyūṣa-sindhu-koṭi-pravāhiṇī |
 pade pade mahāścarya-saundaryāśeṣa-mohinī ||7.96||
 mahā-mādhuryaughā-rūpa-mohanāṅgocchala-cchaviḥ |

ākulīkṛti-bhṛṅgāḷir malli-campaka-dāmabhiḥ ||7.97||
vṛtām mūle vicītroru-puṣpair madhye sugumphitam |
pracalad-ratna-gucchāli-pucchām viśva-vimohinīm ||7.98||
śīro-gatāti-sūkṣma-śrīr locanāntar-vilakṣitām |
cāru-veṇī-latām bibhraty āpīna-śroṇi-lambinīm ||7.99||
sunīlāyata-susnigdha-supīna-madhurojjvalām |
pannagīm iva cāmpeya-vallyāḥ paścād vilambinīm ||7.100||
jāmbu-nadamayānanta-pūrṇa-candrānana-cchaviḥ |
ananta-candrikā-svarṇa-padma-koṣa-mukha-cchaviḥ ||7.101||

iti śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-gosvāmi-pāda-viracite
śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte
saptamaṁ śatakam
||7||

--o)0(o--

aṣṭamaṁ śatakam

udbuddha-mugdha-kanakāmbhoja-koṣa-nibhānanā |
 pakva-dāḍimba-bījābha-sphurad-daśana-dīdhitih ||8.1||
 cāru-bimbādhara-jyotir-vahan-madhurimāmbudhiḥ |
 saundarya-sāra-cibuka-śyāma-bindv-atimohinī ||8.2||
 sa-vrīḍa-smera-capala-khañjarīṭāyatekṣaṇā |
 bhru-vilāsa-vinirdhūta-kāma-kārmuka-saubhagā ||8.3||
 śrīman-nāsā-puta-svarṇa-ratnāktojjvala-mauktikā |
 suratna-karṇa-tāṭaṅka-karṇapūra-manoharā ||8.4||
 nava-kāñcana-kambu-śrī-kaṇṭha-niṣka-maṇi-cchaṭā |
 sujāta-nava-vakṣoja-svarṇa-kuṭmala-yugmakam ||8.5||
 paramāścarya-saundarya-mahā-lāvanya-maṇḍalam |
 mūrta-mādhuryaika-rasaṁ pīna-vṛtta-pṛthūnnatam ||8.6||
 saṁvīta-kañcukam celāñcalenāvṛṇvatī muhuḥ |
 ratna-cūḍāvalī-ratna-keyūra-prasara-cchavim ||8.7||
 dadhānām cāru-dor-vallīm mahā-sualitojjvalām |
 susnigdha-hema-dalavad-valimat-pallavodarīm ||8.8||
 atyanta-cāru-sukṛṣa-madhya-deśa-manoharām |
 mahā-saundarya-sārāti-pusyan-nava-nitambinīm ||8.9||
 citra-kuñcita-kausēya-mañjaryā-gulpha-rañjitām |
 suhema-kadalī-kāṇḍa-susnigdhoru-yugalojjvalām ||8.10||
 jānu-bimba-mahā-śobhām divya-jaṅghāmṛṇālinīm |
 caraṇāmbuja-saundarya-saṁmohita-carācaram ||8.11||
 salīla-pada-vinyāsa-mahā-mohana-mohinīm |
 kāñcī-kalāpa-valitām kvaṇat-kanaka-nūpurām ||8.12||
 divya-pādāṅgulīyāḍhya-lasad-aṅgugali-pallavām |
 māṇikya-pāda-katakām uru-jaṅghāti-śobhitām ||8.13||
 ratnāṅgulīya-rājibhir virājita-karāṅgulīm |
 pade pade mahā-śobhā-sindhu-koṭi-vimohinīm |
 mahāścaryānanta-pāra-keli-vaidagdhya-vāridhim ||8.14||
 mahāścaryānaṅga-rasa-maya-bhāṅgī-taraṅgibhiḥ |
 sugaura-sukumārāṅgaiḥ sa-kṛṣṇālyādi-mūrcchanam ||8.15||
 atha vṛndāvaneśvayā ratna-nūpura-śobhite |
 śrī-pādāmbujayoḥ pūrṇe jyotiṣyatirasojjvale |
 ghanī-bhāvātmikā dāsī-yūtha-koṭir anusmara ||8.16||
 tat-tad-yūthādhināthābhiḥ śikṣitāḍṛta-lālitāḥ |
 nānā-vidha-mahāścarya-kaiśora-śrī-manoharāḥ ||8.17||
 nānā-vidha-mahāścarya-vastrālaṅkāra-carcitāḥ |
 nānā-vidha-mahāścarya-varṇākāra-vicitritāḥ ||8.18||

nāna-vidha-mahāścarya-kalā-nirmāṇa-panḍitāḥ |
sva-sva-saṅgīta-śikṣābhiḥ santoṣita-priya-dvayāḥ ||8.19||
vayaḥ-svabhāva-pronmīlan-madhurāneka-ceṣṭitāḥ |
aṅga-bhaṅgima-sa-vrīḍa-hasitānṛju-vīkṣitaiḥ ||8.20||
sahajair eva sakalam sthagayantīḥ saheśvaram |
tatra kāñcit tanuṁ saumyām śrī-rādhātyanukampitām ||8.21||
kṣaṇam caraṇa-vicchedāc chrīśvaryāḥ prāṇa-hāriṇīm |
padāravinda-samlagnatayaivahar-nīsam sthitām ||8.22||
bahunā kim sva-kāntena krīḍantyāpi latā-gṛhe |
paryāṅkādhīṣṭhāpitām vā sastrair vāñcāditām kvacit ||8.23||
kāntyānantām śrīyā 'nantām mādhyair apy anantakām |
susnigdha-lalita-svarṇa-gaurīm madhura-cchaviṁ ||8.24||
tārā-hārāvalī-cāru-citra-kañcuka-dhāriṇīm |
vyañjad-adbhuta-kaiśorām sujāta-mukula-stanīm ||8.25||
snigdha-cchaṭā-kanda-doh-kandalī-cuḍāṅgada-śriyam |
cāru-śroni-tate krīḍan-mahā-veṇī-latojjvalām ||8.26||
atyanta-cāru-sukṛṣa-madhya-deśa-manoharām |
divya-kuñcita-kauśeyenāgulphaparimaṇḍitām ||8.27||
nicolenātisūkṣmeṇa sva-gucchañcala-śobhinā
alakānta-parivṛtām muhur mohana-vīkṣitām ||8.28||
sa-vrīḍā-madhura-smera-salīlāpāṅga-vīkṣaṇām |
nānāścarya-kalodārām nānā-bhaṅgi-mayākṛtim ||8.29||
rādhā-kṛṣṇa-mahā-premodaṅci-romaṅca-sañcayām |
śrīśvarī-śikṣitāśeṣa-kalā-kauśala-śālinīm ||8.30||
preṣṭha-dvandva-prasāda-srag-vastra-bhūṣādi-mohinī |
mahā-vinaya-sauśīlyādy-anekāścarya-sad-guṇām ||8.31||
śrīśvarī-dṛṣṭi-vāg-ādi-sarveṅgita-vicakṣaṇām |
śrī-kṛṣṇa-datta-tāmbūla-carvitām tat-tad-ādṛtām ||8.32||
guḍha-śyāmābhisārāṅga-bhrṅgārādibhir anvitām |
rādhā-prīty-anukampādi-pravṛddha-prema-vihvalām ||8.33||
rādhā-prīti-sukhāmbodhāv apāre buḍitām sadā |
rādhā-padābja-sevānya-sprhā-kāla-trayojjhitām ||8.34||
rādhā-pādāmbujād anyat svapne 'pi na jānatīm |
rādhā-sambandha-sandhāvat-prema-sindhogha-śālinīm ||8.35||
seṣāśeṣa-mahā-vismāpaka-kaiśora-rūpiṇīm |
kṣaṇe kṣaṇe rasāsvāda-prodañcat-pulakāvalīm ||8.36||
sarvāṅga-kānti-saundaryair apāraiḥ sarva-mohinīm |
rādhā-karmākulatayā tatra tatra vicālinīm || 8.37||
citrayantīm iva diśo vicitraṅga-cchaṭā-cayaiḥ |
sa-līlā-pada-vinyāsaiḥ sunūpura-raṇat-kṛtaiḥ ||8.39||
kāñjī-valaya-nāдай ca madhuraiḥ viśva-mohinīm |
rādhā-kṛṣṇa-raho-goṣṭhī-sudhā-madhura-śītalām ||8.40||

tat-tad-vacana-pīyūṣair mahā-madhura-śītalaiḥ |
śrī-rādhā-mukha-candrānu-galitair abhinanditām ||8.41||
śrutvā śrutvāti-sukhitām punāḥ śravaṇa-lālasām |
evam evaṁ smaran nityaṁ sarvāvasthāsu sarvathā |
asphūrtitaḥ kathāto'pi śrīmad-vṛndāvane vasa ||8.42||
atyantāśuci-bībhatsa-dehādaḥ naiva karhicit |
dehi drṣṭi-pramādād apy atyanartha-paramparām ||8.43||

vin-mūtra-śleṣma-pūṣādika-bharatim idam snāyu-māmsāsthi-majjā-
raktādy-ātma-tvacācchāditam ahaha rahiḥ svārtha-nirmūla-kāri |
ekaṁ brahmādy-atārya yuvatir iti mataṁ svīya-saṁmoha-jālam
tyaktvā dūreṇa vṛndāvanam atiparama-svārtham addhā śrayantu ||8.44||

sarvātmārthoru-vighnaṁ kalaya yadi mano yoṣitām bhāva-nighnaṁ
nighnanduṣṭendriyāṇi prasabham udaya-bhāñjy-udyatāmarṣa-daṇḍaiḥ |
tad-rūpaṁ caiva bhūṣādikam api nitarām dūra-dūreṇa kurvan
pratyūhābhāsam anya-tṛṇam iva gaṇayann āsava vṛndāvane bhoḥ ||8.45||

ātmārāmeśvara-śrī-harim iha na vinā nistaret ko'pi māyām
yāsau māyātimāyādy-anuhasita-kaṭākṣāṅga-bhaṅgābhirāmā |
rāmākhyā kāla-kūṭād api viśamatamā bhāti saudhīva dhārā
rādhāvat kṛṣṇa-nāmābhidadhad iha śamī tiṣṭha vṛndāvane 'taḥ ||8.46||

vṛndāraṇye' dbhuta-rasa-mayī cetasaḥ kāpy avasthām
premānandān api ca paramān bindu-mātrī karoti |
mithyā-duḥkhātmaka-viśayagair indiryair vañcitas tāt
naiva prāptuṁ prabhavati jano deva-māyā-striyāndhaḥ ||8.47||

dvaitaṁ proñchan-madhura-madhurānanta-kānti-pravāhaiḥ
seśam samūrchayad agajagaddivya-rūpāga-bhaṅgaiḥ |
sa-vrīḍodyaṁ smita-sumadhurāpāṅga-digdhuṣu-viddhe
śyāme nānā-jānita-vikṛti dhyāya rādhākhyam ojaḥ ||8.48||

strī-rākṣasyāḥ suviśamakṛte rakṣataṁ rakṣataṁ ca
kordhāsūyā-mada-piśunatā-dambha-lobhānṛtādaiḥ |
vṛndāṭavyā viraha-bhayato rakṣataṁ nyūna-bhāvād
rādhā-kṛṣṇau nija-karuṇayā sarvato rakṣataṁ mām ||8.49||

kṣudhā deha-tyāgo varam iha gr̥hasthair na hi milāmy
api śreyaḥ-prāptau na yuvati-samīpaṁ kṣaṇa-maye |
na jahyām śrī-vṛndāvanam akhila-nāśe'rpaya manasāpy
aho kṣudrasyāpi vyavaisitṁ imām kaḥ saphalayet ||8.50||

na śāstra-guru-koṭobhir na khalu loka-nindā-śatair
mahānaraka-dṛṣṭibhir na hi vipatti-saukhyair na hi |
manāg api ca notsahe hata-mano yuvaty-āhataṁ
niroddhum ata īdrśaṁ kim avitāsi vṛndāṭavi ||8.51||

jahīhartim svāntaṁ hari hari yuvatyādi-viśayo
narīnartyākramya tv atīśirasi māyā bhagavataḥ |
varīvarīty āśā ciram iha tu vṛndāvana-vane
na jāne rādhāyāḥ katham iva carīkarti kṛṣṇā ||8.52||

rādhā-kīrti-sudhā-rasena rasanā-rātrindivaṁ pūryatām
śrī-vṛndā-vipine tadīya-padayoḥ kainkaryam evārthyatām |
dhairyam svarṇamayīśitur nava-vayo-rūpa-śriyā hāryatām
premāśrūtpulakādi-bhāva-vibhava-vyaktiyā; jagat tāryatām ||8.53||

atirasa-vivaśaṁ kiśora-yugmaṁ
druta-nava-kāñcana-nīla-ratna-rociḥ |
suvimala-vara-bhāva-mūrti-vṛndā-
vipina-nikuñja-grhodare cakāsti ||8.54||

nava-nava-rati-lola-gaura-nīla-dvaya
maha eka-rasātmakam kiśoram |
niravadhi bhaja sat-kalāvalībhīr
nava-rasa-puñja-nikuñja-vāṭikāyām ||8.55||

vraja-jana-vara-varṇinī-vivarṇī-
kṛta-mukha-mohana-mohanāṅga-rociḥ |
sapati-rati-ramādi-mūrcchana-śrī-
nakha-suśamā hṛdī rādhikā mamāstu ||8.56||

sarva-rtv-adbhuta-sad-guṇair vilasitaṁ sarvojjvalātyujjvalam
sarvasmān madhurād atīva madhuraṁ sarvārthadātyarthadam |
sarvasmāc ca sugandha-śītalatarāt sad-gandhavaç-chītalam
sarvānanda-mayāc camatkṛta-mahānandābdhi vṛndāvanam ||8.57||

nityānandān niravadhi vivardhiṣṇu-divyāvabhāsām
vāsān divyān pratipada-manohāriṇaḥ prodgirantīm |
nityam susvastika-mukha-mahā-divya-saṁsthāna-vṛndām
śrīmad-vṛndāvana-bhuvam aham bhāva-gamyām bhajāmi ||8.58||

śrī-rādhā-muralīdharau guṇa-nidhī śrīmat-padāmbhoruha-

dvandvenaiva sudhā sudhākara-mahā-mādhurya-nisyandinā |
āścaryātula-saukumārya-paramāv atyanta-kautūhalād
yasyām sañcarataḥ sadādhivasa tām vṛndāvanīyāvanīm ||8.59||

mahā-cintā-ratna-pracaya-maya-kūrpādi-valitām
sukarpūra-kṣodaiḥ sukusuma-parāgaiś ca nicitām |
ṣaḍ-ūrmīnām nirmūlana-kara-sakṛt-spārsanalavām
bhavābधिं śrī-vṛndāvana-bhuvam itaḥ santara sukham ||8.60||

mahā-jyotī-rūpām ativimala-nānā-maṇi-ghaṭā-
cchaṭābhīr vaicitryam kim api dadhatīm nitya-sukhadām |
samantāc chrī-rādhā-madhupati-padānkaiḥ sumadhurām
smarāmi śrī-vṛndāvana-bhuvam anantādbhuta-guṇām ||8.61||

bhūr eṣā hanta seśākhila-parama-mahā-prājña-durjñāna-sarvā-
ścaryānanta-prabhāvā bhagavati sahasojjṛmbhitaikānta-bhāvā |
sva-jyotir-bhāsamānā parama-rasa-mayīm turya-turyātidhuryā
mādhuryaughair mano me ramayati paramānanda-vṛndāvanīyā ||8.62||

tyaktā sat-khyāty-apekṣā na gaṇitam ayaśo nādr̥tā dharmā-niṣṭhā
tyaktām vidyā-vinodādy-akhila-mati-tapo-jñāna-yogādy upaikṣi |
gurv-ādīnām vaco na śrutamatibahunā kim na deho'thavaikṣi
śrī-vṛndāraṇya gatvā tava śaraṇam ayam na hy upekṣyaḥ kadāpi ||8.63||

rādhā-tad-ekālaṅkārau prīty-eka-rasa-vigrahau |
kim bhakti-rānkān paṅkābdhīm sva-vane no'pi paśyataḥ ||8.64||
rādhā-padāravinda-śrī-maṅju-maṅjīra-śiñjitā |
mahāścaryātimādhuryā dhyeyā vṛndāvane'stu naḥ ||8.65||
vīṇā-mṛdaṅga-tālādi-yuktair hāsa-vihāsibhiḥ |
ullāsibhiḥ priya-sakhī-maṅḍalaiḥ parimaṅḍitā ||8.66||
ratna-bhṛṅgāra-tāmbūla-samputa-vyajanādibhiḥ |
gṛhītvā kiṅkarī-vṛndair anuyātā manoharaiḥ ||8.67||
samasta-cid-acid-advaita-prāpañca-procchalac-chavi |
ananta-mādhurī-pūrṇā svarṇa-vallī-nibhā-kṛtiḥ ||8.68||
śirīṣa-puṣpa-mṛdubhir aṅgaiḥ susnigdha-sundaraiḥ |
kaiśora-mādhurī-kānti-bhaṅgimādi-camatkṛtaiḥ ||8.69||
udvela-madhurānaṅga-rasaikāmbudhi-vāhibhiḥ |
vṛndāvana-sthira-cara-sarva-sattva-vimūrcchanī ||8.70||
aneka-divyālaṅkāra-divya-mālyānulepanā |
divya-kaūṣeya-kūrpāsa-gucchāñcala-nicolinī ||8.71||
śyāmāmsa-nyasta-romāñcad-vāma-śrī-bhuja-vallariḥ |
dakṣiṇa-śrī-karābjena līlā-kamala-ghūrṇanī ||8.72||

kiṅkarībhir muhuḥ pathi pathi vījyamānā nijāñcalaiḥ |
bhojyamānā ca tāmbūlaṁ bhojayantī svayaṁ priyam ||8.73||
pāyyamānā kvaci premṇā ratna-bhr̥ṅgāra-saṁsthitam |
amṛtaṁ śītaḥ svādu karpūrādi-suvāsitam ||8.74||
dṛṣṭvā dṛṣṭvādbhutaṁ rūpaṁ śrutvā śrutvādbhutaṁ ravam |
kim etad iti pṛcchantī vismayān nija-nāgaram ||8.75||
mahā-mādhurimāścarya-pāda-vinyāsa-līlayā |
raṇan-nūpurayotsarpi-nakha-candra-cchaṭaughayā ||8.76||
mahā-mādhurya-saubhāgya-ghane vṛndāvane vane |
carantī cāru-parama-kautukākṛānta-mānasā ||8.77||
tatra tatra mahāścarye mahāramyatama-sthale |
upaviśya pragāyantī gāyanti priyaṁ sakhī ||8.78||
vṛndāraṇyānanya-gater antar eva divānīśam |
itthambhūtānanta-līlā sevyaḥ sāstu mameśvarī ||8.79||

yo vṛndāvana-mādhurīm sakṛd api svānta samāsvādayed
rādhā-mādhava-śuddha-manmatha-rasollāsaiś camatkāriṇīm |
śāstrīyan api laukikān api jahac-ceṣṭā-kalāpān asau
nānā-prema-vikāra-mohana-tanūr unmattavad dṛśyate ||8.80||

yo rādhā-muralīdharāṅghri-kamala-premaikamātrīyati
mātrīyaty aparāṅganām sthira-caraṁ sattvaṁ suputrīyati |
gotrīyaty atitarjanādiṣu mahāmitrīyati dveṣiṣu
śrī-vṛndāvanam āvaset sa khalu yaḥ svāṅge'nya-gātrīyati ||8.81||

kṛṣṇa-prema-sudhāmbudhāvatitarām magnaḥ sadā rādhikā-
padāmbhōruha-dāsyā-lāsyā-padaṁ svāntena santānayan |
vairāgyaika-rasena viśva-madhurām kāñcid daśām udvahan
śrī-vṛndā-vipine kadā nu satatodaśrur nivatsyāmy aham ||8.82||

kālindī-puline kadamba-viṭapi-cchāyā maṇi-maṇḍape
śrī-rādhā-muralīdharau priya-sakhī-vṛndair vahan-narmabhiḥ |
srak-tāmbūla-vilepanādibhir aho divyaiḥ sadā sevitau
rūpaudārya-vayo-vilāsa-madhurau dhyāyāmi vṛndāvane ||8.83||

kālindyananda-sāndrāmṛta-surasa-sarit-kūla-kalpa-dru-mūla-
pronmīladratra-vallīmaya-madhura-mahā-maṇḍape maṇḍitāṅgau |
āśīnau citra-tūle smara-madhura-vayo-rūpa-lāvanya-līlā-
vaidagdhi-pūra-mugdhī-kṛta-sakala-sakhī-vṛnda-vṛndāvanau tau ||8.84||

cij-jyotiś-candrikātma-sphurad-amṛta-mayotphulla-vallī-dru-vṛndam
vṛndāraṇyaṁ vicitraiḥ śuka-pika-śikhibhir gīta-nṛtyānuyātam |

mādhvīkāsvāda-matta-bhramad-ali-pāṭalī-jhaṅkṛtaṁ mañju-kuñje
vyañjan-mādhurya-puñjaṁ smara vimala-saro-vāpikādyaiḥ suhṛdyam ||8.85||

svānanda-sāndra-cij-jyotir ghanam vṛndāvanam vanam |
sarvān cātra tathā dhyāyan sudhīro'dhivaset sukham ||8.86||
kāmadīnām para-vaśo yaśo'rthī tyakta-sat-pathaḥ |
katham vṛndāvane siddhim na yāyād yadi tat-kṛpā ||8.87||
amaryāda-kṛpā-sindhoḥ pūrṇendor api śītalāt |
vṛndāraṇyād ananyādy-abhāvam bhāvayase na kim ||8.88||
viśuddha-sattva-parame śrīmad-vṛndāvana tvayi |
kṛtānantāparādhasya tvam eva śaraṇam mama ||8.89||
vṛndāraṇya tavāsmīti vandatam api mām mṛṣā |
mahā-patitam apy ātma-kāruṇyād ātmasāt kuru ||8.90||
niktyocchrīkhala-kāruṇye vṛndāraṇye'dhamo'py aham |
kim avighnam nivatsyāmi vetsyāmi ca rasam hareḥ ||8.91||

dika-cakraṁ prasarat-parāga-pāṭalaiḥ sad-gandha-cūrṇair iva
pūrtyam kurvad apūrva-sīdhu-jaladhi-syandair mahā-tundilam |
ācchannaṁ citi-candrikā-laharībhiḥ svānanda-kolāhalair
ākṛāntam mada-khelinaḥ khaga-kulasyābhāti vṛndāvanam ||8.92||

nīrandhram ṛṇa-gulma-pāda-palatādy-ānanda-sac-cid-ghanaiḥ
śrī-rādhā-rati-keli-kuñja-nikarair ānanda-puñjair vṛtam |
dviyān eka-saraḥ-sarid-giri-varam dviyair vihaṅgair mṛgais
citraṁ mañjula-guñja-bhrṅga-pāṭalam paśyāmi vṛndāvanam ||8.93||

nānā-ratnamaya-sthalībhir amitāmodābhir atyadbhutam
phullair valli-matallikā-taru-varair vītam rasollāsibhiḥ |
atyānanda-madākulaiḥ khaga-kulair ābaddha-kolāhalaṁ
kāḷindyā rasa-dhārayā valayitam dhyāyāmi vṛndāvanam ||8.94||

vinā svātmārameśvara-hari-mugdhas tribhuvane
yuvatyā bhāvaiḥ ko bata suravaro vā munivaraḥ |
sthitas tasmāt tasyāś cikita-cakito dūratarataḥ
sadā vṛndāraṇye nivasa rasanopastha-vijayī ||8.95||

mahā-pāpācāre niravadhi mahā-durmati-śate
mahā-kāma-krodhādy-atiparavaśe dambha-vapuṣi |
na sat-saṁsargaika-praṇayini mahad-dharma-vimukhe
mayi śrīmad-vṛndāvana kuru kṛpām nānya-śaraṇe ||8.96||

atyantoddhata-dhāvad-indriya-gaṇo yaḥ sarvadā sat-patheṣv

ekasmin nimiṣe'pi na smṛta-mahānandābdhi-rādhā-priyaḥ |
sad-dharmaīḥ sad-upāsanair virahitas tyakto'khilaiḥ sad-guṇair
hā hā so'ham analpa-moha upāyāmy ekaṁ tu vṛndāvanam ||8.97||

vairāgyeṇa samutkaṭeṇa viṣaya-sparśaṁ mahā-durviṣa-
jvālāvat kalayan manāg api na taiḥ saṅgena raṅgaṁ dadhat |
pāṇau nyasya kapolaṁ aśru-salilaiḥ saṅkṣālayan rādhikā-
kṛṣṇāpāra-kṛpāvadhāraṇa-dharo'dhyāsiya vṛndāvanam ||8.98||

naivālokita-loka-veda-padavir nāpeṣita-sva-priya-
dvandvaikānta-rasāpraviṣṭa-hṛdayāśeṣātihanyottamaḥ |
rādhā-kṛṣṇa-rasān muhuḥ pulakito nityāśru-dhārādharas
citra-prema-vikāravān bata kadā nandāmi vṛndāvane ||8.99||

iti śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-gosvāmi-pāda-viracite
śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte
aṣṭamaṁ śatakam
||8||

--o)0(o--

navamañ śatakam

hasan nṛṭyan gāyann atipulakito'tyaśru-nayano
 muhuḥ stambha-svedādy-atimadhura-bhāvaiś ca valitaḥ |
 kadā vṛndāraṇyañ nija-dayita-rādhā-madhupatiñ
 mudā dhyāyañ dhyāyañ ciram adhivasāmy unmada-rasaḥ ||9.1||

śrī-gāndharvā-caraṇa-kamala-dvandva-lāvaṇya-līlā-
 mādhyayaikāmbudhim ati-madañ gāhatām karhi cetaḥ |
 vṛndāraṇye ṭṭṇam iva parityajya sarvām akharvām
 nirvāñādi-śriyam api kadā vāsa-nirvāhakaḥ syām ||9.2||

śrī-mañjīra-dhvani-madhurayā śrī-padāmbhoja-lakṣmyā
 mādhyayaughair upari ca tale ramaṭayā gaura-śoṇaiḥ |
 sphūrjat-pādāngada-maṇi-rucā divya-padāngūliyai
 bhrājantyāḥṛn-nija-vana-carad rādhayā vai hṛtañ me ||9.3||

rādhā-pādāmbuja-rasa-mahā-mādhurī-matta-ceto-
 bhṛṅgo nribhagura-parimilloka-veda-prasaṅgaḥ |
 kañcid bhāva-madhura-madhurañ bhāvayan viśva-ceto-
 drṣṭyākṛṣṭyākṛtir api bhavāny atra vṛndāvane kim ||9.4||

tat kaiśorañ tā sugaurāṅga-bhaṅgīs
 tat saundaryañ tāḥ sudhāśīta-sūktīḥ |
 tāms tān bhāvān āśru-romodgamādīn
 śrī-rādhāyāḥ sañsmaran ko na muhyet ||9.5||

vyākośa-kanaka-pañkaja-kośam ivānanta-candrikāv api |
 smara-rādhā-mukham indīvara-ruci-hari-lobhya-sāndra-makarandam ||9.6||

cid-acid-dvaita-proñchana-kanakojjvala-sāndra-candrikā-varṣi |
 śrī-rādhā-mukha-candrañ kṛṣṇa-cakoraika-jīvanañ smarata ||9.7||

paripūrṇa-madhura-madhura-prema-sudhā-sāra-sundarākṛtaye |
 nitya-kaiśoryai mama nama etad vṛndāvaneśvaryai ||9.8||

svādya-prema-mahā-rasa-sāra-sugaurāṅga-candrikā-jaladhīn |
 rādhāyāḥ smara paramocchalitāmś cid-acid-dvayañ samācchādya ||9.9||

aprākṛta-nava-taruṇī-rūpa-ṭṭṇī-kāri-mohinī-vṛndaiḥ |

pathi pathi mūrdhni dhṛtānḡhrir vana-bhuvi rādhā mameśvarī sphurati ||9.10||

trailokya-mohinībhir nava-taruṇībhir mahā-vidagdhābhiḥ |
ārādhyām smara vṛndā-vipine sarvojjvalām rādhām ||9.11||

unmada-madhura-premānanda-marandaika-sindhu-niḡsyandi |
rādhā-padāravindaṃ viśramayan naumi kiṅkarī-vṛndam ||9.12||

api sarva-dharma-hīnaḥ sarva-kukarmāvales ca nirmātā |
rādheti siddha-mantraṃ dvyakṣaram uccārya kiṃ na sidhyeyam ||9.13||

atisāhasam ācaritaṃ virudhya guru-śāstra-vid-varyaiḥ |
tvayi vṛndāvana-vāsāyendriya-vaśam apy ato na hi tyaja mām ||9.14||

tvayi kṛta-kukarma-koṭer api cāṇḍālān mahādhamasyāsyā |
īśo'pi naiva śaraṇaṃ hā vṛndāraṇya kiṃ vidhāsyasi me ||9.15||

atidurlabha-pada āśā-vāsāya sā hi tu durghaṭāsv ayi me |
kṛta-sarvendriya-śatror hā vṛndāraṇya kiṃ nu me bhāvatā ||9.16||

astu me naraka-koṭiḥ sidhyatu neṣṭaṃ na ceśvaro dayatām |
śrī-rādhā-caraṇāmbuja-madhurima-lobhas tu no bhavec chithilaḥ ||9.17||

mañjīra-mañjutara-śiñjita-rañjitānḡhri-
śobhā harer api mano-dṛg-apāra-lobhā |
vṛndāvana-bhramaṇa-bhaṅgi-manoharāṅgyāḥ
premāture sphuratu me hṛdi rādhikāyāḥ ||9.18||

kaiśora-kānti-mada-bhaṅgi-taraṅgitoru-
mādhurya-sindhu-buḍitā hari-bhāva-mūrṭiḥ |
bhrū-bhaṅgimonnaṭana-raṅgadanaṅga-koṭiḥ
śrī-rādhikā rasamayī hṛdi me cakāstu ||9.19||

aṅge'ṅge yaḥ sadānty ucchalati valati yo divya-kaiśora-rūpe
yo dṛg-bhaṅgī-salajja-smita-madhuratara-śrī-mukhendū-cchaṭāsu |
yo vāścaryokti gatyādyakhila-rasa-dhurā-ceṣṭitai rādhikāyās
tat-tan-mādhurya-sindhau buḍatu mama mano bhāvāmādhurya-dhuryam ||9.20||

tat-kaiśoraṃ mahā-mohana-madhura-vaśāścarya-vat tat-tad-aṅgaṃ
sāścaryāpāṅga-bhaṅgī sa ca madhura-hriyā mohano manda-hāsaḥ |
tat-saundaryam sa kānti-prasara urū-vidhās te'ṅga-bhaṅgottaraṅgās
tās tāḥ śyāmānurāga-prathama-vikratayo bhāntu me rādhikāyāḥ ||9.21||

saundaryānanta-pūraiḥ kanaka-maṇi-śilā-ghṛṣṭa-kāśmīra-gaurair
aṅgair aṅgaiḥ kirantī madhuratara-mahā-kānti-sindhūn anantān |
śyāma-premāti-mādhavī-mada-vikṛti-vicitrākṛtiḥ sarva-ceṣṭā-
mādhuryair adbhutair vismita-manasi sadodetu rādhēśvarī me ||9.22||

sarvātyuttama-dhāmato'tyupari bhāty ānanda-sāmrājya-bhṛd
vṛndāraṇyam ihaiva bhāti sakalāścaryam kiśora-dvayam |
tat-prāṇātma-mahā-subhāva-lalitādyālī-nideśe sthito
yo'ntaḥ sveṣṭa-tanuḥ sphuran rasamayam ceṣṭeta tasmai namaḥ ||9.23||

madhura-raṇan-maṇi-nūpura-rādhā-pādāravinda-saundaryam |
vṛndāvana-bhuvi santatam anu cintayato mama kṣaṇā yāntu ||9.24||

susnigdha-kānti-dhārā-parimala-saundarya-saukumāryādyaiḥ |
tad-ameya-caraṇa-kamalaṁ rādhāyāḥ sukala-nūpuraṁ sphuratu ||9.25||

aruṇa-talam upari gauram madhurair lasitair harer manas cauram |
rādhāyās tv atisundara varaṇa-sarojaṁ mano japatu ||9.26||

pādāṅgulīya-pādāṅgada-nūpura-ratna-rociṣām vīcīḥ |
rādhā-padābja īkṣe nakha-maṇi-candrochala-cchaṭā-cchuritāḥ ||9.27||

kṛṣṇendindira-lomyam puru-saurabhyam na hīndirālabhyam |
sāndrānanda-marandaṁ padāravindaṁ smarāmi rādhāyāḥ ||9.28||

atimṛdulāṅguli-pallava-vilasan-nakha-candra-maṇḍalaṁ madhuram |
maṇi-maṅjīra-manohara-caraṇa-yugaṁ me cakāstu rādhāyāḥ ||9.29||

rādhā-caraṇa-raṇan-maṇi-nūpura-mūkī-kṛtām harer muralīm |
viphalita-tat-tat-phutkṛtim akhila-sakhī-sārtha-hāsinīm smarata ||9.30||

sparśayad-ānana-locana hṛdaye jighran muhur muhuḥ kim api |
rādhā-surabhi-suśītala-pada-kamalaṁ dhāma śobhate śyāmam ||9.31||

rādhā-padāravindo cchalad-atimādhurya-sindhu-niḥsyandaiḥ |
mama hṛdayam layamayatām vṛndāraṇye kadonmada-praṇayam ||9.32||

vṛndāvane'timadhurādbhuta-līlā raṇita-maṅju-maṅjīram |
prasaran-nakha-maṇi-bhāsaṁ pada-vinyāsaṁ smarāmi rādhāyāḥ ||9.33||

vṛndā-kānana-kuṅja-veśmasu sadā khelat-kiśora-dvayam

gaura-śyāmalam unmadena madanenātyanta-lolaṁ bhaje |
svīya-svīya-kalā-vicitra-surata-krīḍā-prabandhair mitho
vismerīkṛta-mohita-prahasita-protsāhitonmāditam ||9.34||

śyāmenānṛjunā kim āli mama kim dhatse sadā tādrśaṁ
candrāvaly-atiphullitena mama kim tādr̥g dadhāsi śrutau |
viṣvak-cañcala-cañcalena mama kim tādr̥g vinā dhyāyase
rādhety āli-girā cakāsty atiruṣā nīlāmbujais tām ghnatī ||9.35||

brahmādyā amarāḥ surāsura-narā ye'nye ca yogīśvarā
no māyām yuvatī-mayīm bhagavatas tartum samutsehire |
kṣodiyāms tv aham etayāsmi vihitaś cāṇḍālakaḥ
svīkāre tava sādhu-vṛnda-tilakair vandyeya vṛndāṭavi ||9.36||

vicitra-maṇi-mauktika-prakara-guccha-nānā-maṇi-
cchaṭaughā-kanaka-sphuran-muralikām nidhāyādhare |
sadā gr̥ṇati rādhikojjvala-yaśāmsi vṛndāvane
mano mama manohare kvacana dhāmani śyāmale ||9.37||

ekaikāṅga-procchalat-svarṇa-gaura-
snigdhānanta-jyotir-ācchāditāśā |
vṛndāraṇye rūpa-śobhaika-sīmā
kāpi śyāmātmaika-corī kiśorī ||9.38||

hemāmbhoja-dvitaya-mukulāpūrṇa-hemaika-candrā
madhye śūnyā tata urutarānanta-kāntiṁ kirantī |
vṛndāraṇye kanaka-latikā śyāmam ekaṁ tamālaṁ
divyaṁ kāpy unmada-rasam aho veṣṭate kuñja-sīmni ||9.39||

karnālaṅkṛta-karṇikāra-kusumaṁ saṁcumbya bimbādharaṁ
gāyad-veṇu-sugandha-veṇu-valita-śyāmābhir akṛti |
cūḍālola-śikhaṇḍam ujjvala-taḍit-pītāmbaraṁ sundaraṁ
śrī-rādhā-rati-lamptaṁ smara manas tad-dhāma-vṛndāvane ||9.40||

jīyād ekaṁ diśi diśi mahā-gaura-kānti-prasāraṁ
sāraṁ premāmṛta-rasa-mahā-vāridher atyudāram |
vṛndāraṇye vividha-kalayā mohinī-vṛnda-sevya-
dhāma śyāma-cchavi nava-yuvaikātma-cauraṁ kiśoram ||9.41||

nityonmīlan-madhura-madhurāścarya-kaiśora-lakṣmyā
nityodvarddhi-smara-rasa-madād aṅga vaivaśya-bhājoh |
śrī-gāndharvā-muralīdharayoh paśya saubhāgya-dhāmnor

vṛndāraṇye madhura-madhurā dr̥ṣṭi-vāg-aṅga-ceṣṭāḥ ||9.42||

dehāntaḥ-karaṇendriyādi-sakalaṁ tīvrānurāgān mithaḥ
samprāptaikyam ivāvahan nava-navātyāścarya-kaiśorakam |
dhāma-dvandvam atīva-mohanam aho tad gaura-nīlaṁ mudā
vṛndāraṇya-kadamba-kuñja-kuhare kandarpa-lolaṁ bhaje ||9.43||

pūrṇa-svarṇa-sugaura-kānti-jaladhes tuṅgais taraṅgair diśaḥ
sicanṭī nava-yauvaonmada-kalā saundarya-sammohinī |
svādya-prema-mahā-rasātmaka-tanuḥ sā śyāma-sañjīvanī
vidyā kāpi cakāstu me ḥṛdi sadā vṛndāvanālaṅkṛti ||9.44||

jayati jayati rādhā prema-sārair agādhā
jayati jayati kṛṣṇas tad-rasāpāra-tṛṣṇaḥ |
jayati jayati vṛndaṁ sat-sakhīnām dvayaikyam
jayati jayati vṛndā-kānanam tat-sva-dhāma ||9.45||

nityādbhutād tarasotsava-nitya-saṅga
nityārtaṁ nitya-nava-nitya-kīśora-yugmam |
tad gaura-nīlam atimohana-rūpa-śobham
vṛndāvane kim api lobhayate mano me ||9.46||

vicitra-nava-cāturīkṛta vicitra-raty-utsavam
vicitra-tanu-kāntibhiḥ kṛta-vicitra-kuñjodaram |
vicitra-nava-keśa-bhṛṇ nava-vicitra-kaiśorakam
vicitrayati me mano dvayam idaṁ vicitraṁ mahāḥ ||9.47||

caitanyāmṛta-candrikāmbudhi-mati-svaccham prakṛty-antakair
dvaitaiḥ śūnyam ananta-pāra-paramānandaika-sāram smara |
aiśam jyotir ihānubhūya kalaya śrī-kāma-bījātmakam
jyotis tatra ghanam mahā-madhurima prekṣasva vṛndāvanam ||9.48||

nānā-varṇa-maṇi-cchaṭāmbudhi-ghanam valli-drumaiḥ śobhitam
śākhā-pallava-patra-guccha-mukulaiḥ puṣpaiḥ phalaiś cādbhutaiḥ |
nānā-ratna-mayaiḥ khagair mṛga-kulaiḥ korair mayūraiḥ pikair
guñjad-bhṛṅga-gaṇaiḥ sarovara-saric-chailādibhiś cādbhutam ||9.49||

nānā-ratna-maya-sthalībhir amitāmodābhir atyadbhutam
krīḍā-kuṭṭima-komalābhir amitam kuñjāvalī-mañjubhiḥ |
nityotsarpi-parāga-puñja-makarandaughair mahā-sundaram
sāndrānanda-mahā-rasena vivaśī-kurvan saheśam jagat ||9.50||

kālinyāḥ kalahansa-sārasa-lasat-kāraṇḍa-vādyaiḥ khagair
āścaryam̐ parighṛṣṭyā dvija-kulair mattāli-jhaṅkārayā |
kahlāraiḥ kamalaiḥ sadā vikaśitair divyair vicitrotpalair
bhrājantyā pulina-śriyā maṇi-taṭoddīpta-śriyā cāvṛtam̐ ||9.51||

tasyāḥ projjvala-nirmalādbhuta-rasānandaika-sandohavāḥ
pūrāyās taṭa-ratna-bhūmi-lasitottuṅgā kadambāṭavī |
tat-saṁsargi-sugandhi-manda-śiśirair mandālinair lālitā
tatrābhāti nikuṅja-puṅja-mudayat-kandarpa-puṅjam̐ sadā ||9.52||

tatrānaṅga-rasonmadaika-sahajāvāścarya-kaiśorakāv
āścaryojjvala-gaura-nīla-madhurākārau mahā-mohanau |
veṇī-daṇḍa-śikhaṇḍa-maṇḍita-mahā-cūḍāmaṇī hāriṇau
rādhā-mādhava-nāma-nāgara-varau lāvanya-mūrtim̐ smara ||9.53||

pūrṇāsvādyā-viśuddha-bhāva-vapuṣo raṅgeṣu yā mādhurī-
dhārā ye'dbhuta-bhaṅgimāna urudhā yaḥ kānti-pūrodayaḥ |
yā netrāñcala-cāturī smita-paripāṭī ca yā vā mitho
yā goṣṭhī ca rahaḥ sunarma-madhurā bhāve'khilam̐ bhāvaya ||9.54||

dāsī-maṇḍala indu-koṭi-vadane śrī-rādhikāyāḥ padā-
mbhoja-bhrājad-apāra-mādaka-rasa-jyotir-ghanaikāvṛtau |
āścaryākṛti-varṇa-bheda-madhure'tyāścarya-nānā-kalā-
nirmātary ati-nūtna-yauvana-vayo-nānā-vicitra-krame ||9.55||

mūrtim̐ kāñcana kāñcana-drava-rucim̐ saumyām̐ mahā-sundarīm̐
pratyaṅgocchalad-anta-pāra-rahita-snigdhāccha-gaura-cchaṭām̐ |
kaiśoreṇa manoharām̐ urasija-svarṇābja-kośa-dvayīm̐
saṁvītāmbara-kañcukena vilasad-dhārāvalīm̐ bibhratīm̐ ||9.56||

madhye keśarivat kṛṣām̐ pṛthu-kaṭim̐ citrormi-mac-chāṭikām̐
dor-vallī-vilasan-mahādbhuta-maṇī keyūra-cūḍāvalim̐ |
karṇodhvādbhuta-karṇa-pūra-vilasat-tāṭaṅka-divya-cchaṭām̐
śrī-nāsā-tila-puṣpa-ratna-kanakābaddha-sphuran-mauktikām̐ ||9.57||

dīvyad-dāḍima-bīja-paṅkti-daśanām̐ mādhyura-vanyāmbuḍad-
bimbausṭhīm̐ mada-khañjarīṭa-nayanām̐ kandarpa-cāpa-bhruvam̐ |
bhrājat-kāñcana-padma-kośa-vadanānantendu-koṭi-cchavim̐
bhaṅgī-koṭi-mahā-manohara-nava-sva-karṇa-vallī-tanum̐ ||9.58||

kūjan-nūpura-kiṅkiṇī-gaṇa-ṛnat-kārair mahā-maṅjulām̐
preyaḥ-karma-susambhrameṇa praṇayād yāntīm̐ madetas tataḥ |

ālolāñcala-guccha-nīla-sutanūnmīlan-nicolāvṛtām
vrīḍā-bhaṅgima-manda-hāsa-kuṭilekṣādi-svabhāvādbhuṭām ||9.59||

prodañcat-pulakāvalim muhur atisnehān nija-preṣṭhayos
tat-tad-gūḍha-tad-iṅgitānusaraṇaiḥ santoṣa-vanyā-karīm |
rādhā-pakṣa-parigraheṇa dadhatīm narma-kriyā-dakṣatām
śrīśvāryāś caraṇaika-saṅgatatayā nitya-sthitām tat-parām ||9.60||

mantrāḍau mṛdu-śītalāmṛta-girā samṛcchyaṁānām kvacit
sarvālīḥ paricañcya keli-ghaṭanāyādiśyamānā kvacit |
uktvā kiñcana karhicit priyam anu premṇaiva sampreṣitām
ānandāmbunidhāvagādhā-madhure nirmajjya romāñcitām ||9.61||

kvāpy udvartana-kāriṇīm kvacana sad-gandhodakaiḥ snāpanīm
vastrālaṅkīrt-gandha-mālya-vibhavaiḥ saṁrādhayantīm kvacit |
sambhojya kvacanāmṛtam pravilasat-tāmbūla-karpūradām
kvāpy aṅghri-dvaya-lālanīm mṛdu-putaiḥ saṁvījanaiḥ svāpinīm ||9.62||

kvāpi śyamala-saṅga-khelana-mahā-raṅgam samātanvatīm
bhṛṅgāra-vyajanādibhir vijayinīm kutrāpy anupasthitām |
ukte kiñcid anukta eva kim api premṇānīśam kurvatīm
rādhāyāḥ priyam eva pūrṇa-paramānande buḍantīm muhuḥ ||9.63||

śrāvam śrāvam atismarākula-hrados tās tā rahaḥ-saṁvidas
tās tāḥ sundara-dṛṣṭi-gātra-vikṛtīs tās tā vicitrās tayoh |
vaidagdhir nava-saṅgameṣu madhurās tās tā vicitra-cchavīr
vīkṣyānanda-mahārasocchala-nato nāṅgāni dhartum kṣamām ||9.64||

evam nityam anusmaran anusmaran rādhā-padāmbhoruha-
cchāyām eva tayoh sadaiva rasanām nāmāmṛtaiḥ pūrayan |
strī-tat-saṅgi-vidūra eva vicarann atyutkaṭatvam nayan
vairāgyam kramaśo vasaty atikṛtī ko'py atra vṛndāvane ||9.65|| (iti kulakam)

dine dine'tivardhiṣṇu-mahā-bhakti-viraktimān |
ko'pi vṛndāvane dhanyo bhāti rādhā-padāśritaḥ ||9.66||

rādhā-kṛṣṇa-sūtatva-bodha-vigata-vyarthoru-śāstra-śramah
śrī-rādhā-carnāravinda-sahaja-svātmaikya-bhāvōjjvalah |
vairāgyeṇa valīyasā na hi manāg deha-sthitād apy aho
jātehaḥ-sakala-priyo nivasati śrī-dhāmni vṛndāvane ||9.67||

āyātām na kutaścana kvacana no ganṭṛ-smaraikāmbudhau

pārāvāra-vivarjite'tiviṣame'nādy-anta-kālaṁ luṭhat |
gaura-śyāmala-divya-kānti-sahajāty-āścarya-kaiśorakaṁ
yatṛaste mithunaṁ mitho'ṅga-milanāḥ jīvan numas tad-vanam ||9.68||

pūrṇa-svādyāvīśuddha-bhāva-maya-cin-mūrti-mahā-mohanau
kaiśorādbhuta-rūpa-kānti-gati-dṛg-vārga-bhaṅgaś cādibhiḥ |
kāmonmāda-mahā-vikāra-paramāścaryākṛtī niḥsamor-
dhvābhiḥ sundaratābhir āśraya-varau vṛndāvane dampaṭī ||9.69||

saundaryaugha-mahā-camatkṛtir aho mādhyura-sīmā parā
lāvaṇyāmṛta-candrikā jalandheḥ ko'py adbhutaḥ samplavaḥ |
atyāścarya-mahānurāga-vibhavaḥ kandarpa-līlāvadhīr
vṛndāraṇya udeti nūtana-vayāḥ prāṇau mama dvy-ātmakaḥ ||9.70||

śrī-vṛndāvanam eka-bhāva-sad-akhaṇḍaikānurāgonmadam
kandarpaika-kalā-camatkṛti-mahānandormi-dolāyitam |
viśrānti-sthalaṁ ekam adbhuta-vayo-rūpa-cchavīnām aham
gaura-śyāmam upāsa eka-hṛdaya-prāṇam kiśora-dvayam ||9.71||

paraspara-kathā-sudhā-rasa-nimagna-karṇas tayoh
paraspara-vilokanādy-udita-rūpa-līlekṣaṇaḥ |
paraspara-samāgamotsava-rasātivattānantarāḥ
smarāmi hari-rādhayor nava-nikuñja-khelāḥ sakhīḥ ||9.72||

yad-yad-dhārṣṭya-vijṛmbhitam smara-ramātyunmādiṇaḥ śrī-hareḥ
pratyākhyāna-vilajjitair vilasitam yad-yad-viśākhātmanaḥ |
vaidagdhī-madhuraṁ tayor vilasitam yad yatraiva saṅgame
tad vṛndāvanam āvasan hṛdi mahā-bhāve'niśam bhāvaye ||9.73||

brahmākhyam dhāma viṣṇor vahati hṛdi sadā yaḥ sa pūjyo'tra loke
mūrtim yām kāmeid evāścaryati bhagavato yaḥ sa tasya priyātmā |
sākṣāc chrī-kṛṣṇa-candraṁ bhajati ya urubhiḥ so'nubhāvair atulyo
mac-cetas tv eṣa jahre tyajati rasika-rāḍ naiva vṛndāvanam yaḥ ||9.74||

bhūr bhūr evātra yeṣām jalam api ca jalam śākhi-vallyo dru-vallyo
jyotsnādi-jyotir-ādyam khaga-paśu-manujādīni pakṣyādikāni |
śrī-kṛṣṇa-kṛṣṇa evākhila-danuja-ripu-rādhikā-rādhikaiva
vyḥyālam tena vṛndāvanam anu mama kāpy asty divyānubhūtiḥ ||9.75||

śrī-vṛndāvana-tattvam astu hṛdi me śāśvan-mahā-mādhurī-
pūram pūrṇa-viśuddha-manmatha-rasaikoddīpakam mohanam |
śrī-vṛndāvana-candra-tattvam api me kandarpa-līlā-rasai-

kātma-sphūrtim upaitu sādya vimalā rādhāpi pūrṇā ratiḥ ||9.76||

anantair mādhyair bharita-nava-kaiśora-vayasau
mahā-gaura-śyāma-pravilasat-ananta-cchavi-nidhī |
anantair vaidagdhair avicalat-ananta-smara-kalā-
sukelibhir vṛndā-vipinam anu kaucid viharataḥ ||9.77||

yayoḥ śrī-dampatyoḥ sahanavakaiśora-vayasoh
sugaura-śyāmāṅga-cchavi-madhura-līlā-laharībhiḥ |
samastam śrī-vṛndāvanam atirasonmattam abhavat
tayor evāsvāsyam mama kim api dāsyam rati-grhe ||9.78||

bībhatsam vapur etad anna-patitās ceṣṭāḥ samastā api
vyālupya prakṛtiṁ bhajan rasa-mayīm antas tathaivākṛtim |
śrī-vṛndā-vipine'tyakiñcanatayā yatra kva cāvasthitaḥ
śrī-rādhā-caraṇāravindam anīśam premṇā kadā rādhaye ||9.79||

māstu mama kadāpi pāpa-rūpiṇo narakoddhāraḥ kintu |
śrī-vṛndāvana-rādhā-tan-nāgara-nāma vismṛtiṁ naitu ||9.80||

mat-sama iha pāpātmā ko'pi na bhūto na cāsti no bhavitā |
tan me sahaja-niraṅkuṣa-karuṇām vṛndāvanam param śaraṇam ||9.81||

śrī-vṛndāvana-parameśādbhuta-karuṇā-kṣamādi-guṇa-śakteḥ |
sva-rasam prāpya nihīno'py ananya-gatir eṣo'ham nopekṣyaḥ ||9.82||

vṛndāvana tava śaraṇam gato'ham iti vāg atīva-duṣṭātmā |
hari hari tavānukampā viśayasyām nīcato'pi kim u nīcaḥ ||9.83||

uṣitam vṛndāraṇye kati dināny uditam ca nāma rādheti |
kevalam etan mama balam apāra-narake sva-karmaṇā viśataḥ ||9.84||

he vṛndāṭavi mātaraḥ hā vṛndā-kānanādhīśau |
śrī-rādhā-muralīdharau kim svaparādhair upekṣya evaiṣaḥ ||9.85||

ahaha vīgarhita-karmaṇa āstām yat tan mamātimūḍhasya |
naiva jahāti tu vṛndā-vipinam naivātra nāma rādhāyāḥ ||9.86||

rādhā-rūpa-vilāsān samadhika-mādhurī-dhura-bharitān |
api vacasāpi gṛṇann aham iha vṛndā-kānane'smi niścintaḥ ||9.87||

campaka-kuvalaya-kāntī rūpa-vayaḥ-śrī-vilāsa-viśrāntī |

tau dampatī gatī me vṛndā-vipine smaraika-rasa-mūrtī ||9.88||

vṛndā-kānana-kuñje mañjula-rati-keli-mābhurī-puñje |
gaura-śyāma-kiśorau mānasa-carau sadā mama sphuratām ||9.89||

vedmi na dharmādharmau nekṣe śāstrāṇi nāpi tat-suvidaḥ |
rādhā-kṛṣṇa-padāmbuja-madhurima-loma-bhraman-mano-madhupaḥ ||9.90||

atyunmada-rasa-sāgara-magnam tan-nāgara-dvayam kim api |
viharaḍ-gaura-śyāmam vṛndāvana-kuñja-vīthikāsu bhaje ||9.91||

apy astu naraka-koṭi-vṛndāvanato'pi vā saphalā |
rādhā-padābja-dāsyē sudustyajāsā mamādhamaśyāpi ||9.92||

yadi durvācyā-sahasraṁ yadi ca trukacena¹ dīryate dehaḥ |
duṣkarma-koṭayo yadi tad api na rādhā-priya-vaṇam jahyām ||9.93||

cāṇḍālair api thūtkṛta iha ced vṛndāvane labhe vasatim |
āmṛti yadi tat-kṛpayai vātha samastam tṛṇāya manye'ham ||9.94||

atidurgandhātyaśuciny ativikṛte'ntādi-madhya-duḥkhaugham |
yoṣid-vapuṣi nimagnam vṛndāraṇyam vinoddharen na param ||9.95||

ahaha mahā-hata-bhāgyo mahā-vipatha-buddhi-patita-cāṇḍālah |
aham api kām apy āśām karomi vṛndāvana-prabhāva-jñah ||9.96||

atyucchṛṅkhala-karuṇau nava-taruṇau tau sugaura-nīla-rucī |
sva-vane mām kalayet tām tuṅga-mahānaṅga-khelanau kvāpi ||9.97||

viharan prāṇa-dvitayam vṛndāvana-puṣpa-vāṭikāyam tat |
gaura-śyāmam ati-smara-vivaśa-kiśoram kadā mudā seve ||9.98||

vṛndāvana nava-kuñja-dvāri mano-hāri-sāri khelāyam
madhura-vivādojjṛmbhita-rasa-jaladhī paśya rādhikā-kṛṣṇau ||9.99||

śrī-vṛṣabhānu-vrajapati-durlīla-kumārayoḥ smarāturayoḥ |
nava-nava-kuñja-vihārā hārāvalival luṅthantu me kaṅthe ||9.100||

drṣṭim vyāvṛtya dehādy-akhila-guṇa-maya-dvaita-jālād anante'
pāre brahmātma-cij-jyotiṣi gamaya mano'thaiśa ānanda-sāndre |
jyotiṣy āveśayātho madhuratara-mahā-kāma-bīje rasābdhau

---

¹ saw.

tasmin vṛndāvanam tad-ghanam iha bhaja tau nāgarau gaura-nīlau ||9.101||

saundaryeṅsamordhvā lalita-nava-vayo mādhurīṅām dhurīṅām
bibhrāṅau divya-līlā-maya-tanum atanu-kṣobha-saṁśobhamānām |
tvāvasthābhiḥ samucchṛṅkhala-ghaṭita-mahā-śakti-vṛndau svayam tu
śrī-vṛndāraṅya-nityonmada-madana-rasāndhyena nānyad vidantau ||9.102||

vaidagdhair atulyādhika-lalita-sakhī-maṅḍalam divya-rūpaṁ
smṛtvā kaiśora-nityam smara tad-anu sadā kiṅkarīs tāḥ kiśorīḥ |
nānāścaryākṛtīr adbhuta-rucira-kalā varṅabhedair manojñā
divyālāṅkāra-vastrā nija-dayitatama-dvandva-bhāvaika-pūrṅḅḥ ||9.103||

iti śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-gosvāmi-pāda-viracite

śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte

navamaṅ śatakam

||9||

--o)0(o--

daśamaṁ śatakam

kāñcit tatrācalat kāñcana-rucira-ruciṁ koṭi-candrānanābhām
nīloru-snigdha-puṣpa-grathita-nava-mahā-veṇi-puṣporu-gucchām |
śrīman-nāsā-puta-projvala-kanaka-maṇi-dyoti-divyaika-muktām
muktā-pankti-cchaṭaughā-cchurita-sudaśanām cāru-bimbādharauṣṭhīm ||10.1||

kaiśora-vyañji-mañju-stana-mukula-yugaṁ gopayantīm paṭānte
nātyanta-kṣīṇa-madhyām atirucira-mṛdu-śroṇi-rājad-dukūlām |
kāñcī-mañjīra-hārāvali-valaya-ghaṭā-divya-keyūra-śobhām
dik-cakrācchādi-purṇa-cchavi-kanaka-latā-cāru-bhaṅgī-mayāṅgīm ||10.2||

śrī-rādhā-snigdha-mugdhehita-pulakatīm svāminī-śikṣitānām
samyag-vetrīm kalānām tad-atīśaya-kṛpā-sneha-viśvāsa-pātrīm |
koṭi-prāṇātma-nirmañchita-pada-nakha-maṇy-eka-śobhām svabandhor
bibhrāṇām cāru-gucchāñcala-dala-vilasac-citra-sūkṣmaṁ nicolam ||10.3||

smarāmi vṛndāvana-kuñja-vīthikāḥ
smarāmi tau nāgara-divya-dampatī |
su-gaura-nīlau smara-keli-sāgare
magnāv apāre dina-rātry-avedinau ||10.4||

nityonmadānaṅga-rasaika-mūrtī
nityaika-kaiśora-vilāsa-pūrtī |
tau dampatī nitya-vicitra-kāntī
su-gaura-nīlau bhaja kuñja-sīmni ||10.5||

paraspara-prema-rasātikāṣṭhā-
ghanākṛtī-mohana-divya-rūpau |
prīty-ātma-vṛndā-vipine rasāndha-
sakhī-sametau satataṁ smarāmi ||10.6||

rādhā-vallabha-koṭi-dayitam nityārti-rūponnatīm
nitya-procchalad-anta-pāra-rahita-śyāmāṅga-kānty-ambudhim |
nityānanda-rasonmadaika-vikṛtīm nityaika-kaiśorakam
śrī-vṛndāvana-nitya-ketanam aham nityātma-bhāvair bhaje ||10.7||

rādhāyās tad-vayas-tan-nava-madana-kalā-tan-navāṅgāṅga-rājad-

rūpa-śrī-hrī-vilāsa-smīta-tati-kuṭilāpāṅga-līlāṅga-bhaṅgaiḥ |
premānandaika-mūrcchā-prada-dadati-mahā-gaura-susnigdha-rociḥ-
puñjair mādhurya-sārair hṛdayam iha mamāhāri vṛndāvanāntaḥ ||10.8||

aṅge'ṅge rūpa-līlā-madhurima-suṣamāpāra-sindhau sugaure
śrī-kṛṣṇātmaika-caure lalita-nava-vayo-vibhrame rādhikāyāḥ |
vṛndāraṇyānubhāvāt katham api na manāk kuṅṭhitād eka-bhāvā-
viṣṭam cetaḥ praviṣṭam bhavatu mama kadā mādyad uccai rasena ||10.9||

mad-guṇa-doṣa-vicāram vinaiva vṛndāvanam mahāśakti |
nityocchṛṅkhala-karuṇādy-akhila-guṇam mām dhruvam nayet svapadam ||10.10||

sarvam tyaktvā śaraṇam agaram śrīla-vṛndāvana tvām
tvayy atyantākṣamam akaravam koṭi-saṅkhyāparādham |
tan me mālambanam iha kim apy asti rādhā-padābja-
dvandvānandonmada-mad-avanam tvam na cen naiva naiva ||10.11||

śrī-vṛndāvana-vartini yatra kvacanāpi sāparādhasya |
rādhā-kṛṣṇa-drohiṇa urutara-narakāt kadāpi noddhāraḥ ||10.12||

hā vṛndāvana rādhā-tat-priya-sarvasva uccakair aghavān |
tvayy aham atibhaya-kampita āsam tvam me'tra sambhavaç-charaṇam ||10.13||

rādhā-kṛṣṇa-vilāsair atimadhurima-sindhu-bandhurollāsaiḥ |
rañjita-nikuñja-vīthīm dhyāyati vṛndāṭavīm mahā-dhanyaḥ ||10.14||

patitam anātham gūḍham dīnam duṣceṣṭitaika-rataṁ mām |
rādhāṅghri-kamala-dūram na vedmi vṛndāvanam katham kurave ||10.15||

atyanta-kumatim atyucchṛṅkhalm atīśocya-śocyam mām |
śrī-vṛndāvanam eva svādbhuta-kṛpayātma-sāt kurutām ||10.16||

śrī-vṛndāvana-nāgara-kiśora-mithunam sugaura-nīlam tat |
svakārmaika-rasa-magnaṁ mama hṛdi lagnaṁ mahādbhutaṁ kim api ||10.17||

kandarpa-keli-lolaṁ niravadhi vṛndāṭavī-nikuñjeṣu |
kanakendra-nīla-rociḥ kiśora-yugalaṁ kadonmadaḥ kalaye ||10.18||

vṛndāvane prajalpan gacchan tiṣṭhan svapan śvasan vāpi |
smara-tarala-gaura-nīla-jyotir-dvandvam kadā puraḥ kalaye ||10.19||

rasa-maya-kiśora-mithunam rati-manmatha-koṭi-mohanam kim api |

gaura-śyāmala-mattam smaratām padayor jaganti nipatanti ||10.20||

mohana-vṛndāvana-bhuvi mohana-rādhā-vrajendra-sutayos tām |
mohana-mohana-rūpa-cchavi-līlā me sadā sphuratv antaḥ ||10.21||

āścaryam nava-vayaḥ śrī-rūpa-vilāsam nikuñja-vīthīṣu |
gaura-śyāmala-dhāma-dvayam atimadhuram mama sphuratu ||10.22||

śrī-rādhā-mādhava-śrī-vadana-kamalayoh koṭi-candrātikāntayoh
samphulla-svarṇa-kośa-sphuṭita-marakatāmbhoja-saubhāgya-bhājoh |
pāyam pāyam suśītā madhuratara-vahad-dhāsa-pīyūṣa-vāṇīr
mādyad-vṛndāvane'ham niravadhi lalitā-vṛndam bhajāmi ||10.23||

saṁvītāruṇa-divya-pīta-vasanam divya-prasūnollasad-
vaṇī-divya-śikhaṇḍa-maṇḍala-lasac-cūḍā-mitho-maṇḍitam |
tātaṅkojjvala-divya-ratna-makarodāra-sphurat-kuṇḍalam
gaura-śyāma-kiśora-divya-mithunam dhyāyāmi vṛndāvane ||10.24||

go-vatsaiḥ parimaṇḍitam kvacid aho hambāravāḍambaram
kurvadbhir muhur ambaram kvacid atikrīḍā-vilolārbhakam |
kutrāpy unmada-navya-gopa-taruṇī yṭhotsavam kutracid
rādhā-kṛṣṇa-vilāsa-mohanam aham dhyāyāmi vṛndāvanam ||10.25||

rādhā-kṛṣṇānanya-bhāvaika-gamyam ramyam divyāraṇyato nandanādeḥ |
vṛndāraṇyam saccidānanda-sāndram jyoti-rūpam divya-divyam śrayāmi ||10.26||

prāṇānte'pi na sāṅgati viracayan strīṇām na tat-saṅginām
ekam kvāpi nipadya mat-taru-tale sāsram priyākhyam japan |
maunī loka-samāgame niravadhi kṣauṇīka-sarvam-saho
rādhā-keli-vane tṛṇad api kadā nīco nivatsyāmy aham ||10.27||

koṭiḥ kāma-gavām dyu-sad-viṭapinām vāṭīś ca koṭis tṛṇaiḥ
kaudāryātivibhūtibhir vidhuvatī peṭīś ca cintāmaṇiḥ |
divyaiś candana-pārijātam pramukhair vṛkṣair vṛtā cinmayair
jīyāt kuñja-kuṭī-ghaṭātimadhurā rādhā-vihārāṭavī ||10.28||

hāsyoru-cchaṭayāmbare viracayann āścarya-kunda-srajam
ḍṛk-pātair diśi diśy aho kuvalaya-śreṇīm samunmīlayan |
utphulla-sthala-paṅkajām iva bhavam kurvan pada-nyāsato
dhyeyo me saha rādhāyā muhur aṭan vṛndāvane mādhavaḥ ||10.29||

vāram vāram udaśru jīvana-yugākṛīde nikuñje viśan

gāyaṁs tac-caritaṁ dravann atibhiyā saṅgād bhujāṅgād iva |
kṣud-bādhe mita-śuṣka-patra-phala-bhuk tarṣe'mbu kāmaṁ piban
śrī-vṛndā-vipine kadā taru-talāny eva vasan syāṁ sukhī ||10.30||

śrī-gāndharvā-rasika muralī-maṇḍita-śrī-mukhendo
kāntākṛpta-svakara-nihitodāra-guñjoru-hāra |
preyasyaiva praṇaya-racitāścarya-cūḍā-śikhaṇḍa
pratyaṅgodyata pulaka hṛdi me krīḍa-vṛndāvane'dya ||10.31||

sarvāṅge pulakāvalīm aruṇatām akṣṇor vaco'nanvayaṁ
yānaṁ ca skhalitaṁ mithaḥ kalahanāṁ keśāmbara-saṁvṛtam |
mālyādi-truṭanaṁ muhuḥ prahasitaṁ bhūyo rasātyunmadaṁ
yatrābhūd dvayaṁ gaura-nīla-mahasas tan naumi vṛndāvanam ||10.32||

premāndhākhila-cid-ghana-sthira-caraṁ candrair anantair ivo-
ddīptaṁ śrī-mukha-candrikocchalanataḥ śrī-rādhikā-kṛṣṇayoḥ |
sarvārthānatitucchayan nija-rasa-śrīṇāṁ camatkārataḥ
śrī-vṛndāvanam eva sarva-paramaṁ sarvānapekṣo bhaje ||10.33||

sarveṣāṁ anukampyatām iha satām śikṣā-kṛte daṇḍyatām
vātsalyādibhimaṇḍyatām karuṇayaiveṣṭāyatau khaṇḍyatām |
jānan svasya sudurdhiyo'pi na parityajyāham atyabhavat
śrī-vṛndāvanam āvasāmi paramānandātyasīmaṁ kadā ||10.34||

rādhā-kṛṣṇa-guṇān eva gāyaṁ gāyam akiñcanaḥ |
aśrubhiḥ paṅkilī-kurve kadā vṛndāvana-sthalīm ||10.35||

sphurad-rādhā-padāmbhoja-dāsyā-lāsyāḥ kadā hṛdi |
ākṛtyā ca prakṛtyā ca bhaveyaṁ viśva-mohanaḥ ||10.36||

kadāpi pulakāñcitaḥ pravahad-aśru-dhāraḥ kvacit
kadācid atigadgadākṣara-grhīta-rādhābhidhaḥ |
kadāpi viluṭhan kṣitāv atha kadāpi mūrcchām gato
mahā-prānaya-vihvalo bhramati ko'pi vṛndāvane ||10.37||

ananta-rati-manmathonmathana-darpa-śobhāmayāṁ
mithaḥ praṇaya-kīlitaṁ kim api gaura-nīla-cchavi |
ananta-rasa-vāridhau buḍitam anta-pārojhhite
mahaḥ prathama-yauvanaṁ dvayam udeti vṛndāvane ||10.38||

patatu mad-upariṣṭhāt koṭīśo vajra-pātaḥ
sakala-bhuvana-dāhī vahnir abhutthito'stu |

udayatu laya-kāloccaṇḍa-mārtanḍa-kotir
na khalu tad api vṛndā-kānanam tyaktum īśe ||10.39||

vyālā utkr̥tya khādantv atha vikaṭatamāḥ kāla-sarpā daśantu
rogā syur duścikityā dadatu tata itaḥ sarva evātiduḥkham |
atyudvigno'pi dharmaiḥ madana-virahitaḥ śīta-varṣātivātaiḥ
kṣut-tr̥ḍ-vādhās tv asahyās tad api nahi padam yāmi vṛndāṭavītaḥ ||10.40||

naiva prekṣya mukham striyā viṣayiṇaḥ sambhāṣya naiva kvacit
keṣām apy atiprechatām api puro na vyajya dainyāni ca |
nāśām kasyacid ādadhan na dadhad doṣān yathā-lābhataḥ
santuṣṭo vasa rādhikā-pada-rasāviṣṭo'tra vṛndāvane ||10.41||

nityāścaryānanta-mādhurya-dhurye
yasminn āste prasphurad-divya-kuñjam |
rādhā-kṛṣṇābhāṅgurānaṅga-keli-
śrīmad-vṛndā-kānanam tat prapadye ||10.42||

sāndrānandāpāra-cij-jyotir ekām-
bhodhi-dvīpe bhāti vṛndāṭavīyam |
tatraivānādy-anta-kandarpa-keli-
gaura-śyāmāvāśraye śrī-kiśorau ||10.43||

divya-snigdha-svarṇa-gaurāṅga-rociḥ
sindūllolair lumpatī dig-vibhāgam |
jīyat-kṛṣṇa-prema-mādhurya-sīmā
vṛndāṭavyām kāpi divya-kiśorī ||10.44||

śuddhānantā svādya-raty-ātma-sac-cij-
jyotiḥ-sindhor anta-pārojhitasya |
gaura-śyāmaṁ kāma-lolaṁ kiśoraṁ
sāra-dvandvaṁ paśya vṛndāvanāntaḥ ||10.45||

ekaikāṅga-cchavibhir akhila-dvaitam ācchādayantī
mādhuryaugham kam api dadhati divya-līlā-kalābhiḥ |
kāpi śyāma-praṇaya-vikala-svarṇa-gaurāṅga-vallir
vṛndāraṇye vilasati mahā-rūpa-rāśiḥ kiśorī ||10.46||

śrī-gāndharvā pada-kamalayor dāsya-lāsyopalambhe
taj-jñā yat-sādhanam upadiśanty uṣaro mādr̥śo'tra |
tasmāt pāpo yadi ca sukṛtī nindito vandito vā
vṛndāraṇyaṁ suśaraṇam aye'kuñṭha-rādhā-prakāśam ||10.47||

duśceṣṭānām durmatīnām ca koṭiḥ
koṭir ghorānārtha-durvāsanānām |
kāmaṁ vṛndā-kānane me'stu māstu
śrī-rādhāyā vismṛtaṁ nāma-mātram ||10.48||

unmīlan-madhurāṅga-bhaṅgima-naṭan-netrāñcalī-līlayā
sa-vrīḍa-smīta-mādhurībhir asakṛc chrī-rādhayotthāpitaiḥ |
atyugrair amīta-smaraiḥ pratipadaṁ digdhāli-viddhāntaraḥ
ko'pi śyāma-kiśorako'tivikalo vṛndāvane bhrāmyati ||10.49||

yat saundaryaṁ yad vayo ye ca bhāvā
yā vaidagdhayā yās ca gaurāṅga-bhaṅgyaḥ |
yā dik-cakrācchādi-lāvaṇya-vanyās
tā no bhāve rādhikāyāḥ sphurantu ||10.50||

pūrṇa-premāmṛta-rasa-nidhī divyad-divyo kiśorau
gaura-śyāmādbhuta-nava-vayo-rūpa-lāvaṇya-rāsī |
vṛndāraṇye sahaja-madanonmatta-līlā-vihārau
nityaṁ bhāvāmṛta-sumadhure cetasi prasphuretām ||10.51||

kuñje kuñje'tiraṅgād ahaha viharato yatra rādhā-vrajendū
vṛkṣe vṛkṣe ca yatra pravilasati mahā-divya-gandha-prasūnam |
puṣpe puṣpe madāndhīkṛta-madhura-kulaṁ syandamānāmṛtaugham
mogham janmādi sarvaṁ tava yadi bhajase naiva vṛndāvanaṁ tat ||10.52||

yasmin sattva-rajās-tamāmsi na manāk santi svakāryair na vā
kālasya prabhūtāsti sarva-mahato devādayaḥ ke pare |
svātmaj-jyotiṣi śuddha-cid-rasa-ghane vṛndāvane pāvane
tasmin mā kuru mūḍha drṣṭim anṛtām vairyeṇa nityaṁ vasa ||10.53||

dehārthehā-sunīcācaraṇa-matir alaṁ saṁstutau vācyā-buddhiḥ
sampad yān matīḥ kvāpy ahaha na samadhīḥ sṛy-ākṛtau rākṣasī-dhīḥ |
vyarthātmābhāra-buddhiḥ kuvapuṣi janatā-saṅgatau sarva-buddhiḥ
svasmin sarvottame'py atyadhamatama-matis tiṣṭha vṛndāvane bhoḥ ||10.54||

na strī na strī-prasaṅgī milati yata idaṁ sṭhaṇam āsṛitya sarva-
dvandvātīto'tra kandādibhir apara-vaśaiḥ kalpayan deha-vṛttim |
bhāvenātyujjvalenātmani madhuratare nyasya rādhā-padābja-
dvandvaṁ vṛndāvanāntar gamaya dina-nīśā nitya-tan-nāma-jāpī ||10.55||

viḍ-bhāṅḍe'smin kudehe hari hari mamatām muñca niṣkiñcanānām

saṅge raṅgam vidhehi tyaja kanaka-vadhū-darśanam dūrato'pi |
matvā mānāvamānau viṣama-viṣa-sudhā-sāravat sarva-duḥkham
soḍhva soḍhva ḍṛḍhīyān nati-rati-praṇayādāssva vṛndāvane'smin ||10.56||

kañcid vañcita-sādhya-sādhana-gaṇa-nirbhṛṣṭa-kālādika-
trāsam nirhata-pāpa-puṇya-viṣayam niṣpīta-tāpa-trayam |
nirbhātam sakala-trayī-hṛdayato'py atyanta-dūre mahā-
citra-prema-rasormi-divya-vana-rāṭ-cūdāmaṇim cintaya ||10.57||

dvandvī-bhāva-nija-svabhāva-sahajātyāścaryam kaiśorakam
śrī-vṛndāvana-nitya-keli-mitha ānandam mitho jīvanam |
tādātmya-praṇayād bhajāmi lalitā-prāṇam mithaḥ santato
tuṅgānaṅga-taraṅga-sañcaya-calam gaura-sitāṅgam mahaḥ ||10.58||

nava-kanaka-sugaura-nīla-ratna-
prakara-sunīlam udāra-divya-līlam |
mithunam abhinavam navānurāgon-
mada-madanāturam adbhuṭam bhajāmi ||10.59||

parama-rasa-samṛddhi-kanda-vṛndā-
vana-bhuvi divya-kiśorayoḥ kayościt |
nava-madana-vilāsa-cāpalāni
smara nava-hema-mahendra-nīla-bhāsoḥ ||10.60||

dvayam atirasa-dhāma gaura-nīlād-
bhuta-ruci-nitya-kiśoram unmadāndham |
nava-nava-rati-lālasena vṛndā-
vana-bhuvi tan mama nityam astu sevyam ||10.61||

bharita-daśa-dig-anta-kānti-pūram
dvayam atidivya-mahaḥ sadā kiśoram |
kanaka-marakatābham astu vṛndā-
vana-rasa-vihvalam eva me niṣevyam ||10.62||

sarvānanda-rahasyam atra sakala-premṇām rahasyam tv iha
dīptītām surahasyam atra pradasyāsmiṇ rahasyam param |
āmodasya rahasyam atra madanasyāsmiṇ rahasyam param
vaidagdhi-surahasyam atra yad idaṁ vṛndāvanam mohanam ||10.63||

pūrṇāḥ svarṇāmbuja-marakatāmbhoja-garbhātigaura-
śyāmāḥ kāmātmaka-rasa-ghanasyāntar adhyemi kāntiḥ |
kasyāpy ekātma uru-mada-śrī-kiśora-dvayasya

śrīmad-vṛndāvanam anu sadā krīḍato vardhi-tṛṣṇām ||10.64||

śrī-vṛndāraṇyam etad dvayam api tad-ekātmakaṁ dhāma gaura-
śyāmaṁ tat-prāṇa-sakhyo'pi ca parama-rasaṁ prīti-mātraṁ vidanti |
tenātyantāparādhiny api mayi madhuraṁ tan mahāścarya-vṛndaṁ
naivopekṣāṁ vidadhyād ajani yadi sakṛt tat-sva-sambandha-gandha ||10.65||

yasmād eva pravṛttiṁ sakala-tanu-bhṛtām uttame vātha hīne
karmaṇy asyotkatecchā samudayati yatas te vane hetavaś ca |
saṁyogaṁ prāpnuvanti prasārīta-paramā sarva-bhoge viraktir
jñānaṁ bhaktir mahat saṅgati-paricayatā tam svatantreśam īde ||10.66||

sa vo'py adbhuta-śakti-rāśir akhilādhīśasya tat-tat-tanuṣv
ānandaika-vilāsavān nija-mahā-pūrṇātma-śakty-āśrayāt |
sañjīvaty atha ceṣṭate nija-nije kārye tam evādbhuta-
svātantryaṁ paramaṁ pareṇam aham ānandaika-vṛttiṁ śraye ||10.67||

ānandānām parama-caramo yo'vadhīr vaiṣṇavānām
sarvodbhānām sakala-hari-śakty-unnatīnām ca yo vā |
sarpūrṇānām parama-bhagavat-sad-guṇānām ca yo vā
sa śrī-vṛndāvāna-bhuvī narīnartī sarvordhva-dhāmni ||10.68||

sarva-dharma-vimukhaṁ sadā sakala-pāpa-karmākaraṁ
samasta-guṇa-varjitaṁ sakala-sattamopekṣitaṁ |
aho sakala-pāmarair api bahiṣkṛtaṁ dūrataḥ
kathaṁ sahaja-vatsalā tyajatu māpi vṛndāṭavī ||10.69||

anātha-jana-pāvanaṁ sakala-pāpa-vidrāvaṇaṁ
mahā-rati-sudhābharaiḥ sakala-citta-vidrāvaṇaṁ |
saheśa-kṛta-bhāvanaṁ sa-hari-rādhikā-jīvanaṁ
mahā-patita-pāvanaṁ jayati dhāma vṛndāvanaṁ ||10.70||

tvaṁ māteva piteva sat-suhṛd iva bhrāteva sad-bandhuvat
kāntāvat paradevateva guruvat san-netravat prāṇavat |
sarvasvaika-nidhānavat svamṛtavat sat-putravat svātmavat
śrī-vṛndāvanaṁ rādhikā-rasika-maulyānanda nityaṁ bhava ||10.71||

snigdha-svarṇa-sugaura sundara-vapur-lāvaṇya-pūrṇārṇave
navya-prema-rasātmakena cid-acid-dvaita-prathā-lumpakam |
aṅge śyāma-kiśorakasya jayatād rādhābhidhaṁ kiñcana
śrī-vṛndāvāna-sīmni saurata-kalāpāraṁ kiśoraṁ mahāḥ ||10.72||

aiśvarya-sīmā yad api bhagavataḥ sad-guṇāścarya-sīmā
līlā-mādhurya-sīmā praṇaya-samada-svāda-vaivaśya-sīmā |
saundaryāścarya-sīmā nava-lalita-vayaḥ-śrī-camatkāra-sīmā
vṛndāraṇya eva pravilasati yato 'tas tad evāśraye'ham ||10.73||

brahmākhyam dhāma viṣṇor vahati hṛdi sadā yaḥ sa pūjyo'tra loke
mūrtim yām kāñcid evāścaryati bhagavato yaḥ sa tasya priyātmā |
sākṣāc-chrī-kṛṣṇa-candram bhajati ya urubhiḥ so'nubhāvais tulyo
mac-cetas tv eṣa jahre tyajati rasika-rāḍ naiva vṛndāvanam yaḥ ||10.74||

bhūr bhūr evātra yeṣām jalam api ca jalam śākhi-vallyo dru-vallyo
jyotsnādi jyotir ādyam khaga-paśu-manujādīni pakṣyādikāni |
śrī-kṛṣṇaḥ kṛṣṇa evākhila-danuja-ripū rādhikā rādhikaiva
vyūhyālam tena vṛndāvanam anu mama kāpy astu divyānubhūtiḥ ||10.75||

śrī-vṛndāvana-tattvam astu hṛdi me śaśvan mahā-mādhurī-
pūram pūrṇa-viśuddha-manmatha-rasaikoddīpakaṁ mohanam |
śrī-vṛndāvana-candra-tattvam api me kandarpa-līlā-rasai-
kāṭma-sphūrtim upaitu sādya vimalā rādhāpi pūrṇā ratiḥ ||10.76||

kecit pīyūṣa-sārottama-pariṇatayaḥ kecana kṣīra-sārair
divyaiḥ san nirmītā ke'py atula-mada-kṛtābhāsavanām ghanāṅgāḥ |
kecit saitopalāḥ ke'py atihimakarakāḥ kalpa-rūpā iti śrī-
vṛndāraṇye drumendrā dadhati bahu-vidhārādhikā-kṛṣṇa-tuṣṭyai ||10.77||

śrī-rādhā-kṛṣṇa-narmokty-anusaraṇa-parā bibhrataḥ ke'pi śākhā
bhū-lagnāḥ sūna-bhārā bahu-śata-parito-maṇḍapākāra-ramyāḥ |
hasta-grāhyam prasūnādy atha pariśikhara-stham ca sandhārayanti
śākhīndrā yatra dhanyaḥ diśatu mama śiram saiva vṛndātavīyam ||10.78||

kecin mādhyaṅnikād apy ativahala-rucaś caṇḍa-mārtaṇḍa-koṭir
bhrājad-divya-prabhā-maṇḍalata uru-rucaḥ ke'pi kalpāgni-koṭiḥ |
kecid rākendu-koty-ujjvala-śīśira-lasac-candrikā-cāru-rociḥ-
puñjā guṇjābhir ādyuti vitata-mahā-mañjulāḥ ke'pi yatra ||10.79||

kecid vidyotamānā dyutibhir agañitoddīpta-vidyul-latānām
visphūrjad-divya-koṭi-sphaṭika-maṇi-mahā-svaccha-bhāso'pi ke'pi |
kecid bāla-pravālādhika-lalita-mahaḥ-kandalī-sundarāṅgāḥ
kecin nirbhānty ananta-druta-kanaka-ruco hari-hāra-tviṣo'nye ||10.80||

ke'pi protphulla-divya-sthala-kamala-rucaḥ ke'pi nīlotpalābhāḥ
kecit kīrānukāri-cchavi-nikara-citāḥ ke'pi kāśmīra-bhāsaḥ |

kecid bhinnāñjanābhā marakata-maṇivat kecid atyujjvalābhāḥ
kecit sat-pāṭala-proccaya-ruciro ruco'nye javā-puṣpa-bhāsaḥ ||10.81||

itthaṁ svānanda-sac-cid-rasa-ghana-vapuṣo yatra śākhīndra-vṛnda-
syāścaryām varṇa-bhedā atha vividha-rucām vīcayo durnirūpāḥ |
ākārāṇām prakārā api parama-camatkāriṇām yatra puṣpādy-
atyāścaryaika-sīmnaḥ sphuratu mama sadā saiva vṛndāṭavīyam ||10.82||

vicitra-patra-pallava-prasūna-guccha-jālakair
apāram ullasan-mahā-maranda-sindhu-nirjharam |
vicitra-rociṣācitam sudhārasātmaikaḥ phalaiḥ
smarāmi kṛṣṇa-kānane vicitra-śākhī-maṇḍalam ||10.83||

ananta-hari-rādhikā-praṇaya-phulla-vallī-drumaṁ
tad-aṅghri-rasa-vihvalaiḥ khaga-mṛgādibhir maṇḍitam |
tad-adbhuta-vilāsavan-nava-kuñja-puñjodayaṁ
smarāmy atimahojjvalan-madhura-vṛnda-vṛndāvanam ||10.84||

vaikuṅṭhe sakalobjvale'timadhure'py atyujjvalaṁ mādhurī-
pūrṇaṁ cūrṇayad-adbhutair nija-guṇair niśreyasādyāny api |
svarṇa-jyotir athonmadaṁ marakata-jyotir-dvayaṁ tan maho
bibhran-nirbhara-keli-nūtana-vayaḥ paśyāmi vṛndāvanam ||10.85||

prakṛtyantaṁ gatvā jaḍam anṛta-duḥkhātma-sakalaṁ
para-brahmajyotiḥ paricinu mahā-vistṛtatamam |
tato dūre śuddha-smara-rasa-mayāścarya-madhuro-
jjvalaṁ jyotiḥ pūrṇa param iha hi vṛndāvana-vanam ||10.86||

ihāścarya-gaurāsita-nava-kīśora-dvaya-maho
mahā-saundaryaughā-parama-suṣamā-pāram anīśam |
smarāndha-svābhāvyān nava-nikuñjeṣu viharaty
atīkrīḍā-vaidagdhya-abhinava-camatkāra-madhuram ||10.87||

mahānandānām yat parama-paramaṁ sāram amalaṁ
mahā-saundaryāder yad api paramāntāvadhi padam |
mahāścaryānaṅgonmada-rasa-vilāsaika-sumahā-
camatkāro yat tat tad-ubhaya-mahā-divya-mithunam ||10.88||

sadāhaṁ tan-madhye'py atimadhurimātyunmada-rasaṁ
smarāmi śrī-rādhā-carāṇa-kamala-jyotir atulam |
mahā-vistīrṇm tad-ghana-tanu-kīśorīm nava-taḍil-
latā-gaurīm kānti-mradima-vijita-svarṇa-latikām ||10.89||

dig-anta-pracchādi-cchavim atula-saundarya-laharī-
parītā vaidagdhī-nidhim amita-bhaṅgī-maya-tanum |
ananyām tad-dāsīm ativahala-tat-sneha-vikalām
kalāmbhodheḥ pāram paramitavatīm tat-karuṇayā ||10.90||

mahā-veṇī-puccha-sphurita-maṇi-gucchām nidadhatīm
dukūlaṁ saṁvīta-stana-mukulayor mūrdhni ca muhuḥ |
salajjam sa-snehaṁ samṛdu-hasitaṁ sāṅga-valanaṁ
vilokair viśveṣām sahaja-kuṭilair vismaya-karīm ||10.91||

atikṣāmām madhye pṛthutara-nitambātimasṛṇa-
prabhā-pūram divyojjvala-rucira-śāṭyāpi dadhatīm |
kvaṇat-kāñcī-dāmām raṇita-maṇi-mañjīra-caraṇām
sphurac-cūḍā-ratnāṅgada-mṛdula-dor-valli-lalitām ||10.92||

sucāru-graiveyojjvala-padaka-hārāvalī-rucim
sukarṇe tāṭaṅkaṁ maṇi-mayam udāram ca dadhatīm |
sumuktām śrī-nāsā-putam anu maṇi-svarṇa-khacitām
dadhānām bimboṣṭhīm sphurad-asita-bindu-śrī-cibukām ||10.93||

lasan-muktā-paṅkti-pratima-daśana-śreṇi-visarac-
chaṭaughaiḥ kurvāṇām diśam iva vitām kunda-kumudaiḥ |
sadā rādhā-tīvra-praṇaya-rasa-romāñcita-tanum
nicolenācchannām atirucira-gucchāñcalavatā ||10.94||

sadā rādhā-padāmburuha-paricaryākulatayā
jhanat-kurvan-mañjīrakam aticalantīm tata itaḥ |
nija-prāṇa-dvandvādbhuta-suruci-saundarya-laharī-
vilāsair ānandāmṛta-jaladhi-pūre'tibuḍitām ||10.95||

(saptabhiḥ kulakam)

mahā-doṣair āḍhyaṁ na khalu guṇa-leśa-viśayaṁ
na yogyaṁ dṛk-pātair ahaha sa-dayānām ca mahatām |
sudurmarṣaiḥ svasmn asakṛd aparādhair api yutaṁ
sutaṁ māteva tvaṁ visṛja bata vṛndāṭavi na mām ||10.96||

mahā-mūḍhaṁ pāpair gurubhir akhilaiḥ śocyam asatām
api svapne'pīṣan na nata-hari-tad-bhakta-caraṇam |
svakalyāṇopāyoparama-śaraṇam mām avaguṇaiḥ
kṣamā-vātsalyādyair atimahita-vṛndāvana nijaiḥ ||10.97||

tava preṣṭha-dvandvaṁ tvad-amala-nikuñjeṣu viharat-
sadaivonmaryādaṁ na hi vidhi-niṣedhādi kalayet |
rameṣitros tattvaṁ kim api paramaṁ dhyāna-rasadaṁ
tatas tvaṁ mām vṛndāvana na viṣṭjocchṛṅkhala-matiḥ ||10.98||

kva dharmah kvādharmah kva ca vividha-maryādika-kathāḥ
kva bhadrāṁ kvābhadrāṁ kva ca viṣama-dṛṣṭy-udbhava-lavaḥ |
iha śrīmad-vṛndāvana-bhuvi samastaṁ sthira-caraṁ
yadi jñātaṁ rādhā-patir atimahā-cid-rasa-ghanam ||10.99||

prakṛty-antar-dvaitaṁ sakalam api niṣpīya paramo-
jjvalaṁ jyotir-mātraṁ kim api vitataṁ brahma kalaye |
tad-dhyaiśaṁ jyotiḥ parama-paramānanda-vitataṁ
tato dūre premojjvala-rasa-mayaṁ jyotir asitam ||10.100||

tad-antaḥ-śrī-vṛndāvanam iha mahāścarya-suṣamā-
vayo-rūpaudāryonmada-madana-tṛṣṇaika-sahajam |
mahā-gaura-śyāmaṁ dvayam atimahānanda-sughanaṁ
mahā-bhāvonmīlan-madhuratara-dāsyena bhaja bhoḥ ||10.101||

susnigdhaḥ sukumāra-sundaratarāḥ svānanda-niḥsyandinaḥ
suprajñāḥ surucaḥ suśītalatara-cchāyāḥ supuṣpānvitāḥ |
svādīyāḥ suphalaiḥ sugandhaḥ madhubhiḥ patraiḥ śubhaiḥ pallavair
vṛndā-kānana ullasanti taravaḥ kṛṣṇe svābhāvojjvalāḥ ||10.102||

iti śrī-śrī-prabodhānanda-sarasvatī-gosvāmi-pāda-viracite
śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte
daśamaṁ śatakam
||10||

--o)0(o--

ekādaśam śatakam

svotsaṅge nyasya bālaṁ nijam imam iti duṣceṣṭam uccair amedhya-
krīḍaṁ soḍhvāparādhān sakaruṇa-mati saṁmr̥jya vītaṁ rajobhiḥ |
ātmeśa-prema-divyaṁ stana-bharam alaṁ pāyayitvā sumātaḥ
śrīmad-vṛndāṭavi tvam sahaja-niravadhi-sneha-pūre' bhirakṣa ||11.1||

dharmābhāso' py ahaha nahi me naiva pāpāc ca bhītir
na śrī-kr̥ṣṇe ratir api na me sauhṛdaṁ sattameṣu |
kintv atyantāhata-janam imaṁ sva praviṣṭaṁ kathaṁcit
jñātvātyantāgatim avakṛta-svīkriyāṁ manyase cet ||11.2||

śrī-vṛndāraṇya nityaṁ vihita-bahutarākṣamya-pāpaḥ sva-dharma-
tyāgī no veda gurv-ādikam api vacasā vanditasyāṅghri-dūraḥ |
hā hā jātāparādhō muhur api bhagavad-bhakti-ratāśrayaṁ tvāṁ
ekaṁ jñātvāśrito'haṁ tvayi ca bhavad-agmaḥ kiṁ karomi kva yāmi ||11.3||

tyaktaḥ sarvo' pi dharmo hari hari na manyak tyaktam ekaṁ vikarma
śrī-kr̥ṣṇe tasya nāmasv atha tad-anucare nāgasāṁ asti me'ntaḥ |
śrīmad-vṛndāvana tvāśrayam agati-gatiṁ tv ekalāṁ tvayy asad-dhīḥ
kiṁ kuryāṁ kutra yāyāṁ yad iha bata bhavet tad bhavtv eva kāmam ||11.4||

sakala-gati-vihīna-sad-gati-sattvaṁ
śruti-tatibhiḥ sakalābhir eva gītā |
ata ūrū-mahimā tvam eva vṛndāṭavi
mama sac-charaṇaṁ na cānyad asti ||11.5||

asamahata mahādhamasya
vṛndāṭavi mama niḥsama divya-vastu lipsoḥ |
dṛḍhataram upahāsyatām
gatasyodayati kṛpā tava cen manāk kuto hrīḥ ||11.6||

ahaha parama-magna sarva-setur
vraja yuvarāja ihātyudāra-bhāvaḥ |
viharati yadi rādhayaiva vṛndāvana
paramatvāya me tadā kva cintā ||11.7||

tvayi ciram adhirāpy sarva-śaktiṁ
parama-camatkṛtim atyanaṅkuśāṁs tvāṁ |
sukham aramata rādhayaiva vṛndāvana

katham atra tadā bhavān udāstām ||11.8||

aparimita mahāmahimni dhāmni
tvayi parame paramollasad rasoghaiḥ |
yadi na rasam ahaṁ labheya vṛndāvana
tapasā tvayi koṭi varṣma-heyam ||11.9||

tvayi me śva-śṛgāla-bhakṣyam etad
yadi dehaṁ nipātedayatna-vṛtti |
ati maṅgalam eva tarhi vṛndāvana
no tad-bhṛtaye tvad-anyadṛk syām ||11.10||

svapne khalu jāgare'thavā
tava vṛnde vantaḥ paratra me |
api na śrutam rādhikā-priyāntika-
vṛtter udiyāt priyā-sutā ||11.11||

trukacena vidīryatām vapur
vilayo vāstv api jñāti-dharmayoḥ |
na manāg api hātum astu dhīr
mama vṛndā-vipinaṁ sudurlabham ||11.12||

hari-bhaktim ahaṁ na kāmaye
mama muktiḥ pratibhāti śuktivat |
nayanena nipīya rādhikā-
rati-kuñjarair atimañjulaṁ vanam ||11.13||

api śuṣka-phalādi bhakṣayan
kṣudhito nirjhara-vāḥ pibaṁs tṛṣā |
giri-rāja-guhāsu viśrāmo
vasa vṛndā-vipine sukhaṁ sakhe ||11.14||

kuru maunam anīha āssva vṛndāvana-
taru-mūla udaśru rādhikāyāḥ |
adhipāṇi-kapola ādya-bhāvot-
pulaka-kulaḥ kalayan sukeli-vṛndam ||11.15||

barhollāse vasati śithilām keśa-bhāraḥ sukeśyāḥ
paśyāmy etām alaka-vitatim cāru bhṛṅgāvalīṣu |
smerāsyendor udayati kalā-phulla-hemābja-kośe
netrāñcalyāś cakita-hariṇī-cāturī-mādhurībhūḥ ||11.16||

śrīman-nāsā sutīla-kusume bandhu-jīvādhara-śrīḥ
kunde dantāvali-vilasitaṁ kairave cāru-hāsyam |
vallī-vṛnde tanur anupamā guccha-sat-kuṭmalāḍau
lakṣmīr vakṣoruha-mukulayor bāhu-vallī-mṛṇāle ||11.17||

pīna-śronīr vipula-puline komaloru-kadalyām
raktāmbhoje kara-caraṇayoḥ kāpi śobhā vibhāti |
vṛndāraṇya tvayi nivasati vyasta-rūpā priyā me
sāmastyenollasati tu mamātrāti dhanyānka-deśe ||11.18||

yadā me prāṇeśvary ati-nikaṭa evātikutukān
nilīnā paśyanti vikala-vikalam āsthitavatā |
tadā vallī vṛndāvana tava sasamjñam kisalayam
karam dhuntryā sūcayad idam aho me mahad ṛṇam ||11.19||

aho vṛndāraṇya tvayi vikasitānanta-kusuma-
parāgair niryādbhīr nayana-yugalam tat-kaluṣitam |
priyāyāḥ phutkāraḥ pada-rajayatā cumbana-mahot-
savo labdhas tena tvam asi mama jīvātur ahaha ||11.20||

yadā cit-kāntā mām iha tava tamāla-druma-vane
nilīnam mām jñātvāpy avadad atidhūrto na militaḥ |
stuvānā tam vṛndāvana-vara-tamālo'si dayitas
tvam ity uktvā yan māśliṣad aham ataḥ krīta iha te ||11.21||

sakhībhiḥ kāntā man-nilayana-sukhelā-suniratā
praviṣṭā śrī-vṛndāṭavi tava latā-sadmani mayā |
sakhī-veśe nāṭye milita-ramitāgatya ca ruṣā
kṣipad yad vaḥ kṛṣṇāyitam idam itihāsa mama hṛt ||11.22||

supuṣpaṁ śrī-vṛndāvana tava sutuṅga-druma-śiro-
gataṁ kāṅkṣanty āhety anagha bhava nīco mama mude |
mayā nety ukto'pi prahasana-pareṇaiva viṭapī
yad uktaṁ preyasyā akṛta mama tenātimud abhūt ||11.23||

vicitra-śrī-vṛndāṭavi tava yadā citra-kusumair
apūrva-preyasyā vyaracayam aham veśam amalām |
prasādam etat prārthitam atha sakṛc cumbana-madād
hasantī yat tena tvam api vaśagam mām kṛtavatī ||11.24||

aho vṛndāraṇya tvam asi paramam dhanyam iha yac
calantī śrī-rādhā tvad-uru-suṣamāloka-kutukāt |

prasūnānām varṣaiḥ pathi pathi samācchādayasi tām
svatvīṣi śrotraika-priya-śuka-pikādy-adbhuta-girā ||11.25||

smayadhvaṁ kiṁ sakhyaḥ pratipadam kadāśaṅka-hṛdayā
na kiṁ vṛndāraṇye'dbhuta-mahimani svarṇa-latikāḥ |
tvaranti svacchandaṁ marakata-mayāś ca druma-varā
mithaḥ saṁśleṣeṇa sphuṭam atula-śobhām ca dadhati ||11.26||

jayiny akṣa-dyute catura-dhara saṁcumba muralī-
glahe mayāsvāditsati tu jita-kāśiny atha mṛṣā |
priyantir bhāvajñā vyadhita tanu vṛndāṭavi tavā-
khilaṁ sākṣyaṁ tan me tvayi para-rater hetur atalaḥ ||11.27||

sakhīm dūrīkṛtya svayam araci saṁvāhana-kalā
mayā yasya premṇā mṛdu mṛdu corāsa mudā |
tad etac chrī-rādhā-caraṇa-kamalaṁ komalatarā-
ruṅaj-jyotir vṛndāṭavi kutukatas tvām samaṭati ||11.28||

śrī-rādhāyā yad anumiṣaṁ rūpa-lāvaṇya-līlā-
vaidagdhyādi-parama-sucamatkāra-bhūmā mamāpi |
ānandānām adhikam adhikam yac camatkāra-dhārā
tac chrī-vṛndāvana tava mahān eṣa ko'pi prabhāvaḥ ||11.29||

śrī-rādhāyā sama ca yad aho keli-cāturya-dhārā
yac cātyuccair niravadhi varīvṛdhyate kāma-tṛṣṇā |
gāḍham gāḍham yad ativalate ko'pi nau prema-bandhaḥ
sarvaṁ vṛndāvana rasa-khanaiḥ bhakti-visphūrjitaṁ te ||11.30||

svātmeśvaryās tava guṇa-nidhe rādhikāyāḥ sadaiva
pṛtis tvayy udbhavati sahaajāham ca te krīta eva |
yad yatyantāghaṭita-ghaṭanām tvam cikīrṣasy abādham
kurv ity evaṁ hari-kṛta-nutiṁ bhāti vṛndāṭavīyam ||11.31||

yatrālakair iva calāli-kulaiḥ suvṛtta-
vakṣoruheva kusuma-stavakena vallī |
kāmcanyadhāt kiśalayena supāṇineva
tanvās tad-aṅga-suṣamā vṛṣabhānujāyāḥ ||11.32||

yatrāniśaṁ viharataḥ saha rādhayaiva
vyañjat-pratikṣaṇa-mahādbhuta-rūpa-rāśeḥ |
vaikuṅṭha-gair ati-mahā-madhura-cchaṭaughais
tan-nāyakaḥ saha-ramaḥ sa-gaṇo mumoha ||11.33||

parama-vimuktiḥ sākṣād bhuri-rasaḥ sarvasvam eva vā sākṣāt |
sākṣād atha viśva-bhāgyam vṛndāvanam śrutair mṛgyam ||11.34||

hari-bhakti-surasa-sindhau manthād iva sāram utthitam kim api |
āśraya-paromodāram sakalāsāram vihāya rādhikārāmam ||11.35||

astu vā māstu vā vastu yad vyaṁ mṛgayāmahe |
vṛndāraṇye nyastam eva svayam astam vrajad-vapuḥ ||11.36||

aham atyabudho'bodhya budho yūyam tu paṇḍitāḥ |
maṇḍinās tu param vṛndāvana dhūlyaiva me tanuḥ ||11.37||

śāstrāṇi mākarna-patham prayāta
sadyoktikāḥ sad-guravo namo vaḥ |
vṛndāvana-prema-rasonmadāndham
kim udgraham grāhayatātihāsyāḥ ||11.38||

atyantam āviṣṭam atipraṇaṣṭam
upekṣatām mām sakalo'pi lokaḥ |
svasmin praviṣṭam kṛmivan nikṛṣṭam
vṛndāṭavi mām urarīkaroti ||11.39||

daivopapannān na kṛtātma-vṛttiḥ
śrī-kṛṣṇa-candro'tirasānuvṛttiḥ |
vṛndāvanaikārpita-citta-vṛttiḥ
kim syām aham tyakta-para-pravṛttiḥ ||11.40||

dharmam na jānāmy athavāpy adharmaṁ
sādhyam na jānāmy athavāpy asādhyam |
saṅkalpa eṣo'dya kṛto grhītvā
tīrthāmbu vṛndā-vipinam na hātum ||11.41||

saṅkalpo'tipraṇaya-vivaśasyādyā me'bhūd akasmāt
śrīmad-vṛndā-vipina-valaye kṣetra-samnyāsa eva |
dṛṣṭādrṣṭam sakalam api tad rakṣaṇārthād upekṣi
pratyūhaś cet tad api śaraṇam rādhikā-rāma-nāma ||11.42||

śṛṅgārākhyo madhura-madhuraḥ ko'pi divyo rasendraḥ
sākṣād vṛndāvana-rasa-bhuvi mahā-divya-mādhurya-sīmā |
sphāra-jyotiḥ prasara sumṛga-śyāma-ratnāyamānaḥ
śrī-rādhāyā niravadhi lasat-kaṇṭha-saṁśliṣṭa āste ||11.43||

paśya preyasi cāru-campaka-taror ugram prasūnāvali-
vyājāt kāma-hutāśano bata samāruhyātra vṛndāvane |
sadyo'tidyutimān didṛkṣur iva nau samvīkṣate karhy amū
kiñcit kautukato'pi jāta-virahābhāsa ubhav etām iti ||11.44||

śrīmad-vṛndāvanādhīśvari tava yadi sat-karṇikā-karṇikāram
mālā-mandāra-puṣpair alaka-viracanā bandhu-jīva-prasūnaiḥ |
raktāmbhojaṃ suveṇī śikharam anu kare keli-kahlāra-saṅge
kāsmīram sormi-śāṭī-paridhir atha matā svānuvṛttis tvam eva ||11.45||

ratih sā syād rādhā sakala-jaḍa-cil-loka-paramā
ramādy-atyāścaryāmbuja-dṛg anīśaṃ prārthya dṛg anuḥ |
smaraḥ sākṣāt kṛṣṇo'navadhir atitrṣṇo'khila-paraḥ
pareśa-pronmīlad-ruci-jaladhi-varidhaikoru-guṇaḥ ||11.46||

divya-strī-ratna-mukhyaṃ viśayati viśayaṃ thūtkarīty eva muktīm
kaṅṭham vaikuṅṭha-sad-vaibhavam api tanute svānta-santoṣaṇāya |
anyat kiṃ dhanya-gopī rasam api rasayed antya-viśrānti-śūnyaṃ
śrī-vṛndāraṇyam etad yadi para-kṛpayā sveśvarīm darśayeta ||11.47||

śrī-vṛndā-kānanam sāli-śrī-rādhā sāli-kānanam |
rasajña-tilakāmodi tilakāmodi saṃsāraḥ ||11.48||

gopī-priyaka-punnāgodbhūti-vṛndāvane'lasa |
gopī-priyaka-punnāgodbhūti-vṛndāvane lasa ||11.49||

śyāmābhirāmāścaryardhi mukunda rasavat kalim |
kuñja-śayyāgatām rādhām iva vṛndāṭavīm smara ||11.50||

nīlendīvara-vṛnda campaka-rucir nīlollasat-pītaka
śrītvāsaḥ sphuritā mahādbhuta-ratir mattāli-mālānvitā |
svārūpyaṃ sva-suhṛdayasya dadhatī bhūyāt prabhuyādbhutaṃ
rādhā-kṛṣṇa-vilāsa-vīkṣaṇa-mudām vṛndāra-vṛndāṭavī ||11.51||

anyonyāścarya-rūpa-prakaṭita-sakalaiḥ spardhayānyonyam uccair
divyād divyair anantair lasad ati-madhurānalpa-sat-kalpa-vṛkṣaiḥ |
lagnaīś cānanta-śākhāsv anagha-maṇi-mayaiḥ preyasor bhūṣaṇaughair
gandha-srag-vastra-bhakṣyādibhir anupatanair naumi vṛndāvanam tat ||11.52||

iyam sarvārthānām vitarāṇa-mahā-kalpa-latikā
mahā-santaptānām iyam amṛta-vṛṣṭiḥ śīśiratā |

iyam kṛṣṇa-premādhvasu viracitā lola-manaso'
dbhutā vṛndāṭavy ullasati rasa-viśrānti-racanā ||11.53||

bhṛṅga-śreṇī vicaladalakā pañkajāny ānanāni
nālāni śrīmṛdu bhujalatāḥ keśarā danta-panktiḥ |
yāsām rājan mṛdula dalatatir dantavāsāmsi rādhā
sakhyo vṛndāvana bhuvi jayantyādbhutāḥ pañkajinyah ||11.54||

yasmin sarovara nabho-valayeṣu divya-
pīyūṣa-nirmala-payaś-caya-candrikeṣu |
kāntaś cakāsti kalahaṁsa śaśī vikāśi
sat-kairava-prakara-tāraka-rāji-ramyaiḥ ||11.55||

atyāticitram aham atra vilokya mugdhā
mudghākṣikāpi kamanīya kalam nikuñje |
sat padminā kanakam apy atidivya-līlā
nīlendu bimbam abhicumbati pañkajena ||11.56||

yatreṭi kām api sudhīra sakhīm vadantī
bhrāntis taveyam iti sādhv abhidhāya rādhā |
anyā bhaved api kadācid iti prakāśa
hāsoktim akṣi pad urusphuritādharauṣṭhī ||11.57|| ||yugmakam||

rādhā-prema-maharddhi-bhūṣita-tanu nityam tayā śyāmalāś
candro bhūṣita-vigraho vilasitā tenāpi kuñjāvalī |
vṛndāṭavy anayā tayā vilasitam śrī-māthuram maṇḍalam
tena śrīla-vikuṅṭha-dhāma subhagas tenāpi sarveśvaraḥ ||11.58||

sāndrānanda-mayākṛtir harir anantātma-svarūpaiḥ sadā
svānandātma-kalīlayā nijanijair ekāntibhiś cid-ghanaiḥ |
krīḍet svātma-pade samasta-puruṣārthānām kṛtāpārthataḥ
stenāśeva carācaram śaraṇagam sarvātmanā bhūṣitam ||11.59||

annam kṣut-pīḍitānām iva madhuratarām śīta-vārīva tīvro-
danyānām kāminām sad-yuvatir iva dhanam vātikārpaṇya-bhājām |
dharmārtānām tuṣāra-druma iva pitarāv arbhakānām iva śrī-
vṛndāraṇye mamāstām harir iva bhajatām brahmavad yoga-bhājām ||11.60||

śrī-vṛndāvanam evam astu paramo lābhaḥ param daivatam
bandum cāpi paro guruś ca paramo dharmah paraḥ śrī-parāḥ |
sat-kīrtiḥ paramā tapaś ca paramam jñānam param bhūyasā
kim vā sarvam idam param mama sadā lokeṣu yan mṛgyate ||11.61||

vāpyo yatra lasanti divya-lalanā bhṅgāli keśocayā
kūjat pakṣikastanāḥ . . . . . |
. . . . .
tac chrī-mādhava-rādhayo rati-puram vṛndāvanam pātu naḥ ||11.62||

lāvaṇyaika-mahodadhi-guṇa-maṇi-śreṇyaikakośam mahā-
ścaryāstram param asya kasyacid aho tad-vyakta-ceto bhavaḥ |
premānanda-rasendra-mandiram aho govinda-jīvālayaḥ
sā rādhā para-dhāma yatra tad aham dhyāyāmi vṛndāvanam ||11.63||

cākasti śrī-rādhā yad adhi paramāśeṣa paramā
hareḥ sāndrānandāmbu-nidhi vidhulekhātivimalā |
mahā-lāvaṇyāmbhobhara parama sindhuḥ sakala sat
kalā-keli-pronmīlita-kamalinī divya-sarasī ||11.64||

aho veṇa-kvāṇair hṛdaya-hariṇam yatra sudṛśām
smarābdhīndu rādhā praṇaya-rasas-sidhūra jayati |
sa ko'pi śyāmāṅgaḥ sakala-guṇa-raṅga-sthalam ati-
sphurac-chrīṅgāraikotsava-nava-kalā-maṅgala-gṛham ||11.65||

prāyo vṛndāvana-śrīṣ tvayi vasati lasat puṣpacā trilokī-
jaitāstre vārṣabhānavy ati kanakalatā komalāty ujjalāṅgī |
vaktram te cāru-padmām daśana-tati-viyam kunda sat kuṭmalāni
bandhukam dantavāso dṛg api kuvalayam pallavau pāṇi-yugmam ||11.66||

sā vidyul-latikā camatkṛtavatī kācin na rādhā sa cā-
mbhodaḥ ko'pi vijṛmbhate sma na punar gopādhirājātmajaḥ |
līlā-daivatayos tayor mavalatā sadmany api syāt sakhī
yatrānyām pratibodhya kāpi ca mudā santoṣayed rādhikām ||11.67||

sañcāriṇī kācana hema-vallī
vyālaulikī vṛndāvana-matta-māle |
sā kāñcanādri-dvitayam dadhāti
tatrāpi dṛṣṭā bahavo'rdha-candrāḥ ||11.68||

dhyāyan kāñcana kāñcanīm sulalitām sañcāriṇīm padminīm
rasollāsa-prasavat-karo ramayitum tām eva rātrindivam |
nīlaḥ kaścana candramāḥ sakhi catuḥṣaṣṭhaiḥ kalānām nidhiḥ
śrī-vṛndāvana-divya-kuñja-kuhara-dhvāntāntare tāmtyati ||11.69||

tad etac chrī-vṛndāvanam ati mahānanda rasa sam-

padām ekaṁ kandaṁ niratiśaya-kandarpa-vibhavam |
mahā-mādyad-rādhā-muralidhara-nānā-viharaṇair
manohāri-premnā bhaja parama-bhāvena susakhe ||11.70||

kim idam ali-kulair manojñam ambho-
ruham alakāvali-maṇḍita-mukhaṁ kim |
iti vilasati sāmśayaḥ sakhānām
tvam iha yadā sarasi priye’vatīrṇā ||11.71||

etat kiṁ vidhu-maṇḍalaṁ vilasitaṁ nānke kalaṅkena kiṁ
vṛndāraṇya-vilāsini-suvadanaṁ kiṁ vā subimbādharam |
syād evaṁ sakhi kintv amuśya daśa-dig-vyāpi prabhā-maṇḍalaṁ
svābhāvyāt katham ity akurvata kathāṁ yatreti rādhālayaḥ ||11.72||

sakhi vṛndāvana-sarasi
tvayy ākaṅṭhaṁ nimagnāyām |
hyaḥ saṁśeta haris te
vīkṣya mukhaṁ kintv idaṁ mahad vastu ||11.73||

eṣā candra-kalā kim ullasati mā dhatte praphullaṁ kutaḥ
padmaṁ kim kamaliny asau sthala-jala-svacchanda-keliḥ kva sā |
saṁśayeti nikuñja mañju bhavanaṁ yasya praviṣṭau hariḥ
sakhyā hāsya-manohareṇa vacasā niścitya cāmodata ||11.74||

kiṁ śrī-vṛndā-vipina-sarasī rāja-haṁsī gatiṁ svām
rādhāṁ adhyāpayad iha tayādhyāpitā saiva kintu |
kiṁ rādhāśikṣayata cakita prekṣitaṁ tat-kuraṅgīḥ
kiṁ vā tābhyāḥ sahaja madhurā saiva jagrāha bālā ||11.75||

vṛndāṭavyām ati hima-maryāda-mādhurya-dhurya
pādaṁ kañcāpy atiruci-bhajana-pūrṇa-candrasya tasya |
sāndra-jyotsnāmṛta-rasa-dhurā mañjarī rañjayan vā
snehaikātmyād yad iha labhate nātra hṛd-vāk-pracārah ||11.76||

śrīmad-vṛndā-vipina-paramā bhaṅgura-krīḍa-rādhā
kṛṣṇonmlad-bahu-rasa-mahaḥ-puñja-tat-tad-viśeṣān |
nānāvasthā atha varatanūmś cāvatārāmś ca manye
śāstraitad-vit-sadasi viśṛṇomy anyathā kiṁ karomi ||11.77||

śrīmad-vṛndāvana-nava-latā-maṇḍape maṇḍitāṅgau
rādhā-kṛṣṇau niravadhi mahānaṅga-tṛṣṇau ramete |
sva-jyotsnānām bahu-vidha-ghana-dvārataḥ sarvam eva

kurvantī nigadati nigamas tau svato vānyato vā ||11.78||

aye rādhā-kṛṣṇāv iti kuruta saṅketam anayor
mudā yūyaṁ vṛndāvana-nava-nikuñje viharatoḥ |
ahaṁ tu svātmānam kanaka-ruci-dhāmātra kalaye
nijātmaikājīvādbhuta-sukha-bharam śyāmala-mahaḥ ||11.79||

aho vṛndāraṇyaṁ vanam iti mahānanda-paramaṁ
vadantv ete kāmāṁ sphurati hṛdaye'nyan mama punaḥ |
mithaḥ premā rādhā-muralidharayoḥ ko'pi madhuro
mahā-sphītas tasya sphurati ghana-bhāvo bahir ayam ||11.80||

aho vṛndāraṇye'dbhuta-kanaka-candro'sti satato'
dito'nanta-jyotsnā-snapita-daśa-dik ko'pi madhuraḥ |
sadā so'ntardhātaḥ prathayati rasaṁ kañcana paraṁ
vicumbantyānanda-cchavi-timira-puñjo yam asakau ||11.81||

yad etac chrī-rādhā-vadanam iti vṛndāvana-vane
vadantyas tat sakhyas tilaka-racanādyāṁ vidadhati |
ahaṁ manye premojjvala-madana-gopāla-rasa-san-
mahāmbhodher manthād vara-vidhur asāv utthita iti ||11.82||

gaura-śyāmalam etad adbhutatamaṁ divyaṁ kiśora-dvayaṁ
śrī-vṛndā-vipine mahā-smara-rasonmattaṁ sadā krīḍati |
rūpenātha vayaḥ-śrīyā madhura-vaidagdhyātma-tulyaṁ pare-
śasyāpy āhita-mṛcchām aṅghri-nakhara-cchāyā manāg drṣṭitaḥ ||11.83||

saundaryaika-mahābdhi-magnam atimādhuryaika-sārāmbudhau
magna-snigdha-sugaura-mohana-mahā-lāvaṇya-sindhau buḍat |
nānā-citra-vicitra-nūpura-kalaṁ kṛṣṇednu-vakṣaḥ-sthālī
saubhāgyaṁ puru-bhāgavān iha bhajed rādhā padāmbhoruham ||11.84||

prāptāśeṣaḥ prākṛto'prākṛto vā
bhogaḥ prāptā muktayo vā samastāḥ |
prāptā bhaktiṁ vaiṣṇavīm vā tataḥ kiṁ
kvāste rādhā-dāsya-saukhyānimāpi ||11.85||

anitye'smin dehe budha na drṣṭiṁ kṣaṇa-sukhe
na majjānantārto bata yuvati sukhye kuviṣaye |
vapuṣy asmin śrota-priya-yaśasi hitvā ruci-maye
mano rādhā-pādāmbuja-nilayam evāśu gamaya ||11.86||

bhrātaḥ kiṁ maraṇaṁ malaika-nilaya-strī-piṇḍa-bhoga-sprhā
rogaḥ ko bahir-antar-unmathana-kṛd dveṣo'tha rāgaḥ paraḥ |
kaḥ svargaḥ paramo vrajendra-tanaya-premotsavaiḥ saṅgatiḥ
kiṁ sarvopaniṣad-rahasya-paramaṁ vṛndāṭavī tat-priyau ||11.87||

aho hasottaṁsair anupama-mudā sevitam idaṁ
sadā gādhonmīlat surasa-kamalādy-ujjvala-saraḥ |
vihāya tvaṁ kākaiḥ parivṛtam aho pallavam idaṁ
balat-paṅkam ced icchasi na khalu haṁsas tvam asi bhoḥ ||11.88||

kṛpālo adyātyadbhuta-guṇa-gaṇair ujjvatamaḥ
samaḥ śreṣṭho'pi tvaṁ kiyad iva ciraṁ hanta na bhaveḥ |
aho śrīmad-vṛndāvana-bhuvi lasac-cid-rasatanos
tanoty ārabdhate kim api nahi karmāvahitatām ||11.89||

aho vṛndāraṇyaṁ madhura-madhuraṁ sundaratamaṁ
bhaved bh}ataṁ niḥśreyasam iva satāṁ sā kṛtiṁ ciram |
vasanto'santoṣād iha yad-aparādhānkura-bhr̥ter
na sad rādhā-kṛṣṇa-praṇaya-rasa-sārānubhavi naḥ ||11.90||

ābhīra sundari vṛthā tvam anena netra-
dvandvena garva-bharam udvaha sundareṇa |
vṛndāvane tata itaḥ sarasīṣu kāmam
indīvarāṇi kati santi nahīdr̥śāni ||11.91||

rādhā-stana-kalasopari nitarāṁ mauktika-latā śuśubhe |
sad-vṛttena hi saṅgaṁ prāpyocair bhāti sad-vṛtteḥ ||11.92||

tava kuṭīla-nīle sumukhe harāv īdr̥śe dr̥śau |
magnau jagati hi sama-śīlānām eva prāyeṇa jāyate maitrī ||11.93||

suvimala sumadhura hari-rasa-pūrṇa-nava-vapur-vidhir vṛṇute |
vṛndāvana-bhuvi vandyāḥ sad-guṇa-vṛndā hi ye ke'pi ||11.94||

kṛṣṇa-rasākara-vṛndā-vipinaṁ sva-gataṁ rasātmakaṁ kurute |
lavaṇākare hi patitaṁ sarvaṁ lavaṇāyate niyatam ||11.95||

rādhā-dr̥k-pātānām vṛndā-vipine'tra ko na vā pātram |
svātyambu hi śukti-gataṁ muktā syād eva kaṅṭhārhā ||11.96||

sukha-duḥkham atra sarvaṁ bhavati yathāvasānaṁ tathā hi varau |
sukhinau vṛndāraṇye bhūtala-śāyitau ca rādhikā-kṛṣṇau ||11.97||

atimadhurima-sāra-śuddha-vṛndā-
vana-rasa-lālasa-mānasasya nūnam |
api na rucikarīśvarīya-vārtām
priyam ānukūlatayā hi sarvam atra ||11.98||

vṛndārānye yad api sumahān cāru-vṛtaḥ parasya
kiñcid dhartā parama-kaṭhinaś cāru rūpaḥ sadantaḥ |
yo vā vakraḥ sahaja-malinaḥ snigdha-hārī tathā hi
śrī-rādhāyā hari-kṛta-kucāpīḍanaṁ keśa-bandhaḥ ||11.99||

dhruvam iha katham apy anirvṛte
hṛdy ahaṁ na kiñcana nirvṛtiṁ tanoti |
harir amṛta-rucāpy asvedi vṛndāvana
upaguptatanau manāk priyāyām ||11.100||

sādhavo'tra virālāḥ śrita
vṛndārānya-san-madana-mohana-kāntāḥ |
kecid eva taravo hi sugandha
svādu sundara phalāḥ khalu loke ||11.101||

vṛndāṭavy-aṭana san-nīla kṛṣṇa-rādhe
paśyantaḥ sacapala-nīla-megha-śaṅkaḥ |
kekābhir mukharita-diṅ-mukhāḥ śikhīndrā
nṛtyanti pramada-bharāt prasārya barhān ||11.102||

vṛndāvane'pi mandās citraṁ vidanti sundarena ratim |
athavā na citram etat pitta-rasanaḥ sitāmbu thutkurute ||11.103||

cid-rasa-ghanam api vṛndāvanam iha mandā vatāny apeksante |
athavā kim idaṁ citraṁ śaṅkhaḥ pīto hi bhāti pitta-dṛśaḥ ||11.104||

vṛndārānya-guṇān rasena gaṇayisyāmo'tha bālaṁ mahur
dhiṅ mām evam asat pralāpinam ahā sambhāvayet ko'nvadam |
yan mīyeta samastam eva katham apy ambho mahāmbhonidheḥ
kumbhenedam atīva hāsya viśayo viśvambharā maṇḍale ||11.105||

pumarthāḥ pañcaiva bhramaṇam iha triṣvag vidadhate
sadānande vṛndāvana-gata-janair ātma-kalane |
iha-sthānām tv etat parama-kṛpayā pronmada-mahā-
rasaughā-śrī-rādhā-pada-yuga-juṣām kvāpi na dṛśi ||11.106||

śrī-vṛndāvana-rājye kṛṣṇa-subhāvāḥ param praajā-rājāḥ |
ye kṛta-rājaikātmīyās teṣāṃ rasa-sampado'narghyāḥ ||11.107||

śrī-vṛndāvana-mahimā nahi mānasam anya-gāmi me kurute |
tasmin śāstra-vyākhyā budhāmudhā vadhira-gīta-raṅgo vaḥ ||11.108||

yat kāruṇyam aṅanyam eva sumukhaṃ nāsty eva yasmāt param
nirmayāda-vicitra-śakti-sahajā khelaṃ ca vṛndāvanam |
tad rādhā karuṇā-kaṭākṣa-rahite kiñcitkaram naiva tad
dṛṣṭānto'ham abodha-mātra-virahāt tīvrātti-bhāraḥ sthitaḥ ||11.109||

ānanda-kande'pi na vindate mano
vṛndāvane sundari saukhya-bindukam |
manāg avīkṣya smita-cārū te mukhaṃ
vinā kva candraṃ kumudaṃ mudaṃ vrajet ||11.110||

vṛndāvana iha kati vā na milanti vidagdha-gopa-sundaryāḥ |
rādhe tvayi param akṣi kva cakoraś carati candrikā-parataḥ ||11.111||

śrī-rādhike tvam yadi na prasīdeḥ sīdeyam atrāpy amudvijabdhīḥ |
tad eṣa vṛndāvanagātma-lokaḥ kṛpā-kaṭākṣeṇa sadekṣaṇīyāḥ ||11.112||

śrī-rādhākhyā-rūpe paramaṃ caramaṃ ramā-devyāḥ |
śrī-bhagavataś ca paramaṃ caramaṃ rūpaṃ priyas tasyāḥ ||11.113||

vṛndāvana-bhuvi tad nādyanta-kālam smaraika-rasa-khelām |
kurvat-kīśora-nāgara-mohana-mithunaṃ mamāstu bhajanīyam ||11.114||

mohana-vṛndāraṇye mohana-kuñjeṣu mohana-kṛtyā |
mohana-rādhā-kṛṣṇau mohana-keli sadā bhajata ||11.115||

rādhā-dāsyā-lasad-vapur anīśaṃ rādhā-pada-sevī |
antas toṣita-rādhā-rasiko rādhā-vane sadā nivasa ||11.116||

rādhe tvan-mukha-san-mukham eva vikāsy akṣi me sumukhi |
ānandayati hi kumudaṃ kumuda-suhṛt kevalaṃ candraḥ ||11.117||

iti śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte śrī-prabodhānanda-sarasvatī-viracite
ekādaśa-śatakam

||11||

—o)0(o—

dvādaśam śatakam

rādhārādhana-niṣṭhasyāntas-tāpo na yāti me śāntim |
vṛndāvanataḥ parato'nyarujām iva kiṁ bhavec cikitsānyā ||12.1||

śrī-rādhā-mādhavayor yathā kadācin na sambhavī virahaḥ |
tad-rasa-vṛndāvanayos tathaiva paramo'vinābhāvaḥ ||12.2||

alam te śāstraughair api suviditair vyakta-vacanair
mahadbhiścālam te ye iha na vidovetya nigiraḥ |
alam ca svābhyūhair atiparama-durga-prasaraṇair
anāśaṅkam vṛndāvana-bhuvi nivāsam kuru sakhe ||12.3||

adhītam kiṁ śāstram gṛṇad amita-vṛndāvana-guṇam |
svadhītam kiṁ tattvam dvaya-madhura-vṛndāvana-ratiḥ ||12.4||

vṛndāvane jalada-jāla-samākulāyām
dīśy ullasat-taḍiti kṛṣṇa-rasonmadānām |
ādāv abhūd aviralodgalad-ambu-dhāram
netrāmbujam gagana-maṇḍalam āsa paścāt ||12.5||

āyur vitarkya capalācapalāyamānam
strī-putra-vitta-bhavanādyam asan nirūpya |
rādhāṅka-bhūṣaṇam ananya-vaśam vimṛśya
vṛndāvanam saha hṛdānusaranti dhanyāḥ ||12.6||

nemad dūrād vṛndāvanam anu sakṛd yasya hi śiraḥ
sa vaikuṅṭha-kunṭhī kṛta-kaṭhina-māye nivasati |
praviśyai tad yenojjvala-madana-gopāla-vadanā-
mbujam dṛgbhyām pītam tam iha khalu rādhā kṛpayati ||12.7||

kurvan naiva vṛthāgraham kvacid api dvaite'tra māyāmaye
svasyātyanta-suduḥkhato'pi janayan kasyāpi naivāpriyam |
nityāntarmukha-dṛṣṭir eka-rasa-dhīḥ śrī-rādhikā-kṛṣṇayoḥ
śrī-vṛndāvanam āvasāni sakala-prāṇyaika-sad-vallabhaḥ ||12.8||

srīṣu stanyapa-tokavat sva-tithivad gehe'tha dehe'pi ca
dveṣam santatam ācaratsv api tanu-vāṇī hṛdā mitrvat |
rādhāpanakha-candrikāñcita-latā-vṛkṣe cakoraś caran
śrī-vṛndā-vipine bhavāni sakala-prāṇiṣv ahaha mātṛvat ||12.9||

pīyūṣa-drava-sāra-vṛṣṭibhir iva brahmāmṛaughair iva
prāleyāṁśu-marīci-vīcibhir iva svasindhu-pātair iva |
tīvrodāra-rasāsavair iva lasat-karpūra-pūrain ivā-
pūrṇā me matir astu jīvanatayā vṛndāṭavī-sevinaḥ ||12.10||

śrī-vṛndāvana-tad-gata-sthira-carān svānanda-sac-cid-ghanān
traiguṇyāsprśa āplutān harirasodvelāmṛtaikāmbudhau |
paśyanto vilasanti santa iha ke'py āśritya sarvātmanā
śrī-rādhā-caraṇāruṇāmbuja-dala-cchāyām mahā-yoginaḥ ||12.11||

dhig dhiṅ mām iha deha-geha-mamatāviṣṭam tathaivāsūtrp-
lokārādhana-sādhana-praṇayinaṁ kṣudra-stavotphullitam |
hasta-prāpyam idaṁ mahā-rasa-phalam; śrīśādibhir durlabham
śrī-vṛndāvana-nāma nitya-rucimannādāya saṁsvādaye ||12.12||

re lokā upadiśyate'tikṛpayā kiñcin mayā śrūyatām
sarvārthān sahasādṛutān yadi mahāścaryārpitānīśatha |
nirmayāda vicitra śaktibhir iha svacchanda khelaṁ sadā
śrī-vṛndāvanam asti tad vraja sakṛd rādheśvarī nirbhayam ||12.13||

aho vṛndāraṇyojjvala-madana-gopāla-vadanol-
lasac-candrālokād bata kim iha lokā viramata |
ayaṁ mūrdhātyaddhā sakala-phala-siddhā budayatām
upāyām pañcasv api ca puruṣārtheṣu paramaḥ ||12.14||

aye madana-madanoddhasita-vaktra-candra-cchaṭā
sudhaugha-kṛta-secanam kuruta locanam janminah |
amanda-rasa-mandire tad atilubdha-mugdhendire
sutaptam atinirvṛtim nayata maṅkṣu vṛndāvane ||12.15||

aśoka-tarur eṣa me sama ihāsti vṛndāvane
jhanatkṛtim sunūpuram caraṇāghāta āpto yataḥ |
tavāpi vṛṣabhānuje yadi mudaiṣa roṣād aham
tataḥ kim api sundaram smara rasātiniḥsyandini ||12.16||

rādhā-padāravindā nandaṁ vṛndāvanam harer hṛd api |
pūrvatra saiva dhatte paratra hariṇārpyate balād dhṛti yat ||12.17||

mīnā jālena dāsaiḥ sarasi mṛga-gaṇā vāgurābhi svarānye
himsraiḥ saṁsāra-cakre hari-vimukha-narā māyayā moha-pāśaiḥ |
kāragāreṣu gāḍhoddhata-nṛpati-bhaṭāis taskarāḥ śṛṅkhalābhir

vṛndāraṇye vyaṁ cādbhuta-rasa-valitaīs tad-gaṇaughair nibaddhāḥ ||12.18||

bhava-bandham atisutuccham chettuṁ vṛndāvane'ham āyātaḥ |
hari hari tatra mamābhūd bandho'py acālya īsena ||12.19||

kāmīva milita-yuvatir madirām pītveva pāna-saṁyuktaḥ |
adhana ivāpta-mahā-dhana āsam vṛndāvanam sametyā'ham ||12.20||

divyā navyā madhura-madhurāścarya-līlā-vinodaiḥ
kācit padminy atirasa-nidhiḥ kāñcanī sañcariṣṇuḥ |
vṛndāraṇye lasati tad-upary-ambuḥ kṛṣṇa-bhrṅgaḥ
pītvā mādyad-rasam ahaim ihālis tv adho rakta-padme ||12.21||

rādhe kim aindrīm diśam ākulā tvaṁ
vilokayasy ambuja-patra-netram |
niśankam ekaṁ kuru kāntam etya
mugdhe mukham te nanu koṭi-candrāḥ ||12.22||

rādhe tvayākṣepa-vacobhir eṣa
niškāsito vallabha ātma-hārī |
bahir nikūjan kala-kaṇṭha-kaṇṭhī
varavātrasan yāti navaitimugdhaḥ ||12.23||

antar-dṛṣṭiḥ paśya vṛndāvanasya
śuddham jyotiḥ kāmarājātmakasya |
śobhā lobhāl lola-netrāñjalībhir
nityā peyā rādhikā-mādhavābhyām ||12.24||

madhura-madhura-nānā-puṣpa-saurabhya-lubhyaṁ
madhura-madhura-bhrṅga-śreṇi-jhaṅkāra-ramyam |
madhura-madhura-gāyat-kokilam śāri-kīrair
madhura-madhura-ghṛṣṭa-prāṇa-bandhu-prabandham ||12.25||

madhura-madhura-rādhā-kiṅkarī kṛpta-śayyaṁ
madhura-madhura-rādhā-kṛṣṇa-keli-nikuṅjam |
madhura-madhura-tat-premomadhādhāli-vṛndaṁ
madhura-madhura-vṛndāraṇyam evāśrito'smi ||12.26||

sac-cit-svaccha-jyotir-ānanda-sāndrā
nistraiguṇyā bhāti vṛndātavīyam |
tyaktvā dṛṣṭim mūḍha pāpīyasīm tvaṁ
paśyāścaryām tām sva-maryādya-mūrtim ||12.27||

rādhe bhrūkuṭī manohara nava kāñcana-kañja-mañjulaṁ vadanam |
saundarya-sāra-sadanam svastanam adyāpi kiṁ na darśayasi ||12.28||

iti vṛndāvana-kuñje rādhām anke nidhāya dhṛta-cibukaḥ |
praṇayokti-janita-hāsyam paśyann āsyam harir mama sphuratu ||12.29||

jāmbunāda-mayam ambujam ivopariṣṭhād bhramad-bhramara-nicayam |
adya svastanam sa bhṛkuṭi-kupita-mukham te smarāmy aham rādhe ||12.30||

smara kṛṣṇasāram ekam śrī-rādhā-prema-bāṇḍarābaddham |
vṛndāvanaika-gocaram aniśam sā yena khelanaṁ kurute ||12.31||

śrīmad-vṛndāvana-rasa-mattā rādhāsādhāraṇa-rati-mattā |
śrī-kṛṣṇe'tyunmada-rati-tṛṣṇe līlā dhatte smarāṇa-śīlā ||12.32||

premodāra-guṇair ananya-kalitaṁ vandīkṛtaṁ sundaram
śyāmaṁ sve pada-pañjare niyamitaṁ citraiḥ svayam rādhayā |
proktaṅgopaniṣad-rasala-vara-śākhā-stham parair durgrahaṁ
vande nandita-tat-sakhī-samudayam divyaika-puṁskokilam ||12.33||

śyāma manohara kīraṁ vṛndāraṇye'dbhutaṁ smarādhīram |
rādhādharāṁ daśantaṁ bimba-phala-śāṅkāyā madhurataram ||12.34||

kāñcana kāñcana-latikām rati-kāmām avaśam āliṅgaya |
vṛndāvana-bhuvi jaṅgama-tamāla-tarum ekam ālambe ||12.35||

vṛndāvana-gahana-vane rādhe mama hāritaṁ manoratnam |
labdham tvayaiva nūnam smita-madhuraṁ dehi dāso'smi ||12.36||

sā citrāsyākṣi vakṣoruha jaghana-sunābhyaṅghri-hastādikāṅgair
eṣā divyābja-khelan-mṛga-giri pulina-śrī-saraḥ pallavādyah |
sodyat-kandarpa-lolākṛtir iyam abhitaḥ prollasat-svarṇa-vallīḥ
sā śiñjad-bhūṣaṇeyam madhura-khaga-kūlārāva-ramyā cakāsti ||12.37||

sā nīla-snigdha-vaktrojvala-bahala-kace cāru-veṇīm dadhāti
kālindī ramya-veṇīs tv iyam ihana viyugmādhara sā tatheyam |
sānandasyāndī vāṇīm iyam atīśīsarān nirjharān bibhratīyam
rādhā vṛndātavī vā yugapad urutara-snehato me hṛdeti ||12.38||

govindas tāra-tāraṁ raṇayati muralīm raṇayati muralīm rādhikā hasta-tālīm
datte matteha vṛndāvana-bhuvi śikhinām maṇḍalī-tāṇḍavitāni |

yarhy āścaryāṇi kuryāt sthagita-sakala-tat-sattva-vṛndāni lakṣmī-
tat-kāntākṛānta-cittāny ahaha dhṛtim adhāt tarhi vṛndāvane kaḥ ||12.39||

vṛndāraṇye'ticitraṁ prakatayati nijaṁ rūpaṁ āścarya-veśau
rādhā-kṛṣṇau yadālītatibhir atirasam rāsa-raṅga-praviṣṭau |
sarve nirvedam āpur vidhi-pramukha-surās thutkṛta-brahma-bhāvās
cintām bhettim munīndrā vibhur api ramayā vihvalas tarhy aluṭhat ||12.40||

śrīmad-vṛndāvane'smin nija-rasa-vibhavair vyakti-māyā-triloke
lokeśāḥ śatru-mukhyā ya iha bhuvi bhuvo ye'tale'tha svayambhūḥ |
sarve kṛṣṇānurāga-pramathita-hṛdayā draṣṭum anyan na śekur
vismṛtyādhīśa-bhāvaṁ sva-bhuvi sa bhagavān kṛṣṇa magna-śriyābhūt ||12.41||

yasyām san-mukti-viraktī-karaṇa-paṭu-mahā-mukti-dhārā samantāt
sarvair labhyeva cintāmaṇi-nikara-parāḥ kharparāṇaṁ ca khaṇḍāḥ |
yatrātyuccais tṛṇyāny apy ahaha vihasitānalpa-kalpa-vṛndāny
etām vṛndāṭavīm kas trijagati tanu-bhṛta-sendriyo no bhajeta ||12.42||

saukhyānām saukhyam etan madhurataram idaṁ varyaṁ mādhuryato'pi
svāścaryānām idaṁ svadbhutatamam akhila-śreyasām śreya etat |
divyānām divyam etat sad-akhila-cid-acij-jyotiṣām jyotir etad
yad vṛndāraṇya-nāma sphurati rasamayaṁ rādhikā kṛṣṇa-dhāma ||12.43||

budhāmudhā kliśyataḥ sādhanēṣu
duḥkhātma-sandigdha-phaleṣu saktāḥ |
pañcāpi vṛndā-vipine pumarthā
luṭhanti tān apy alasā grahītum ||12.44||

ihaiva vidyād ravinādi sarvam
apūrvam evāsti karastham eva |
tathāpi mandā na bhajanti vṛndā-
ṭavīm aho deva-munīndra-vandyām ||12.45||

udāryam asyā asamordham eva
kāruṇyam asyās tv avigaṇam eva |
vibhūtir asyā hasiteśa bhūtir
vṛndāṭavīm tat kim u nāśrayadhvam ||12.46||

chittvāntare'ham mama-kāra gādha-
granthim nimīlyākṣy atisambhramaṇa |
mūḍhā viśantu śruti-mauli-gūḍhām
vṛndāṭavīm māstu vicāraṇātra ||12.47||

kiṁ re mahānanda-rasābdhi-khelām
hitvārtim sindhvāv abudhāḥ patadhve |
vihāya vṛndāvanam atyasādhyam
tat-sādhane yat kurutābhīyogam ||12.48||

hanta svārtheṣu khidyante mahānto'pir bhavad-vidhāḥ |
yat svacchandanāṁ samastārtham vṛndāraṇyam na paśyata ||12.49||

vṛndāraṇyam samastārtham varṣaṇam romaharṣaṇam |
śrīśayor api bhajata tyaktvā tucchārtha-tarṣaṇam ||12.50||

yadā sakhi vicinvatī kusumam atra vṛndāvane
sakṛc cakitam īkṣitātvam asi piccha san-maulinā |
tadaiva suduranta-tṛṭṭ tava rase sma dandahyate
mano'sya tata utthito madana-vahnir atyulbaṇaḥ ||12.51||

abhūt prathamam eva me smara-viṣānala-jvālayā
mudhākṛta-sudhādhare kim api dagdha-dagdham manah |
samastam atimohana-kvaṇita-kiṅkiṇī-nūpure
tvam akṣi patham āgatā tad-anu dhanya-vṛndāvane ||12.52||

phullām mallī-matallīm viśṛjati na bhajed ramyakam keli-vallīm
ujjṛmbhārambhojinīm no bhajati na ca bhaven mālatī-gandha-lubdhah |
vāsantīm no hasantīm kalayati madhupaḥ ko'pi vṛndāvane'smin
rādhe tvat-pāda-paṅkeruha-pugam abhitaḥ sambhramī bambhramīti ||12.53||

idānīm apy ānandayati bata vṛndāvana-yaśaḥ
sudhā-dhārā yeśām iha vadana-candrād vīgaltā |
gatānām svam lokam paramam api te dhāma tu mahā-
gurūṇām āṅṅyam katham ahaha yāmo vayam amī ||12.54||

garīyo maulīnām aham ahaha teśām caraṇayoḥ
kṛtaḥ svātma-nyāsaḥ sumukham idam āyuh kṣapayitā |
aho yeśām rādḥā-priyam rasa-mayam divya-caritām
ṛta-sroto vṛndāvanam idam aho mām anayata ||12.55||

aho vṛndāṭavyāḥ parama-rasa-sarvasva-caraṇā
hareḥ śrī-rādhavollasati hṛdi vāṅīṣv atha dṛśoḥ |
ato nūnam candrāvali niravakāśā vayam ayaṁ
vṛthā pādālbambais tava sakhi viḍambam vitanute ||12.56||

candrāvāly evāste mama hr̥di padme tad-eka-rasa-vaśage |
catur evam eva gaditaṁ prathamam rādhā-pade'tirūḍha-pāṁśu ||12.57||

mahānandasyaiśā paratara-camatkāra-padavī
mahā-prīte raty-adbhuta-saraṇir eṣā sukha-mayī |
mahāudāryaiśvāryādika-parama-niṣṭhaupaniṣadām
mahā-guṭtam vittam yad udayati vṛndāvanam idam ||12.58||

ye saṁsvādya śruti-gamaṁ mṛtasyandi-vṛndāvane'ti
premāviṣṭāḥ padam atirasodañci romāñca-puñjāḥ |
mūrechām āpur niravadhi mahānanda-sāndrābdhi-līnās
tair yātāḥ kiṁ vayam iha hatānām abhāvaika-saṅgāḥ ||12.59||

śrīmad-vṛndāvana-gata-lasan-mañju-guñjāvalīm ye
kīrīram vādbhuta-guṇa-phalam prekṣya vaivaśya-bhājāḥ |
hā kṛṣṇeti pratipadam aho gadgadoktā gṛṇantaḥ
pañkīkurvanty avanim urubhiḥ prema-bāspāmbu-pūrah ||12.60||

te śrī-vṛndāvana-rasa-maya-svānta-viśrānta-rādhā-
kṛṣṇa-śrīmac-carāṇa-kamalās tat-padam prāptavantaḥ |
tyaktvā lokam kali-viṣadhara-grastam atrātiśuśyac-
cittās tādr̥k-jana-sumilitā no vyaṁ jīvitārḥaḥ ||12.61||

re mūḍha gūḍham akhilopaniṣatsv agāḍha-
premāvagāḍham akhilārtha-śīro'dhirūḍham |
ānanda-sindhūm anapāśraya-dīna-bandhum
vṛndāvanam vraja haṭhāt kalitātma-bandhaḥ ||12.62||

vṛndātavī-bhuvana-pāvana-kīrti-vṛndā-
vṛndārakair asulabhā yadi bhāgya-labdā |
ārādhayātra rasataḥ saha rādhayā śrī-
govindam indu-caya-nindī-mukhāravindam ||12.63||

vṛndāvanam sakala-bhāgyavatām varīṣṭhair
labhyaṁ surabhy-anila-pāvita-sarva-sabhyam |
lobhyaṁ pareśa-ramayor api sarvaṁ bhāvā-
kṣobhya-prasānta-hṛdayena sadā vasantu ||12.64||

yady āptam icchasi mahā-paramam pumartham
naivāptam icchasi pariśramam alpakaṁ ca |
vṛndāvanam jhaṭiti tat-priya yāhi yāhi
mā yāhi lambhita-bhayān hi vidhīśa-mukhyān ||12.65||

yā yā śaktir vicarati parā prākṛtāprākṛteṣu
tām tat-karyāṇy api kalayato naiva vṛndāvaneśau |
śuddha-premojjvala-rasāmayānanda-līlaika-magnau
tāv evaitādrśi vana-vare'traiva tādṛg bhajasva ||12.66||

kumbhīpākādhikatara-mahā-duḥkha-sambhāra-gehā-
rambhī dambhī na bhaya-cakitaḥ sṛy-ākhyā-kumbhī na śītaḥ |
gambhīrāntaḥ praṇaya-rahito mādhave sādhu-lambhe
stambhībhūtas tad abhi na rasojjrmbhi vṛndāvanam bhoḥ ||12.67||

na śama-damādyam asti viditaṁ nahi sva-dharma-sthiti
hari-caraṇāravinda-yugāle sadaiva mandāmatih |
uparamaṇam ca nāsti kaluṣān mahat kṛpā durlabhā
tad-aśaraṇo'ham adya śaraṇam vrajāmi vṛndāvanam ||12.68||

hari hari rākṣasīyam abalā manmanaḥ karṣati
prasarati miṣṭa-vastu rasanām manāk ca nā vartate |
niravadhi loka-rañjana-paro bhavodarārthe
katham adhamo'dhikāra-rahito vasāmi vṛndāvane ||12.69||

carata yatheṣṭam indriya-gaṇā vyaṁ na yuṣmad-druhaḥ
katham api śaktir asti na ca vo viniḡrahe mādrśām |
kalayata vākyam ekam iha nas tathā vidhayaṁ yathā
hata-matir eṣa yāti na bahir vihāya vṛndāvanam ||12.70||

jīvann eva śavāyito'nta-sad-asad-dehendriya-vyāpṛtiḥ
śrī-rādhā-pada-padma-sīdhu-surasāsvādonmadāndhākṛtiḥ |
śrī-rādhā-priya-nāgarendra lalitādy-āpuṣṭa-narmotsavaḥ
śrī-rādhā-rati-keli-kautuka-vane ko'py eko dhanyo vaset ||12.71||

śrīmad-rādhā-madhurima-nidhir yad-rasenātimattā
citraṁ citraṁ nija-naṭavara-preyasā nānaṭīti |
drṣṭvādrṣṭvā pulakita-tanuḥ sva-priyā-dhāma-śobhām
citra-nyastālibhir api vṛtā dhyemi vṛndātavīm tām ||12.72||

gaṇḍābhoge mṛgamada-rasāih kṛpta-sac-citra-lekhā
lekhādhīśādy-anagha-ramaṇī-vṛnda-mauly-ūrdhva-rekhā |
sā śrī-rādhā sva-dayitatamenātyadhairyā yadīyair
mādhuryaughair aṭati parito'dhyami vṛndātavīm tām ||12.73||

śrīśādyair api yasya sad-rasa-nidher āśāpi nāsādyate

nāsām apy avasāyayanti nigamās trāsāt sadodāsate |
bhāsā yasya tirohitās cid-acid-ātmārkenḍu-bāhvya-ādayo
vāsāyānumatiḿ dadātu kṛpayā tan me'dya vṛndāvanam ||12.74||

śrī-vṛndā-vipina tava prabhāmātra-
pronmīlat-praṇaya-rasa-pravarṣa-dhautam |
śrī-rādhā-pada-nakha-candrikocchalanī
sāndreyaḿ mama khalu nimpatīva cetaḥ ||12.75||

śrī-vṛndāvana-vasatiḿ vidhitsato me
dehāntāvadhi-vadhirāyite śrutīs tām |
doṣāṇām śravaṇa-vidhau parasya jihvā
mūkās tām bhaṇitiṣu dhīr grahe jaḍāstu ||12.76||

śrī-vṛndāvana-nīla-kuṭṭimorvyātārā-
su pratiphalitā su puṣpa-baddhyā |
cinvānām sapadi hasann upāli rādhām
kṛṣṇo'vyāt prasṛta-karārthita-prasūnah ||12.77||

śrī-vṛndāvana mama pāvanam tvam eva
śrī-vṛndāvana mama jīvanam tvam eva |
śrī-vṛndāvana mama bhūṣaṇam tvam eva
śrī-vṛndāvana mama sad-yaśas tvam eva ||12.78||

yā kaiśoraka-mātra-divya-vayasos tuṅgair anaṅgotsavaiḥ
svāsminn unmadavat sadā viharatoḥ śrī-rādhikā-kṛṣṇayoḥ |
vardha spardhitayeva vṛddhim upayāty uccair mitho'ṅga-śriyā
śrī-vṛndāvana sāstu te mama lobhāya śobhā-tatiḥ ||12.79||

līlāḥ śrī-puruṣottamasya sakalāḥ svānanda-sāndrās tathā
śrīman-mūrti-parasparāpi paramā rāmās ca tās tā api |
satyam kintu mamaika eva madhuro rādhāika-dhī-nāgaraḥ
yatraiva svaka-rūpato'sti yad ato vṛndāvanam me gatiḥ ||12.80||

yo lokottara-nāgarīṣu sucamatkārī viśeṣaḥ paraḥ
sarvo'sau vraja-sundarīṣu sakalas tāsām mama svāminīm |
atyāścaryam camatkṛtiḥ śrayati sā tatraiva vṛndāvane
nityam khelati māhanena tad ihaiṅvātmā mamāstām sthiraḥ ||12.81||

pūrṇa-prema-rasārṇave'khila-jagan nirmajjayantī mahā-
kandarodaya-darpato vrajabhṛtām nirlajjayantī vadhūḥ |
krīḍā-mātra-rase'py aśeṣa-paramśyāsajjayantī manaḥ

sarveṣāṃ parivarjjayanty api param prādeti vṛndāṭavī ||12.82||

tat-tad-divya-sunāyikā-vilasitaiḥ prāṇeśvarī me sadā
tat-tan-nāyaka-divya-rūpa-lalitātmaikānuga-preyasā |
divyānanta-vicitra-khelana-ratā vṛndāvane'traiva tat
svecchā-rūpini tad vinā mama mano vastv eva nāmanyate ||12.83||

aho seśāśeṣākhila-bindura-hṛd-vismaya-karī
śarīriṇy atraiva praṇaya-rasa-mādhuryam laharī |
varīyo bhāgya-śrī-bharita-janatā hṛn-madhukarī
parītaṃ vṛndāṭavy udayati mamāsārṇava-tarī ||12.84||

amaryāda-premāmṛta-jaladhīm saṃvardhana-śarad-
vidhu-jyotsnā-vīcir madhura-rasa-saṃsikta-vasudhā |
budhānām apy anyārthakam adhi mudhā bhrāmaṇa-karī
śarīram vṛndāṭavy avatu mama ramyātmani sadā ||12.85||

vimuktānām apy unmathita-hṛdayānaṅkuṣa-dayā-
nidhiḥ sarvāścarya-pracura-suṣamā-vaibhava-khaniḥ |
samantāc chrī-rādhā-lalita-pada-vinyāsa-madhurā
durāpārthāśāṃ me saphalayatu vṛndāvana-mahī ||12.86||

prasāryākṣi-śrotre kim atisuvicitre'timadhuron-
mada premāviṣṭa-dvaya-rasa-nidhim prāṇa-dayite |
vasan vṛndāraṇye tad-amita-guṇān san-mukharītān
yathābhātaṃ rūpāmṛtam api ca yāsyāmy avitrṣaḥ ||12.87||

śrī-vṛndā-vipinaṃ mayā śarīram etad
vikrītaṃ tvayi khalu sendriyam sa-cittam |
śrī-rādhā-ramaṇa-padāravinda-bhakti-
mūlyena śruti-vacasā dadāsi no kim ||12.88||

śrīmad-vṛndāvana tava guṇaiḥ pūryatām śrotra-randhras
tvac-chrīm vīkṣyāmata-rasa-nidhau majjatām cakṣuṣī me |
atyullāsād raṭatu rasanā varṇane tvan-mahimnām
tvat-premṇā me vapuṣi satataṃ sāttvikāḥ santu bhāvāḥ ||12.89||

śrīmad-vṛndāvana mama vinā mūlyam etac charīram
krīṇīhi tvaṃ kim iha bahunā tvat-pade kṣiptam eva |
dharmādharmādyam ita kṛtibhir nāsyā poṣe'smi śakto
mandākrāntā gurutara-dhurāḥ sādhubhiś cānukampyāḥ ||12.90||

śrīmad-vṛndā-vipina-śaraṇāpannam etaṁ kadāpi
tyaktuṁ nārhasy ahaha nārakātyandha-kūpe patantam |
aṅghaḥ saṅghaḥ pratihata-matiṁ laṅghiteśākhi-lābham
prājñam-manyam trijagati na mām ajñam anyo'vatīha ||12.91||

tvam ānandā parāmbudhi-rasam aduḥkhīha jagato
tvam atyantam satyāvanatam ihāham tv adhamayaḥ |
tavānātha-trāṇa-vratam iha mamānyan na śaraṇam
vicāryaitad vṛndāvana-viracitāśas tvayi param ||12.92||

śrīmad-vṛndā-vipina-vimukhā ye mahā-manda-bhāgyās
teṣāṁ nāmany ahaha nahi me karṇa-mūlam prayāntu |
yac chrī-rādhā-rasika-vimala-prema-bhakty-uśarājñāḥ
paśyanty etat sadṛśam api kaṁ kiñcid aprākṛte'pi ||12.93||

dhyātvā dhyātvā mriyantām katham api na manāg rādhikā-kṛṣṇa-tattva-
sphūrti-vaikuṅṭha-mukhyākhila-parama-mahā-dhāma ho satyam etat |
nūnam nanda-vraje sambhavati sacala tat pūrṇa-mādhurya-dhurya-
stambhād asmākam asmin parama-cala-ratiḥ śrīla-vṛndāvane'stu ||12.94||

dhyātvā dhyātvā mriyantām katham api na manāk rādhikā-kṛṣṇa-tattva-
sphūrtiḥ vaikuṅṭha-mukhyākhila-parama-mahā-dhāma ho satyam etat |
nūnam nanda-vraje sambhavati sacala tat pūrṇa-mādhurya-dhūryas
tasmād asmākam asmin param acala-ratiḥ śrī-vṛndāvane'stu ||12.94||

māyā-candrābhirāmojjvala-kalita-mahā-bīja-cij-jyotir-eka-
svaccha-svacchanda-kāmonmada-rasa-jaladhau sat-pare'nanta-pāre |
divya-dvīpāyamānam vilasati mathurā-maṇḍalam nanda-goṣṭham
tatrāpy asmāc ca vismāpayati rasa-bharaiḥ śrīla-vṛndāṭavīyam ||12.95||

vedāḥ khedāya nānā-saraṇim anu sarad-vākya-jālam vahantaḥ
santaḥ santapti-śāntyai na mama hari-rasaika-śāyā dandahasya |
śrautam smārtaṁ ca yat sādhanam iha kalayan sarvam etad viruddham
hā vṛndāraṇaya rādhā-rati-bhavana mamālambanam syās tvam eva ||12.96||

ko rāgaḥ ko virāgaḥ kim iha vara-yaśo duryaśo vā kim atra
ko dharmāḥ ko nv adharmaḥ sad-asad-urukṛtiḥ prāsanā vāsanā kā |
ke doṣāḥ ke guṇā vā kim iha bahu-vidham duḥkham asmin sukham kim
śrī-vṛndāraṇaya māmṛty ahaha na jahatām koṭīso vajra-pātaiḥ ||12.97||

puṣpāsāre patati gaganād dundubhau devatānām
dviyonmāde malaya-pavane vāti bhāty adbhutendau |

vṛndāraṇye vipula-puline protsarad-gandha-cūrṇe
rādhā-kṛṣṇau smara nija-sakhī-maṇḍalī-citra-nṛtyau ||12.98||

iti śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte śrī-prabodhānanda-sarasvatī-viracite
dvādaśa-śatakam

||12||

—o)0(o—

trayodaśam śatakam

vṛndāraṇy' dbhuta-rasa-maye yatra yatraiva rādhā-
kr̥ṣṇau nityonmada-rati-kalā-pāra-tr̥ṣṇau prayātaḥ |
gāyad-bhr̥ṅgī-gaṇa-śuka-pikādy-unnaṭad-barhi-vṛndaṁ
tatraivānuvrajad-avanijāḥ puṣpa-mālādy avarṣan ||13.1||

yāvad rādhā-pada-nakha-maṇi-candrikā nāviraṣṭe
tāvad vṛndāvana-bhuvi mudam naiti cetaś cakorī |
yāvad vṛndāvana-bhuvi bhaven nāpi niṣṭhā gariṣṭhā
tāvad rādhā-caraṇa-karuṇā naiva tādr̥śy udeti ||13.2||

muktāhārāḥ surucira-guṇāḥ svacchatām ādadhānāḥ
kr̥ṣṇa-syūtāḥ svayam upahitārādhayā kaṇṭha-pīṭhe |
tvaṁ ced vṛndāvana-bhūvi luṭhaṁs tādr̥śaḥ syā mahātman
nūnaṁ tādr̥k padam api na te durlabhaṁ hanta bhāvi ||13.3||

śrī-vṛndāvana-kuñja-mañjulatamaḥ puñje kalānām catuḥ-
ṣaṣṭhaiḥ ko'pi nidhiḥ sadojjvalatamaḥ śyāmaḥ śaśi-mohanaḥ |
āścaryaika-navīna-hema-kamaliny-ūrdhvāmbujaṁ cumbati
prekṣya prekṣya tad eva vismita-manāḥ saukhyāmbudhau majjatu ||13.4||

arakta-rucirāruṇādhara-karāṅghri-paṅkeruhām
anañjita-sunīla-dr̥k-kuvalayām amṛṣṭojjvalām |
asaṁskṛta-sucikkaṇa-pracura-kuntalām rādhikām
abhūṣaṇa-vibhūṣitām smara sadātra vṛndāvane ||13.5||

śrī-vṛndāvana-jīvanā iha mahābhāgā yadā jīvanād
apy ete bata vallabhā nahi tadā vṛndāṭavī durlabhā |
tādr̥k-sattama-sat-kr̥pāta uditā vṛndāvane cen mahā-
pṛītis tarhy acireṇa sāpi sulabhā vṛndāvanādhīśvarā ||13.6||

na rākā rākāyāḥ patir ayam udīte na sarasī
sarojaṁ protphullaṁ vipula-pulinaṁ bhāti na nadī |
camatkurvanty ete taḍita iha meghā nahi jayaty
aho śrī-rādhā vismaya kṛd iha vṛndāvana-vane ||13.7||

kānte talpam idaṁ kṛtārthaya nahi preṣṭhe'parādhō'sya kaḥ
śyāme tac caritaṁ na bhadrām api kim vakṣyāmi tat te kiyat |

kṣantavyaṁ sakalaṁ na hi tyaja padaṁ tvat-tyakta-talpe svapimya
aṅghrī te upalālaye na nipuṇo syāṁ śikṣatāṁ kiṅkaraḥ ||13.8||

atraivetī śukārbhakān nigadatān huṅkāra-puṣpāhataiḥ |
smitvopāli nivārayanty avatu māṁ rādhā'tra vṛndāvane ||13.9||

seyam prāptiḥ koṭī-cintāmaṇinām
seyam tṛptiḥ koṭī pīyūṣa-pānāt |
seyam samyag-bhakti-sanmukti-koṭī
yac chrī-vṛndāraṇya ātmārpaṇecchā ||13.10||

seyam dīkṣā ucca-bhāvair vrateṣu
seyam śikṣā rādhikārādhaneṣu |
seyam premādhīśa-pūr-mūla-kakṣā
yac chrī-vṛndāraṇya-saubhāgya-vīkṣā ||13.11||

yasyaivonmada-cāru-candrika-śikhā-cūḍo yad indīvara-
śreṇī śyāmala-komala-dyuti-tanur yat puṣpa-mālādivān |
yad divyojjvala-dhātu citrita-vapur yan mañju-guṅjāvalī-
hāraḥ śrī-harir atyaśobhata bhaje tad-dhanya-vṛndāvanam ||13.12||

vṛndāṭavyām aṭanam iha cet koṭī-tīrthāṭanaīḥ kim
pakṣyādīnām yadi rutam ihākaraṇitat tu śrutaiḥ kim |
vṛkṣādyākhyā prakathana-rucau stotra-mantrādīkaiḥ kim
dṛṣṭir yatra kvacid iha ratā ced alaṁ dhyāna-lakṣaiḥ ||13.13||

yaṁ yaṁ deśam sarati pavanaḥ śuddha-sac-cit sukhātma-
śrī mad-vṛndā-vipina-vilasad-valli-vṛkṣādi-saṅgī |
sarvān arthān kṛmi-tanu-bhṛto vaiṣṇava-dhāma tat-sthān
netuṁ tiṣṭhanty avasara-dṛśo dvāri sajjā vimānāḥ ||13.14||

yat san-mṛt-trasareṇukam yad aṇu-cit-puṣpādi-gandham vahan
vātaḥ pūtatamaḥ sametya yada avacchinnām kalindātmajām |
yair asparśya nivṛttibhir narakato deśe'py aho kīkaṭe
teṣām apy ati bhukti-muktidam idaṁ vṛndāvanam tan numah ||13.15||

bhuktaṁ vṛndāvana-gata-phalaṁ lobhanaṁ yaiḥ parasyāpy
uktaṁ vā tac-chatihara-mahā-maṅgalaṁ nāma tasya |
dṛṣṭam kiñcit tad apahrta-dṛk-spaṣṭam asyāṅga-karṣi-
stotuṁ śaktaḥ ka iha bata tān bhāgya-puñjaika-maulīn ||13.16||

yac-chabda-sparśa-rūpādīkam ahaha harer apy ahārṣīd dhaṭhena

śrotra-tvak-cakṣur-ādyam karaṇam aśaraṇasyaikam ekāraṇam yat |
yac chaktir mukti-tiktīkaraṇa-paṭu-mahā-bhakti-ratnam vyanakti
tvam vṛndāraṇya tad yat karaṇa-patha-gataṁ taṁ vyadhād dhanya-maulim ||13.17||

rādhā-kṛṣṇau vipula-pulakāv unmadollāsa-hāsau
dṛṣṭvā dṛṣṭvā madhura-madhuram gāyato yasya nāma |
ādau śrī-yujjaya-yutam idam hārdi vṛndāvaneti
tasmin yeṣām valita-rasanā taiḥ kim aprāpyam asti ||13.18||

cij-jyotirmaya-bhū-rahasyam akhio paryuccaker jājjvalīty
ānandāmṛta-pūrṇa-candra iva yad divyam bhuvo maṇḍalam |
vṛndāraṇyam ihādbhutaṁ rasa-sarasy atraiva gaurāsitau
divyau dvau kalahaṁsakau smara-guṇais tasyaiva vācālitau ||13.19||

are mūḍhāḥ prāpyendriyam avikalam kim nu nigamair
nigūḍhām śrī-vṛndāvana-bhuvam imām naiva bhajata |
padau yātrā-vyagrau kuruta vadanam nāma-bharitam
kathā pīyūṣābdhau śrutim api mano-dhyāna-niratam ||13.20||

are śīghram śīghram suta-dhana-kalatrādi-mamatā
pratāne kālo'yaṁ nahi vapur idam mṛty-anugatam |
samastālabhyānām param idam alabhyam sva-kṛpayā
bhuvi vyaktam vṛndā-vipinam abhidhāvātihataḥ ||13.21||

aho mandā vṛndā-vipina idamīya sthira-caram
cid-ānandākāre guṇa-maya dhiyā sādhana-dhiyaḥ |
vayam tu śrī-rādhā-muralidhara-dāsyāika-rasa-saṁ-
padām etat kandaṁ dvayam akhila-vandyam vivṛnumāḥ ||13.22||

akhaṇḍa-vidhu-maṇḍalam yadi suvṛtta-muktā-phalair
bhaveta kim api citritam yad upamīyate tena hi |
śramāmbu-kaṇa-rājibhis tad atirāji vṛndāṭavī-
vihāra-vaśa-rādhikā suvadanāmbujam pātu vaḥ ||13.23||

ananta-puru-candramaḥ pracaya-candrikā-kandalaiḥ
karambitam ihāmbujam vikasad asti jāmbunadam |
mitho madhura-cumbitam yadi navaika-kṛṣṇālinā
tadā tad iva rādhikā mukham avaimi vṛndāvane ||13.24||

svayam yad adhi nūpuraṁ maṇi-gaṇa-cchaṭā citritam
harir vinidadhāty athāṅguliṣu yāvakaṁ nyasyati |
hṛdā vahati bhītavan mṛdu-padena tenāpi yad

rasād aṭati rādhikā bhaja tad eva vṛndāvanam ||13.25||

aye paramam adbhutaṁ kim api bhāti vṛndāvane
dvayaṁ vikacam ambuja-dvayam atho vidhor maṇḍalam |
mitho nava-sudhā-rasa-svadana-lolam eka-mahā-
hiraṇmayam ihāparaṁ vara-hariṇ-maṇi-vaibhavam ||13.26||

aho madhupa maulinā kanaka-padminīyaṁ dvaye
sva-padma-mukulekṣatā katham ivekṣyāmīty ekayā |
samukta ūrū-sambhramāt prapihitorasaṁ rādhikāṁ
katham nv iti vihāsītāṁ smaratayaiva vṛndāvane ||13.27||

latā-taru-vihaṅgamādiṣu kadācid ākhyākṛte
mitho vivadamānayoḥ kim api rādhikā-kṛṣṇayoḥ |
dvayor vijaya-kāsinoḥ kva ca rute'pi vṛndāvane
priyāli valaye hasaty atirasātma-yuddhaṁ smara ||13.28||

kanaka-kamala-garbhe dāḍimī-bīja-paṅktir
yadi tad api ca rākā-candra-koṭi-cchaṭaugham |
satata-vikacam eka-snigdha-kṛṣṇāli-bhogyam
smara tad-upamitaṁ tac chrī-mukhaṁ rādhikāyāḥ ||13.29||

tvaṁ jānāsi sakhī-dvayaṁ sama-dṛṣoḥ kaḥ sṛṣṭavān tat-padaṁ
hanmi kṣaṇi-tale vilikhya yad ahaṁ netrair anantair api |
vṛndāraṇyam athānyad ekam anaghaṁ no vīkṣya tṛpyāmy aho
satyaṁ śrīśvari rādhike vayam ito'py anyaika-lubdhekṣaṇaḥ ||13.30||

līlā-khelād rādhikā hema-padminy-
āsyo'mbhojaṁ sīdhu gandhair apāram |
jyotsnā mādhyayaika-sindhau nimagnaṁ
vṛndāraṇye kṛṣṇa-bhrṅgaika-bhogyam ||13.31||

vārtānyonyaṁ madhura-madhurā śīta-pīyūṣa-dhārā
śrīmad-rādhā-muralīdharayor vaktra-candrād vahantī |
cataḥ-karṇair mama niśi divā mādayatv āli-vṛndaiḥ
śrīmad-vṛndā-vipina-viṣayaivādbhutaḥ kāpi kāpi ||13.32||

rādhā-kṛṣṇa-praṇaya-maya-cij-jyotir-ānanda-dehaṁ
kañcit sañcintaya hṛdi sadā tad-dvayī-bhāva-vijñam |
śrīmad-vṛndāvana-nava-latā-mandirānīndirādi-
prārthyāny antar nanu paricara preyasoh khelanāya ||13.33||

antaś-cintaya santataṁ smara-kalā-raṅgena rātrindivam
vṛndā-kānana-kuñja-vīthiṣu mitho magnāṅga-dṛg-vān-manah |
gaura-śyāma-mahā-manohara-maho-dvandvam bahiḥ suptavad
bhrātar harṣa-viṣāda-hṛd vyavahṛtiṁ sarvām ca nirvāhaya ||13.34||

rādhā-mādhava-kelī-kānana-bhuvam rākendu-koṭi-prabhām
svacchām mukta-ṣaḍ-ūrmim ūrmibhir aho premāmṛtābdher bhṛtām |
nānāścarya-saraḥ-sarid-giri-latā-gulma-drumādyair mahā-
nandocchaṅghalakhela-sa-khaga-mṛgair vītām sakhe'nusmara ||13.35||

hate'smin hā vṛndāvana nava-nikuñjeśvari kṛpām
vidhehīty ākrandan vyavaharaṇa-madhye'pi ca muhuḥ |
trikālam śrī-vṛndā-vipina diśi vṛndāni ca nama-
skṛtīnām sarvāṅgaiḥ kuru ca puru tat prema-valitaḥ ||13.36||

aho krاندann uccair hṛta-sakala-sarvasva iva sa;m-
luṅṭhan bhūmau netrodgalita-jala-dhāraḥ pratipadam |
ajasra-śrī-vṛndāvana-viraha-duḥkha-prasarato
bhaved yaḥ kutrāpi prathayati sa ekaḥ kṣiti-yaśaḥ ||13.37||

tac chrī-gātra-prasṛmara-mahāścarya-saurabhya-lubhyad-
bhūyiṣṭhānuvrajad-ali-kulotsāraṇa-vyagra-pāṇiḥ |
vīthyām vīthyām para-kutukatotphulla-netraṁ carantī
vṛndāraṇye vilasati saha preyasaikaiva rādhā ||13.38||

māne'pi draḍhimānam āsthitavatī rādhā mama svāminī
śikṣābhiḥ sva-sakhī-gaṇasya vidadhe maunādi-vṛttiṁ yadā |
kṣṇāśeṣa-kṛtis tu tarhi sa hariḥ prāsādāyat tām svato
yasyāḥ puṣpa-phalādy-upāyana-bharais tām naumi vṛndāṭavīm ||13.39||

bhṛṅgī saṅgīta-raṅgam tyajati pika-vadhūḥ pañcamam nirdhunīte
kīraḥ kācin na gātham paṭhati naṭa-śikhī naiva kekām karoti |
vīṇā hrīṇā manān na dhvanati muralī rauti rādhā yadā śrī-
vṛndāraṇasya nirvarṇayati guṇa-gaṇān ullasad-roma-rājiḥ ||13.40||

śrī-vṛndāvana-divya-kīrti-virudam śrī-rādhikā-nirmitam
pāṭhyante śuka-śārikāḥ pratidinam tat-kiṅkarībhir mudā |
kāntam śrāvayate'tha kautuka-vaśam premṇā ca tam vihvalī-
kuryān me yad adhīśvarī mama sarīsarty atra nityam manah ||13.41||

pāram ye'pi samasta-śāstra-jaladher yātā mamaite'py amī
vājñās cet paramottamottamatayā prajñā na vṛndāvane |

ete tv atra varṇa-mātraka-vido'py asmad-vidhānām matāḥ
sarvajñaiḥ sakalaiḥ stutāḥ parataram vṛndāvanam ye viduḥ ||13.42||

sānta-svāntam avehi dehi vacanam dehiṣv aho kāminī-
rūpāgnau na pataṅgavan nipata re cakṣuḥ pramādād api |
adya śvo na patiṣyato'sya vapuṣaḥ poṣāya doṣākaraiḥ
kuryāḥ saṅgama-bhaṅga-vāsa-niyamo vṛndāvane grhyatām ||13.43||

śrī-vṛndāvana-nāma varṇam anu yaḥ pūrṇo rasaikārṇavaḥ
karṇaḥ svādayate param ca rasanā tam rādhikā-kṛṣṇayoḥ |
nityākarnana-varṇana-ratha-tad-aṅgārḥātmanām tat-padām
bhoja-prema-bhṛtām ajānata iha prekṣye'pi nāntyo rasaḥ ||13.44||

puṇyāt puṇyam maṅgalaṁ maṅgalānām
divyād divyam kāmadaṁ kāmādānām |
sārāt sāram premadaṁ premadānām
anyad vṛndāraṇyato manyatām kaḥ ||13.45||

re dhīmantaḥ santatānārtha-dehaṁ
gehaṁ strī-kuṭumbādy-upekṣya |
saukhyāt saukhyam mokṣato mokṣam
āsu śrī-vṛndāraṇyam evāśrayantu ||13.46||

etat kutsitam asthi-māmsa-racitam viṇ-mūtra-pūryādibhiḥ
pūrṇa-dṛṣṭa-ninaṣṭam indriya-gaṇāmardena nityārdhitam |
ādhi-vyādhi-śatābhībḥūtam anīsam kāmādi-dāhākulam
dehaṁ tiṣṭhatu yātu vā hari-rasais tvaṁ nanda vṛndāvane ||13.47||

adya śvaḥ prapatiṣyato'sya bharaṇam viḍ-bhāṅdakasyācaraṇa
hā hā mūḍha mahā-vinaṣṭim ayase strī-saṅginām saṅgataḥ |
soḍhā nāraka-yātanāḥ kati na vā hantāṇu-mātrāsahāḥ
kiṁ vṛndāvana-vāsa-bhāsa na mahānandāya mandāyase ||13.48||

strībhiḥ ke na vaśīkṛtās trijagati prāyo yaśo'lipsavo
dṛśyante viṣayā sprśo'pi patitāḥ saṅgān mahānto'pi hi |
buddhaivam pravivoddhum icchasi na cet svārtham kara-stham tatas
tatrāhar-nīsam apramatta-hṛdayo vṛndāṭavīm āvasa ||13.49||

re durbodha param raho bhagavataḥ śrī-rādhikā-nāgaram
hitvānyad bhajase suram tad-udaye sthitvāpi vṛndāvane |
tan nyūnam sad-analpa-kalpaka-taror mūle vidhāyālaya-
kugrāmānupagamyā tat-kūjanato bhikṣāśayā bhrāmyati ||13.50||

vṛndāraṇyam agaṇya-puṣpa-nivahair dhanyāgra-gaṇyair hṛdā
dhyeyam prāpya batānyato hi kudhiyo yad yūyam ādhāv atha |
tac cintāmaṇim eva pāda-hatibhir dūraṁ nirasya svayaṁ
hastāgre patita-śvapāka-bhavane bhakṣyāśayā bhrāmyatha ||13.51||

ātanvānau sthiracaram api prema-mādhvī-madāndhyaṁ
rādhā-kṛṣṇāv api ca luṭhato bhūtale yad-raseṇa |
vṛndāraṇyaṁ tad idam atula-pronmadānanda-sindhu-
syandi drāk padam iva mamācūcurac citta-ratnam ||13.52||

mumuksūṇām yātā laya-mala-mahā-bhūryāpacitiṁ
harer ekāntī tvām ahaḥa gṛhayātām dhig akarot |
na yāyās tvaṁ mukte kukṛtir upavṛndāṭavi tadā-
śrayair duṣṭāyās taṁ jagati nahi nāmāpi bhavitā ||13.53||

tās tāḥ sampādītās te bahu-janiṣu nijā kiṁ pratiṣṭhāḥ śṛṇoṣi
divya-srak-candana-stry-ādikaṁ viṣaya-bhujah kā nu tṛptis tavābhūt |
tasmān mithyendriyārthe prayatana-vimukhas tvaṁ sukhasyātisīmnaḥ
sāraṁ sāraṅgavat saṅcara madhuravane rādhikā keli-dhāmni ||13.54||

kānta tvaṁ-mātra-saṅchādita-yuvati-mayāmedhya bībhatse piṇḍe
drāg-drṣṭe paṇḍitānām api vilayamitā dhairya-rakṣāṭisikṣāḥ |
kā bhaktiḥ kā viraktis tad-apahrta-dhiyām kaiva vṛndāvanāśā
tāsām nāmāpy aśṛṇvaṁs tad anusara sakhe rādhikā kuṅjavāṭim ||13.55||

mahā-mohanāv unmadānanda-mūrtī
mahā-mohitāv unmadānanditau ca |
aho yena tau rādhikā kṛṣṇa-candrau
tad-ānanda-vṛndāya vṛndāvanaṁ me ||13.56||

yatrāśrūṇaṁ pravāhaś calati nayanataḥ santi sarvāṅga-romo-
dbheda-sveda-prakampa-kṣiti-luṭhana-muhuh-śvāsa-mūrcchādi-bhāvāḥ |
tādṛg-bhakti-pravāhād api khalu parato'tyadbhuta-svānubhāvāt
svānandaṁ kāṣṭha-kuḍyādivad api vasatām rāti vṛndāṭavīyam ||13.57||

māndhāṭṛ-pramukhā gatā nṛpatayo yeṣām yaśobhir jagad-
vyāptaṁ bhūr api . . . . . meru-mandaram |
. . . . .
. . . . . sarvata ujjvalāmṛta-padaṁ vīndāśu vṛndāṭavīm ||13.58||

vṛndāṭavyām navyāmbhodaḥ śyāmo rādhā premoddāmaḥ |

tasyā āsyāmbhoja-bhrājan-mādhvīs tr̥ṣṇaḥ kṛṣṇo'vyād vaḥ ||13.59||

vṛndāraṇye premṇaḥ kande nityānandad-gopī-vṛnde |
nindayāhaṁ vandyeyātha prītiṁ vinde cet kiṁ devaiḥ ||13.60||

yeṣāṁ kaṛṇabhyarṇāsparśi premardhīnām dhārāvarṣi |
vṛndāraṇyaṁ pūrṇā prārthyante kākānām yāyus tīrtham ||13.61||

gaura-śyāma-jyotir-dvandvāmanda-premānandāspandāḥ |
kecid vṛndāraṇyānanyā dhanyāḥ puṇyād atrāvanyāḥ ||13.62||

kvāsau bhaktiḥ kvānāsaktiḥ kvātma-jñānaṁ kvānuṣṭhānam |
kāla-vyālāgamyāṁ ramyaṁ vṛndāraṇyaṁ tv eka-dhanyam ||13.63||

yāmaḥ kāpasmaya-piśunatā krodha-lobhādir hi svaiḥ
saṁsārādhvany ahaha gahane'tyūḍha-mohāndhakāre |
drāghīyasyām calati na padaṁ bhīmamāyā rajanyām
śrīmad-vṛndāṭavi tava kṛaudāryam ekaṁ smarāmaḥ ||13.64||

maudhyaṁ mā kuru mā kuraṅga nayanekṣādau kṛthāḥ sāhasaṁ
sāmmukhyena sakhe na khela nikhila-grāsena kālāhinā |
sarvānarthaṁ nidānam artham api no dehārtham abhyarthanā
kleśaiḥ sañcinu niścinu sthitim ihaivollasya vṛndāvane ||13.65||

ko nāma vṛndāvana-kīrtir vṛndād anyatra kaṇo sakṛd arpayet |
yad eva rādhā padayor agādhām dadhāty asāraṇa-bhāva-lakṣmīḥ ||13.66||

tejo-bhāvas tama iti vadanty eka ācārya-deśyā
māyollāsaṁ nigama-nipuṇās tan-nimittaṁ vadanti |
vṛndāṭavyām prasaratī taḍit-koṭi-koṭi-prakāśe
ko'py āścaryo vilasati mahābhāsvaro dhvānta-rāśiḥ ||13.67||

rāsa-keli-paṇḍitāya maṇḍitāya rādhikā-
saṅginībhir atyanaṅga-raṅginībhir unmadāt |
aṅga-reṇu-ramya-veṇu-nāda-mugdha-dhenuka-
dhyāta-rūpa-gopa-bhūpa-nandanāya san namaḥ ||13.68||

veṇu-randhra-saptakeṣu lola-komalāṅgulī
pallavāya vallavādhirāja nandanāya me |
divya-gīta-gāyakāya nāyakāya rādhikā-
kaṇṭha-tārahāra-divya-madhyagāya san namaḥ ||13.69||

mañju-kuñja-vāṭikāsu nāṭikāsu mallikā-
mālabhāranīṣu vallavīṣu cāru-cillīṣu |
divya-citra-paṭṭa-vāsa āsane'tisundarai
rādhikā-vrajendra-nandanau smarāmi saṅgatau ||13.70||

manda-manda-cāru-hāsa-divya-pīta-paṭṭa-vāsa-
nīla-nīradāvabhāsa-vallavī vicitra-rāsa |
prema-sampad eka-vāsa-rādhikā-nikuñja-vāsa-
māva nitya-tad-vilāsa-koṭi-candra-vaktra-bhāsa ||13.71||

kunda-kuṭmalāgrad-atyudāra-manda-hāsinī
divya-citra-bindu-nīla-sūkṣma-paṭṭa-vāsinī |
mañju-guñja- bhr̥ṅga-puñja-kuñja-vīthi-bhāsinī
mānase'stu me sadaiva rādhikā vilāsinī ||13.72||

kṛṣṇa-kaṅṭha-nīla-divya-kṛṣṇa-guñja-hāriṇī
nitya-keli-tr̥ṣṇa-kṛṣṇa-citta-vitta-hāriṇī |
prema puñja-mañju-kuñja-vīthikā-vihāriṇī
rādhikāstu me sva-bhakty-abhāva-tāpa-hāriṇī ||13.73||

kṛṣṇa-dṛka-cakora-peya-vaktra-candrikā
rādhikānurāga-mūrtir unmada-smarādhikā |
divya-hema-campakāli-kampakāli-maṅḍalī
citra-citra-kāntir antar ādhi-sāntir astu me ||13.74||

cāru-vaktra-candram indranīla-vṛnda-sundaram
divya-keli-vṛnda-nanditādri-rāja-kandaram |
prema-bandha-vandamāna-viśva-vanditendaram
naumi kṛṣṇam eva rādhikā nikuñja-mandiram ||13.75||

prāṇeśau yadi kautukam kila tadā vṛndāvane kācanā-
pūrvāloki kadamba-vīthir iha vāmas te kadānugrahaḥ |
ity ekāli-girācirāc cala calety uktāṭṭa-pāṇyor mithaḥ
smitvāvvyāt taritam na saṁvṛt-paṭam śrī-rādhikā-kṛṣṇayoḥ ||13.76||

yatrodhala-mahārasābdhi-laharī dolāyitāv unmadam
śrī-rādhā-muralīdharau sha yadā prodgāyato nṛtyataḥ |
savyas tarhi naṭanti divya-tanubhṛt-strī-puṁscarānyan naṭaty
āveśād bahu-divya-dundubhi-rave tām; naumi vṛndāṭavīm ||13.77||

pūrṇa-saṅkīrṇa-nityonmada-vara-madanātmodito yatra kṛṣṇas
tādṛg-ratyai va nānā-vihṛtibhir anīśam rādhayā raṁramīti |

tādr̥g-bhāvōmadāndho bhavad-akhila-mahā-mādhurīṇām dhurīṇām
śrīmad-vṛndāṭavīm āśrayata hṛdi sadā tādr̥śoddāma-bhāvāḥ ||13.78||

na bahir bhava re punar bhavāmbudhim uttīrya tathābhavāmbudhim |
rasa-sāra-nidhāna-rādhikā-rati-līlā-vanam etya bhāgyataḥ ||13.79||

api bandha-sahasram astu me bata vṛndāvāna-nitya-sevinaḥ |
natarām atibhukti-muktayaḥ parato nāpi pareśa-bhaktayaḥ ||13.80||

viṣayān viṣavat parityajan na padālambya punarbhavaṁ bhajan |
dṛḍha-sarva-pumartha-sāratā-matir asmin vasa rādhikā-vane ||13.81||

mudito'khila-sattva-sampadā rudito daiva-kṛtātma-bhūtitaḥ |
udita-praṇayaik-rāṭ parā viditas tvaṁ bhaja rādhikā-vanam ||13.82||

rādhā-kṛṣṇau niravadhi mitho vardhamānānurāgau
yatronmattaṁ sthira-caram aho tad-dvaya-prema-mādhvyā |
āgantūn apy atirasa-cid ākārāyed yat svayaṁ ca
nityaṁ tat-saṅgati-rasa-bharaṁ naumi vṛndāvanam tat ||13.83||

vṛndāṭavyā ahaḥ saḥajā keyam uddāmā-śakti-
bhaktir viṣṇor bahu-vidha-rasāṁ yā vimuktīm ca datte |
yac cānyad durlabham abhimataṁ prāptam atyaśrameṇa
tac cājasraṁ kirati sakalān pratyayogyān apīha ||13.84||

gatiḥ sakhi sumantherā kim adhunā vipina-śrayaṁ
kuto madhu-madālasā lasati hanta dṛṣṭis tava |
kathaṁ anv abhaya-kampitā syupaharīti sakhyā girā
vinamra-mukha-rādhikāṁ hṛdi bhajāmi vṛndāvane ||13.85||

asuptir iha cetanāharaṇa-hetur eva dhruvaṁ
tathāpaṭalam andhatākaram anāsavo mādakaḥ |
dhanam nidhanavaj jahat-tad atidūrataḥ pūrataḥ
pareśa-rasa-vāridher mudita āssva vṛndāvane ||13.86||

baddhum bandhu-janaḥ sadaiva yatate duḥsneha-pāśair mahā-
māyā kāpi vimohaṁ śīśu-kalālāpaḥ striyā sauratam |
ghorānārtha-nidānam artham ahaḥ tvaṁ viddhy apārtham para-
svārtha-bhramśa-karam tad-anya-sakalam tyaktvaiva hi vṛndāvanam ||13.87||

adya śvo vā tvaṁ mariṣyasy abuddhe
kim te kāntā putra vittādi kuryāt |

yāvad dehaṁ sarvato mṛtyur asti
bhrātas tavābaddhāva vṛndāvanāya ||13.88||

yoṣit-piṇḍe kiṁ na paśyasy anandha
pratyakṣaṁ yat prakṣarecchidrakebhyaḥ |
bhrātaḥ kānta-tvak-camatkāra-mātrād
vṛndāraṇye'yaty-upekṣo'si hā dhik ||13.89||

yatnair mithyā durgraha-grāham etaṁ
drāk satyajyāhaṁ mameti grasiṣṇum |
saṁsārāmbhorāśim uttīrya-tīraṁ gatvā
nandaṁ vinda vṛndāvanaṁ tat ||13.90||

kanaka-marakatābhe divya-dhāmaḥ kiśore
mitha udita-mukhendu-nyasta-cakṣuś-cakore |
viharata iha vṛndā-kānane citta-core
mama tad ativiceṣye yāmi nānyatra ghore ||13.91||

ahaha na mahatām apy atra kiṁ hanta mohah
kṣayam ayati haṭhād yad brahmātām īśatām ca |
na kalayati sa rādhā-nūpura-dhvani-mugdho
harir avirahad-dārḍhyāḥ santi vṛndāvane cet ||13.92||

niravadhi rasa-sindhuh syandate yatra vṛndā-
vanam idam atisāndrānanda-sandoḥa-kandam |
kalaya kanaka-campakotphullad-indīvarābhaṁ
madhura-madhura-dhāma-dvandvam unmāda-sattvam ||13.93||

mahā-niraya-nīradhm̐ hṛdi nirūpya nārī-vapur
vilokya parmāpadām padam apāgamaṁ sampadām |
vibhāvya jana-rañjanaṁ hari-rasātmatā-bhañjanaṁ
bhajoparati-bhūṣaṇaḥ parama-dhāma vṛndāvanam ||13.94||

yadīya-sughana-drumāvalita-lāghvaṇi dyomaṇi
prabhā-prasara-vañjite'ndha-tamasair alakṣyīkṛtā |
sunīla-paṭa-guṇṭhitākhila-tanuḥ sukhaṁ rādhikā
divāpy abhisṛtā priyaṁ smarataḥ eva vṛndāvanam ||13.95||

śarad-vimala-candrikā-tatiṣu candanaīś carcitā
dadhaty amala-mauktikābharaṇam atyalakṣyaṁ sukham |
priyābhisaraṇoddhurām dhavala-dhauta-patṭāmbarām
smarāmi hṛdi rādhikām sva-vana-phulla-mallīvane ||13.96||

kvacin nva-nikuñjake madana-mohana-durddhara-
smarotkelikam unmadāpy abhisaraty aho rādhikā |
vicitra-vana-vīkṣayā pathi vilambinī pādayor
muhuh priya-sakhī-dhṛtā hṛdi mamāstu vṛndāvane ||13.97||

kāpekṣā pitṛ-māṭṛ-bandhu-suhṛdām kā snigdhatā mugdhakā-
patyeṣv ātmani jīvaneti subhage kā vā kalatre ratih |
kā geha-draviṇādikeṣu mamatā dehārtha-cintāpi kā
chittvā granthim imām haṭhāt tvam akhilām vṛndāṭavīm āśraya ||13.98||

duḥkhātma-kṣaṇa-bhaṅguraṁ sukha-lavābhāseṇa san pohanam
strī-putra-draviṇālayādi-sakalam tyaktvā haṭhān niḥsṛtaḥ |
krandaṁ krandaṁ amanda-kandalita-sad-bhavāṅkuraḥ satvaraṁ
vṛndāraṇya-vilāsinī pada-rajo vindan kṛtī nandatu ||13.99||

ullasati kāpi vṛndā-vipiny-ākhyā sad-anurāga-rasa-khāniḥ |
yatra vasantaṁ santaṁ vindati rādhā-padāravindāśā ||13.100||

iti śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte śrī-prabodhānanda-sarasvatī-viracite
trayodaśa-śatakam
||13||

—o)0(o—

caturdaśam śatakam

dūram avidyā-sindhora vidyā sindhora mahādbhutaṁ sāram |
ciram ārādhaya rādhā-kṛṣṇa-vihārojjvalaṁ vipinam ||14.1||

alam iha vitarka-jālaiḥ sahasaivācchidya moha-jālāni |
uḍḍīyeva vihaṅgaḥ pata vṛndā-kānaṁ ruciram ||14.2||

jahi viśaya-durviśa-vanaṁ chindi durāsā-mahā-pāsān |
ayi mati-vihaṅgi yāyā amṛtaṁ vṛndāvanaṁ samuḍḍīya ||14.3||

kula-dhana-vidyā-garva-parvatam iva durvahaṁ samadhirūḍhaḥ |
hā hā kadānu vindyād vṛndāvana-mādhurī-mūḍhaḥ ||14.4||

dhig dhiṁ mām atikumatiṁ vṛndāvana-labdha-cid-ghanātmāpi |
viḍ-bhāṇḍa-durabhimānāt phullo'saloka-mānād yat ||14.5||

kiṁ re bhramasi dig-antaram ahaha nirantaram vahat-sudhā-sindhū |
rādhā-jīvita-bandhū vṛndāraṇyendum āśraya śyāmaṁ ||14.6||

śrī-rādhā-nayanendīvara bandhū pūrṇa-rasa-sindhū |
kam api śyāmalam induṁ vṛndāraṇye'tisat kalaṅkaya ||14.7||

rādhādhara-divya-sudhā-rasa-saṁsvādaika-sampadā mattaḥ |
ko'pi premāyattāś cakāsti vṛndāvane mahā-rasikaḥ ||14.8||

vṛndāraṇya-kadamba-druma-kāṇḍair vinihita-tribhaṅga-tanuḥ |
smerādhara-madhu-reṇuḥ kṛṣṇo me hṛdi saha rādhayā sphuratu ||14.9||

prema-drava-lipta-mitho-hṛdaya-paṭī likhita-citravan-mūrtī |
gaura-śyāma-kīśorau kāv api vṛndāvane sadā bhajata ||14.10||

santāna-kalpa-druma-pārijāta-
mandārakānām hari-candanasya |
divyair vanaiś cintaya cāru vṛndā-
vanaṁ mahā-cid-rasa-candrikaugham ||14.11||

vicitra-sauvarṇa-lasalaṅkānām
vicitra-ratna-prasavādbhutānām |
sūdivya-nānā-druma-saṅgatānām

smarāmi vṛndā-vipine vilāsam ||14.12||

vṛndāvana-śītalam indu-vṛndā-
nandāmṛta-syandana-candrikātaḥ |
tat prāpya mandā uru-tāpa-kandād
bhavābdi-muktā bhajatāśu kṛṣṇam ||14.13||

vṛndāvane nandita-kṛṣṇa-candra-
nistandra-kandarpa-vilāsa-vṛnde |
śrī-rādhikā-pāda-saroja-bhṛṅgī
saṅgītam abhāsyatume manīṣā ||14.14||

kiṁ naḥ sad-guru-gauraveṇa kurutām kiṁ loka-lajjādyā naḥ
kiṁ vā nopayaśo bhayaṁ na viśayo dharmasya kasyāpy aham |
unmādīva śṛṇomy ahaṁ na śataśaḥ śāstrasya tadvid-vacaḥ
śrī-vṛndāvana-sad-rasena yad abhūd āviṣṭam uccair manaḥ ||14.15||

dharmātikrama-koṭir astu satataṁ koṭir bhavativ āpadām
āstām loka-vininda-koṭi-guṇā . . . . . |
. . . . .
śrī-vṛndāvanam ātma-koṭi-parama-śreṣṭham katham tyajatām ||14.16||

namaskurvan vṛndāvanam ahaha namyas trijagatām
na satkurvan vṛndāvanam ahaha damyas trijagatām |
guruṁ kurvan vṛndāvanam akhila-devādika-gurur
laghuṁ kurvan vṛndāvanam api tṛṇaṁ ko'py atilaghuḥ ||14.17||

naman maulim vṛndā-vipina-diśi sarvonnatatamo
manāk pṛīto vṛndāvana-bhuvi samastaḥ priyatamaḥ |
dadat kiñcid vṛndāvana-tanu-bhṛte sarva-bhagavad-
vibhūter bhāgīśo bhavati jagatām tad-bhṛti-parah ||14.18||

vṛndāṭavyām abhavyā vidadhati na katham vāsa-mātram ca nityam
jñātvā sarvatra mokṣāvadhi na khalu sukham kvāpi naivāsti ramya |
atra tv ānanda-sindhora madhuratara-mahā-sāra-mūrti-kiśorau
nityānyonyām acorau sva-nikaṭa-milite vaṅṭataḥ svaṁ rasaugham ||14.19||

śrī-vṛndāraṇya-vāse bhavasi dṛḍhatarā cet tvam āśe tadāse
niścinto'haṁ śayānaḥ kim api na gaṇaye duḥkham asmin sukham vā |
santāpaṁ neti cetaḥ katham api na kim apy asti sat-karma-mātram
no vā pāpān nivṛttir na ca hari-caraṇāmbhoja-bhakti-cchaṭeti ||14.20||

śrī-vṛndāraṇya manye tava rajasi luṭha-cchādi dehaṁ ca dhanyaṁ
nānyatrāḍhyaṁ caturbhiḥ śruti-mukhara-mukhaiḥ śrī-bhujair vā vṛṇāya |
dhanyāsau yā varākī tvayi vasati śutī nāham anyatra manye
lakṣmī-hastāvalambha-praṇaya-vara-vadhūpyatadhūtātma-tattvām ||14.21||

yatra śrī-kṛṣṇa-candre smita-ruci-rucire cakṣur ādhāya rādhā
vaktrendau manda-mandaṁ raṇayati muralīm ullasad-romaharṣe |
vaikuṅṭhe dhyāna-līnākhila-karaṇa-gaṇas tat-prabhuh kāma-mūrcchām
samprāpa śrī-vṣādī na mudam aṇum api prāpa tatradya-lokaḥ ||14.22||

rādhā cen mukham unnamayya kurute manda-smitaṁ kiṁ tadā
pūrṇendor udayena kairava-vanaiḥ kiṁ vā praphullair iha |
sā ced ātta-sakhī-karaṁ ghanataraṁ kuñjaṁ didṛkṣācchalād
yāyāt tarhy aharera me rasamayī vṛndāvane śarvarī ||14.23||

kālindīya-pracura-laharī-dolita-svarṇa-padminy
utphullābje dhayati vidhute'py eṣa bhṛṅgo madhūni |
kiṁ tvaṁ rādhe hasasi madhupaḥ kim nu vṛndāvane'smin
madhv ādātum kim api racayen naiva dhārṣṭyaṁ paro'pi ||14.24||

śrī-kālindiyā vipula-puline khañjarīṭaṁ nirīkṣya
śrī-rādhe tvaj-jaghana-pulinaṁ vaṣṭi dṛk-khañjano me |
śrīmat-kṛṣṇa-bhramara-nikare sīdhupe padminīnām
vṛndāraṇye tava suvadanābjāsve lālaso'ham ||14.25||

nava-nava-vṛndāvana-vara-kuñje
mada-kala-guñjan madhukara-puñje |
viharati rādhā kusuma-vicitrā
madhupatinātyunmadana-caritrā ||14.26||

katham iha vṛndāvana-bhuvi mandā
na vasata vṛndāraka-gaṇa-vandyāḥ |
iha hi pulindā api muni-vṛndā-
rcita-mahi-vṛndā hari-rasa-vṛndāḥ ||14.27||

. . . . .
vṛndāvana-bhuvam atrāvatir aticitrā . . . . ||14.28||

yadadhi harer atimadhura-caritraṁ
parama-vicitraṁ parama-pavitraṁ |
tad api na vṛndāvanam api mānyāḥ
prakātam avanyām vividur adhanyāḥ ||14.29||

parama-hari-rasena sampralobhya
tvam apajartham mama loka-dharmam |
ahaha rasa-lavam na dehi vṛndāvana-
tanuṣe kim aho mṛṣaiva moham ||14.30||

druta-nava-kanakendra-nīla-rocir
dvayam aviyak katham apy aho kiśoram |
mithunam atirasāndham asti vṛndā-
vana-bhuvi tat-pada-sevane sprhā me ||14.31||

prakṛti-para-vikuṅṭha-dhāma dūrataram
idam ādya-rasādbhutaṁ rahasyam |
iha nija-kṛpayā virasti vṛndā-
vanam idam āvasataḥ sataḥ prapadye ||14.32||

hata-hṛdaya nimajjya hanta vṛndā-
vana-bhuvi nirmala-cid-rasāmṛtābdhī |
viṣaya-viṣa-durāśayānāyā tvam
kam iti mṛṣaiva tanoṣi duḥkha-sindhū ||14.33||

śrī-rādhā-caraṇāravinda-madhura-premātmaka-prasphurac-
cij-jyotir-ghana-gaura-divya-nava-kaiśorākṛtir mohinī |
tanvaṅgī sukṛṣodarī rucira-vakṣoja-dvayālyodgamā
navyām ujjala-śāṭikāṁ kaṭi-taṭe navye pṛthau bibhrantī ||14.34||

śrīman-nābhiga-nīvi-ḍoraka-maṇīm aṅgollasat-kuñcanā
hārāvalīm padakam ca nūtana-kuca-dvandve valat-kañcuke |
bibhrāṇā maṇi-nūpurau caraṇayoḥ śroṇī-taṭe mekhalām
nūtna-dvi-stavakeva hema-latikā dig-vyāpi divya-cchaviḥ ||14.35||

graiveyam gala-śobhi-ratna-khacitam sauvarṇa-tāṭaṅkam ā-
vītam mauktika-paṅktibhiḥ śruti-yuge citrām maṇi-citrakām |
śrī-nāsā-puta ujjalām kanaka-maṇy-ābaddha-muktā-phalam
śobhā-dhāma dadhāty atho kusuma-yug-veṇy-agra-lambāmbujam ||14.36||

yas tv īdṛg vṛṣabhānujā-dayita-dāsyātma-sphurann antare
rādhā-kṛṣṇa-mahānūrāga-vibhavānandena mādyan muhuḥ |
hāsam hāsam aśeṣato vyavahṛtīr uccāvacaḥ vartayan
nāsatyā hi rato'khilāṅga-pulakaḥ śaśvat svanātha-smite ||14.37||

sve sādhou milite śṛṇoti kathayaty ātmeśayor mādhurīm

śrī-vṛndāvanam āvasen mama samārādhyah sa sarvātmanā |
sad-bandhuḥ paramaḥ sa me pada-guruḥ sarvasva-bhūtaḥ sa me
tat-pāde nipatāmi daṇḍavad ahaṁ sarvābhīmānojjhitaḥ ||14.38||

rādhā-kṛṣṇa-padāmbuje dṛḍha-ratis tat-keli-kuñjojivalaṁ
yo vṛndāvanam āvasec ca paramābhedyah sva-saṅkalpataḥ |
tasyāhaṁ yadi yasya kasyacid api tyaktābhīmānāvalir
dhāsyē pāda-rajāmsi mūrdhni bhavitāsmi ātmeṣṭa-yogyas tadā ||14.39||

śrīmad-rādhām surata-samara-śrānti-bhājam priyasya
suptām vakṣaḥ-sthala-sa-vapuṣaṁ sevate prema-magnā |
yā kācit tām ya iha manute svātma-bhāvena dhanyaḥ
parokṣeṇāpy ayam atihato'pīndriyaiḥ syāt kṛtārthaḥ ||14.40||

tvayi racayati rādhikā-vanāśām
atibhayam etya palāyi tava māyā |
hata-hṛdaya kuto nv idaṁ tavāgād
vikṛti-śataṁ gagana-prasūna-kalpam ||14.41||

kānte man-mati-hṛta-sumaṅjula-kucādy ucchor iyaṁ sevyatām
saiva tvaṁ yadi suprasīdasi mama prītiḥ parā gamyatām |
tat kuñjam nimiṣam tvayā tu na vinā jīvāmy aho vyāhatī
vṛndāṭavy-anugā iti smara kathāḥ śrī-rādhikā-kṛṣṇayoḥ ||14.42||

aho vṛndāraṇye madana-mada-sindhur mama sudur-
dharodvelo hāsād api ratiṣu vāmyaṁ na sahate |
grhītvātaḥ pādaḥ mṛgayati hariḥ santu parataḥ
sukhaṁ sakhyas tvaṁ mām rahasi ramayābhaṅga-ratibhiḥ ||14.43||

kadācic chrī-vṛndāvana udita-tivronmada-rasā-
kṛtau kāmāpūrtyā vahala-rati-khelābhir api tau |
nijecchāto'nantodita-vara-tanū tan-nava-latā-
grhe'nante'nanta smara rasa-vilāsau vyaharatām ||14.44||

yadā rādhā-kṛṣṇau prabala-rasa-tṛṣṇau dvayatayā
na pūrṇam avānantyaṁ nijam avṛṇutā manyagam api |
tadaiva śrī-vṛndāvana uru modocchṛṅkhala-mano-
bhavākhele khelā-rasam atanutām rāsa-valaye ||14.45||

aho vṛndāraṇyaṁ matim atijahārākhila-mano-
harasyāpoy ānandāmbudhim api rasottṛṣṇayati tam |
kim ity etad vaṁśī sva-para-sakalonmādaka ravāpy

abhūn mugdhā tūṣṇīm yad adhi pika-kīrādi-virutaiḥ ||14.46||

bhajann uccair uccaiḥ pratimuhur aho vṛddhim atulām
smaronmādo rādhā-muralidharayoḥ ko'pi sahaḥ |
mahā-saukhyāmbhodhiḥ prasarati sakhīnām ca paramo
yad eṣa śrī-vṛndāvana tava mahān eṣa mahimā ||14.47||

aye rādhā-padāmbujam ahaha nārādhayati ced
atuṣṭyām tasyām na khalu sulabhas tad-vaśa hariḥ |
vinā vṛndāraṇya-śrayaṇam api tasyāḥ pada-yugaṁ
samārabdhum śakyam katham api ca nānyatra prakṛtam ||14.48||

atyānandād vraja-jana-vadhū-vṛnda āviṣṭa uccair
gītaṁ vādyam racayati ciraṁ lāsya-līlām vicitrām |
vṛndāraṇye dhvanati gagane dundubhau puṣpa-varṣe
rādhā-kṛṣṇāv api rasa-bharān nṛtyato gāyataś ca ||14.49||

vipañcī kiñcin na dhvanati muralī rauti na manāg
agamyam ca prodañcayati na pikaḥ pañcama-ravam |
sakhī-vṛndaṁ mauny ujjhati praṇaya-goṣṭhīm api harir
yadā rādhā vṛndāvana-guṇa-gaṇān gāyati mudā ||14.50||

vṛndāraṇye rādhikā mādharmaś ca
samvardheta svair guṇaiḥ spardhayaiva |
ālīnām cāpāra-saukhyonmadābdher
uccair nitya-vṛddhim smarāmi ||14.51||

sarvāścaryau rādhikā-kṛṣṇa-candrau
viśasyai vā jahratuḥ līlāyāntaḥ |
śrīmad-vṛndā-kānane naitayor apy
ātmā jahreyena kenāpi citram ||14.52||

koṭi-prāṇair eṣa nīrājanīyaḥ
kānte kāntety ākulānyo'sya vāgbhiḥ |
rādhā-kṛṣṇau mānayete yadīyam
kañcid bhāvaṁ naumi vṛndāṭavīm tām ||14.53||

tyaktvā dharmam cārtha-kāmau vimuktim
aiśīm bhaktim vātha tat-sādhanāni |
rādhā-kṛṣṇau sevitur ke'pi dhanyā
vṛndāraṇyāvāsam āmṛtyu kuryuḥ ||14.54||

rādhā-kṛṣṇāv ihā bhagavato rūpa-sāraika-tattve
tad-dhāmasv adbhuta-raha idaṁ śrīla-vṛndāvanākhyam |
āstāṁ vārtā tv iha dhṛtavatī tāratamyāṁ mamānyāsv
ādyā-premotsava-rasa-camatkāriṇī syāt param dhīḥ ||14.55||

kāmaṁ vāso bhavatu narake cen mahānanda-kandaiḥ
śrīmad-vṛndāvana-guṇa-gaṇaiḥ pūryate kaṇa-randhraḥ |
gīyante vā smṛti-patham atho yātni vā nānyathā me
śrī-vaikuṇṭhe'py ahaḥ rucidaṁ śrīśituḥ prema-dāsyam ||14.56||

premnā yatra śanaiḥ śanaiḥ sukusumāny ācinvatī rādhikā
dāśiḥ śikṣayate jahāty ali-kulair ākrānta-śīdhūny api |
nopekṣāṁ atirūpa-gandha-vibhavābhāve'py aho tanvatī
tad-vṛndāvanam ekam ādyā-praṇayānandāya vandāmahe ||14.57||

śrī-vṛndāvana-pārijāta-viṭapi-cchāyā-maṇi-maṇḍape
ratna-projjvala-kuṭṭime kusuma-sad-gucchaitad-ullocini |
āsīnaṁ saha rādhayā sumilitaṁ tat-tūla-paṭṭāsane
puṣpādhye mahitāḥ sakhīr vana-kathāḥ pṛchantaṁ īkṣe harim ||14.58||

svādyā-prema-mahā-rasātman bahir novāntarā bhāti
cchrī-vṛndā-vipinaṁ tadā sphurati no rādhātha tan-nāgaraḥ |
asphūrtau ca taylor viśuddha-rasa-cin-mūrtyoḥ kathāṁ koṭibhir
yatnair apy anurāga-saukhya-jaladhāḥ-sārāti-kāṣṭhodayaḥ ||14.59||

divya-srag-gandha-bhūṣādibhir atilasitau divya-tāmbūla-vallīṁ
ālībhir bhojyamānau kim api nava-vanaṁ prekṣituṁ gīta-vādyaiḥ |
rādhā-kṛṣṇau yadā staḥ parama-kutukino tarhi tad-vaktra-candra-
saṅkrānte svaccha-dīpte sthala-jala-sakale'dhyemi vṛndāvana-śrīḥ ||14.60||

re kāma-krodha-lobhādaya iha suhṛdo me bhavanto bhavantu
tyajyānādeha-pātaṁ satatam atī samāliṅgyam ānandayatu |
ceṣṭābhiś cen nijābhiḥ katham api paramaṁ bandham āpādyā vṛndā-
raṇye dhanyena kenāpy ativiralatamenāśrite mām avastu ||14.61||

navaiḥ kusuma-pallavair nava-vicitra-veśaṁ dadhan
navam vasana-bhūṣaṇam nava-samāgama-prakriyam |
aho nava-maho-dvayaṁ nava-harinmaṇī hema-ruṅ
nava-smara-rasākulaṁ smara sarvartuṁ vṛndāvane ||14.62||

vicitra-mṛga-pakṣi-saṅkula-vicitratā-mohitaṁ
vicitra-rasa-rañjito bhaja vicitra-kāmotsavam |

vicitra-mati-rādhikā-rati-vicitratā-mohitam
vicitra-rasa-rañjito bhaja vicitra-veśam harim ||14.63||

vicitra-śrī-vṛndāvanam iha vicitraṁ vana-latā-
nikuñjam tatrāste sukusuma-vicitraṁ ca śayanam |
vicitrau śrī-rādhā-muralidharaṇau tatra rasikau
vicitrās tat-krīḍās tad-avadhi vicitro madhurimā ||14.64||

navāmbhoda-śyāmo nava-lalita-vidyud-vilasitā
navānaṅga-krīḍā nava-rati-kalā-kausāla-nidhiḥ |
navānanda-syando nava-rasa-bhare nālasa-tanuḥ
sa kṛṣṇaḥ sā rādhā navati nava-vṛndāvana-ruciḥ ||14.65||

vṛndāṭavyām kalindācala-duhitṛ-taṭe divya-pāṭira-vāṭi
bhrājan-mallī-kuṭīre viracita-rucirānaṅga-raṅga-prasaṅgam |
mat-talpe pārijātā dyurūvidha-kusumaiḥ kalpite puṣpa-mālā-
laṅkārottamsakādi-manasi viharatām rādhikā-mādhavau naḥ ||14.66||

sthāne sthāne narīnarty atula-hari-rasād unmadaṁ kekī-vṛndaṁ
mallī-vallīm ca phullām anu milati madāndhāli-jhaṅkāra-dhārā |
cūte cūte pragāhayantamahaha mada-kalam kokilā yatra tatra
śrī-rādhā-mādhavāv unmada-kalau kiśorau śrīla-vṛndāvane'smin ||14.67||

rādhā-mādhavayor vane vijayinoḥ susvaccha-dīpta-sthalī
. . . śvaṅgeṣu mukurodāra-dru-vallīṣu ca. . . . . |
sarvasminn api sarvataḥ pratiphala-svātmātvagānyānyage
śobhākāpy uditāni vismayakarī lobhāya no bhāsatām ||14.68||

ita ita iti rādhā-mādhavau sva-sva-māna-
grahila-rava-sakhībhiḥ preṣyamāṇau samantāt |
pathi pathi vana-śobhā vīkṣaṇāyaiva yāntau
jahasatu rati-lubdhollāsi ceto'navasthām ||14.69||

ita darutaramyaṁ svāminyau pūrvam etat
tad anu dayita-sakhyā khyāta-deśam bhajethāḥ |
iti dhṛta-pada-dāsī kākubhis tatra gatvā
smara pramudita-rādhā-mādhavau tat-praśamsau ||14.70||

vinyāsiḥ pada-paṅkajasya vipina-śreṇīr alaṅkudhvatī
sa-vrīḍa-smita-kandalena vilasat-kundaṁ nabhaḥ kurvatī |
bhrū-vallī-naṭanena manmatha-dhanuḥ-khaṇḍa-vṛthā kurvatī
rādhā-mādhava-saṅgatātati sakhī-vṛndena vṛndāṭavīm ||14.71||

vyatyastābharanāmbārām atijavād gaṇḍoccalat-kuṇḍalām
ālolāyata netra-mukta-kavarac-cyotat-prasūnāvalim |
kāntālī tad-aśaṅkayāpy atinute vṛndāvanaika-sthale
tad-vīkṣā rasa-sambhramād druta-gatiṁ rādhām ahaṁ rādhaye ||14.72||

kāpy āgatya yadaiva śamsati vanam vṛndāvane kiñcana
vyaktaṁ tarhy atikautukena vivaśā rādhāgrato dhāvati |
keśān samvṛṇatī na nāpi rasanam nāmantritāli-priyā
tyaktotsaṅga-vipañcikātha sahadhollāsaiḥ pare'py anvayuh ||14.73||

idam bhagavad-arpaṇācarita-sarva-sat-karmaṇām
phalam ca bhagavat-padāmbuja-subhaktimat saṅgate |
phalātma-bhagavat-kathāmṛta-ruci-śrutinām param
phalam madana-mohano yad ayam aikṣi vṛndāvane ||14.74||

vidagdha-lalitādi-kālibhir anūtkanṭham śikṣitam
vimugdha-mṛga-pakṣibhiḥ kalakalojjhitair vīkṣitam |
suhema-hari-mīla-rug-dvaya-maho-mahā-dīkṣitam
smara smara-mahotsave nija-vane parālakṣitam ||14.75||

anaṅga-rasa-mādataḥ kṣubhita-drṣṭi-vāg-aṅgayor
abhaṅga-rati-raṅgayoḥ surasa-puñja-kuñjāliṣu |
alam galita-dhairya-yoḥ smarata rādhikā-kṛṣṇayor
asaṅgata-giro mitho vilasitāni vṛndāvane ||14.76||

ananta-satṛṣollasac-chrutir ananta-tṛṣṇārta-dṛk
tavāmṛta-kathā-rasa-sadana indu-vaktrekṣaṇā |
navedamahadalpatām vidhi-niṣedha-vārtā-lavam
sadā lasati rādhayā truṭita-setu-vṛndāvanam ||14.77||

sva-hasta-racitām priya-sukha-camatkṛta-prītaye
vicitra-paripāṭikām kusuma-vāṭikām āsthitām |
vicitra-nava-kuñjakāvali-pariṣkriyādaḥ ratām
bhajāmy anuga-kiṅkarīm abhisṛtām mudā rādhikām ||14.78||

sānanda-nava-kuñja-vāsa-bhavanam śikṣā sudakṣālibhir
nītau navya-vadhū-varau nava-rati-krīḍā prasaṅgakulau |
pronmīlan-nava-raṅga-citra-supātau navyāṅga-rāga-srag-ā-
kalpau jāla-gate kṣaṇāli-sukhadaḥ śrī-gaura-nīlau numah ||14.79||

vṛndāraṇya-guṇān pragāyad anīsam rāgair vicitair mitho

vṛndāraṇya-rasāñcitāḥ priya-sakhīḥ sannāyan-nāṭikām |
unmādonnati vīkṣya vīkṣya madhurām vṛndāvana-śrī-tatīm
śrī-vṛndā-vipine’dbhutaṁ dvaya-mahas tad gaura-nīlaṁ numaḥ ||14.80||

pratyaṅgocchalad-anta-pāra-rahita śrī-gaura-nīla-cchaṭā-
pīyūṣāmbudhi-koṭi-manmatha-durunneyātilīlā-nidhiḥ |
rādhā-kṛṣṇa-sunāma-dhāma-yugalaṁ tad-divya-kaiśorakaṁ
śrī-vṛndāvana-kuñja-vīthiṣu sadā khelan mano gāhatām ||14.81||

jāgrat-svapna-susupti-nitya-milano nityānurāgonnatī
nityāścarya-navīna-divya-vayasau nitya-smaronmādinau |
nityānyonya-vicitra-keli-kalanau nityāli-vṛndānvitau
śrī-vṛndāvana-nāgarau bhaja manas tāv eva nityojjvalau ||14.82||

anyonyām sabalan mitho’tipulaka-śrī-vṛndā-doḥ-kandalau
hāsaṁ hāsam aneka-divya-gatibhir līlālasābhir mudā |
prāṇeśa-priya paśya paśya śṛṇu śṛṇv ity ādi-vāk-sambhramau
rādhā-tad-ramaṇau smarāmy atirasād vṛndāṭavī-cāriṇau ||14.83||

samudvelitāśeṣa-sat-prema-sindhau
sadānanda-vṛndāṭavī-śyāmalendau |
na rādhā-dṛg-indīvarānaya-bandhau
gatau dṛk-cakorau tad āstām madāndhau ||14.84||

sadā rādhayāgādhayā prema-sāraḥ
sadā rādhayā sādhyayā tad-vanānyaiḥ |
avicchinna-vṛndāṭavī-keli-vṛndāvanam
mamānandinī śyāmalā saiva śobhā ||14.85||

mahānanda-nisyandinī viśva-ceto
mṛgābandhinīm randhinīm bandha-sandheḥ |
rasonmatta-vṛndāṭavī valginīm tām
harer divya-vaṁśīm ahaṁ śīlayāmi ||14.86||

kadā vā madāghūrṇad-ākaraṇa-netrā-
kulī-bhūya vṛndāvana-śrī-rasena |
nijāṅgaṁ mudā guṇṭhayet tad-rajobhiḥ
priyālī suvismāpinī bhāti rādhā ||14.87||

sadā rādhikā-kṛṣṇa-keli-sthalīnām
vilīnāntaro divya-śobhām vibhāvya |
ihānanda-kande mahāścarya-vṛnde

nivatsyāmi vṛndāvane viśva-vandyah ||14.88||

mahā-mohinī koṭi-durmoha-drṣṭir
mahā-siddhi-koṭiṣu durgandha-buddhiḥ |
hṛdi vyakta-rādhā-padāmbhoja-śobhaḥ
kadā lobhayiṣyāmi vṛndāvane'nyān ||14.89||

na rādhā na rādhā-priyo nāpi vṛndā-
vanam naiva vṛndāni tat-prema-bhājām |
sadā yasya hṛd-gocare vātha vācām
pracāre katham tasya rasa-śrīḥ ||14.90||

yatrānanda-cchavi-taru-latā pakṣi-sāraṅga-bhṛṅgā
yatra sthalyo vividha-madhura-jyotir udbhūti-bhājah |
yatra premonmāda-rasa-maya-jyotir-ekābdhi-mūrtī
rādhā-kṛṣṇāv acala-vihratī naumi vṛndāvanam tat ||14.91||

anantānandendu-dyuti-vitatayo'nanta-vaidūrya-varya-
prabhābhābhīḥ pūrṇāḥ śaśimaṇi-harid-ratnā sad-dhīrakābhāḥ |
anantāti-svaccha-cchavi-sukanakādarśa-dīpyat-talābhā
drumās te te śrī-vṛndāvana-bhuvi mahāścarya-rūpāḥ sphurantu ||14.92||

ekaikāṅgocchalita-madhura-śyāma-gaura-cchaṭaughair
vṛndāraṇyam sukha-citam atha prema-mādhvī-madāndham |
kurvānāv adbhuta-rati-kalā-vāridhī-kṛṣṇa-rādhe
śuddha-premojjvala-rasa-tanū nityāntaś cakāstām ||14.93||

vṛndāraṇya-kadamba-cchāyāyām rādhikā-kṛṣṇau |
gāyantāv ati madhuraṁ mama sevām manasi vāñchitām diśatām ||14.94||

śrī-vṛndāvana-kanaka-sthalīṣu śiñjānam mañju-mañjīram |
sañcarad-aruṇa-saroja-cchavi-caraṇam tat smarāmi rādhāyāḥ ||14.95||

hṛn mama rādhā nāgara-caraṇam maraṇe'pi naiva vismaratu |
tanu api na vipat-koṭiṣu jīvana vṛndāvanam kṣaṇam tyajatu ||14.96||

drṣṭādrṣṭān viṣayān vismara hṛn na smara svabhām api brahma |
na vimuhya para-vibhūtyā vṛndāraṇye'dbhuta-rasam mṛgaya ||14.97||

vṛndāvana-bhuva doṣāḥ katham api doṣā naveha sā vidyā |
duḥkha-kṣayādi drṣṭir bhrāntir apīyam mahā-bhrāntiḥ ||14.98||

nandayati hr̥daya-kumudaṁ mandayati mahā-tamaḥ-stomam |
ucchalayati rasa-sindhuṁ vṛndāvana-kīrti-candrikā sphurati ||14.99||

rādhānantāparādhāt patatām bādhāmbudhāv anuddhāraḥ |
vṛndāvanam api mandāyata iha karuṇārdra-dṛk-prasāre ||14.100||

aho vyāmoho'yam ka iva durapoho'pi mahatām
yad etat sarvoccair jvalad api ca vṛndāvana-vane |
param jyotiḥ sāksād api madana-gopāla-vapuṣā
rasānām sāraughaṁ kirad api nirīkṣyānya-rucayaḥ ||14.101||

aho vṛndāranyojjvala-madana-gopāla-vilasan-
mukhendoh saundaryām harati prati sāram dhṛtimatām |
tad etasyaivaikāntika-madhura-dāsyena padayoh
śarīraṁ nyasyedaṁ virata-kṛti neṣye janur idam ||14.102||

saṁvīta-sat-kanaka-pīta-paṭaṁ nivīta-
mālo lasat-kanaka-camaka-cāru-dāmnā |
śrī-rādhāyāḥ kanaka-cāru-rucā mukundaṁ
vṛndāvane kanaka-bhūṣaṇa-veṇum īkṣe ||14.103||

vṛndāvane madana-mohana-vaktra-candra-
śobhāmṛtāya mama dṛg-bahu-jāta-lobhā |
rādhā-vilocana-vilola-cakora-cāru-
cañcūpuṭaiś culukitātha kuto'pi naiti ||14.104||

iti śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte śrī-prabodhānanda-sarasvatī-viracite
caturdaśa-śatakam
||14||

—o)0(o—

(15)

pañcadaśaṁ śatakam

śrī-vṛndāvana-kuñja-puṣpa-śayane vṛndāvanādhīśvarī-
saṅgābhaṅgura-kāma-raṅga-madhuro vṛndāvanaikodayaḥ |
vṛndāranya-vicitra-puṣpa-vilasan-mālādi-veśojjvalaḥ
śrī-vṛndāvana-nāgaro diśatu me vṛndāvane sad-ratim ||15.1||

vṛndāraṇye sva-kara-racitāścarya-sat-puṣpa-vāṭyām
nānā-puṣpādbhuta-racita-san-maṇḍape sat-pathena |
svāstīrṇāmbhoruha-mṛdu-dalenābhisāryāśu rādhām
krīḍan kṛṣṇo'vatu sa bhavato juṣṭa-vartmopahārām ||15.2||

nimayādāḥ svadam abhitaḥ sevamānā vibhūtīḥ
paśyad-brahmābhidham api padam nāpi nāmnāya vartma |
vṛndāṭavyām atirati-rasaikābdhi-magnam śritānām
gaura-śyāmam tad ubhaya-mahaḥ ko'pi panthā durūhaḥ ||15.3||

. . . atyānandād vivaśa-vivasana-srag-vibhūṣādi-sevām
nārī vṛndair avasara-kṛtām na smarantau smarāmi |
. . . . . ||15.4||

māne gādhatare'pi karkaśa sakhī-śikṣā-śataiḥ preyasā
śāsvat-preṣita-mānadāspada-janātyantārthanenādṛte ||
bhūyaḥ preṣṭha-girām tadīya-vasatau śrī-vṛndāṭavī-kuñjake
samyak ślāghita ekayā svayam aho rādhām dravantīm bhaja ||15.5||

astrāṇām adhidevatā rati-pater īśārdane'pīsitūḥ
svādyānām adhidevatāti-parama-proddāma-bhāva-śriyām |
kelīnām adhidevatā rasa-bhṛtām sā kāpi rādhābhidhā
prāṇānām adhidevatā vrajapater jāgarti vṛndāvane ||15.6||

bhrū-bhaṅgyā koṭi-koṭiḥ sṛjati rati-pater vāg-vilāsaiḥ sudhānām
koṭir āviṣkaroti smita-vadana-rucā candra-koṭir vyanakti |
pakaikāṅga-cchaṭābhiḥ praṇaya-rasa-mahāmbodhi-koṭiḥ prasūte
sā vṛndāraṇya evam priya saha vihrīṭiḥ svāminī rādhikā me ||15.7||

śyāmānanda-rasaika-sāgara hare vṛndāṭavī-nāgara
śrī-rādhā-mukha-padma-bhrūga paramābhaṅgair anaṅgotsava |
vaṁśī-prāṇa-sakhi sadā mukharita-śrī-rādhikā-sad-guṇa
premoddāma-vilāsa-mohana manāk pronmīla man-mānase ||15.8||

cūḍhām puṣpair vicitair maṇi-bhuvi viracayyātra navyam śikhaṇḍam
nyasya sragbhir vatasādibhir api ca lasan megha āyāti kṛṣṇe |
dūrā devālī-śikṣā kvacana vicalitā kvāpi maunādi dīkṣā
dhāvantyāśliṣya rādhā hṛdi mama rudatī bhāti vṛndāvanendum ||15.9||

candrāvallyāḥ kuñja-vāṭī-prasṛtaiḥ
klptākalpe'py āgate prāṇanāthe |

nāṅgāmaidair naṅgulī-netra-bhr̥ṅgaiś
cālyālīnām pātu rādhātimugdhā ||15.10||

vṛndāraṇyaṁ tava tad akhilaṁ tvat-padasyānukam ayaṁ
candrāvalyāḥ sakṛd api gr̥haṁ yāmi cet syād avajñā |
itthaṁ kṛṣṇe vadati rudatīm sampariṣvajya gāḍhaṁ
rādhāṁ atyākula-girā nahi nahīty ukti-dhārām smarāmi ||15.11||

dvāra-prāpte sakala-susakhī-vṛnda ābhāti bhānau
viṣvak-kolāhalini patatām vṛnda indau sumande |
vṛndāraṇya-vratati-bhavane rādhikā-saṁcukoca-
hr̥ṅṅām kiñcin na harir ahahāśeṣaṇaṁ spanditāpi ||15.12||

śrī-vṛndāvana-kuñja-bhūṣaṇa sadā vṛndāvanāviṣṭa-dhīḥ
śrī-vṛndāvana-nāgaronmada-mahā-premāndha-rādhāṅkaga |
śrī-vṛndāvana-mohana smara sadā vṛndātavī-jīvana
śrī-vṛndāvana-candra khela mama hṛd-vyañjan nikuñje'nisam ||15.13||

kvanat-kanaka-kiñkinī-gaṇa-jhanaj-jhanat-kāriṇī
raṇad-valaya-nūpurā vividha-hastakair mohinī |
vicitra-paṭa-bhūṣaṇā kṛta- vicitra-lāsyādbhutā
vicitrayati rādhikā-suhari sāli-vṛndāvanam ||15.14||

vicitra-ratna-citrakām vicitra-hāra-mudrikām
vicitra-puṣpa-gumphitoccalāmbujāgra-veṅikām |
smarāmi rāsa-maṇḍitaṁ svayaṁ rasāndha-rādhayā
vicitra-piccha-maulinā vicitra-nṛtya-mohinīm ||15.15||

kalinda-śaila-nandinī-taṭe naṭendra-maṇḍalī-
durūha-sad-rasollasanta-sutāṇḍavaika-paṇḍitam |
saromaharṣaṁ maṇḍitaṁ svayaṁ rasāndha-rādhayā
surūpa-khaṇḍita-smaraṁ svayaṁ smarāmi rādhikām ||15.16||

ananta-yojanocchrita-prasāri-
śākhānīpa-drumasya smara |
śītale tale vicitra-rādhayā
vicitra-veśaṁ mādhavam ||15.17||

svaṛṇābjodbhāsi kṛṣṇātata-lalita-nava-svaṛṇa-vallī-gr̥hāgre
santapta-svaṛṇa-varṇāmbaram uru-maṇi-sannaddha-susvaṛṇa-bhūṣaṁ |
mālām susvaṛṇa-puṣpaṁ dadhad-atirucirām svaṛṇa-sac-campakābhām
śrī-rādhāṁ vīkṣya vīkṣya kvaṇayan mudito mādhaveḥ svaṛṇa-varṇśīm ||15.18||

rākā-himakara-koṭi-cchavi-
vṛndāraṇya-śākhi-vṛndāya |
mama mana ānandāmbudhi-
kandāya prīta-kṛṣṇa-candrāya ||15.19||

gaura-śyāma-kiśorau kaucana
kutukān mitho manaś-corau |
prema-guṇaiḥ paribaddhau
vṛndāraṇye smara smara-kṣubdhau ||15.20||

hā kāma-krodha-lobhādy-atibala-vahala-vyāla-saṅkīrṇam etat
saṁsārāraṇyam etad-daśa-diśi visarad-duḥkha-dāvānalaugham |
kiṁ kurmaḥ kutra yāmo hari hari śaraṇaṁ svasya paśyāmi nānyat
śrī-vṛndāraṇya dhanya-stuta nija-kṛpayā rakṣa māṁ tvāṁ upetam ||15.21||

kaṇḍāmbi-lasat-kadamba-mukulaḥ kādambinī śyāmālī
divyaḥ ko'pi kiśora ujjvala-taḍit-koṭi-cchaṭām kām api |
divyām eka-kiśorikām rasa-mayīm anke supaṅkeruhon-
mīlat-patra-vilocanām dadhad-aho vṛndāvane nandati ||15.22||

ekaṁ yatra cakāsti dhāma vilasat-kādambinī-śyāmalaṁ
vidyut-koṭi-viḍambaka-dyuti-para-nityāviyuktaṁ dvayam |
atyantaṁ rasad-uddinaṁ niravadhi vyālupā devādhvanaḥ
sarvān bhakti-nadī-plavena paritas tām naumi vṛndāṭavīm ||15.23||

aparataḥ puruṣārtha-catuṣṭayaṁ
bhagavato bhajanaṁ ca bhaved bahu |
dhruvam idaṁ tu vinā; vṛṣabhānujā-
vanam aho na mahojjvalaṁ bhaktayaḥ ||15.24||

ahaha janma-sahasra-samedhitair
bahu-tapo-japa-yoga-samādhībhiḥ |
asulabhaṁ labhate'py adhi rādhikā-
vana-maye namayed api yaḥ śirā ||15.25||

kanaka-nīlam anīya-ruñ-
nava-kiśora-sunāgarayor dvayam |
upari-dīpta-vane cid-acid-vanād
rasamaye samaye bhaja ||15.26||

atisukhākaram adbhuta-mādhurī-

bhara-dhurīṇam urīkurute yadi |
rasa-bharādhika-vṛndā-kānanam
sura-samāpi samāpi ca tat-kṛtiḥ ||15.27||

rahasyānām etat parama-surahasyam hari-rasot-
savānām āścaryonmada-rasa-vilāsotsavam idam |
sva-rocir-nityānām atiparama-nityojjvalam idam
yad etac chrī-vṛndāvanam iha dṛśau nandayati naḥ ||15.28||

aye dṛṣṭim dūrād ati visṛja duṣṭām guṇa-māyīm
tathā brahma-jyotir-mayam varadṛśam nāpi vimṛśa |
na dṛṣṭir niṣṭhām te bhajatu bhagavaj-jyotir-uditām
param vṛndāraṇyojjvala-rasa-dṛg evāstu bhavataḥ ||15.29||

śrī-vṛndāraṇya-vīthyām api sakhi kalayāścarya-punnāga-śobhām
lobhād atraiva netre mama rasa-vivaśe khelato'nyatra naitaḥ |
etan nityam mama sthāpaya kara-nikaṭe'neka-samyag-guṇam ca
premnā saṅgrathya kaṅṭhādiṣu nividatāḥ svena saṁmohinī syām ||15.30||

rādhe tāralyam evam na kuru hṛdi samādhehi gambhira-bhāvam
lajjām kāñcit sakhībhyaḥ kuru puruṣa-varas tvat-pādābjaṁ dadhātu |
krūre punnāga-nāma druma-kusumam iyam vakti tatrānyathā te
śaṅkāś tān eti rādhā-girim anu tad imām ukti-mālyām smarāmi ||15.31||

śrī-vṛndāvāna-vīthikāsu kusumeśuccair grhāveśato
rādhe tvam taralāsy atīva yad aho śaśvat sakhīnām puraḥ |
saṅgrhya priyakam manojña-tilakam sad-bandhu-jīvam rahasy
utsaṅge svayam unmadā ca parato bhṛṅgānvitā bhrāmyasi ||15.32||

mithyā-vādinī kim mudhā pralapasi pratyakṣam etat katham
sakhyaḥ paśyata kim tad āha yad iyam kim vāhaha sā pṛcchayatām |
evam satyam idam katham prakupitāsy evam sakhīnām girā
nāsāgrārpita-tarjanīkam ahasad rādhā śiraḥ kampanī ||15.33||

upary upari sambhavan nava-nava-vicitra-vallī-drumām
upary upari sampraphullita-vicitra-puṣpotkarām |
upary upari rādhikā-hari-vicitra-kāmotsavā
upary upari sac-camatkṛtim upāsva vṛndāṭavīm ||15.34||

rasāndha-hari-rādhikam rasa-praphulla-vallī-drumam
rasa-prasara-khelitokalakalaḥ khagair ākulam |
rasollasita-vallavī-gaṇa-mahā-rasodyat-smaram

smarāmi rasa-vihvalaṁ saralam eva vṛndāvanam ||15.35||

nirantara-digantara-prasṁmaraiḥ parāgotkarair
niraṅkuṣa-vidūragair atimahādbhutaiḥ saurabhaiḥ |
mahā-taru-varojjvala-cchavi-bharair vicitrair api
smarāmy aticamatkṛtām cid-amṛtaugha-vṛndātavīm ||15.36||

mahonmada-rasāvaśe mahasi kṛṣṇa-rādhābhidhe
dvaye sahaja-saṁyuji praṇaya-pūra-bhāji svataḥ |
asaṁvṛta-kacāmbare gurutara-smarāḍambare
svakṛtya-parimohitām smara sakhīṣu vṛndāvane ||15.37||

gatvā dvi-tri-padāni tiṣṭhati pade darbhānkureṇu-kṣate
ity uktvātha bhaved vivṛtta-vadanā cāmocayantyañcalam |
śākhāyām aviṣaktam apy abhimukhaṁ cekṣeta kiñcin mṛṣā
sandarśati harau subhāvautyaṁ. . . . . ||15.38||

. . . . .
. . . . .
vaidagdhnām ratiṣu vitatīr adbhutā bhāyayantau |
āvirbhānau pratipada-camatkāriṇī rūpa-śobhā
lobhān no bhāvayatu hṛd-atiprema-vṛndāvaneśau ||15.39||

eka-prāṇaṁ tad-atimadhuraṁ dvandvam ekātma-bhāvam
ekākṛīḍaṁ niravadhi samunmīlad-eka-smarārti |
ekānanda-praṇaya-suṣamādhyeka-sarvendriyehaṁ
vṛndāraṇye'dbhuta-rasa-mayaṁ gaura-nīlaṁ smarāmi ||15.40||

. . . . .
. . . . .
. . . . . śrīmad-vṛndāvana-parivṛḍhau prema-mūrtyāṁ jalībhir
vṛndoktyaivaṁ smara suhasita-sphāra-netrau kiśorau ||15.41||

tad-bhāvair vihita-paramopāsanāt prema-vṛndā-
raṇye'dyātikṣata-tanu-dṛśau divya-tat-tat-svarūpaiḥ |
āvirbhūtau nija-rati-vane draṣṭum utkaṅṭhamānau
vṛndā-vijñāpanam anucalī naumi vṛndāvaneśau ||15.42||

navyodbhuta-vratati-nilaye nūtana-vyakta-vallī-
vṛkṣodāra-prasara-nivahair navya-dāsyāli-kṛptām |
bhūṣāṁ vibhratad-ubhayam aho darśayaty urva-līlām
vṛndāraṇye calad anusared gaura-nīlaṁ mamātmā ||15.43||

nava-prakaṣa-vallavīḥ samupaśikṣya mukhyālibhir
nijam nijam ananyagādbhutatamaṁ kalā kauśalam |
vicitra-dhṛta-nāmikaṁ samupahr̥tya tat-sevayā
smarāmi mudam āpi taṁ dvivara-dhāma vṛndāvane ||15.44||

avyād divya-vicitra-ratna-khacita-pradyoti-pītāmbarah
kāñcī-nūpura-hāra-kuṇḍala-vara-grīvāṅgulīyojjvalah |
divyāny aṅgada-kañkaṇāni tilakaṁ ratnair vicitraṁ dadhat-
puṣpa-srag-ayuta-barha-cūḍa urudhā protsarpad-aṅga-cchaviḥ ||15.45||

kālindī-puline sura-druma-tale śrī-bhāji divyopari
bhrājac-citra-vitānake maṇimaya-bhrājat-pradīpe hariḥ |
gopībhiḥ kṛta-gīta-vādana-bhare protsāritāntaḥ paṭaḥ
puṣpāñjaly-upahāra ātta muralī-raṅga praviṣṭo rasah ||15.46||

vṛndayābhipālītātidivya-keli-kānana-
svaṛṇa-ratna-divya-gandha-medurāvākī-tale |
divya-sat-prasūna-ratna-śākhi-maṇḍalāvṛte
chāyayātīśobhane munīndra-vṛnda lobhane ||15.47||

manda-manda-sat-kalinda-nandinīya-sundarot-
phullitāravinda-vṛnda-gandha-bandhu-vāyunā |
vārṣabhānavī navīna-keli-raṅga-saṅgata-
sveda-bindu-kanda-leśa-vandya-puṇya-rāśinā ||15.48||

sarva-veda-mauli-vargaṁ durgamātivaibhave
nāma-mātra-sat-pumartha-rāśir āśi-varṣaṇe |
sarva-tūrthaṁ durvibhāvya-divya-puṣpa-pallavair
divya-jālakena divya-gucchakaiś ca bhūṣite ||15.49||

divya-vallī-śākhibhiḥ samunmadāli-jhañkṛtair
matta-divya-kīra-kokilādi- divya-kūjitaiḥ |
divya-citra-sañcaran-mṛgī sa sambhramekṣitaiḥ
sphīta-bahv-anarghya-ratna-divya-bhūmi-maṇḍale ||15.50||

sat-kavīndra-koṭi-kāvya-varṇanāti-dūragair
divya-hema-nirmitātidivya-vaibhavair nagaiḥ |
divya-ratna-khāni divya-gairikādi-dhātubhir
divya-kandare'tisaubhage ca viśvagārcitaiḥ ||15.51||

taila-varti-śūnya- divya-keli-dīpakauṣadhair
divya-sat-sudhātimiṣṭa-vāri-pūri-pūritaiḥ |

divya-sat-sarovaraiḥ praphulla-divya-pankajair
divya-kairavādi-puṣpa-nitya-mugdha-ṣaṭpadaiḥ ||15.52||

divya-haṁsa-sārasādi- divya-nāda-śobhitair
nitya-śobhitair atīva-śobhite samantataḥ |
divya-hema-ratna-valli-kuñja-puñja-mañjule
divya-ratna-vedikābhir adbhutābhir ujjvale ||15.53||

mantu-koṭi-pātra-jantu-mātra-mukti-dāyike
nāyakena gopa-subhruvām sadaiva sevite |
divya-bhāsa- divya-vāsa-kudmiḥ suśobhite
divya-navya-gopa-sundarī-vilāsa-mandire ||15.54||

divya-bhāva-bheda-bhāsi divya-sal-latāvṛte
divya-mādhurī-dhurīṇa- divya-kāma-kautuke |
divya-sarva-cid-vilāsa-vaibhavāti-vaibhave
śrī-vane vihāriṇaṁ hariṁ smarāmi nityaśaḥ ||15.55||

divya-līlā yāti velam ullasantam adbhutaṁ
divya-veśa-rādhayā rasāndhayānīśaṁ yutam |
divya-vedikā-catuṣka-maṇḍale' nukhelitaṁ
kandukādi-khelayā tayaiiva sārddham uddhatam ||15.56||

taṁ kiśora-candram eka-divya-rūpa-saubhagaṁ
divya-hāsya-divya-lāsya-divya-narma-kausālam |
divya-locana-tribhāga-divya-bhaṅgi-vīkṣakaṁ
divya-maṇḍanādi-bhūṣitāṅga-bhaṅgi-lobhanam ||15.57||

bhrū-vilāsa-mugdha-divya-kāmarāja-kārmukaṁ
divya-dṛṣṭi-digdha-mātra-viddha-mugdha-yauvanam |
ullasat-kuraṅga-bhaṅga-mīna-hīnatā-karaṁ
rādhikā-mukhendu-dṛṣṭi-varḍhi-lobha-sāgaram ||15.58||

rādhikā-kaṭākṣa-bāṇa-viddha-marma-vihvalaṁ
rādhikādharmṛtāśanaikatān mānasam |
khañjanāni garva-bhañjanāticāru-locanaṁ
bibhrataṁ sujāta-padma-sadma-kānti-mocanam ||15.59||

pūrṇa-candra-bimba-koṭi-cāru-vaktra-maṇḍalaṁ
manda-manda-cāru-hāsa-nindya-kunda-kuṭmalam |
divya-kuṅkumāguru-pralepa-lipta-dor-lataṁ
divya-ratna-kaṅkaṇādi-bhūṣaṅga-bhūṣitam ||15.60||

kṣipta-divya-hāra-niṣka-kaustubhādi-candrikam
gandha-lipta-vakṣa ātta-rādhikānghri-pallavam |
rādhikā-vicitra-veśa-bhūṣaṇādi-tat-param
rādhayābhilinganodgatāñci-roma-vigraham ||15.61||

rādhayātiratya-gādhayā samronmadāndhayā
navya-kāma-keli-kalpayā kalā-vidagdhayā |
tam vidagdha-śekharam mahā-smarotsave ratam
prema-vihvalāli-vṛnda santatāśiṣā bhṛtam ||15.62||

svaṛṇa-varṇa-kuṅkumākta-candanena carcitam
svaṛṇa-yūthikādi-divya-puṣpa-mālya-maṇḍitam |
svaṛṇa-hāra-nūpurādi-divya-ratna-bhūṣaṇam
svaṛṇa-divya-navya-sūkṣma-citra-bhaṅgi-vāsasam ||15.63||

ratna-rāji-rājītādbhutāṅga-līyakam lasat-
svaṛṇa-sūtra-naddha-divya-nādi-kiṅkaṇī-sitam |
svaṛṇa-veṇu-randhra-datta-cāru-pallavādharam
svaṛṇa-puṣpa-mañjarīṣu mañju-karṇa-pūrakam ||15.64||

koṭi-cañcalābha-divya-sundarībhir unmadān
aṅga-keli-saṅga-kheli-rūpa-rāśi-rādhikām |
nāgarī-gariṣṭha-raty-avāpti-manda-hāsinam
rādhikā-rasāla-kuñja-puñja-nitya-vāsinam ||15.65||

sāmbu-nīla-nīrada-cchavi-taḍit-priyātiruci-
kṣaṇāpata-rādhikā-ratāntarābhilāṣiṇam |
prema-mādaka-tāti-matta-manda-varṇa-bhāṣiṇam
vārṣabhānavī-ratam sadā smarāmy aharnīsam ||15.66||

preṣṭha-citta-nandanena kalpitam vicitrakam
hāriṇā sucāru-bhāla-candra-sīmni bibhratā |
preyasī-prasāda-datta-kunda-dāma-hāriṇā
rādhikā cakāsti kuñja-vīthikā vihāriṇā ||15.67||

racita-rucira-veśaḥ kāntayā snigdha-keśaḥ
svayam api maṇi-puṣpaiḥ kalpitas tatra veśaḥ |
kvacid api nava-vṛndā-kānane mañju-vīthyām
samudita-rasa-tantraḥ kṛṣṇa-candro'vatāddhaḥ ||15.68||

svayam upahṛta-puṣpaiḥ klpta-veśa-vicitrair

mitha uditā-suhr̥t samprauḍhi-gūḍha-praharṣam |
tad u mitam ubhayatrānarghya-vaidagdhya-sāraṁ
hi paramaha upāse'nyonya-cumba-prasādam ||15.69||

saṁyogāveśato'ntar-nija-dāyitatamām sanniveśayāni harṣot-
karṣotphullām khilāgo vividha-vara-śubhair gumphitā manda-keśaḥ |
kāśmīrālepa-patrāvali-vara-tilakādīny apūrvāṇi kṛtvā
deśe deśe vimṛgyan harir avatu vanasyāli-puñje nikuñje ||15.70||

āste vṛndāvana-vana ihaikatra gūḍham nikuñje
kācid devī madhura-prakṛtir durvitarkyānubhāvā |
kṛtvāñjalyā nati-suvinayaṁ divya-gandha-prasūnaiḥ
śyāmāmair vai paricara parikamya bhūyo nama tvam ||15.71||

labdhvānandaṁ bhajana-vibhavaṁ caika-cāro niśīthe
nityaṁ ced ācarasi paramaṁ tat-padaikānta-bhāvaḥ |
tac chrī-rādhā-sva-mati-rasāt prāpya dor-valli-bandhaṁ
kaṅthe kṛtvā nahi nahi jihīteti satyaṁ bravīmi ||15.72||

mantraṁ hy asyā akhila-nigamāgamyam eva bravīmi
yat prākāṭyaṁ kvacid api kṛtaṁ no rahasyāgameṣu |
pāda-prānte viluṭhati mahā-siddhi-saṅghonajaptuḥ
śrīmad-bhāvā api bhagavato yat prabhāvat karasthāḥ ||15.73||

nityaṁ yaj jāpini nanu jane no vidhir no niśedhas
tat-pādāmbhoruha-yuga-rajo-veda-taj-jñānaṁ punāti |
yat pīyūśādy atisumadhuraṁ maṅgalaṁ maṅgalānām
sarvāścaryām ita mahima-yat sādhaḥ sādhaḥ ||15.74||

sādhyānām yat parama-paramaṁ sādhyam atyunmadānām
ānandānām api ca parama-pranmadānandaṁ āhuḥ |
sarvāsām yat parama-surahasyāvalīnām rahasyaṁ
rādhety evaṁ japa tad anīśaṁ sārtha-saṁsmṛty-ananyaḥ ||15.75||

sā pīyūśādīkam adhita-san-mādhurī-sāra-dhārā
premanandonmada-rasa-camatkāra-sarvasva-dhārā |
asmākaṁ vā subhaga tava vā veda ko'nyasya vā syāt
kasyāpy eṣā parama-hṛdayollāsi dhārety ado'rthaḥ ||15.76||

śrī-vṛndāvana-kuñja-devy-anunīśaṁ gopādhirañjātmaṁ
nābhycyātad imaṁ rahasy upagataṁ prekṣyatvam ātmāvṛteḥ |
tiṣṭheḥ sthāvaravan nikuñja-nilayasyābhiantare preyasah

sakhyas tvat-savidhe vyaṁ sma uru-kāryaṁ tadāyaṁ vidhiḥ ||15.77||

tenāsaṁ tava devatā-matir asau tvat-kāma-bādhākulo'py
ekānte'pi kariṣyate na kim apīty āveditaṁ te priyaṁ ||15.78||

ity anyonya-suśikṣaṇaṁ sunipuṇaṁ kṛtvā sakhī-maṇḍale
tatraiva cchalato nilīya hasati preṣṭhe niśithe hareḥ |
āgatya caratas tathātimadana-kṣubdhasya hāsodgame
rādhāyās ca dhṛti-kṣayād rati-kalā jīyāt suratyadbhūtā ||15.79||

śrī-vṛndāvana-kuñja-maṇḍalam idaṁ yāvat samānīyathās
tāvad durgraha-devatārdita-tanoḥ sandhūkṣaṇaṁ te manāk |
svapne nāgara-śekharena ramitā kenāpi saṁlakṣyase'
paśyantyāḥ para-puruṣaṁ sthitimataḥ pṛcche tava svāgrataḥ ||15.80||

dhṛṣṭāḥ sakhya imā nikuñje nilaya-cchidrābdhi-datta-kṣaṇāḥ
paśyanti priya-sarva-nāgara-gurau nātivarām ācara |
sarvā āvṛṇu ratna-dīpa-vitatīs tvan-man-nicolair vṛtim
kuryus cen na dhṛtim hara śruti-tale tāḥ pāntu rādhā-giraḥ ||15.81||

ayi mayi rati-dānaṁ varṣa-rādhe'tyudāre
vyaṁ gama-nikuñje yāma sakhyo'tra santu |
iti niravadhi vṛndāraṇya-kuñjeshu rādhām
prati-murabhidurasyābhyarthayāni smarāmi ||15.82||

madana-kadana-nitya-klānta-pāra sa kānto
vidadhāti lalitādyāḥ śikṣaṇa cānya-nāryaḥ |
anucari śubha-śīle brūhi me kim nu kṛtyaṁ
tad iha jayati rādhā mantritaṁ kuñja-vīthyām ||15.83||

kathita-vitathamānā preṣṭham āsvāsya vallī-
gṛham ada upanīya sthāpayiṣyāmy alakṣyam |
tvam apaśaritu mantraivātiroṣād aveyā
iti sama-śuca-smāyāśleṣiṇīm paśya rādhām ||15.84||

vanam idaṁ atikāmodvardhakaika-svabhāvaṁ
vapuri api ca vayaḥ śrī-rūpa-lāvaṇya-sīmā |
sa iha madana-koṭi-mohano nitya-khelo
bhavatu ghana-vane me saṁsthite yāntu sakhyaḥ ||15.85||

iha kusumita-vṛndā-kānane kokilānām
kala-rava iha mandarṁ vāty asau gandhavāhaḥ |
priyam api para-marmāvijña-sakhyāḥ kuśikṣā-
kṛd ahamahaha chinna kena tāryādya duḥkham ||15.86||

ayi madhukara-yūthāḥ santi vṛndāvane'smin
bahava iha na saṅkhyāvanti puṣpāni santi |
dhanur iṣu-guṇa-koṭīr nirmimāno'tra bhīmaḥ
prabhavati nanu kāmas tatra kā māna-vārtā ||15.87||

na punar iti kuśikṣās tādrṣī śṛṇomi
praṇayini guṇa-dhāmny apy ūhamānāparādham |
mama puruṣa-girā gatyātra-vṛndāvanodyat-
pika-kala-vikalābhūto'gamaj jīvayan mām ||15.88||

ayi jagati sudhanyā saiva yā māninī syāt
praṇayini sakhi tādrṣyomadādyās tv adhanyāḥ |
api dayita-sakhībhyo māna-varṇe'pi karṇe
viśati hṛdi vihantyo vepathum pradvahanti ||15.89||

sakhyo mānarṁ rasālarṁ niyatam aham avaimy atra vṛndāvane tu
praity atyadbhuto yena kṛta-nija-patim strī-kṛtānto vasantaḥ |
bhṛṅgī saṅgīta-kālyan-nava-madana-dhanuḥ-śiṅjanīnām ivoccaiṣ
ṭaṅkāra vajra-śaṅkāṁ iha ca vidadhate kokilā kūjitāni ||15.90||

strī-rūpāmedhya-piṇḍe muhur amṛta-dhiyā nitya-lolubhyamānarṁ
cakṣur na kṣudra-jīvair api vihita-mṛṣā mānanātyanta-magnaḥ |
jihvā miṣṭāna-niṣṭhā viramati na manāg vitta-saṅghṛdhnu-cittaṁ
hā vṛndāraṇya kānyā bhavati mama gatiś ced ahaṁ tvat-sthito'pi ||15.91||

śrī-rādhā para-devatā nava-latā-geheṣu nitya-sthitā
śyāmānke kavi-bhūṣaṇā lalitayā svīyaiḥ sadā sevitā |
vṛndāṭavy atidurga-mohana-purā tasyākhilam sainikam
yasyāsau varadaḥ śriyāpy akalitaḥ śrī-bhāva-rājo'stu naḥ ||15.92||

gañjā-mañjula-hāriṇam muralikā-nādair mano-hāriṇam
gopī hrī-dhana-hāriṇam vraja viṣāgnayādivyatī-hāriṇam |
nityam cānurataṁ svayā dayitayā śobhā samāhāriṇam
vṛndāraṇya visāriṇam bhaja sakhe bhaktāgha-samhāriṇam ||15.93||

vṛndāni dyutimal-latā-viṭapinām vṛndāraṇya vindayan
vṛndāraṇya-latā-grhe vraja-vadhū-vṛndārikānandayan |

kandarpotsavakarṁ veṇu-vivarāt sāndrāmṛtaṁ syandayann
ānandaṁ harir adya kandalayatān muktīm ca no nandayan ||15.94||

śrī-vṛndāvana-phulla-malli-vilasad-vallī-kuṭīre ravat-
kīre dhīra-samīra-sūrya-tanayā-tīre tamāla-cchaviḥ |
ko'pi krīḍati mañju-guñja-dalinī-puñja-svayaṁ guñjayā
nirmāyojjvala-hāram ādadhad atipremnā ca rādhorasi ||15.95||

śrī-vṛndāvana-nava-kuñja-mandireṣu
svānandāmṛta-rasa-sindhu-bandhureṣu |
śrī-rādhā-muralidharau mitho hasantau
gāyantau smara satataṁ smaronmadāndhau ||15.96||

śrī-vṛndā-vipina-vicitra-puṣpa-vātyām
śrī-kṛṣṇorasi nihitāḍhya-nūpurādiḥ |
śrī-rādhādbhuta-rati-keli-nāṭya-līlā-
dṛṣṭyo me kiratu mahā-rasābdhi-varṣam ||15.97||

kālindī-pulina uru-prasūna-vṛndā-
vaṇyoccaiḥ pravara-kadamba-śākhi-mūle |
gāyantau mada-kalam atyudāra-gaura-
śyāmaṁ tan madhura-maho-dvayaṁ smarāmi ||15.98||

vṛndāṭavy-abhinavaya kuñja-khelanotkā
bālābhiḥ kṛta-nava-puṣpa-citra-veśau |
śrī-rādhā-muralidharau mudā carantau
sad-vīthyām bhajata kayāpi nīyamānau ||15.99||

kim indūnām koṭyā yadi vadanam ānanda-madanaṁ
sudhāsāraiḥ kim vā yadi sumukhi bimbādharam idam |
kaṭākṣā jīyāsus tava kim iha kandarpa-viśikhaiḥ
prasannā tvaṁ rādhe yadi ka iha dhanyo mad-aparaḥ ||15.100||

alinde kālindī-pulina-nava-mandāra-latikā
nikuñjāsyaṇandāmṛta-madhura-mandānila-yute |
mitho'tipremocchṛṅkhala-madana-khelau sumadhuraṁ
hasantau gāyantau bhajata hṛdi rādhā-madhupatī ||15.101||

akasmāt sindūram tava sumukhi kim dūram agamad
viśeṣaḥ kim vānyādrśa iva dṛśos te'ñjana-rucaḥ |
aho samvṛtyāṅgam mukham api samāyāti vanato
nata-grīvaṁ yaiva dhruvam iha tad-uktārthayasi naḥ ||15.102||

kāḷindā phullādindīvara-vana-pavanenāñcite manda-mandaṁ
śrī-vṛndāraṇya-vṛndāraka-viṭapi latā-mandirālinda induḥ |
jīyāt ko'pīndranīla-dyutim atimadhuraiḥ kandalair aṅga bhāṣā
vīndan vandāru vṛndāraka-gaṇa kusumāsāra-varṣaiḥ pramodam ||15.103||

śrīmad-vṛndāvanenduḥ sa parama-madhuraḥ prema-pīyūṣa-sāraḥ
syandī sandīpta-kāmānala-vikala-hṛdā gāḍhā rādhā-sudhābdhiḥ ||15.103a||

sindureṇa praṇaya-tilakaṁ bindubhiś candanānām
vītaṁ bhāle racaya kucayoḥ patrakaṁ kunḁumena |
ramyaṁ samyag vidadhyām adhara-madhure tac ca sarvaṁ purāvāt
tīvrālabhyaḥ sadā me ca bhayaṁ atha hriyaṁ bhindhi vṛndāvanendo ||15.104||

taṁ cāryeta itas tataḥ priya-sakhaiḥ śrīdāma-mukhyaiḥ samaṁ
śrī-vṛndāvana-vīthikāsu satataṁ rādhāika-vārtā-paraḥ |
dhairye dhāvati mantrayantam anaghopāyaṁ ca tat-saṅgatau
kañcit kāma-rasaika-sāra-subhagaṁ śyāma-kīśoram ||15.105||

iti śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte śrī-prabodhānanda-sarasvatī-viracite
pañcadaśa-śatakam
||15||

—o)0(o—

ṣoḍaśam śatakam

rādhā-vaktra-saroja-divya-madhupaṁ rādhā-dṛśo rañjanam
rādhā-vakṣasi divya-nīla-vasanam rādhā-maṇḥ-śṛṅkhalam |
rādhā-nābhi-sudhā-saraḥ-kuvalayam rādhā-pada-śrī-nakhe-
ndūnām lāñchanam eva vāñchata vane rādhaika-khelā-mṛgam ||16.1||

ekānta-kuñja-bhavane'nunayena rādhām
aṅke nidhāya karajair alakān vivicya |
cumbun muhuḥ kanaka-paṅkaja-kānti-vaktram
so'yam hariḥ pulaka-pūrṇa-vapuḥ-priyo me ||16.2||

kasyāpi gopa-ramaṇī ramaṇīya-mūrteḥ
kādambinī-ruci-kadamba-karambitasya |
vidyut-piśaṅga-vasanasya niśamya rādhā-
nāmādi makṣaram api kṣara-dāsyam īkṣe ||16.3||

paraspara-susammukham mukham udāra-narma-smitam
parasparam vapuṣpaśatpurumiṣeṇa pāṇi-dvayam |
parasparam rasollasat-pulaka-gaura-nīlākṛtī
dadhad-davaya-mahaḥ paraspara-dhṛtātma-bhāvam bhaje ||16.4||

kadāpi cid-acin-mayād upari cet spṛhā rohaṇe
rītam madana-mohane vidadhatām tad-ekāntikīm |
na santu jana-tāpane prativasantu vṛndāvane
namantu nanu jantukān iha na mantur astu kvacit ||16.5||

mahādbhuta-camatkṛti-prakaṭa-sarva-sad-vaibhavam
bhavan-nava-navam sadā madhura-pūrṇa-śobhārṇavam |
atīva-sucamatkīrtī jana-kṛpā-kṣamādyair guṇair
maho madana-mohanākṛti bhajantu vṛndāvane ||16.6||

ananya-rasa-bhāvato madhura-bhāva-sārotkare
kare nipatitam svato'khila-pumartham atanvati |
virajya bhagavat-padād api mudātra vṛndāvane
mahojjvala-mahā-maho madana-gopa-rasam bhaja ||16.7||

ānanda-rasa-kandalī-parama-kanda-vṛndāṭavīm
karudra-kṛta-varṇanātiga-vicitra-śobhā-nidhim |
navīna-taḍid-ambuda-dyuti-mahodayaika-sthitim

pravīṇa-matayo hare bhajana-vartmasu dhyāyata ||16.8||

karṇābhyarṇāsparśinaḥ strīti varṇād
apy uttrastāḥ saṅga-mātrād vihastāḥ |
nyastātmānaḥ śrīla-vṛndāvane ye
kas tān rādhā-pādagān na stuvīta ||16.9||

atyāmṛṣṭa-prema-mādhvīka-mādyad-
rādhā-kṛṣṇocchṛṅkhalānaṅga-khelā |
atyāścaryānanda-sandoḥa-sāndrā
vṛndāṭavyām sevyatām re subhavyāḥ ||16.10||

kālindī-pulinaṁ vicitra-ṣaḍ-ṛtu-śrī-sevya-vṛndāvanam
nityāścarya-guṇo marut-puru-kalaś candro niśā śārādī |
ity atyadbhuta-dīpano guṇa-nidhiḥ śrī-rādhikā-mādhavā-
lambīko'pi mahādbhuto hṛdi rasaś cittānubhāvo'stu naḥ ||16.11||

kālindī-puline ravac-chuka-pike mattāli-jhaṅkāriṇi
nṛtyat-kokini puṣpita-druma-latā-vṛndaugha-vṛndāvane |
gaura-śyāma-kiśorayor ati-ratipatyor nijaikāntayoḥ
kañcid divya-mahā-rasaṁ rasayitum mac-cittam utkaṅṭhate ||16.12||

kalinda-tanayā-taṭe madhura-mādhvī-maṇḍape
milan-malaya-mārute madhupa-jhaṅkṛtālāṅkṛte |
pikāli-kula-kūjite vraja-kalāvātī-pūjite
kiśora-sahasī sadā smara gaura-nīlākṛtī ||16.13||

atīsvacchair aṅga-cchavi-nava-sudhāmbhodhi-laharī-
parīvāhair vṛndāvana-valayam āplāvayad idam |
aho gaura-śyāmaṁ madhura-madhuraṁ dhāma-yugalaṁ
sadā kaiśoraṁ me hṛdi madana-mugdhaṁ viharatu ||16.14||

mithaḥ sām̐mukhyena vratati-bhavana-dvāri rucirās
tarāsīnā vakṣair atisarasa-khelā-vidadhatau |
sakhībhis tau bāla-vyajana-kṛta-sevā-rati mudā
bhaje rādhā-kṛṣṇau rati-kalaha-kuṅṭhatva-hṛdayau ||16.15||

nava-hema-hariṇmaṇi-prabhaṁ
madhurāṇām madhuraṁ maho-dvayam |
tad ahaṁ rasa-sāra-vigrahaṁ
nava-vṛndā-vipine bhaje'nvaham ||16.16||

vilasan-nava-hema-campaka-
dyutiṁ kaiśora-manoharaṁ mahāḥ |
tad ahaṁ mṛgaye muhuḥ śritaṁ
hṛdi vṛndāvana-puṣpa-ketunā ||16.17||

hariṇāyata-locanena hi kṣaṇa-mātraṁ na vidhātum iṣyate |
api talpa-vare'pi yāniśaṁ hṛdi rādhā mamāsv adhīśvarī ||16.18||

atidolitam ūrmi-mālayā satatodvela-mahā-rasāmbudheḥ |
tad ahaṁ nava-gaura-nīla-ruṅ-mithunaṁ kuñja-kuṭīṣu lālaye ||16.19||

sprhaye rasa-puñja-rādhikā
rati-kuñje latikaugha-baddha-dhīḥ |
bhavitum kavi-tuṅḍa-maṅḍalī
kumudānandaka-kīrti-candrikā ||16.20||

mada-keki-śikhaṅḍa-maṅḍalaṁ nava-guñjā-phala-mañju-hāriṇam |
murali-dhvani-mohitākhillam bhaja vṛndāvana-nāgarī-viṭam ||16.21||

madhuraṁ madhuraṁ vane vane kalaṁ kūjan nava-kokilākulam |
akhila-rtūllasal-latā-drumaṁ śraya vṛndāvana-nāma tad-vanam ||16.22||

madamonmāda-ghūrṇitāruṇa-kṣaṇam udyat-pulakaṁ kṣaṇe kṣaṇe |
paricumbita-rādhikā-mukhaṁ bhaja vṛndāvanaṁ kuñja-nāgaram ||16.23||

murali-kala-gīta-toṣita-priya-rādhārpita-kaṅṭha-mālya-bhṛt |
pulakojjvala-phulla-vigraho hasitāsyah sa harir namasyatām ||16.24||

rati-manmatha-koṭi-mohanaṁ
viharat-pūrṇa-rasaika-sāgaram |
nava-kāñcana-nīla-ratna-rug-
dvi-mahas tad bhaja kuñja-vīthiṣu ||16.25||

hasat parihasan muhur bahumiṣān mitho'ṅga-sprśat
pragāyad atha vādayat kim api nrtyad atyadbhutam |
suhema-hari-nīla-ruka tad ubhayaṁ kiśoraṁ mahāḥ
smarāmy ativicitra-sad-rasa-kathāli-vṛndāvane ||16.26||

anaṅga-rasa-vāridhau mahati kula-śūnye mahā-
mahāndha-nava-nāgarau praṇaya-keli-kallolinī |
smarānavadhi-khelinau lalita-gaura-nīla-dyuti
na bhaṅgura-susaṅgatī madhura-dhāmni vṛndāvane ||16.27||

kvacin nava-nikuñjake kapāṭa-supta-kṛṣṇorasi
sphuran-muralikā-hṛtiṁ nija-sakhī-girā kurvatī |
vidhṛtya ramitā rudaty adhi balāt kalā-śālinā
sametya hasad-āli-nirdhūta-śug astu rādhā-hṛdi ||16.28||

uraḥ purāṭa-samputa-dvitaya-yuk sphuṭam lakṣyate
vyanakti mukha-madhyataḥ śikhara-paṅktim īṣat smitam |
sphuraty adhva-vidrumaḥ kara-pador maṇi-śreṇayor
vapuḥ sakalam eva te kanaka-sāra-sāraiḥ kṛtam ||16.29||

sahodvartya snātau saha racita-bhūṣau sahabhujau
sahācāmyāsīnau saha viracitārātrika-vidhau |
sahaiva śrī-rādhā-murali-dharanau kuñja-śayane
sukham suptau viśrāmaya mṛdu-mṛdūnmardita-padaiḥ ||16.30||

kadācit kālindī-taṭa-bhuvi kadācit taru-tale
kadācit kuñjāt gahana-vipine karhicid aho |
abhaṅgaiḥ saṅgītottara-madhura-kandarpa-lalitaiḥ
sadā vṛndāraṇye mama hṛdaya-bandhū viharataḥ ||16.31||

aho māyā-vidyā-mayam akhila-bhedaṁ nahi manāg
vidantau kandarpotsava-sahaja-vṛtī katham api |
mahā-vidyānandātmaka-vimala-mūrti-viharato
mama prāṇau vṛndāvana-bhuvi sugaurāsita-ruci ||16.32||

aye gaura-śyāma-dvaya-madhura-dhāma-śruti-śiro-
rahasyānām sāram samudayati vṛndāvana-vane |
sadā bhaṅgottuṅga smara samara-raṅgam nava-navo-
llasat-kaiśoraṁ tat kim iti na rasenānusarati ||16.33||

śṛṇu bhrātas tvaṁ me nanu śapatha-pūrvam vaca idam
hareḥ pāḍau jānan nahi nahi kim apy atimadhuram |
camatkāras tavāpy atimadhuratā yaḥ paratarah
parāge śrī-vṛndā-vipina-vara-kandarpa-padayoḥ ||16.34||

adyatva-bahu-śikṣayā sakhi mayā mānaḥ samālambitaḥ
tatrābhūd yad asahya-duḥkham api tat kathyeta kasyāgrataḥ |
śrī-vṛndāvana-puṣpa-maṅḍita-vapur-vaṁśī-dharaḥ sendriyam
deham karṣata ekatas tava girā yad gauravāc caikataḥ ||16.35||

vṛndāraṇyam manasija-mayam tatra nityam vasantas

tatrotpullā nava-taru-latās tatra guñjati bhṛṅgāḥ |
mattāś cūtānkura-kavalanaiḥ kokilāḥ samruvanti
śyāmaḥ sākṣād vara-manasijas tatra kā māna-vārtā ||16.36||

sakhyādya pratibādhitāsmi na bhavān bhūyo'bhībhāṣyaḥ śaṭho
nekṣvaś ca tvam ato na samśayam ato mā kiṁ ca no vācayā |
kiṁ cāloka-kṛtānurāgaka-mṛdhā sparśa-vrata-tattvad-dhṛtā
mat-kaṅthe svam arpitā param iyaṁ guñjāvalī nīyatām ||16.37||

rādhāyā iti bhāṣitena paramānanda-pravāhān ahaṁ
yān adya pratilabdhan na khalu te vāk cetasoḥ gocarāḥ |
sakhyaḥ prekṣya mithaḥ smitaṁ kuruta kiṁ yuṣmat-kuceṣṭāsu me
jīvatūr vana-rāja-vaibhavam atho dākṣiṇyam enīdṛśaḥ ||16.38||

16.39

śrī-vṛndāvana-bhūr iyaṁ madhupatiḥ sarvatra dhatte rasān
sarva-sthāvara-jaṅgamasya hṛdayaṁ cākramya so'tra sthitiḥ |
anyat kiṁ sakhī so'ṅgam aṅgam api me'vaṣṭabhya kāmonmadaṁ
ceṣṭāvān alam akṣarodham api tan mānanya kaḥ sambhavaḥ ||16.40||

samsyūtātma mitho na vairati dṛḍhaiḥ sat prema sūtraiḥ sadā
hṛd-vāg-indriya-deha-tulya-viṣayāveśena sat-sundaram |
śrī-vṛndāvana-nitya-keli-vilasat-kaiśora-nityodayaṁ
gaura-śyāma-maho-dvayaṁ mada-kalaṁ tat-svātma-bhāve'stu naḥ ||16.41||

vindānaḥ satataṁ kim etad akhilaṁ ko'haṁ ka īso'nv iti
chindānaḥ sad-upāsana-cchurikayā duḥsneha-pāśaṁ dṛḍham |
rundhānaḥ satataṁ kad-indriya-gaṇaṁ vindānavāpyaṁ paraṁ
vṛndāraṇya-niṣevayaiva sumukhe kiṁ dāna-yajñādikaḥ ||16.42||

anyonyāmsārpitodyat-pulaka-mad-bhujāṁ sarvataś cāru-hāso-
dārālokaṁ sumañju-kvaṇita-nava-tulā-koṭikāñci-kalāpam |
ālibhiḥ svottarīyaiḥ kṛśa-śira uparicchāyam ābhojyamān
tāmbūla-dhyāya-vṛndāvanam aṭad abhayaṁ dhāma tad gaura-nīlam ||16.43||

kṛṣṇa-prema-mayaika-nirmala-cid-ānandātma-śrī-vṛndāvane
tad-rūpādbhuta-vaibhavaḥ sumadhure tad vardhi tauryātrike |
śrī-kṛṣṇaika-rasābhimagna-puru-rug-dehendriyaiḥ sundare
. . . . . ||16.44||
. . . . .

. . . . . |
gopī-maṇḍala unmada-smara-kalā-raṅgena nṛtyan mudā
niḥsīma smara bādhayā viharati śrī-rādhayā mādhavah ||16.45||

śrī-vṛndāvana-mañju-kuñja-bhavaneṣv adrīndra-sat-kandare
kālindī-puline kadamba-viṭapi-cchāyāsv atisnehataḥ |
nityam śrī-vṛṣabhānujā-caraṇayor dāsyaika-lāsyodvahe
svāntasyāntar udetu me madhupatāv ādya-ratiḥ pāvanī ||16.46||

yā govardhana-ghaṭa-dāna-viṣayā yā śrī-kalindātmajā
madhya-snāna-kālā-vikalpi-tad-uru-tārātara-cchadmataḥ |
yā vṛndāvana-vāṭikāsu kusuma-steyasya līlā parā
rādhā-mādhavayor vinoda-laharī sā me hṛdi sphurjatu ||16.47||

mā yāhi vṛndā-vipinam vihāya
mā yāhi vṛndādhibhayaṁ samantāt |
sā rādhikā tām nava-kuñja-vāṭīm
sārādhikām pūrṇa-rasotsavena ||16.48||

nityam manda-sugandha-śītala-marut saṁsevite sarvato
divyāmoda-milaj-jala-sthala-bhavāneka-prasūnodgame |
kālindī-taṭa-nīpa-rāji-sutale khelat-kiśora-dvaya-
nānā-kāma-kalā-rasena satataṁ tad gaura-nīlam bhaje ||16.49||

kālindī-puline karamba-viṭapi-cchāyāsu ratnollasad-
vallī-maṇḍapa ujjvale marakatonmīlat-pradīpālīni |
muktā-kuṭmala-guccha-hīra-kusume vaidūrya-sat-pallave
dhyāyāmi smara-keli-narma-nirata-śrī-rādhikā-mādhavam ||16.50||

kadācid acira-prabhā-ghana iva kṣaṇodghāṭitā
khila smara vaśākṛtiḥ priyatamo rasā khelati |
kadā ca nava kāñcana vratati sattam ālāyitaṁ
hariravalayate lasat-śva-vapuṣā sugaura-tviṣā ||16.51||

kadāpi madanonmadā pulaka-pūrṇa doḥ kandalī-
dvayena dayitollasat-pulaka-kaṇṭham āśliṣyati |
kadāpy aguru-saurabha-priya-bhujena kaṇṭha-nijaṁ
praveṣṭayati tat karāmbuja-talam nidhatte hṛdi ||16.52||

kadāpi kalitāñcalā rati-kalormibhiś cañcalā
vikarṣati nija-priyamnava-nikuñja-vīkṣā-cchalāt |
kadāpy atitrṣā mṛṣā vadana-padma-jighrāsayā

muhur muralī-mohana-smita-mukhāmbujam cumbati ||16.53||

adakṣiṇa-karāmbujān namita-barha-cūdam hareḥ
pragrhya civakam manoharam avāma-hastena tu |
kadāpi pulakāvali-valita-cāru-gaṇḍa-sthalam
mahā-rabhasa-cumbanair adhara-śīdhu niṣkarṣati ||16.54||

kadāpi nija-bhūṣaṇair madana-mohanam bhūṣayet
svam eva parimaṇḍayet kva ca mudāpi tan maṇḍanaiḥ |
kadāpi kurute nija-priyatamāṅga-rāgāñcitam
svakam sva-kuca-kuṅkumādibhir atha priyam limpai ||16.55||

kadāpi hari-kaṅṭhaga-srajam asau sva-kaṅṭhe' rpayaty
amuṣya ca suṅṭhagām racayati svakaṅṭha-srajam |
kadāpi bahu nindayati praṇayate kadācit stutim
kadāpi ruṣitā kadāpy atigabhīra-dhīs tuṣyati ||16.56||

kadācid atidūrataḥ smara-bharārditā roditi
kṣipanty api sakhī-jana calati kuñjam ekāsitam |
alakṣya-nayanenḡitair vapuṣi cāṅgulī-ghaṭṭanair
latā-grham anu priyam diṣati pakṣakenāgamam ||16.57||

ramādi-vara-varṇinī-nikara-rūpa-vipraḍ-mahā-
surūpa-suṣamāṇave nava-kiśora-gopī-gaṇe |
vicitrata-tārakāsv iva sucandra-lekhām aham
smarāmi vṛṣabhānujām madhura-bhānujā-kānane ||16.58||

anaṅga-rasa-mādhurī-bhara-dhurīṇa-līlā-nidhiḥ
sphurat-kanaka-campaka-prakara-gaura-gātra-cchaṭā |
aho madana-mohana-sphurad-uraḥ-sthalālaṅkṛtir
navāṅkurita-yauvanā jayati me nija svāminī ||16.59||

kam apy akhila-sundaram dara-dalan-navendīvara-
sphuran-mudira-medura-dyutim udāra-līlā-nidhim |
kiśoram atimohanam smara rasaika-mūrtim vaśam
vidhāya padayor vana-kṣitiṣu rādhikā khelati ||16.60||

pratikṣaṇa-mahādbhuta-smara-kalā-mayam bibhratī
vapuh pratipadādbhuta-prakṛta-kānti-vanyāplutam |
nirantara-niraṅkuśocchalita-kṛṣṇa-bhāvāmbudhir
guṇair asadṛśādhikā vijayate mama svāminī ||16.61||

rasojjvala-nijeśvarīṅgita-taraṅga-raṅga-riṅgad-dhiyaḥ
parisphurad upary upary adhika-sat-kalā-kauśalāḥ |
mahā-praṇaya-dolitotpulaka-cāru-gātra-śriyo
nava-vraja-kiśorikāḥ smarata rādhikā-kiṅkarīḥ ||16.62||

nirantara-rasāmita-praṇaya-vīci-hindolane
calan manasijāmbudhau vividha-kārya-paryākulam |
pradhāna-lalitādikam priya-sakhī-nideśotsavam
smarāmi vṛṣabhānujā-caraṇa-kiṅkarī-maṇḍalam ||16.63||

amanda-rasa-tundile madhura-guñjad-indīvare
virajya-nija-mandire lasati sānurāgendire |
sadā madana-mohana-praṇaya-sampadā sundare
rati-vitanū rādhikā-madhura-mādhavī-mandire ||16.64||

asaṅkhya-vara-kiṅkarī-kalita-mañju-kuñcāvalī-
niṣevana-rasotsave śuka-pikāli-kolāhale |
supuṣṭita-latā-drume surabhi-śīta-mandānile
mama dvitaya-jīvanam viharatīha vṛndāvane ||16.65||

aho madana-mohanorasi rasena dolāyitam
mahāḥ kanaka-campaka-prakara-gaura-divyākṛti |
vicitra-ruci-vīcibhiḥ khacita-cāru-vṛndāṭavī-
nikuñja-vara-mandire kim api sundaram khelati ||16.66||

mahā-prīti-jyoti-rasa-jala-nidhau pūrṇa-vimale
sphurad-vṛndāṭavyām nava-taru-latā mandira-vare |
kiśora-dvandvam tat-sahaja-nava-kandarpa-lalitam
mamāntaḥ-sad-bhāve kanaka-hari-nīlārcir udiyāt ||16.67||

viśuddhādyā-premātmakam parama-cij-jyotir-amṛtā-
mbudhi-dvīpasyāntaḥ sphuratu hṛdi vṛndāvāna-vanam |
kadamba-cchāyā sāmādha madhura-rādhā-madhupatīr
aho dṛṣṭyāveśe sphuratu mama sāśrād iva tataḥ ||16.68||

mahāstheyāḥ premā bhāratu mama hemāmbu-javaro-
darodbhāse jyotiṣy urasi kila te śyāma-vidho |
mahānānde vṛndāvāna-nava-nikuñja-smara-pure
sphuraty unmaryādām vahati rasa-sāmrājya-laharīm ||16.69||

ananta-śrī-rākā-vara-kanaka-candra-cchavi-raso-
ttaraṅga-pratyāṅga-prasarad-atisaundarya-jaladhīḥ |

aho bhrūkuṭyair unmada-madana-koṭiḥ prakāṭayanty
ājasraṁ śyāmāṅke mama viharate jīvana-kalā ||16.70||

aho vṛndāraṇye prati-nava-nikuñjaṁ prati-nava-
drumodyānaṁ praty-ujjala-nava-vilāsa-sthala-varam |
mama prāṇa-dvandva-sahaja-nava-kandarpa-lalitaṁ
sadā khelā-vṛndair madhura-madhurāṁ vindati ratim ||16.71||

kadācit kālindī-kanaka-nalinī-bhṛṅga-racanau
kadācit kālindī-kamala-vana-haṁsa-dvaya-gatī |
kadācit kālindī-taṭa-kanaka-vallī-valita-sat-
tamāla-pronmīlan-nava-milana-līlau vilasataḥ ||16.72||

kadācid gāyantī madhura-madhurāṁ śāri-śukavat
kadācit kūjantau mada-kala-kuhu-kaṇṭha-yugavat |
kadācin nṛtyantau sapadi śikhinī-matta-śikhīvat
kadācit paśyantau sa-cakita-kuraṅgī hariṇavat ||16.73||

sadā rādhā-kṛṣṇa-praṇaya-pulakāśrūdgama-bhṛtaḥ
kiśorīḥ kandarpākula-kanaka-gaurāṅga-latikāḥ |
prasāda-srag-vastrābharaṇa-kṛta-bhūṣāḥ praṇayinoḥ
prapadye śrī-vṛndāvana-bhuvi vicitrākhila-kalāḥ ||16.74||

mahā-premānandātmaka-parama-vistīrṇa-jaladhau
mahājyotirdīpe madhuratara-vṛndāvana-vanam |
vicitrāṁ tatrāpi smara kusuma-vāṭīm nava-navair
nikuñjaiḥ śrī-rādhā-sughana-rasa-puñjair iva vṛtām ||16.75||

mahā-niḥsaṅgānām sahaja-madhurātma-priya-kathā-
prasaṅgānām premotpulaka-galad-asrākula-girām |
apāre śrī-vṛndāvana-rasa-mahābdhau viharatām
śiro me sollāsaṁ vahatu mahatām śrī-pada-rajāḥ ||16.76||

sudhā-sadhraçīnaiḥ śiśira-mṛdu hāsati madhurair
vacobhiḥ śrī-vṛndāvana-rasa-suvāsaṁ tanu-bhṛtām |
tad evāntar yeṣāṁ cakitāṅgī prati muhur
dṛṣor bhaṅgī saṅgīkṛta rasa-taraṅgā vidadhatī ||16.77||

praṇaya-rasa-pūrottaralitā kiśorī |
kāśmīra-drava-kanaka-gaurī mama gatīḥ ||16.78||

anantābhinarhemāmṛta-suruci-vīcibhir akhilaṁ

nayanto śrī-vṛndāvanam akhila-vṛndāraka-nutam |
sadā nirmaryādocchalad-atula-mādhuryaṁ jaladhiḥ
paro me sā kāpi sphurita-vṛṣabhānoḥ kula-maṇiḥ ||16.79||

vidūre traiguṇyād atha vimala-vidyāmaya-pare
mahānande vṛndāvana-bhuvi sukande rasataroḥ |
amaryādā-rādhā-caraṇa-paricaryā-rasa-mahā-
mahodhi-mṁdvadavā hṛdi parama-dhanyā sphuratu vaḥ ||16.80||

pumarthāś catvāro diśi diśi vidhāyāñjali-putaṁ
sthitāḥ sevotsukyād bhajati ca vibhūtir bhagavataḥ |
amandānandābdhi pluta-madhura-vṛndāvana-vane
sadā rādhā-kṛṣṇau smarati rati-sāre na sukṛtī ||16.81||

.....
.....
smaran kāñcit sevām akhila-jana-saṅgaṁ parihaṇan
sadā rādhā-rādhety amala-sukṛtī ko'pi jayati ||16.82||

mahāścaryāṁ jyotir vapuṣi nava-kaiśora-lalite
maho-vṛndaṁ nindad-rucira-kanakendor udayataḥ |
smarāmi śrī-rādhe kim api muralī-mohana-mano-
hara vṛndāraṇye tava surasa-sindhūcchalana-kṛt ||16.83||

mahāveśād rādhā muralidharayoḥ puṣpa-nikaraṁ
pradattaṁ bhū-vallī-vara-viṭapino'dho rabhasa-kṛt |
nideśāt samprāptaṁ vara-yuvati-yugmaṁ priya-bahu
prasūnāny āropya praṇatam anu hāsaiḥ kuru matam ||16.84||

samutphullad-vallī-tarūṣu upagāyac-chuka-pikaṁ
samudyotad-bhūmi-pramada-sunaṭad-barhi-naṭanam |
saric-chailādyety ullasita-maṇi-jhañkāra-lalitaṁ
dhruvaṁ vṛndāraṇyaṁ hari-rasa-mahā-vihvalam idam ||16.85||

tvad-aṅga-cchāyāyāḥ prasaram api vīkṣyodita-mahā-
smarāveśa-bhrāmyan-muralidhara-maulau viharataḥ |
parāgān śrī-rādhe tava nibhṛta-dāsī-caraṇayoś
ciraṁ vande śrī-vṛndāvana-nikuñjeśvari mudā ||16.86||

priye tvaṁ mām aṅgīkuru ca puru-candrābha-vadane
dṛḍhīyo nirmāṇā bhavatu rasanādyā tatra guṇaiḥ |
sadā sthātum kāñkṣe vipina-vara-kuñje ca navayoḥ

sukhaṁ paśye krīḍāṁ praṇaya-rasa-yuktāṁ hi yuvayoḥ ||16.87||

aho gaura-śyāmaṁ kim api nava-vṛndāvana-latā-
nikuñje krīḍantaṁ madhuraṁ madhu-bhāreṇa subhage |
bhaja śrī-kālindī sphuṭita-taru-tīre nava-vayor
navānaṅgāsaktaṁ parama-rasa-bhāvaika-niratam ||16.88||

pravīṇā saṅgīte kara-kalita-vīṇā-sapulakaṁ
pragāyantī śyāmaṁ parama-sukavīṇāṁ vara-ratiḥ |
navīṇā sarvāṅge druta-kanakavat snigdha-suruci-
cchavīṇāṁ svacchanda-prabhava-khanir āstāṁ mama hṛdi ||16.89||

namo vṛndāraṇye rasika-vara-raṅgī bhagavate
namo vṛndāraṇyeśvari tava padāmbhoja-rajase |
namas te tad-dvandva-praṇaya-lalite śrīla-lalite
namaḥ śrīmad-vṛndāṭavi subahu-kṛtvas tvayi mama ||16.90||

ananta-brahmaṅḍāvali-valita-mūla-prakṛtitaḥ
pare brahmajyotiṣyati rucira-vaikuṅṭha-bhavanam |
tad-anta-bibhrājan madhura mathurā-maṅḍalam aho
rahasyaṁ tatrāpi sphurati mama vṛndāvana-vanam ||16.91||

na vaikuṅṭhe'py utkaṅṭhita-matir ahaṁ mukti-paramāṁ
hareḥ sarvair devādibhir asulabhāṁ praty api sadā |
paraṁ śrī-gāndharvā-muralidharayoś cāru-caraṇā-
rpaṇa-sthalyāṁ vṛndāvana-bhuvi bhareyaṁ tṛṇa-tanuḥ ||16.92||

dadānā tāmbūlaṁ priyatama-mukhendau sa-pulakaṁ
mudā preyo-dattaṁ madhura-madato carvitaṁ api |
tataḥ kiñcid vāvāpyati dayita-dāsī vivaśayanty
asau vṛndāraṇye lasati mama jīvasya vasatiḥ ||16.93||

ananya-śrī-rādhā-pada-kamala-dāsyai-ka-rasa-dhī
hareḥ saṅge raṅgaṁ svapana-samaye nāpi dadhatī |
balāt kṛṣṇe kūrpāsaka-bhidi kimapy ācarati kāpy
udaśrur meveti pralapati mamātmā ca hasati ||16.94||

ajasraṁ srag-gandhair vyajana-vara-tāmbūla-mṛdupat-
susamvāhair divyābharāṇa-vasanādyaiḥ praṇayinoḥ |
mahā-premā-veśotpulaka-rasa-ghūrṇāyita-tanuḥ
sadārādhād āsīḥ smara hṛdaya sevāṁ vidadhatīḥ ||16.95||

smara śrīmad-vṛndāvana-matim mahānanda-rasadam
sadāti-premārdre hṛdi nava-kīśorau paricara |
kṛpā-dr̥ṣṭir dāse hari hari kadā syān mayi tayor
iha prāpyaikāntam pratidinaṁ udaśrur vilapa bhoḥ ||16.96||

kadā yāmo dāmodara parama-kāmotsava-vanaṁ
bhavāmo vāmoru-pramukha-viṣayāmoha-manasaḥ |
na yāmo'sacchāyāḥ patham api na yāmo vana-phalā-
dibhiḥ kālām nāmojjvala-hṛdi bhajāmo rasa-nidhī ||16.97||

kā tava kāntā kas tava tanayaḥ
sthira-matir etan matim anu gaṇaya |
ahaha kim adya na paśyasi marānaṁ
tava para-vṛndāvanam iha śaraṇām ||16.98||

iti śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte śrī-prabodhānanda-sarasvatī-viracite
ṣoḍaśa-śatakam

||16||

—o)0(o—

saptadaśam śatakam

namas tasmai kasmaicid api puruṣāyādbhuta-mahā-
mahimne vibhrājat-kanaka-ruci-dhāmne sva-kṛpayā |
asaṅkocenaivāśvapacam akhilebhyaḥ svayam aho
dadau yaḥ sad-bhaktim vimalatara-nānā-rasa-mayīm ||17.1||

yasmin na praviṣen mano'pi mahatām kā tatra vārtā punaḥ
śāstrāṇām jñapitaṁ ca yad bhagavatā bhaṅgyaiva bhaktoddhave |
tad vṛndāvanam unmadena rasika-dvandvena kenāpy aho
nitya-kṛḍatayā grhītam iha ke vidyur na gaurāśrayāḥ ||17.2||

guṇaiḥ sarvair hīno'py aham akhila-jīvādhamatamo'py
aśeṣair doṣaiḥ svair api ca valito durmatir api |
prasādād yasyaivāvidam ahaha rādhām vrajapateḥ
kumāram śrī-vṛndāvanam api sa gauraḥ mama gatiḥ ||17.3||

śrī-vṛndāvana-keli-raṅga-sahajam saundarya-śobhā-vayo
vaidagdhyaḍi-camatkṛteḥ parataram viśrānti-dhāmādbhutam |
tan me mohana-divya-nāgara-vara-dvandvam mitho jīvanam
gaura-śyāmalam ujjalonmada-rasāviṣṭam ḥṛdi sphurjatu ||17.4||

iha bhrāmaṁ bhrāmaṁ jagati nahi gandho'pi kalito
yadīyas tatraivākhila-nigama-durlakṣya-saraṇau |
apāre śrī-vṛndāvana-mahima-pīyūṣa-jaladhau
mahāścaryonmīlan-madhurimaṇi cittam lagatu me ||17.5||

jayati jayati vṛndāraṇyam ānanda-sindhora
anupamam iva sāram śāradā-koṭy-akathyaiḥ |
khaga-mṛga-taru-vallī-kuñja-vāpī-taḍāga-
sthala-giri-hradinīnam adbhutaiḥ saubhagādyaiḥ ||17.6||

vṛndāraṇye cara caraṇa dṛk paśya vṛndāvana-śrīr
jihve vṛndāvana-guṇa-gaṇān kīrtaya śrotra grhāṇa |
vṛndāṭavyā bhaja parimala ghrāṇa gātra tvam asmin
vṛndāraṇye luṅṭha pulakitaṁ kṛṣṇa-keli-sthalīṣu ||17.7||

mahojjvala-rasonmada-praṇaya-sindhu-nisyandinī
mahā-madhura-rādhikā-ramaṇa-khelanānandinī |
rasena samadhiṣṭhitā bhuvana-vandyayā vṛndayā

cakāstu hṛdi me hare parama-dhāma vṛndāṭavī ||17.8||

janmani janmani vṛndāvana-bhuvi vṛndārakendra-vandyāyām |
api tṛṇa-gulmaka-bhāve bhavatu mamāśā-samullāsam ||17.9||

hari-pada-paṅkaja-saṁvāhana-rasam anabhūya pūrṇo'pi |
yatrodhava āśāste tṛṇatām tan naumi rādhikā-vipinam ||17.10||

rādhā-vallabha-pāda-pallava-juṣām sad-dharma-nītāyuṣām
nitya-sevita-vaiṣṇavāṅghri-rajāsām vairāgya-sīmā-sprśām |
hantaikānta-rasa-praviṣṭa-manasām apy asti yad dūratas
tad rādhā-karuṇāvalokam acirād vindatu vṛndāvane ||17.11||

rādhānanda-kīśorau niravadhi-rasa-sāgara-nimagnau
nija-keli-dhāma-vṛndā-vipinam udvīkṣyaiva sāṅkhyam āpnutaḥ ||17.12||

uddāma-pramodojjvalaika-rasayā bhaktyā vidhūtāvṛte
vyaktaṁ kasyacid eva citta-mūkure tat-tad-digābhogavat |
svam asmin divya-vicitra-keli-mithunaṁ tat śyāma-gaura-vidhu
jyotsnāvāt paricārayet tad iha kiṁ vide'th vṛndāvanam ||17.13||

viśuddhādvaitaika-praṇaya-rasa-pīyūṣa-jaladhau
ghanī-bhūta-dvīpe samudayati vṛndāvanam aho |
mithaḥ premodghūrṇad-rasika-mithunākṛīḍam anīṣaṭ
tad evādhyāśīnaḥ praviśati pade kvāpi madhure ||17.14||

nāhaṁ vedmi kathaṁ nu mādharma-padāmbhoja-dvayīm dhyāyati
kā vā śrī-śuka-nāradādy-akalite mārgē'sti me yogyatā |
tasmād bhadram abhadram eva yadi nāmāstām mamaikaṁ paraṭ
rādhā keli-nikuñja-mañjulatarāṁ vṛndāvanāṁ jīvanam ||17.15||

yat-sīmānam api sprśen na nigamo dūrāt param lakṣyate
kiṁcid gūḍhatayā yad evaparamānandotsavam kāvadhi |
yan-mādhurya-kaṇo'py avadi na śiva-svāyambhuvādyair ahaṁ
tad vṛndāvana-nāma dhāma rasadaṁ vindāmi rādhā-pateḥ ||17.16||

kadānuvṛndāvana-kuñja-maṇḍale
bhraman bhraman hema-harin-maṇi-prabham |
saṁsmṛtya saṁsmṛtya tad adbhuta-priya-
dvayaṁ dvayaṁ vismṛtim etu me'khilam ||17.17||

chidyeta khaṇḍaśa idaṁ me śarīraṁ
ghorā vipad-vitatayo yadi vā patanti |

hā hanta hanta na tathāpi mameha bhūyāt
vṛndāvanād itara-tuccha-pade pipāsā ||17.18||

svayaṁ patita-patrankāny amṛtavat kṣudhā bhakṣayan
tṛṣā mihira-nandinī-śuci-payo'ñjalībhiḥ piban |
kadā madhura-rādhikā-ramaṇa-rāsa-keli-sthalīm
vilokya rasa-magna-dhīr adhivasāmi vṛndāvanam ||17.19||

bhūmir yatra sukomalā bahuvidha-pradyoti-ratna-cchaṭā
nānā-citra-mano-harā khaga-mṛgādyāścarya-rāvādimat |
vallī-bhūruha-jātayo'dbhutatamā yatra prasūnādibhis
tan me nanda-kiśora-keli-bhavanam vṛndāvanam jīvanam ||17.20||

sākṣāt purau śrī-puruṣottamānghri-
sevā-rasād apy adhiko rasaughah |
syandeta vṛndā-vipine'py adṛṣṭe
rādhā-priye'troddhava eva sākṣī ||17.21||

jāgarti dundubhi-ravaḥ paramo'tra rādhā
vṛndāvane vana iti prakāṭaḥ purāṇe |
tasyā vidheyam asamordhva-mahānurāga-
mūrtes tad-aṅganam apohya hariṁ kva paśyeh ||17.22||

milanti cintāmaṇi-koṭi-koṭayah
svayaṁ bahir dṛṣṭim upaitu vā hariḥ |
tathāpi vṛndāvana-dhūli-dhūsaram
na deham anyatra kadāpi yātu me ||17.23||

kṛpayatu mayi vṛndāraṇya-rājñī manāg apy
atibahula-kṛporu-sneha-bhārād udaśruḥ |
phalatu tad-anukampā-kalpa-vallī phalam tvam
adbhutam adhivasatir me tat-priyārāma-sīmni ||17.24||

tenākāri samasta eva bhagavad-dharmo'pi tenādbhutaḥ
sarvasmāt puruṣārthato'pi paramaḥ kaścit karasthīkṛtaḥ |
tenādhāyī samasta-mūrdhani padam brahmādaras tam namanty
ādehāntam adhāri yena vasatau śrī-vṛndāvane niścayam ||17.25||

puline puline kalinda-jāyā
vicaramś cāpi tale tarūṇām |
praṇayādbhuta-saukhya-kanda-
vṛndā-vipine hanta kadā dināni neṣye ||17.26||

gaura-śyāmala-mithunaṁ khelati kandarpa-līlā yatra |
rādhā-mādhava-nāmnā prathita tan naumi kānanaṁ kim api ||17.27||

khaga-vṛndaṁ paśu-vṛndaṁ
druma-vallī-vṛndam unmada-premnā |
pṛīṇayad amṛta-rasena
śāntaṁ vṛndāvanaṁ namata ||17.28||

ūṣaram api hari-bhakter nānā-durmārga-niṣṭham apy adhamam |
vṛndā-vipinam acintya-prabhāvam unmādayet premnā ||17.29||

bhaktyaikayānyatra kṛtārtha-mānino
dhīrās tad etan na varam tu vidmaḥ |
śrī-rādhikā-mādhava-vallabhaṁ naḥ
parantu vṛndāvanam eva saṁśrayaḥ ||17.30||

doṣākaro'ham guṇa-leśa-hīnaḥ
sarvādhamo durlabha-vastu-kāṅkṣī |
vṛndāṭavīm ujjvala-bhakti-sāra-
bījaṁ kadā prāpya bhavāmi pūrṇaḥ ||17.31||

śuddhojjvala-prema-rasāmṛtābdher
ananta-pārasya kim apy udāram |
rādhābhidhaṁ yatra cakāsti sāraṁ
tad eva vṛndā-vipinam gatir me ||17.32||

sarva-sādhana-hīno'pi
vṛndāraṇyaika-saṁśrayaḥ |
yaḥ ko'pi prāpnuyād eva
rādhā-priya-rasotsavam ||17.33||

tyajantu svajanāḥ kāmataḥ
deha-vṛttiś ca mā'stu vā |
na vṛndāvana-sīmātaḥ
padaṁ me calatu kvacit ||17.34||

sā me na mātā sa ca me pitā na
sa me na bandhuḥ sa ca me sakhā na |
sā me na miṭraṁ sa ca me gurur na
sa me na vṛndāvana-vāsam ādiśet ||17.35||

tac chāstram mama karṇa-mūlam api na svapne'pi yāyād aho
śrī-vṛndā-vipinasya yatra mahimā nātyadbhutaḥ śrūyate |
te me dr̥ṣṭi-patham na yāntu nitarām sambhāṣyatām āpnuyur
ye vṛndāvana-vaibhave śruti-gate nollāsinas te khalāḥ ||17.36||

alam alam iha yoṣid-gardabhī-saṅga-raṅgair
alam alam iha vittāpatya-vidyā-yaśobhiḥ |
alam alam iha nānā-sādhanāyāsa-duḥkhair
bhavata bhavata vṛndāraṇyam āśritya dhanyaḥ ||17.37||

vaikuṅṭha-koṭi koṭi praguṇitam api no yad rajo leśa-mātram
pronmīlat-saubhagardher lavam api labhate śuddha-bhāvojjvalāyāḥ |
kurvīran bhakti-koṭi bhagavati na tathāpy adbhuta-prema-mūrteḥ
śrī-rādhāyā bhaktaiḥ kim api na kalitām naumi vṛndāṭavīm tām ||17.38||

idam api bhavitā kim yatra kutrāpi vṛndāvanam
padam api mama yātam śrotra-vīthīm akasmāt |
madhura-madhura-rādhā-mādhavānaṅga-khelā
vanam upanayad antar dāsyati prema-mūrcchām ||17.39||

kadā nu vṛndāvana-vīthikāsv aham
paribhraman śyāmala-gauram adbhutam |
kiśora-mūrti-dvayam eka-jīvanam
puraḥ-sphurad vīkṣya patāni mūrcchitaḥ ||17.40||

kim etādr̥g-bhāgyam mama kaluṣa-mūrter api bhaven
nivāso dehāntāvadhīr yad iha śrī-vṛndāvana-bhuvi |
tayoh śrī-dampatayor nava-nava-vilāsair viharatoḥ
pada-jyotiḥ-pūrain api tu mama saṅgo'nubhavitā ||17.41||

bhūtam sthāvara-jaṅgamātmakam aho yatra praviṣṭam kim apy
ānandaika-ghanākṛti-sva-mahasā nityotsavam bhāsate |
māyāndhīkṛta-dr̥ṣṭibhis tu kalitam nānā-vikalpātmanā
tad vṛndā-vipinam kadādhivasataḥ syān me tanuś cinmayī ||17.42||

yatra praviṣṭaḥ sakalo'pi jantuḥ
sarvam padārtho'py abudhair adṛśya |
svānanda-sac-cid-ghanatām upaiti
tad eva vṛndāvanam āśrayantu ||17.43||

vṛndāvana-stheṣv api ye'tra doṣān
āropayanti sthira-jaṅgameṣu |

ānanda-mūrtiṣv aparādhinas te
śrī-rādhikā-mādhavayoḥ katham syuḥ ||17.44||

ye vṛndāvana-vāsi-nindana-ratā ye vā na vṛndāvanam
ślāghante tulayanti ye ca kudhiyo kenāpi vṛndāvanam |
ye vṛndāvanam atra nitya-sukha-cid-rūpaṁ sahante na vā
taiḥ pāpiṣṭha-narādhmair na bhavatu svapne'pi me saṅgatiḥ ||17.45||

asahya-bahu-durvaco yadi vadanti sāksāt striyaṁ
balād apaharanti cet priya-sutādikaṁ ghnanti vā |
dhanādy api ca jīvanam yadi haranti vṛndāvana-
sthitās tad api te priyā mama bhavanti vandyāḥ sadā ||17.46||

parasva-steyaika-vyasanam api nityaṁ para-vadhū-
prasaktaṁ viśeṣāṁ ahaha bahudhā hiṁsakam api |
durācāraṁ lobhādy-upahatam api bhrāta-taruṇam
divāndhas taṁ vṛndāvana-gata-janam nāvagaṇeyaḥ ||17.47||

para-dhana-para-dāra-dveṣa-mātsarya-lobhā-
nṛta-paruṣa-parābhidroha-mithyābhilāpān |
tyajati ya iha bhakto rādhikā-prāṇa-nāthe
na khalu bhavati bandhyā tasya vṛndāvanāśā ||17.48||

kuru sakalam adharmaṁ muñca sarvaṁ sva-dharmaṁ
tyaja gurum api vṛndāraṇya-vāsānurodhāt |
sa tava parama-dharmaḥ sā ca bhaktir gurūṇām
sa kila kaluṣa-rāśir yad dhi vāsāntarāyaḥ ||17.49||

nirmaryādāścarya-kāruṇya-pūrṇo
rādhā-kṛṣṇau paśyataś cet kadācit |
yaḥ ko'py asmin yādṛśas tādṛśo vā
dehasyānte prāpnuyād eva siddhim ||17.50||

rādhā-madhupati-pādāmbuja-
bhakti-rasa-pūra-dūra-muktasya |
ajitendriyasya kṛpayā mama
vṛndāraṇyam āśrayo bhavatu ||17.51||

rādhā-mādhava-pāda-paṅkaja-rajah premonmāde tat-priya-
krīḍā-kānana-vāsiṣu sthira-cara-prāṇiṣv api drohiṣu |
pradveṣaṁ paramāparādhm ahaho tyaktvetarair apy aghair
yukto'py āmaraṇānta-labdha-vasatir vṛndāvane syāt kṛtī ||17.52||

na loka-vedoddhṛta-mārga-bhedair
āviśya saṁkliśya re vimūḍhāḥ |
haṭhena sarvaṁ parihṛtya vṛndā-
vanāntare parṇa-kūṭīm kurudhvam ||17.53||

yat tad valgantū śāstrāṇy ahaha janatayā gṛhyatām yat tad eva
svaṁ svaṁ yat tan-mataṁ sthāpayatu laghu-matis tarka-mātre pravīṇaḥ |
asmākaṁ tūjjvalaikonmada-vimala-rasa-prema-pīyūṣa-mūrteḥ
śrī-rādhāyāḥ vihārāṭavim iha na vinānyatra niryāti cetaḥ ||17.54||

apāra-karuṇākaram vraja-vilāsinī-nāgaram
muhūḥ subahu-kākubhir natibhir etad abhyarthaye |
anargala-vahan-mahā-praṇaya-sīdhu-sindhau mama
kvacij januṣi jāyatām ratir ihaiva vṛndāvane ||17.56||

nānā-mārga-rato'pi durmatir api tyakta-svadharmo'pi hi
svacchandācarito'pi dūra-bhagavat-sambandha-gandho'pi ca |
kurvan yatra ca kāma-lobha-vaśato vāsaṁ samastottamaṁ
yāyād eva rasātmakaṁ param ahaṁ tan naumi vṛndāvanam ||17.57||

iha sakala-sukhebhyaḥ sūttamaṁ bhakti-saukhyam
tad api parama-kāṣṭhā samyag āpnoti yatra |
tad iha parama-puṁso dhāma vṛndāvanākhyam
nikhila-nigama-gūḍham mūḍha-buddhir na veda ||17.58||

bhajantam api devatāntaram yathākṣare brahmaṇi
sthitaṁ paśuvad eva vā viśaya-bhoga-mātre ratam |
acintya-nija-śaktitaḥ svagata-rādhikā-mādhava-
pragāḍha-rasa-durgamaṁ kuruta eva vṛndāvanam ||17.59||

yat-koṭy-aṭṣam api spr̥ṣen na nigamo yan no vidur yoginaḥ
śrīśa-brahma-śukārjunoddhava-mukhāḥ paśyanti yan na kvacit |
anyat kiṁ vraja-vāsinām api na yad dr̥śyam kadālokaye
śrī-vṛndāvana-rūpam adbhutam ahaṁ rādhā-padaikāśrayaḥ ||17.60||

vismṛtya dvaita-mātraṁ praṇaya-maya-mahā-jyotir ekāvarṇavāntaḥ
śrī-vṛndāraṇyam atyujjvalad-atula-rasāmbodhi tasmin sakhe tv amū |
veśī kimcid gṛhītvojjvalam akhila-kalā komalābhīra-bālā
prāṇa-śrī-rādhikāyāḥ kim api rasa-nidheś cāṭukāraṁ bhajethāḥ ||17.61||

durvāsanā-sudṛḍha-rajju-śatair nibaddham

ākṛṣya sarvata idaṁ sva-balena kṛṣṇa |
vṛndāvane viharataḥ saha rādhayā te
padāravinda-savidhaṁ naya mānasaṁ me ||17.62||

vaśīkartuṁ śakyo nahi nahi manāg indriya-gaṇo
guṇo'bhūn naiko'pi praviśati sadā doṣa-nicayaḥ |
kva yāmaḥ kim kurmo hari hari mayīso'py akarunaḥ
sva-vāsaṁ śrī-vṛndāvana vitara mānanya-gatikam ||17.63||

jāti-prāṇa-dhanāni yāntu suyaśo-rāśiḥ parikṣīyatām
sad-dharmā vilayaṁ prayāntu satataṁ sarvaiś ca nirbhartsyatām |
ādhi-vyādhi-śatena jīryatu vapur lupta-pratīkārataḥ
śrī-vṛndā-vipinaṁ tathāpi na manāk tyaktuṁ mamāstām matiḥ ||17.64||

rakṣati saṁsāra-bhayāt
sadoṣam apy aśeṣa-deha-bhṛd-vṛndam |
vṛndāvanam iti tena prathitaṁ
tan naumi kānanaṁ kim api ||17.65||

vṛndāraṇyād anyat
prakṛter antar bahir vāpi |
naivāsti madhurāvasthity-
avakalitaṁ yair namas tebhyaḥ ||17.66||

vibhrājat-tilakā kalinda-tanayā-nīraugha-nīlāmbaro-
dañcat-kāñcana-campaka-cchavir aho nānā-rasollāsinī |
kṛṣṇa-prema-payo-dhareṇa rasadenātyanta-saṁmohinī
gopendrātmaja-vallabhā vijayate rādheva vṛndātavī ||17.67||

yasmin koṭi-sura-dru-vaibhava-yutā bhūmī-ruhāḥ poṣakāḥ
bhaktiḥ sad-vanitā mahā-rasa-mayī yatra svayaṁ śliṣyati |
yatra śrī-hari-dāsa-varya-gaṇitāḥ khaṭṭāyamānāḥ śilās
tad vṛndāvanam adbhutaṁ sukha-mayaṁ ko nāma nālambate ||17.68||

vindanti yāvat praṇayaṁ na mandā
vṛndāvane prema-vilāsa-kande |
tāvan na govinda-padāravinda-
svacchanda-sad-bhakti-rahasya-lābhāḥ ||17.69||

smāraṁ smāraṁ nava-jala-dhara-śyāmala-dhāma vidyut-
koṭi-jyotis-tanu-latikayā rādhayā śliṣyamānam |
uccair uccaiḥ sarasa-sarasaṁ projjvalojjṛmbhamāṇa-

preṃṇāviṣṭo bhramati sukṛtī ko'pi vṛndāvanāntaḥ ||17.70||

rādhā-padānka-bhūṣita-
vṛndāraṇya-sthalīṣu nirbhara-preṃṇā |
hari hari kadā luṭhāmi
pratipada-galad-aśrur ullasat-pulakaḥ ||17.71||

pūrṇojjvala-prema-rasaika-mūrtir
yatraiva rādhā vijayī harīti |
tad eva vṛndāvanam āśritānām
bhavet param bhakti-rahasya-lābhah ||17.72||

sarvaṃ tyaktvā sarasa-viśada-prema-pīyūṣa-sāndre
vṛndāraṇye'dbhuta-taru-latā-gulmakādyair manojñe |
rādhā-kṛṣṇojjvala-guṇa-gaṇodgāna-mattāli-kīrair
nīreṇāpi sthitim iha tanor adhyavasyāvasantu ||17.73||

śrī-rādhāyāḥ kanaka-rucira-jyoti-raṅga-cchaṭaughaiḥ
śuddha-premojjvala-rasamayaiḥ sevyamānaṃ samantāt |
govindasyāmbuda-ruci-tanor jyotir-ambodhi-pūraiḥ
sāndrānandātmabhirapi citanaumi vṛndāvanam tat ||17.74||

nindā vā stutir eva vā bahu-vīpat-sampattir evāstu vā
pāṇḍityaṃ bata mūrkhata'pi yadi vā virāgo'thavā |
yat kiṃcid bhavatu śruter api manāg lakṣyaṃ na yad vaibhavaṃ
tad vṛndā-vipinaṃ na jīvanam idaṃ svapne'pi hātum kṣamaḥ ||17.75||

caṇḍāla-śva-kharādivad yadi janāḥ kurvanti sarve tiras-
kāraṃ durviśahaṃ ca tena na hi me khedo'sty aṇīyān api |
devādevya ime ca bhūta-nivahāḥ prāṇās ca dadur mahā-
snehāt tuṣṭi-mato na me guru-tṛṣo śrī-vṛndāvanīye rase ||17.76||

bhrātaḥ samastāny api sādhanāni
vihāya vṛndāvanam āśrayasva |
yathā tathā prāktana-vāsanātaḥ
charīra-vāṇī-hṛdayāṇi kuryuḥ ||17.77||

tādṛk-kāmo bhavatu bhagavan yena kasyāṃcid eṇī-
dṛśyāsakto'py ahaha na bahir yāmi vṛndāṭavītaḥ |
tādṛg dambho'cyadayatu tathāhaṅkṛtīś cāpi me syāt
yenāpy asmin rasa-maya-vane rocaye nitya-vāsam ||17.78||

varam vṛndāraṇy hari hari kare kharpara-bhrto
bhramāmo bhaikṣyārtham śvapaca-gr̥ha-vīthiṣu dinaśaḥ |
tathāpi prācīnaiḥ parama-sukṛtair atra militam
na neṣyāmo'nyatra kvacid api kathamcid vapur idam ||17.79||

jarat-kanthām ekām dadhad api ca kaupīnam anīsam
pragāyan śrī-rādhā-madhupati-rahāḥ-keli-laharīm |
phalam vā mūlam vā kim api divasānte kavalayan
kadā neṣye vṛndāvana-bhuvi daśām jīvana-mayīm ||17.80||

prakṛty-upari-kevale sukha-nidhau para-brahmaṇi
śruti-pathita-vaibhavam para-padam vikunṭhābhidham |
tad-antar-akhilajvalam jayati māthuram maṇḍalam
mahā-rasa-mayam sakhe kalaya tatra vṛndāvanam ||17.81||

kadā vṛndāraṇyam śravaṇa-rasana-sparśana-nirī-
kṣaṇa-ghrāṇādyair me bhavati rasa-sindhu-sravad iva |
kadā vā tal-lokottara-rasa-madāndho madhupater
guṇānucerur uccaiḥ sarasam iha gāsyāmi paritaḥ ||17.82||

svānanda-sac-cid-ghana-rūpatā-matir
yāvan na vṛndāvana-vāsi-jantuṣu |
tāvat praviṣṭo'pi na tatra vindate
tato'parādhāt padavīm parāt parām ||17.83||

yadaiva sac-cid-rasa-rūpa-buddhir
vṛndāvana-stha-sthira-jaṅgameṣu |
syān nirvyaṭīkam puruṣas tadaiva
cakāsti rādhā-priya-sevi-rūpaḥ ||17.84||

sakala-vibhava-sāram sarva-dharmaika-sāram
sakala-bhajana-sāram sarva-siddhaika-sāram |
sakala-mahima-sāram vastu vṛndāvanāntaḥ-
sakala-madhurimāmbho-rāśi-sāram vihāram ||17.85||

daivī vāk pratiṣedhinī bhavatu me syād vā gurūṇām girām |
śreṇī-śāstra-vidāmahāstu bahudhā yaḥ ko'pi kolāhalaḥ |
tyaktvā sādhyā-sādhana-jātam akhilaṁ lagnaṁ tu me rādhikā-
krīḍā-kānana-vāsa-sampadi manāg vyāvartante no manaḥ ||17.86||

pragāyan naṭann uddhasan vā luṭhan vā
pradāyan rudan sampatan mūrccchito vā |

kadā vā mahā-prema-mādhvī-madāndhas
cariṣyāmi vṛndāvane loka-bāhyaḥ ||17.87||

na lokaṁ na dharmāṁ na gehaṁ na dehaṁ
na nindāṁ stutiṁ nāpi saukhyaṁ na duḥkham |
vijānan kim apy unmadaḥ prema-mādhvyā
graha-grastavat karhi vṛndāvane syām ||17.88||

hare kṛṣṇa kṛṣṇeti kṛṣṇeti mukhyān
mahāścarya-nāmāvalī-siddha-mantrān |
kṛpā-mūrti-caitanya-devopagītān
kadābhyasya vṛndāvane syām kṛtārthaḥ ||17.89||

haima-sphaṭika-padma-rāga-racitair māhendra-nīla-drumair
nānā-ratna-maya-sthalībhir ali-jhaṅkāra-sphuṭad-vallibhiḥ |
citraiḥ kīra-mayūra-kokila-mukhair nānā-vihaṅgair lasat-
padmādyaiś ca sarobhir adbhutam ahaṁ dhyāyāmi vṛndāvanam ||17.90||

tāmbūla-pānaka-manohara-modakādi-
ramye lasan-mṛdula-pallava-cāru-talpe |
dvāra-sthitālibhir aho suhrdāv avekṣya
vṛndāvanam smara nikuñja-grhair manojñam ||17.91||

kvacid rati-vimardita-prasava-talpakaiḥ kutracid
ratopakaraṇānvita-priya-mṛdu-prasūnāstaraiḥ |
kvacit pramada-rādhikā-madhupati-pravṛttotsavaiḥ
sadā nava-nikuñjakaiḥ smara sumañju vṛndāvanam ||17.92||

rādhā-kṛṣṇa-rahāḥ-suhr̥t-kṣiti-dharasyopatyakāsu sphuran
nānā-keli-nikuñja-vīthiṣu navonnīlat-kadambāliṣu |
bhrāmāṁ bhrāmāṁ ahar-niśaṁ nanu paraṁ śrī-rāsa-kelī-sthalī
ramyāsv eva kadā prakāśita-rahāḥ-premā bhaveyaṁ kṛtī ||17.93||

alaṁ kṣayī-suduḥkhadair yuvati-putra-vittādikair
vimukti-kathayāpy alaṁ mama namo vikuṅṭha-śriye |
paraṁ tv iha bhava bhavatu vārṣabhāṇavy atha
vrajendra-tanayo vane lasati yatra tasmin ratiḥ ||17.94||

namāmi vṛndāvanam eva mūrdhnā
vadāmi vṛndāvanam eva vācā |
smarāmi vṛndāvanam eva buddhyā
vṛndāvanād anyam ahaṁ na jāne ||17.95||

rādhā-pati-rati-kandaṁ vṛndāvanam eva jīvanam yeṣāṁ |
tac-caraṇāmbuja-reṇor āśāṁ evāham āśāse ||17.96||

guṇanti śuka-śārikāḥ sucaritāni rādhā-pates
tad eka-parituṣṭaye taru-latāḥ sadotphullitāḥ |
sarāṁsi kamalotpalādibhir adhuś ca yatra śriyam
tad-utsava-kr̥te manaḥ smara tad eva vṛndāvanam ||17.97||

nānā-keli-nikuñja-maṇḍapa-yute nānā-saro-vāpikā-
ramye gulma-latā-drumaiś ca parito nānā-vidhaiḥ śobhite |
nānā-jāti-samullasat-khaga-mṛgair nānā-vilāsa-sthalī-
pronmīlan-maṇi-rociṣi-priya kadā dhyeyo'si vṛndāvane ||17.98||

yatraivātirasonmadaṁ viharate mat-preṣṭha-vastu-dvayam
bhaktiḥ kvāpi mahā-rasotsava-mayī yatraiva niḥsyandate |
yatraiva praviśanti naiva nigama-śreṇī-girām bhaṅgayas
tasminn eva mamāstu dhīḥ praṇayinī vṛndāvane pāvane ||17.99||

vāṅyā gadgadayā madhupater nāmāni saṅkīrtaye
dhārābhir nayanāmbhasāṁ taru-tale kṣauṇīm kadā paṅkaye |
dr̥ṣṭvā bhāvanayā puro-milad aho svāntaika-bhogyam maho-
dvandva-hema-hariṇ-maṇi-ccavi kadālambe muhur vihvalaḥ ||17.100||

vṛndāraṇya-nikuñja-sīmani vasan premāturaś cintayan
sva-prāṇaika-dhanam kiśora-mithunam drakṣyāmy akasmāt kadā |
śyāmāḥ kaṁcana candrikā-rasa-mayī gaurīś ca kāścic chaṭāḥ
paśyāmi śṛṇuyām ca śīta-madhurāḥ kaścin mitho-vāk-sudhāḥ ||17.101||

vṛndāraṇye kim api janatā-duṣpraveśam pradeśam
gatvā proccair nija-dayitayor nāma jalpann udaśruḥ |
atyantātyām vikala-vikalo divya-mūrtyā kayāpi
śrīśvayājñā-kara-mṛga-dr̥ṣā vākya-sudhāśvāsitaḥ syāma ||17.102||

etat kāruṇya-puñjam kati-dina-kalita-svāśraya-prauḍha-rādhā-
kṛṣṇāṅghri-dvandva-gūḍha-praṇaya-bhava-rasābhyañjitodāś ca dr̥ṣṭam |
śrīmad-vṛndāvanam me nija-parama-camatkāri-rūpeṇa sāndrā-
nandaugha-syandi-vaprocchalita-madhurimaikārṇavenāvīrāstām ||17.103||

kadā sudṛḍha-bhāvanodita-nijeṣṭa-rūpaṁ manāg
api smṛta-śārīra-keniha rase praviṣṭodbhute |
kṣaṇam kim muhūrtakam kim atha yāma mevāsthito

bahir dr̥g api mugdhavat vyavaharāmi śrī-vṛndāvane ||17.104||

nānyad vadāmi na śṛṇomi na cintayāmi
nānyad vrajāmi na bhajāmi na cāśrayāmi |
paśyāmi jāgrati tathā svapane'pi nānyat
śrī-rādhikā-rati-vinoda-vanaṁ vināham ||17.105||

kiṁ mām khedayase vimuñca vasanaṁ talpottame 'smin sukhen-
āgatya svapihi tyaja tyaja bhujam śliṣyāmi kānte sakṛt|
āḥ kiṁ nirdaya muñca muñca na kim apy āpīḍaye rādhikā-
kṛṣṇālāpam imaṁ kadā nu śṛṇuyām vṛndāṭavī-kīrataḥ ||17.106||

kadā vā svacchandaṁ dina-rajani vṛndāvana-vane
carann ekaḥ svasty-adbhuta-nava-nikuñjāliṣu viśan |
akasmād evālaukika-madhura-kaiśora-suvayāḥ
ito na tvaṁ yāyā iti mṛdu-girā vārayati mām ||17.107||

kadā vā tṛṣṇīkaḥ śithilita-samasta-vyāhṛtis
tyaja na dīrgha-śvāsaṁ katham api gṛhītaika-kavalaḥ |
sadā jāgrat-prāyah kṣaṇam udita-tandro'timadhuram
tadā loke vṛndāvana-bhuvi nija-prāṇa-mithunam ||17.108||

akasmād ekasmān nava-lalita-kuñjād bata bahir
bhavat smitvā navyaṁ taruṇa-mithunam laukikam iva |
gato dūram dṛṣṭvā punar atha nivṛtya sva-dayitau
vilokyasyām vṛndāvana-bhuvi mahā-prema-vikalaḥ ||17.109||

kadā pūrṇa-jyotsnā-rajati dhavale rāsa-valaye
carann eko vṛndāvana-pati-vilāsa-smṛti-paraḥ |
akasmād ānandāmbudhi-lahari-kolāhalaṁ iva
dhvaniṁ divyaṁ veṇor valaya-rasanādeśaś ca śṛṇuyām ||17.110||

kadā vā kasyāpi sphuṭa-nava-kadambasya viṭape
sphurad goṇī-bhartuḥ kim api kalaye smara vadanam |
kadā śrī-rādhāyāḥ kusuma-caya-lolaṁ ca lalitaṁ
karaṁ vīkṣe vṛndāvana-bhuvi lataughe kvacid api ||17.111||

idaṁ me kim abhāvi druta-kanaka-gaura-chavi harin-
maṇi-śyāmaṁ dhāma dvayam iha mitho'msārpita-bhujam |
nirīkṣe tataḥ smeram mama bahuvīdha-prema-viṣṭam
sukhaṁ paścāc chāyā-dvayam atha puro mūrccayati mām ||17.112||

ati-premautkatyāt kṣitiṣu viluṭhata me vapur idam
kareṇa spr̥ṣṭvā mām viluṭhayati rādhā priya-yutā |
aho vṛndāraṇye' dbhuta-mahima-sīmany api sudur-
ghaṭāśā kāpy ekā samudayati hā kim na bhavitā ||17.113||

kadā vā kālindī-taṭa-nikaṭa-vṛndāvana-latā-
nikuñjāntam suptam tadati-sarasam preṣṭha-mithunam |
mitho gāḍhāśliṣṭam mṛdu mṛdu mayā lālita-padaṭ
mudā vīkṣye svapne 'py ahaḥ sukha-nidrām gatam aham ||17.114||

mahāścaryānanta-sva-mahima-balād eva sakalā-
dhamasyāpy āśānām vyatikaram asambhāvyam api me |
kadā vṛndāraṇyam sva-vasati-kathā-mātra-pravahat-
kr̥pā-pūram sampūrayatu parato'py arbuda-janaiḥ ||17.115||

sva-karma-srotobhiḥ satatam abhitaś cālitam amuṁ
prabho jīvam yatra kvacid api nayātyanta-vivaśam |
paratv etāvan me bhavatu bhava-duḥkhārdita-hṛdo'py
aviśrāntam vṛndāvana-pada-paraivāstu rasanā ||17.116||

na satyākhye loka spr̥hayati mano brahma-pada-vīm
na vaikuṇṭhe viṣṇor api mṛgayate pārṣada-tanum |
param śrīmad-vṛndāvana-sarasa-bhāvotsavavatām
nivāse dhanyānām subahu-kṛmi-janmāpi mṛgayate² ||17.117||

śrīmad-vṛndā-vipina-kusumāmoda-vāhī samīro
yasmin deśe sarati tad avacchinna-kṛṣṇāpluto vā |
yeṣām vṛndāvanam anu sakṛd grīvayā sannatam vā
tatraivāstām mama khalu janir hanta teṣām gr̥he'pi ||17.118||

mamāpi syād etādṛśam api dinam kim nu paramam
yadā vṛndāṭavyāḥ katham api kṛta-sparśanam api |
aho deham dūrād api samavalokyānta-januṣā
muhur dhanyam manye dharāṇi-patitaḥ syām kṛta-natiḥ ||17.119||

yad api ca mama nāsti śrīla-vṛndāvanīye
mahimani na samorddhve hanta viśvāsa-gandhaḥ |
yad api ca mama na tasminn āste vāsaiṣaṇāpi
prasaratu mama tādr̥śy eva vāṇī tathāpi ||17.120||

acaitanya-prāyam jagad idam aho sarva-vid api

---

² This doesn't scan to the metre. NŚ has manute.

prathīyaḥ śrī-vṛndāvana-mahima-vīthī-jaḍa-matiḥ |
aho bhrāmyad dr̥ṣṭyā vidhi-sad-asad-vartamsu tathā
na pūrṇaṁ tasyaiva dhruvam iha niṣeva pada-rajah ||17.121||

hā vṛndāvana hā mahā-rasa-maya-premaika-sampan-nidhe
hā rādhā-rati-nāgara smara-kalā-sākṣin mad-eka-priya |
hā rāseśvara viśva mūrchana latā-vallī-khagādy-adbhuta
śrīman hā prakṛte parād api para tvaṁ me gaits tvaṁ gatiḥ ||17.122||

namo'stu vṛndāvana-sundarābhyāṁ
namo'stu vṛndāvana-vibhramābhyāṁ |
namo'stu vṛndāvana-jīvanābhyāṁ
namo'stu vṛndāvana-nāgarābhyāṁ ||17.123||

namo'stu vṛndāvana-sat-kṛpābhyāṁ
namo'stu vṛndāvana-sad-rasābhyāṁ |
namo'stu vṛndāvana-pūrṇatābhyāṁ
namo'stu vṛndāvana-gocarābhyāṁ ||17.124||

vṛndāraṇyottamaṁ nāsti
nāsti matto'dhamaṁ kvacit |
rādhā-nāmaṇḥ prabhāveṇa
yadi syān melanaṁ tayoh ||17.125||

śrīmad-vṛndāvaneśvaryāḥ
sakraṇ nāmaika-maṅgalam |
sarvāścaryānanta-śākti
mukhe vijayatām mama ||17.126||

iti śrī-prabodhānanda-sarasvatī-viracite
śrī-śrī-vṛndāvana-mahimāmṛte
saptadaśa-śatakam
||17||